

ДАНИЕЛ СТИЙЛ

КОРАБИТЕ НА СЪДБАТА

Превод от английски: Йорданка Пенкова, 1995

chitanka.info

*На Джон, с нещо повече от думи, нещо повече от обич,
нещо повече от всичко...*

*„Силните хора не могат да бъдат
сломени...“*

Д. С.

1

Къщата на Уайоминг авеню 2129, Вашингтон-север се издигаше масивна и величествена. Изящно издяланата ѝ, отрупана с орнаменти сива каменна фасада бе разкрасена с голям златен кръст и с френското знаме, което се полюшваше на лекия бриз, повял този следобед. Това вероятно щеше да е последният ветрец за следващите няколко месеца, защото започваше лятото. Бе вече юни. Юни на 1939. И за Арман дьо Вилие посланика на Франция, последните пет години бяха изминали прекалено бързо.

Той седеше в своя кабинет с изглед към елегантната градина. За момент разсеяно се взря във фонтана, сетне отново насочи вниманието си към камарата книжа на бюрото. Независимо от замайващия аромат на люляк, проникващ в стаята, имаше да се върши работа, твърде много работа. Особено сега. И днес щеше да остане до късно тук, както всяка вечер през последните два месеца — подготвяше завръщането си във Франция. Знаеше, че мандатът му изтича, и все пак, когато през април му съобщиха, че трябва да напусне поста, за момент го връхлетя някаква болка. И в този миг мисълта за това будеше у него смесени чувства. Бе имал същото усещане, и когато се разделяше с Виена, Лондон, Сан Франциско и с другите си предишни назначения. Но тук обвързаността бе още по-силна. Арман имаше способността да пуска корени, да създава приятелства, да обиква местата, където го изпращат. Затова му бе трудно да се мести. При все, че сега не се местеше, прибираше се в родината.

В родината. Толкова време бе минало, откак не се е застоявал там. А сега в Париж имаха голяма нужда от него. Обстановката на стария континент бе напрегната, нещата навсякъде се променяха. Често имаше чувството, че живее за всекидневните сводки от министерството, даващи известна представа за истинското състояние на нещата. Вашингтон сякаш бе на светлинни години от проблемите, затягащи обръча около Европа, от страховете, които караха Франция да

тръпне. Тук, в тази благословена страна, нямаше от какво да се боят. Но в Европа никой вече не се чувстваше в безопасност.

Само преди година всички във Франция бяха сигурни, че войната е неизбежна, а сега му правеше впечатление, че мнозина предпочитат да не мислят за заплахата. Ала човек не можеше вечно да се крие от действителността. Беше го казал и на Лиан. Когато преди четири месеца гражданската война в Испания приключи, стана очевидно, че немците готвят подстъпи към Франция, тяхното летище край Ирун бе само на километри от границата. Арман знаеше, че дори при тези обстоятелства се намират хора, които не желаят да погледнат истината в очите. През последните шест месеца Париж, поне външно, бе далеч по-безгрижен отпреди. Сам бе забелязал това, когато по Великден го бяха извикали за тайните срещи в Бюро Централ. Именно тогава му казаха, че неговото назначение във Вашингтон се прекратява.

Получаваше безброй покани за бляскавите приеми, които следваха един след друг, в рязък контраст с миналото лято, преди Мюнхенската спогодба с Хитлер. Тогава градът бе скован от непоносимо напрежение. Но сетне то изведнъж изчезна, замени го трескаво оживление и по време на великденското посещение на Арман Париж бе в най-добрата си форма. Французите се бяха отдали на забавления, балове, оперни представления, художествени изложби и тържества, сякаш докато ангажираха вниманието си с други неща, докато се смееха и танцуваха, войната нямаше да ги връхлети. Арман се дразнеше от лекомисленото безгрижие, което забелязваше у приятелите си, но разбираше, че за тях това е начин да избягат от своите страхове. Като се върна, сподели впечатленията си с Лиан.

„Те продължават да се веселят, сякаш знаят, че ако престанат, ще зареват от ужас и ще хукнат да се крият.“ Но тяхната безразсъдна суетня нямаше да предотврати войната, нямаше да попречи на бавния, непоколебим марш на Хитлер през Европа. Арман понякога се опасяваше, че този човек вече не може да бъде спрян от нищо. В неговите очи Хитлер бе чудовищен демон и при все, че между най-влиятелните имаше хора, споделящи неговото мнение, намираха се и такива, които смятаха, че дългогодишната служба на отечеството е поразклатила нервите му и той е започнал да се превръща в подплашен старец.

— Така ли ти се отразява животът в Щатите, дядка? — подкачи го най-близкият му приятел в Париж. Той също беше от Бордо, двамата бяха израсли заедно, а сега бе директор на три от най-големите банки във Франция. — Не изглупявай, Арман. Хитлер никога няма да посегне на нас.

— Англичаните не мислят така, Бернар.

— И те са подплашени бабишкери, освен това умират да си играят на войници. Мисълта да се ступат с Хитлер им се вижда много вълнуваща. Нямам си друга работа.

— Ама че глупости! — Арман с усилие сдържа гнева си.

Но Бернар не бе единственият, който подхвърляше подигравки по адрес на англичаните, и в края на двуседмичния си престой Арман напусна Париж направо бесен. Не бе изненадан, че американците си затварят очите пред надвисналата над Европа опасност, ала в собствената си страна бе очаквал да чуе по-различни становища. Само че не бе чул достатъчно такива. Имаше свое виждане за това, колко сериозна става заплахата, колко опасен е Хитлер и колко бързо може да ги връхлети бедата. Или пък, мислеше си той по обратния път, Бернар и останалите са прави? Възможно ли е страховете и тревогите му за родината да са пресилени? В известен смисъл връщането във Франция май би му се отразило добре. Така щеше да е по-близо до пулса на страната.

Лиан посрещна добре новината, че заминават. Бе свикнала да стяга багажа и да се мести. Изслуша с тревога неговия разказ за настроенията в Париж. Мъдра, интелигентна жена, в течение на годините тя бе научила от Арман доста за механизмите в международната политика. Наистина бе възприела много от неговите възгледи, които той с готовност ѝ разясняваше още от самото начало на брака им. Тогава тя бе съвсем млада и проявяваше остър интерес към неговата кариера, жадуваше да научи всичко за страните, в които го назначаваха, за политическите резултати от многобройните му контакти. Мисълта за прекараните с нея десет години го накара да се усмихне. Тя попиваше като малък сюнгер всяка капка информация, поглъщаше всяка трошица знание и учеше бързо.

Сега имаше собствен поглед върху нещата и често не се съгласяваше с Арман, а когато двамата биваха на едно мнение, тя бе по-взискателна от него. Най-ожесточената им кавга избухна само

преди няколко седмици, в края на май, заради „Сен Луи“, кораба с деветстотин трийсет и седем евреи на борда, отплавал от Хамбург с благословията на Йозеф Гьобелс. Те трябваше да слязат в Хавана, ала там отказаха да ги приемат, корабът мухлясваше във от пристанището и съществуваше съвсем реална опасност всички да измрат. Имаше хора, които полагаха трескави усилия да им намерят дом и да ги избавят от принудителното връщане в Хамбург и от съдбата, която ги очакваше там, каквато и да бе тя. Възползвайки се от познанството си с президента, Лиан лично разговаря с него, но без никаква полза. Американците отказаха да ги приемат и Арман стана свидетел как тя се разрида, щом разбра, че всичките ѝ усилия, както и усилията на безчет други хора, са отишли на вятъра. От кораба се получаваха радиограми, че по-скоро ще извършат масово самоубийство, но няма да се върнат в пристанището, от което са отплавали. Накрая Франция, Англия, Холандия и Белгия се смилиха над нещастниците и се съгласиха да ги приютят, но кавгата между Арман и Лиан не стихваше. За пръв път в живота си тя бе разочарована от своята страна. Яростта ѝ нямаше граници. А, макар да ѝ съчувстваше, Арман държеше на становището, че Рузвелт си има причини да не приема емигрантите. Неговата готовност да се примири с решението на президента я въбесяваше още повече. Чувстваше се предадена от собствения си народ. Америка бе страна на богатство и изобилие, родина на храбреци, на свободни хора. Как можеше той да прости такова нежелание да се приютят изгнаниците? Арман се опитваше да ѝ обясни, че не става въпрос за личното му отношение, той просто приемаше факта, че правителствата понякога вземат сурови решения. Важното бе, че хората вече са в безопасност. Но на Лиан ѝ трябваха дни, за да се успокои, дори на едно женско парти доста време след това се впусна в дълга и едва ли не враждебна дискусия с Първата дама. Госпожа Рузвелт се отнесе със симпатия към гнева на Лиан. Тя също се бе измъчвала за съдбата на евреите от „Сен Луи“, но не бе успяла да склони своя съпруг да промени решението си. Съединените щати трябваше да се съобразяват с ограниченията за имигранти, а деветстотин трийсет и седмината немски евреи надхвърляха квотата за годината. Тя ѝ напомни още веднъж, че всичко е завършило благополучно за тези хора. При все това събитието остави дълбока следа в съзнанието на Лиан, накара я да проумее колко тежко е

положението на евреите в Европа. Изведнъж започна да гледа по нов начин на онова, което ставаше далеч от спокойното всекидневие на вашингтонските дипломатически приеми, и с нетърпение чакаше да замине с Арман за Франция.

— Не ти ли е мъчно, че отново напускаш родината си, любов моя? — попита я той по време на една тиха вечеря вкъщи, след като инцидентът със „Сен Луи“ най-сетне бе затихнал.

— Искам да знам какво става в Европа, Арман. Тук се чувствам толкова далеч от всичко! — усмихна му се тя. Обичаше го повече от всякога, двамата бяха изживели заедно изключителни десет години. — Наистина ли мислиш, че скоро ще има война?

— Не и в твоята страна, скъпа.

Той непрекъснато ѝ напомняше, че е американка. Винаги бе смятал за важно тя да запази националното си чувство и да не бъде напълно погълната от неговите възгледи и от обвързаността му с Франция. Тя бе самостоятелна личност в края на краищата и имаше право на собствени приоритети и становища, до този момент те никога не бяха пречили на неговите. От време на време помежду им пламваха яростни спречквания, имаха изблици на несъгласие, но всичко това сякаш поддържаше здравето на техния брак и той го приемаше. Уважаваше нейното мнение не по-малко от своето и се възхищаваше от разпалеността, с която тя защитаваше онова, в което вярва. Лиан беше силна жена със завиден ум. Изпълни го с респект към себе си още в мига, когато се запозна с нея в Сан Франциско, като петнайсетгодишно девойче. Тогава беше очарователно дете с почти неземна златиста красота, при това години наред бе живяла сама с баща си Харисън Крокет и беше придобила широк спектър от знания и мъдрост, необичайни за толкова младо същество.

Арман още помнеше как я видя за пръв път: тя вървеше из градината на консулството в Сан Франциско в лятна рокля от бял лен и с широкопола сламена шапка, мълчеше и слушаше „големите“, а сетне се обърна към него и с плаха усмивка каза нещо за розите на безупречен френски. Баща ѝ толкова се гордееше с нея!

Арман се усмихна при далечния спомен за бащата. Харисън Крокет бе много необикновен мъж. Суров и същевременно благороден, аристократичен, труден, хубав, маниак на тема усамотение и грижи за

единственото си дете, преуспяващ корабовладелец. Той бе човек, постигнал много в живота.

Бяха се срещнали скоро след пристигането му в Сан Франциско, на убийствено скучната вечеря в тесен кръг, дадена от предишния консул преди отпътуването му за Бейрут. Арман знаеше, че Крокет е поканен, но бе почти сигурен, че няма да дойде. Повечето време Харисън Крокет се криеше зад стените на елегантната си тухлена крепост на Бродуей с изглед към залива. Брат му Джордж бе много по-склонен да посещава приеми и беше един от най-популярните ергени в Сан Франциско не толкова заради чара си, колкото заради своите връзки и огромните успехи на брат си. Ала за всеобща изненада Харисън дойде на вечерята. Говори малко и си тръгна рано, но преди да се сбогува, размени няколко много мили думи с Одил съпругата на Арман, толкова мили, че тя настоя да поканят него и дъщеря му на чай. Харисън бе разказал на Одил за дъщеря си. Бил особено горд от нейния отличен френски и с доволна усмивка заявил, че тя е „изключителна млада особа“ — определение, на което двамата с Арман се засмяха, когато тя му го предаде.

— Поне има някаква слабост. Иначе изглежда не по-малко суров, отколкото го описва мълвата.

Но Одил не беше съгласна с него.

— Мисля, че грешиш, Арман. Струва ми се, че той е много самотен. И безумно обича момичето.

Тя не беше далече от истината. Скоро научиха как е изгубил жена си, очарователно деветнайсетгодишно създание, което обожавал. Преди това бил прекалено зает със своята корабна империя, но когато решил да се жени, очевидно направил добър избор. Арабела Дилингъм Крокет била много умна и извънредно красива. Двамата с Харисън давали най-шеметните балове в града. Тя се носела из палата, който той построил за нея, като принцеса от приказките — с рубини, купени от Изтока, с диаманти, големи почти колкото яйца, със специално изработени диадеми от „Картие“ върху златните си къдри. За първото им дете било възвестено с вълнение, достойно за Второто пришествие, ала въпреки лекаря, когото Харисън довел от Англия, въпреки двете акушерки от източните щати, Арабела умряла при раждането и го оставила вдовец с малко дете, момиченце с нейните черти, което той боготворял тъй, както преди съпругата си. През първите десет години

след смъртта на жена си изобщо не излизал от къщата, освен, разбира се, за да ходи на работа.

„Крокет шипинг“ бе една от най-големите параходни компании в страната с товарни кораби навсякъде из източните морета. Нейно притежание бяха също два изключително елегантни лайнера, превозващи туристи до Хаваите и Япония. В добавка Крокет имаше пътнически кораби в Южна Америка, както и няколко, които носеха добри печалби от курсове покрай Западния бряг на Съединените щати.

Харисън Крокет се интересуваеше единствено от своите кораби и от дъщеря си. Често се виждаше с брат си, тъй като управляваха империята заедно, но от десет години не се бе срещал с почти никого от старите си приятели. Най-сетне заведе Лиан на ваканция в Европа, показва й всевъзможните чудеса на Париж, Берлин, Рим и Виена, а когато се завърнаха в края на лятото, започна отново да включва приятелите в живота си. Ерата на пищните приеми в къщата на Бродуей бе отминала, но той бе разбрал колко самотно е детето му и колко силно се нуждае от компанията на свои връстници, на други хора и постепенно разтвори вратите на дома си. Раздвижването му след това бе единствено заради дъщерята: куклени представления, посещения на театри, пътувания до езерото Тахо, където купи хубава къща за лятото. Харисън Крокет живееше само, за да отрупва с нежни грижи Лиан Александра Арабела, да й доставя радост и да я пази.

Тя бе наречена на покойните баби и на майка си — три красавици, от които светът се бе лишил — и по някакъв начин успяваше да съчетава чара и хубостта на трите. Хората й се възхищаваха. При все, че живееше в разкош, нямаше никакви признаци това да се е отразило отрицателно върху характера й. Беше простосърдечна, откровена, тиха и мъдра не за възрастта си, защото дълги години бе седяла на масата сама с баща си, понякога и с чичо си, беше слушала разговорите им за бизнес, обясненията им за търговското корабоплаване и за политиката на страните, в чиито пристанища спират техните съдове. Всъщност тя бе по-щастлива с баща си, отколкото в компанията на други деца, и когато поотрасна, го придружаваше навсякъде. Накрая, в един пролетен ден на 1922 година отиде с него и на чая във френското консулство.

Двамата Дьо Вилие моментално се влюбиха в нея. В резултат между семействата им се зароди приятелство, което укрепна през

следващите три години. Четиримата често пътешестваха заедно. Арман и Одил гостуваха в красивото имение край езерото Тахо, всички заминаха с един от корабите на Крокет на ваканция в Хаваите, Одил дори заведе Лиан във Франция. Тя се превърна едва ли не в нейна втора майка и за Харисън бе утеха да вижда дъщеря си така щастлива и така добре направлявана от жена, която той уважаваше и харесваше. Междувременно Лиан бе станала почти на осемнайсет години.

През следващата есен, когато тя постили в колежа „Милс“, Одил започна да се чувства зле, оплакваше се от постоянни болки в гърба, не можеше да се храни, често вдигаше температура и накрая я връхлетя мъчителна кашлица, която не преставаше месеци наред. В началото лекарите твърдяха, че не откриват нищо, и дискретно подхвърляха на Арман, че просто я мъчи носталгия по родината и може би ще е добре да помисли за изпращането ѝ обратно във Франция. Но подобни депресивни състояния не ѝ бяха присъщи и той упорито продължи да я води по лекари из целия град. Искаше тя да замине за Ню Йорк и да се прегледа при специалист, когото Харисън им бе препоръчал, но преди заплануваната дата стана ясно, че тя е прекалено болна, за да пътува. Едва тогава най-после се установи (чрез кратка и отчайваща операция), че Одил дъо Вилие е разядена от рак. Затвориха я и съобщиха новината на Арман, който на следващия ден с обляно в сълзи лице я сподели с Харисън Крокет.

— Не мога да живея без нея, Хари... Не мога...

Гледаше го, безутешен и ужасен, а Харисън бавно кимаше, неговите очи също се навлажниха. Прекалено добре си спомняше своята собствена болка отпреди осемнайсет години. По някаква ирония на съдбата Арман бе точно на същата възраст, на която Харисън бе загубил Арабела, на четирийсет и три години.

Ала Арман и Одил бяха женени от две десетилетия и перспективата да живее без нея бе за него направо непоносима. За разлика от Харисън те нямаха деца. В началото бяха искали да имат две или три, но Одил така и не успя да забременее и двамата отдавна се бяха примирили с отсъствието им в своя живот. Всъщност веднъж Арман бе признал пред жена си, че нещата му харесват такива, каквито са. Не му се налагаше да се надпреварва с никого за нейното внимание и през изминалите двацет години помежду им се бе запазила атмосферата на меден месец. А сега изведнъж целият им свят рухваше.

Макар в началото Одил да не знаеше, че има рак (Арман с всички сили се мъчеше да скрие това от нея), тя много скоро разбра истината, стана ѝ ясно, че краят приближава. Почина през март, в ръцете на съпруга си.

Същия следобед Лиан бе дошла да я види с букет жълти рози. Часове бе седяла до леглото ѝ, повече заради утехата, която получаваше от нея, отколкото заради онази, която тя самата можеше да ѝ даде. Одил излъчваше аура на себеотрицание, почти като светица; бе твърдо решена да остави Лиан със спомена за своята любов и последното си нежно докосване. Когато момичето застана нерешително на вратата, потиснало риданията, които щяха да избухнат веднага след като напусне къщата, Одил го погледна и макар само за миг в очите ѝ проблесна сила.

— Грижи се за Арман, когато мен вече няма да ме има, Лиан. Ти се грижеше добре за баща си. — Тя бе опознала Харисън и знаеше, че Лиан го е предпазила от горчивината и ожесточението. У нея имаше нежност, която караше да омекне сърцето на всеки, приближил се до нея. — Арман те обича — добави с усмивка Одил, — когато си отида, ще има нужда от тебе и баща ти.

Говореше за собствената си смърт, сякаш тя бе някакво пътешествие, което предстоеше да предприеме. Лиан се бе опитала да отрече пред себе си истината за състоянието на тази жена, която толкова обичаше. Но Одил не допусна това. Тя желаше всички да са наясно с фактическото положение, особено съпругът ѝ, а също и момичето. Искаше да са подготвени. Арман се бе опитал да избяга от действителността, като ѝ говореше как ще заминат на море, в Биариц, който на младини обожаваха, как ще направят обиколка с яхта покрай френския бряг, да речем, следващото лято, и още едно пътуване до Хаваите с някой от корабите на Крокет. Но отново и отново Одил ги заставяше да се върнат към реалността, към онова, което предстоеше, което знаеше, че ще стане, и което накрая се случи — в нощта, след като бе видяла Лиан за последен път.

Бе настояла да я погребат там, да не я връщат във Франция. Не бе искала Арман да прави това мрачно пътуване сам. Двамата ѝ родители бяха починали, както и неговите. Напусна този свят, без да съжالياва за нищо, освен, че не бе родила деца, които да се грижат за него. Този дълг тя завеща на Лиан.

За Арман първите месеци бяха кошмарни. Той продължаваше да работи, но нищо повече не бе по силите му. А независимо от загубата от него се очакваше да осигурява някакви развлечения на гостуващите в Сан Франциско видни личности с малки дипломатически приеми. Лиан бе тази, която го отменяше, както толкова време бе отменяла баща си. Въпреки отличния персонал във френското консулство това бе за нея двойно натоварване. Контролираше всичко вместо Арман. През това лято баща ѝ почти не я виждаше на езерото Тахо и тя отказа предложеното ѝ пътуване до Франция. Имаше своя мисия, бе дала обещание, което възнамеряваше да изпълни докрай — огромна отговорност за едно деветнайсетгодишно момиче.

В началото Харисън се питаше дали в нейния труд и старание не се крие нещо повече, но след като известно време я бе наблюдавал внимателно, се увери, че няма такова нещо. А и знаеше, че онова, което върши за Арман, донякъде ѝ помага да се справи със собственото си чувство за загуба. Тя бе дълбоко покрусена от смъртта на Одил. Не познаваше майка си и душата ѝ винаги бе жадувала за жена, с която да се чувства близка, с която да споделя неща, за които не може да разговаря с баща си, с чичо си или с техните приятели. Като дете бе имала гувернантки, готвачки и прислужници, но не и приятелки, а жените, с които Харисън от време на време бе имал връзки през всичките тези години, никога не бяха виждали къщата му отвътре и не се бяха срещали с дъщеря му. Той държеше нещата от този род далеч от Лиан. Тъй че Одил бе запълнила тази празнота, а после си бе отишла, оставяйки ѝ зейнала, тъпа болка, която сякаш никога не стихваше, освен когато Лиан вършеше нещо за Арман. Така ѝ се струваше, че Одил отново е с нея.

В известен смисъл до края на лятото и Арман, и Лиан бяха като в шок. Но вече бяха минали шест месеца от смъртта на Одил и в един септемврийски следобед, докато седяха в градината на консулството и се любуваха на розите, те заговориха за нея и никой от двамата не се разплака. Арман дори разказа смешна случка за покойната и Лиан се разсмя. Бяха го преживели. Щяха да продължат да съществуват, всеки благодарение на другия. Арман протегна ръка, взе дългите изящни пръсти на Лиан и ги задържа в своите. Когато я погледна, в очите му отново проблеснаха сълзи.

— Благодаря ти, Лиан.

— За какво? — Опита да се престори, че не разбира, но знаеше. И той бе направил същото за нея. — Не говори глупости.

— Не са глупости. Много съм ти благодарен.

— През последните шест месеца имахме нужда един от друг — каза го открито и прямо, а ръката ѝ спокойно лежеше в неговата. — Животът без нея ще бъде съвсем различен.

За тях двамата той вече бе различен. Арман мълчаливо кимна и се замисли за времето след смъртта на Одил.

— Права си.

Преди да се върне в колежа, Лиан замина за две седмици на Тахо и баща ѝ изпита облекчение, че я вижда. Той все още много се притесняваше за нея, тревожеше го обстоятелството, че тя постоянно помага в консулството. Даваше си сметка, че нейното отношение към Арман твърде прилича на трайната ѝ привързаност към него самия. А Одил дъо Вилие отдавна го бе убедила, че грижите за един самотен мъж не са най-подходящото развлечение за дъщеря му. Тя бе младо момиче и имаше много други неща, които би трябвало да я занимават. Предишната година беше определена дата за дебюта ѝ в обществото, но когато Одил се разболя, Лиан се отказа.

На Тахо Харисън отново повдигна този въпрос, каза, че достатъчно дълго е била в траур, и че дебютантските тържества ще ѝ подействат добре. Лиан упорито повтаряше, че те и се виждат глупави и някак прекалено разточителни с всичките тези пари, прахосвани за рокли, приеми и балове. Харисън я гледаше смаяно. Тя бе една от най-богатите девойки в Калифорния, наследница на компанията „Крокет шипинг“, виждаше му се невероятно, че изобщо ѝ е дошло наум за разноските.

През октомври Лиан се върна в „Милс“ и разполагаше с по-малко време да помага на Арман за приеми, но той отново бе стъпил на крака и добре се справяше сам, макар все още силно да усещаше отсъствието на Одил. Веднъж, докато обядваше с Харисън в неговия клуб, той призна това пред него.

— Няма да те лъжа, Арман — погледна го приятелят му над чашата „Обрион '27“. — Тя дълго ще ти липсва. Вечно. Но не така, както в началото. В даден момент ще си спомниш нейна дума... дреха, която е носила... някой парфюм... Ала ще престанеш всяка сутрин да се будиш с чувството за огромна тежест в гърдите, както е било в

първите дни и седмици. — Споменът за собствената му скръб бе твърде жив. Харисън пресуши чашата и келнерът я напълни отново. — Слава богу, болката никога повече няма да е така непоносима.

— Без дъщеря ти щях да съм загубен — меко се усмихна Арман. Не намираше думи да се отблагодари за милото ѝ внимание, да каже на приятеля си колко много му е помогнало девойчето и колко скъпо му е то.

— Тя обичаше много и двама ви, Арман. Това ѝ помогна да преживее загубата на Одил.

Той бе мъдър и проникателен човек и бе доловил как стоят нещата още преди Арман да го е осъзнал. Но не каза нищо. Имаше чувството, че никой от двамата не си дава сметка колко се нуждаят един от друг, с или без Одил. През последните шест месеца между тях се бе породило нещо много силно, някаква близост, която ги караше взаимно да предугаждат потребностите си. Когато в края на седмицата Арман им бе гостувал на Тахо, Харисън бе забелязал това, но си бе замълчал. Знаеше, че духовната връзка между тях, за която интуитивно се досещаше, би изплашила и двамата, особено Арман, който вероятно щеше да се измъчва от чувството, че в определен смисъл изневерява на Одил.

— Лиан вълнува ли се много за бала?

Ентузиазмът на Харисън развеселяваше Арман. Знаеше, че тя не държи особено на тези неща. Бе се съгласила на дебюта повече, за да зарадва баща си, много добре разбираше какво се очаква от нея и го правеше с изключителна преданост. Арман харесваше тази черта у нея. Тя не се водеше от сляпо и глупаво подчинение, а от любов към другите. За нея бе важно да постъпва по най-добрия начин, защото знаеше какво чувстват хората наоколо. Предпочиташе изобщо да не се появява в обществото, но си даваше сметка, че това горчиво би разочаровало баща ѝ и бе склонила заради него.

— Да ти кажа право — въздъхна Харисън и се облегна на стола, — не бих го признал пред нея, но мисля, че тя е надрасла тези неща. — Лиан изведнъж бе започнала да изглежда твърде зряла за своите деветнайсет години. През последните месеци бе порасла много, а и толкова време бе очаквал от нея да се държи и мисли като жена, че му бе трудно да си я представи сред кикотещите се момиченца на първия ѝ голям бал.

Когато моментът настъпи, верността на бащините и думи стана по-очевидна от всякога. Другите се появяваха с пламнали страни, нервни, изплашени, до такава степен възбудени, че гласовете им звучаха пискливо, а когато излезе сред своите гости, водена от баща си, Лиан бе направо великолепа, имаше осанката на млада кралица под ръка със своя крал. Беше облечена в бяла копринена рокля, блестящата ѝ златиста коса бе вдигната и прибрана в украсена с перли мрежичка. Арман прикова поглед в нея и сърцето му подскочи, а в нейните сини очи заигра неподражаем пламък.

Балът, който Харисън организира в нейна чест, бе най-умопомрачителният от всички. Той се състоя в „Палас“ на Маркет стрийт и лимузините с шофьори в униформа влизаха направо във вътрешния двор. Бяха наети два оркестъра за през цялата нощ, а шампанското идваше направо от Франция. Лиан носеше бяла кадифена наметка, обточена по края с хермелин, също изпратена от Франция.

— Тази вечер, моя малка приятелко, имаш вид на истинска кралица! — Лиан и Арман кръжаха бавно в ритъма на валса. Той присъстваше като гост на Харисън. Кавалер на Лиан бе синът на един от най-старите приятели на баща ѝ, но тя го намираше глупав, досаден и се радваше да си отдъхне от него.

— Чувствам се малко неловко в тази рокля — усмихна се тя, за момент заприлича на петнайсетгодишно девойче и Арман бе пронизан от внезапен болезнен копнеж по Одил. Искаше му се и тя да види Лиан, да е с тях, да опита шампанското... Ала мигът отмина и той отново насочи вниманието си към своята дама.

— Но балът е хубав, нали? Татко положи много усилия... — рече тя, като си мислеше: „Толкова разноси...“. Това винаги леко я тревожеше, караше я да се чувства малко виновна, ала баща ѝ подкрепяше толкова други достойни начинания и след като подобно празненство му доставяше радост, защо пък не? — Добре ли се забавляваш, Арман?

— Точно в този миг повече от всякога! — усмихна се той галантно и тя се разсмя на така необичайния за него комплимент. Обикновено се държеше с нея ако не като с дете, то като с по-малка сестра или любима племенница.

— Колко необичайно звучи от твоите уста!

— О, тъй ли? Какво по-точно имаш предвид? Иначе груб ли съм с тебе?

— Не, но обикновено ми казваш, че не съм дала на иконома най-подходящите прибори за риба от сейфа... или че лиможкият порцелан е прекалено официален за един обед... или...

— Стига! Не мога да го понеса. Наистина ли съм ти наговорил всичките тези неща?

— В последно време не, но признавам, че това ми липсваше. Добре ли се справяш?

— Напоследък несравнимо по-зле. Хората от персонала дори не схващат за кой порцелан им говоря, а с тебе... — За момент с почуда се замисли над казаното от нея. Бе прозвучало като щрих от семейна картина. Не, не бе възможно да се е държал така... или напротив? Нима толкова е бил свикнал Одил да се грижи за всичко, та просто е очаквал същото и от Лиан? Колко странно от негова страна, и колко безтактно! Но още по-изумително бе, че в продължение на толкова месеци Лиан наистина го бе нравила. Това внезапно го накара да почувства особено ясно, че откакто бе тръгнала на училище, тя ужасно му липсва — не толкова заради избора на подходящите лиможки сервиси, а защото бе такава утеха да поговори с нея след някой дипломатически прием или пък сутрин, по телефона.

— Едно пени, ако ми кажеш за какво си се замислил — в гласа ѝ имаше леко предизвикателство и той изведнъж почувства непохватна ръката, с която бе прегърнал тънката ѝ талия.

— Мислех, че си съвсем права. Държал съм се безобразно.

— Не ставай смешен. От следващата седмица пак ще идвам и ще ти помагам, веднъж само да свършат всичките тези дебютантски глупости.

— Нямах ли по-интересни занимания? — Изглеждаше изненадан. Каквато беше красавица, би трябвало да има на разположение десетки ухажори. — Приятели, голяма любов?

— Струва ми се, че имам имунитет.

— Е, това вече е любопитно. Да не би да си ваксинирана? — пошегува се той. Музиката се смени, но те останаха на дансинга, а Харисън Крокет ги наблюдаваше. Не беше недоволен. — Разкажете ми за тази ваша удивителна ваксина, госпожице Крокет.

Продължиха да танцуват и тя прозаично отбеляза:

— Мисля, че прекалено дълго съм живяла сама с баща си. Зная какво представляват мъжете.

Арман се разсмя с глас.

— О, каква шокираща декларация!

— Нищо подобно! — Но и тя прихна. — Имах предвид само, че знам какво е да им поддържаш къщата, да им сипваш сутрин кафето, да стъпваш на пръсти, когато се върнат от работа в лошо настроение. Затова ми е трудно да взема насериозно някого от тези хлапаци, те преливат от романтизъм и смешни идеи. Често не знаят какво говорят, не са прочели един вестник, не правят разлика между Тибет и Тимбукту. А след десет години ще се прибират от работа непоносими като татко и сутрин на закуска също като него ще мърморят на жените си. Трудно мога да слушам всичките тези романтични глупости, без да ме надуе смях, това е. Знам какво ще стане после. — Тя вдигна поглед и му се усмихна мъдро.

— Прекалено много си видяла, права си.

И искрено съжаляваше. Помнеше „романтичните глупости“, които си бяха говорили с Одил, когато тя беше на двайсет и една, а той на двайсет и три години. Те бяха вярвали в думите си и ги бяха носили в своите души през трудните години и неприветливите, ужасни страни, в които го изпращаха, през разочарованията и войната. Заради живота с баща си Лиан в известен смисъл бе изпуснала важна част от своята младост. Но несъмнено след време щеше да се появи някой, може би не толкова млад като останалите, и тя щеше да го обикне. Тогава чувствата ще пометат мислите за мърморенето над сутрешното кафе и тя ще се понесе на своя облак от мечти.

— А сега за какво мислиш?

— Че в най-скоро време ще се влюбиш и ще започнеш да виждаш нещата по-различно.

— Възможно е. — Отговорът прозвуча неубедително и безучастно.

Танцът свърши и Арман я съпроводи обратно при приятелите ѝ.

Ала някъде през седмиците на нейния светски дебют между тях се бе случило нещо необикновено. Когато Арман отново се срещна с нея, вече я гледаше с други очи. Изведнъж тя бе започнала да му се вижда по-женствена и той не можеше да си го обясни. Останалите момичета по приемите бяха същински деца, в сравнение с тях Лиан бе

много по-зряла, много по-уравновесена. Неочаквано започна да се чувства неловко в нейно присъствие, не така несприинудено както преди. Много дълго я бе възприемал като някаква даденост, някак си бе свикнал с мисълта, че тя е едно много очарователно малко момиче.

На двајсетия си рожден ден Лиан изглеждаше по-зряла от всякога, бледолилавата рокля от моаре придаваше на косите ѝ златен блясък, а на очите ѝ — виолетов оттенък, особено забележим, когато му се усмихваше.

Рожденият ѝ ден бе точно преди началото на лятото и Арман изпита едва ли не облекчение, когато за ваканцията тя замина на Тахо. Лиан вече не му помагаше в консулството, той се бе възстановил и не искаше да злоупотребява с добротата ѝ. Виждаше я само, когато баща ѝ го канеше на вечеря, което се случваше все така рядко. И само с усилие на волята успя да остане далеч от езерото до самия край на лятото, когато Харисън настоя да им гостува за Деня на труда. Щом я видя, разбра онова, което на баща ѝ бе ясно вече отдавна. Беше влюбен дълбоко и страстно в момичето, което познаваше почти от дете. От смъртта на Одил бе минала година и половина, и въпреки че тя все още ужасно му липсваше, сега мислите му непрекъснато бяха изпълнени с Лиан. През трите празнични дни не откъсваше очи от нея, и когато танцуваха в топлатата лятна вечер, бързаше да я заведе обратно на масата, сякаш му бе непоносимо да стои толкова близо до нея и да не я притисне по-силно в прегръдките си. А тя не се досещаше какво изпитва и се държеше на плажа все така палаво, простряла дългите си чувствени крайници на шезлонга до него. Бърбореше неспирно, както през предишните години, разказваше му смешни истории и бе по-очарователна от всякога. Но когато краят на почивните дни наближи, тя започна да усеща настроението в погледите му и притихна, сякаш същата магия постепенно впримчваше и нея.

Върнаха се в града и Лиан замина за колежа, а Арман няколко седмици се бори със себе си, докато накрая не издържа и ѝ се обади по телефона, а сетне се сгълча, че го е направил. Искаше само да каже едно „здраси“ и да разбере как е, но Лиан му се стори странно потисната и той моментално се разтревожи да не ѝ се е случило нещо. Всичко било наред, с нежни нотки в гласа го увери тя, но изпитвала нещо, което не разбираше много добре и не знаела как да се справи с него. Струвало ѝ се, че е виновна пред Одил, а не можела да разговаря

за смущаващите я чувства с баща си. Бе започнала да се влюбва в него също така отчаяно, както той в нея. Арман беше на четирийсет и пет години, а тя нямаше още двацет и една; той беше вдовец на жената, която бе обичала и дълбоко уважавала и чиито прощални думи още звучаха в ушите ѝ: „Грижи се за Арман вместо мен, Лиан... Той ще има нужда от тебе...“. Ала Арман вече не се нуждаеше толкова много от нея и Одил положително не бе имала предвид тя да се грижи за него по този начин.

Последваха три мъчителни месеца. Лиан едва успяваше да се съсредоточи върху учебния материал, а Арман имаше чувството, че ще полудее, както седи край бюрото си. Видяха се отново на коледния прием, даван от баща ѝ, а на новогодишния и двамата вече се бяха отказали от борбата. Сетне той я изведе на вечеря и разкъсан от напрежение и емоции, разкри пред нея чувствата си. Бе смаян, когато и нейните се отприщиха с не по-малка сила. Започнаха да се срещат всяка седмица през почивните дни, придържаха се към тихите заведения, за да не плъзнат из града клюки по техен адрес, и накрая Лиан каза на баща си. Очакваше той да се възпротиви, дори да се разгневи, но Харисън посрещна новината със задоволство и облекчение.

— Питам се кога вие двамата най-сетне ще разберете онова, което знам вече от две години. — Той се усмихваше радостно, а тя го гледаше изумено.

— Ти си знаел? Но как така? Аз не бях... ние не бяхме...

— Просто съм по-умен от вас, това е.

Но му харесваше начинът, по който бяха подходили. Всеки от двамата бе анализирал своите чувства внимателно и с уважение към миналото. Бе сигурен, че нито Арман, нито Лиан се отнасят към това лековато и не го смущаваше дори разликата в годините им. Дъщеря му бе необикновено момиче и той не си я представяше щастлива с мъж на нейната възраст. А за нея разликата от двацет и четири години изобщо нямаше значение, макар в началото Арман да бе изразил известна загриженост във връзка с това. Но тази маловажна подробност не тревожеше вече и него. Обожаваше я. Чувстваше се, сякаш наново се е родил, и на бърза ръка ѝ предложи да се оженят. Обявиха годежа на нейния двацет и първи рожден ден. Баща ѝ даде прекрасен прием и животът им приличаше на приказка, докато две седмици по-късно на

Арман не бе съобщено, че назначението му в Сан Франциско приключва. Местеха го във Виена, като посланик. Ще не ще, трябваше да замине. Двамата с Лиан обсъждаха варианта за преждевременна женитба, но баща ѝ се намеси. Искаше тя да завърши колежа, което означаваше да чакат до сватбата още цяла година. Лиан бе съкрушена, но не можеше да не послуша баща си и влюбените решиха, че все някак ще преживеят раздялата. Когато могат, ще си ходят на гости, а междуременно ще си пишат всеки ден.

И за двамата това бе трудно време, но издържах и на 14 юни 1929 година Арман дьо Вилие и Лиан Крокет се венчаха в старата църква „Сейнт Мери“. Заради „сватбата на годината“, както я нарекоха вестниците в Сан Франциско, Арман си бе взел трийсет дни отпуск и младоженците отпътуваха за Европа да прекарат краткия си меден месец във Венеция. После щяха да се върнат във Виена и Лиан щеше вече да бъде „госпожа съпругата на посланика“.

Тя навлезе в тази роля с изключителна лекота. Арман се опитваше по всякакъв начин да я облекчава, но младата му жена почти не се нуждаеше от неговата помощ. След годините, които бе прекарала с баща си, и след шестте месеца подир смъртта на Одил, през които бе организирала приемите в консулството, тя си знаеше работата.

Харисън нямаше делови контакти в Европа, но тъгуваше за дъщеря си и през първата половин година им гостува два пъти — трудно му бе да стои настрана. При второто му посещение Лиан не можеше повече да крие новината от него, макар точно да бе описала на Арман каква ще бъде реакцията му. През следващото лято щяха да си имат бебе и баща ѝ откликна на тази вест с неподправен ужас. На четири очи вгълпяваше на Арман, че тя трябва да бъде изпратена обратно в Щатите, че трябва да лежи, че трябва да ѝ бъдат осигурени най-добрите лекари, че трябва... Преследваха го спомените за майката на Лиан и за мъката, когато я бе изгубил. Потегли обратно едва сдържайки сълзите си. Наложил се Лиан да му пише всеки ден и да го успокоява, че всичко е наред. През май, месец и половина преди датата на раждането, той отново пристигна и почти ги подлуди с тревогите си, но тя нямаше сърце да го отпрати обратно в Щатите. Когато раждането започна, единственото занимание на Арман бе да усмирява Харисън и да се мъчи да го разсейва. За щастие бебето се появи бързо: дебело момиченце с вид на ангелче — с кичури руса коса, кръгли бузи

и устнички като розова пъпка. Роди се в 17:45 часа в една виенска болница. Три часа по-късно Харисън отиде да види Лиан и я завари да вечеря и да се смее, все едно че бе прекарала следобеда с приятели в операта. Не можеше да повярва, също както и Арман, който бе зяпнал жена си, сякаш тя сам-самичка бе сътворила чудото на всички времена. Обичаше я повече от самия живот и благодареше на Бога за рожбата, каквато дори не бе мечтал да има. Беше направо луд по малката, и когато след две години се роди втората им дъщеря, вече в Лондон, посрещна събитието с не по-малко радост и вълнение. Този път успяха да убедят бащата на Лиан да остане в Сан Франциско като му обещаха, че ще му телеграфират в мига, в който детето се появи на бял свят, както и сториха. Първата си дъщеря бяха кръстили Мари-Анж Одил дьо Вилие, и двамата бяха мислили много сериозно, преди да ѝ дадат това име. Единодушно бяха решили, че искат дъщеря им да се казва тъкмо така — това би зарадвало Одил. Второто момиченце нарекоха Елизабет Лиан Крокет дьо Вилие, което пък безкрайно ощастливи Харисън.

Той пристигна в Лондон за кръщавката и гледаше бебето с такъв възторг, че после Лиан се шегуваше с него. Но не и бе убягнало, че този път видът на баща ѝ не е добър. Беше на шейсет и осем години и винаги се бе радвал на добро здраве, ала сега изглеждаше по-стар от възрастта си, и когато го изпращаше на кораба, Лиан не бе спокойна. Бе споменала за това на Арман, но той бе улисан в трудни дипломатически разговори с австрийци и англичани. А след това се чувстваше виновен, че не е обърнал достатъчно внимание. По обратния път Харисън Крокет почина на кораба от сърдечна недостатъчност.

Лиан отлетя за Сан Франциско без децата, и докато стоеше до ковчега на баща си, чувството ѝ за загуба бе почти непоносимо. Знаеше, че без него животът никога повече няма да е същият. Чичо ѝ Джордж вече се готвеше да се нанесе в къщата на Харисън и да заеме мястото му в „Крокет шипинг“, но изглеждаше като много бледа планета в орбитата на такава ярка звезда, каквато бе приживе баща ѝ. Тя се радваше, че няма да е в същия град и да гледа как чичо ѝ се настанява в тяхната къща. Не би понесла да наблюдава отстрани как намръщеният, свадлив стар ерген заема мястото на баща ѝ и променя всичките стари привички. След седмица си замина от Сан Франциско в

покрусата, сравнима само с онова, което бе изпитала, когато почина Одил. Беше благодарна, че се завръща у дома при Арман, при децата, и че отново ще бъде погълната от живота на посланическа съпруга. От този момент нататък тя не чувстваше почти никаква обвързаност със собствената си страна. Онова, което я бе теглило към Щатите, беше баща ѝ, а него вече го нямаше. Разполагаше с богатството, което той ѝ бе оставил, но би предпочела да има него. Сега единственото, което я интересуваше, бяха дъщерите, съпругът ѝ и животът с тях.

След две години те напуснаха Лондон. Арман бе назначен за посланик във Вашингтон. За пръв път от пет години Лиан щеше да живее отново в Съединените щати. И за двамата това бе вълнуващо време, изпълнено с мисли за бъдещия важен пост на Арман и многобройните отговорности, очакващи самата нея, помрачено единствено от обстоятелството, че скоро след пристигането им тя роди мъртво дете, този път момченце. Пътуването през океана се оказа тежко, а тя не се бе чувствала добре през цялата бременност. Но като се изключи това, и двамата оставаха с добри спомени от годините във Вашингтон, изобилстващи с пищни приеми в посолството, бляскави вечери в компанията на държавни глави, нощи в Белия дом и познанства с важни политици, изпълнили живота им с интересни събития и фантастични приятелства. Беше време, което отсега нататък щеше да им липсва, и което бе минало някак твърде бързо. Трудно им бе да повярват, че годините във Вашингтон вече свършват. Щяха да им липсват приятелите, на дъщерите им също. Мари-Анж и Елизабет, съответно на девет и седем години, не бяха учили другаде, освен във Вашингтон. Арман вече им бе намерил подходящо училище в Париж и двете говореха безупречен френски, но все пак за тях това щеше да е голяма промяна. И Бог знае какво ги очакваше с тази надвиснала над Европа военна заплаха. Арман вече бе обсъждал този въпрос с Лиан и ако станеше нещо, възнамеряваше да изпрати и трите обратно в Щатите. Лиан можеше да отседне при чичо си в Сан Франциско, в бащината си къща така поне щеше да е спокоен, че са в безопасност. Но за момента това не се налагаше. Доколкото нещата от този род изобщо могат да се предвидят, Арман бе убеден, че засега във Франция ще има мир, макар, разбира се, да нямаше представа докога.

Налагаше се да подготви посолството за своя заместник и той се съсредоточи върху работата, натрупана на бюрото му. Когато отново вдигна очи, приближаваше десет. Стана от мястото си и се протегна. Независимо от влюбените протести на Лиан, напоследък се чувстваше твърде стар — беше на петдесет и шест години и бе водил много наситен живот.

Заклучи вратата на кабинета след себе си и пожела лека нощ на двамата мъже от охраната отвън. Сетне пъкна ключа в частния асансьор в дъното на коридора, отвеждащ към техния апартамент, с уморена усмивка влезе в него и въздъхна. След работата през деня винаги му бе хубаво да се прибира къщи при Лиан, дори след всичките тези години. Тя бе съпруга, за каквато всеки мъж можеше само да мечтае. Бяха женени вече от десет години, а тя бе неизменно предана толерантна, търпелива, весела и любеща. Асансьорът спря на четвъртия етаж и той отвори вратата към красивия мраморен коридор, които водеше към неговия кабинет, големия хол с дървена ламперия и трапезарията. В ноздрите му нахлу аромат на нещо вкусно, приготвяно в момента в кухнята отзад. Погледна към върха на мраморната стълба за горния етаж и я видя, все така прелестна, както преди десет години: спуснати върху раменете руси коси в изящна прическа „паж“, сини очи без никакъв грим и лице, свежо като на петнайсетгодишното девойче, което бе видял някога в градината си. Тя беше необикновено красива и той скъпеше всеки миг с нея, макар напоследък моментите, които прекарваха заедно, да бяха по-редки — от дълго време насам Арман бе ужасно зает.

— Здравей, моя любов! — Тя слезе по стълбата, плъзна ръце около врата му и се сгуши на неговите гърди, както всяка вечер през последните десет години. И както винаги този жест го стопли до дъното на душата.

— Как мина денят ти, или по-добре да не питам? — усмихна се той, възхищавайки ѝ се, все още горд, че е негова. Тя бе самата прелест, безценно съкровище.

— Струва ми се, че почти приключих с опаковането. Като се качиш, няма да познаеш спалнята.

— Ти ще бъдеш ли вътре? — Независимо от трудния ден, в очите му проблесна игриво пламъче.

— Естествено.

— Тогава не ми трябват други познати неща. Как са децата?

— Липсваш им. — Те не бяха виждали баща си от четири дни.

— Ще си наваксаме загубеното следващата седмица на кораба — усмихна ѝ се той. — Днес потвърдиха резервациите ни и — усмивката му стана още по-широка — имам за тебе една изненада, шери. Господинът, който бе запазил един от четирите апартамента „гранд лукс“, трябвало да се откаже, защото жена му се разболяла. Което означава... — Направи пауза, сякаш очакваше да ударят барабаните, а Лиан се разсмя, хвана го под ръка и го поведе към трапезарията. — Означава, че в знак на внимание към уморения стар посланик, който се връща в страната си, ни дават един от четирите най-луксозни апартамента на „Нормандия“. Четири спални, собствена трапезария, в която да се храним, ако желаем. Само че ние няма да я използваме. Ще бъдем твърде заети със забавленията в la grande salle à manger^[1]. Но на децата може би ще им хареса да имат самостоятелна трапезария и дневна с малък роял. Собствена открита палуба, скъпа, където можем да си седим вечер и да гледаме звездите... — Гласът му заглъхна замечтано.

Наистина се радваше на предстоящото презокеанско пътешествие с този кораб. От години слушаше за „Нормандия“ само суперлативи, а не бе се качвал на борда му. Сега това бе нещо като специален подарък, който поднасяше на съпругата си. Нищо, че тя самата можеше да плати и четирите апартамента „гранд лукс“ — той никога не би ѝ позволил да го направи. Твърде горд бе за нещата от този род и беше щастлив, че му се предлага случай да я поглези малко, още повече, че ги очакваха пет дни заедно в ничието пространство между два свята. Той ще е оставил зад гърба си изтощителните последни дни от посолството във Вашингтон, а очакващата го във Франция работа все още няма да го е погълнала.

— Хубава новина, нали? — каза Арман със светнали очи.

— Изгарям от нетърпение! — отвърна Лиан, а сетне прихна и седна до огромната маса за хранене, сервирана за двама. — След като ще имаме пиано в каютата, май преди заминаването ще трябва да се поупражнявам. От години не съм свирила.

— Глупачето ми. Ъмм! — Вниманието му се насочи към уханията, които прииждаха откъм кухнята. — Мирише ми на нещо страшно вкусно.

— Благодаря, сър. Soupe de poisson^[2] за моя бог и господар, омлет с подправки, зелена салата, камамбер, бри и шоколадово суфле, ако готвачката не е заспала.

— Сигурно вече е готова да ме убие, с тези часове, към които се придържам.

— Няма нищо, скъпи — нежно му се усмихна Лиан и прислужницата влезе със супата.

— Казах ли ти, че утре ще вечеряме в Белия дом?

— Не. — Но Лиан бе свикнала с изненадите за важни светски ангажименти. Бе давала вечери за по сто души след само двудневно предизвестие.

— Днес се обадиха.

— За някоя важна персона ли е вечерята? — Супата беше вкусна, тя обичаше уютното им усамотение на масата и също като съпруга си се питаше колко ли такива мигове ще имат след пристигането си във Франция. И двамата подозираха, че Арман ще е страшно зает, и че за известен период тя може би няма да се радва често на компанията му. Поне в началото.

— Да, в чест на големи знаменитости — усмихна се той.

— Кой?

— Ние. Просто една малка импровизирана прощална вечеря. — Преди три седмици вече бе имало официален прием по случай заминаването им. — Момичетата вълнуват ли се, че ще пътуваме с този кораб?

— Много — кимна Лиан.

— Едва ли колкото мен. Наричат го „кораба на светлината“. — И видя, че тя пак се усмихва. — За много глупав ли ме мислиш, загдето съм тъй въодушевен от предстоящото пътешествие?

— Не. Мисля, че си прекрасен. И те обичам.

Той се пресегна през масата и помилва ръката ѝ.

— Лиан... аз съм голям щастливец.

[1] Голямата трапезария (фр.). — Б.пр. ↑

[2] Рибена супа (фр.). — Б.пр. ↑

2

Дългият черен „Ситроен“, докаран предишната година от Франция, спря пред входа на Белия дом откъм Пенсилвания авеню и Лиан слезе. Носеше вечерен костюм от черен креп сатен с широки рамене и подчертана талия и под сакото с биета от най-фина бяла коприна — муселинена бяла блуза. Арман ѝ бе купил този тоалет от модната къща на Жан Пату, когато пътува до Париж по Великден. Стоеше ѝ безупречно. Пату имаше нейните мерки и подаръците, които Арман избираше за нея, винаги ѝ прилягаха идеално, както и в този случай. Когато излезе от колата, с издължената си фигура и съвършено права руса коса, Лиан приличаше на манекенка, демонстрираща висша мода. Арман се появи веднага след нея, облечен в смокинг. Вечерята беше неофициална, никой от мъжете нямаше да е с фрак.

Във вестибюла чакаха трима прислужници — двама мъже и една жена, които посрещаха пристигащите, вземаха наметките на дамите и насочваха гостите нагоре към частната трапезария на семейство Рузвелт. И, разбира се, в коридора бяха заели позиции мъже от охраната на президента.

Да бъдеш поканен в Белия дом бе голяма чест. Лиан бе идвала тук няколко пъти на тихи обеди с Елинър и няколко други дами и беше особено доволна, че ще присъстват на тази вечеря. Горе на втория етаж, в своето жилище, ги чакаха президентът и неговата съпруга. Тя беше в семпла рокля от сив крепдешин с марката на „Трейна-Норел“ и красива перлена огърлица. У тази жена винаги имаше някаква непретенциозност. Без значение кой бе моделиерът на дрехите или бижутата, които носеше, човек си я представяше със стара рокля и пуловер, с удобни обувки и топла усмивка. Беше от онзи тип жени, при които децата обичат да се прибират след училище, защото винаги ги посрещат мило и сърдечно.

— Здравей, Лиан! — Елинър я видя първа и бързо тръгна насреща ѝ. Президентът вече бе потънал в оживен разговор с английския посланик сър Роналд Линдси, друг стар приятел. —

Толкова ми е приятно да ви видя и двамата! — Усмивката ѝ включи и Арман, който галантно ѝ целуна ръка, а после я погледна в очите.

— Вие ще ни липсват най-много от всичко, мадам.

— Но не толкова, колкото вие на нас! — Имаше висок и тънък глас, с който хората често се подиграваха, ала за онези, които я познаваха, тембърът му притежаваше някаква непринудена и успокояваща мелодичност, бе просто една от многото симпатични особености на Елинър. Трудно беше да се намери човек, който да не я обича и уважава, и през изминалите пет години Лиан бе между най-горещите ѝ почитателки, независимо от неотдавнашното им спречкване във връзка с кораба „Сен Луи“. Арман ѝ бе напомнил в колата да не повдига отново тази тема, тя отвърна на предупреждението с покорно кимване, а после се изкикоти: „Чак толкова ли съм нетактична, скъпи?“. „В никакъв случай!“ — последва неговият отговор, но той се държеше бащински с жена си и често я подсещаше за разни неща по същия начин, по който би сторил това и с дъщерите си.

— Как са децата? — побърза да попита Лиан. Внуците на семейство Рузвелт непрекъснато сновяха из Белия дом.

— Непослушни, както винаги. А вашите момичета?

— Възбудени. И палави. Достатъчно е да се обърна, и вече са си разопаковали куфарите да търсят любимата си кукла или са направили някоя друга пакост. — Двете жени се разсмяха. Елинър имаше пет деца и бе наясно с лудориите на хлапетата.

— Не ти завиждам за багажа. На мен ми идва много, и когато тръгнем през лятото за Кампобело. Не мисля, че изобщо бих успяла да ги закарам чак до Франция. Някое от децата положително ще скочи зад борда, просто, за да докаже смелостта си, и ще се наложи да спираме кораба. Само като си го представя, и ме побиват тръпки. Но Мари-Анж и Елизабет са много по-послушни. Пътуването ви сигурно ще мине мирно и тихо.

— Да се надяваме — обади се Арман и тримата се присъединиха към останалите: посланика на Англия и съпругата му лейди Линдси, семейство Дюпон от Дилауър, постоянния гост Хари Хопкинс, далечен братовчед на Елинър, дошъл във Вашингтон уж за две седмици, и Ръсел Томпсън с жена си Мариз, семейство, което Лиан и Арман много харесваха, и с което често се срещаха. Той беше адвокат, тясно свързан

с Рузвелтовата администрация, а тя — парижанка, много весело момиче.

Половин час поднасяха коктейли, а сетне един прислужник обяви, че вечерята е сервирана в трапезарията на президента. Както винаги на даваните от Елинър вечери, храната бе изискана, менюто — превъзходно. Масата бе подредена за единайсет души с красив английски порцеланов сервиз в синьо и златно и тежки сребърни прибори на покривка от много стара и фина дантела. Имаше големи букети от сини и бели ириса, жълти рози и бял люляк, подредени между сребърните канделабри с дълги бели свещи, а стенописите околоръст привличаха погледа с вълнуващи сцени от американската революция. Арман и Лиан щяха дълго да помнят тази вечеря. Президентът изкусно насочваше разговора към интересни за всички присъстващи въпроси и често го освежаваше с анекдоти за някоя скорошна случка в Конгреса или Сената. Докато се хранеха, изобщо не се спомена за войната. Темата не можеше да бъде отмината и бе повдигната по време на десерта, но тогава всички бяха вече сити и доволни, бяха похапнали хайвер, печена патица, вкусна пушена съомга, салата от градинска цикория и най-различни френски сирена. Запечената „Аляска“ бе направо ненужно излишество, но беше толкова вкусна, че не бе така мъчително да слушаш разговора на мъжете за назряващата опасност, колкото би било в началото на вечерта. Ала дискусията се нажежи. Рузвелт както винаги настояваше, че нито Европа, нито Съединените щати има от какво да се боят.

— Едва ли го мислите сериозно — възрази английският посланик, разкъсван между божествената наслада от сладкиша и мрачния разговор на масата. — За бога, та дори собствената ви страна се готви за война! Ами новите маршрути на търговското ви корабоплаване? И кои производства са във възход? Главно стоманодобивът! — Англичанинът много добре знаеше, че Рузвелт не е глупак и си дава сметка накъде вървят нещата, но че е твърдо решен да не го признава пред своя народ, та дори и тук, сред групата близки приятели от международния елит.

— Не е престъпление да си добре подготвен — държеше на своето Франклин, — това е хубаво за страната, ала съвсем не означава, че непременно е свързано с някаква непосредствена заплаха.

— За вас може и да не съществува заплаха... — Английският посланик изведнъж придоби потиснат вид. — Вие знаете какво става оттатък океана не по-зле от нас. Хитлер е луд човек. Питайте него — посочи той Арман, който кимна. В тази компания становището му бе добре известно. — Какво се говори в Париж тази седмица?

Всички очи се обърнаха към Арман, а той сякаш претегляше думите си, преди да отговори:

— Онова, което видях през април, бе много заблуждаващо. Всички се преструваха, че неизбежното няма да дойде. Моята единствена надежда е, че то няма да ни връхлети прекалено скоро. — Погледна нежно жена си: — Ако се случи, ще трябва да изпратя Лиан обратно тук. Но по-важното е — очите му се откъснаха от нея и отново се обърнаха към останалите, — че в този момент една война в Европа би означавала катастрофа за Франция, за всички нас. — Той тъжно се вторачи в английския посланик, и когато очите им се срещнаха, двамата разбраха, че всеки от тях е съвсем наясно какво очаква страните им, нападне ли ги Хитлер. Съдбата им щеше да е ужасна. Над масата се възцари мълчание и Елинър тихо се надигна, давайки сигнал на дамите, че е време да оставят господата на тяхното бренди и пурите. Кафето щеше да бъде сервирано в съседно помещение.

Лиан се изправи бавно, този момент от всяка вечеря ѝ бе особено неприятен. Винаги имаше чувството, че пропуска най-интересната част от разговора, когато мъжете остават сами и излагат становищата си по важните теми на деня, без да мерят думите си заради дамите. По пътя за вкъщи тя заразпитва Арман какво са си говорили.

— Нищо. Все същите приказки, които се чуват вече навсякъде. Страхове и омаловажаване. Рузвелт държи на своето, англичаните със сигурност знаят какво ще стане. Томпсън обаче се съгласи с нас. Когато станахме от масата, ми каза тихо, че бил напълно убеден в едно: ако избухне война, Рузвелт щял да се включи в нея още преди края на годината. Това щяло да се отрази добре на американското стопанство. В този смисъл войната винаги е полезна — Лиан изглеждаше шокирана, но бе научила от баща си достатъчно за механизмите в икономиката, за да знае, че онова, което казва Арман, е вярно. — При всяко положение, моя малка любима, скоро ще си бъдем във Франция и сами ще видим какво става оттатък.

До края на пътуването той изглеждаше разсеян, имаше много грижи, и Лиан позволи на мислите си да се върнат към топлата прегръдка на Елинър на сбогуване.

— Непременно да ми пишеш, мила...

— Ще пиша — обеща Лиан.

— Бог да помага и на двама ви! — Характерният глас трепна и очите ѝ се навлажниха. Тя обичаше Лиан и добре разбираше, че преди да се срещнат отново, благополучието на двете страни може да бъде застрашено от ужасни събития.

— И на вас! — Двете жени се прегърнаха и Лиан седна в ситроена до съпруга си за краткото пътуване до посолството, което все още бе техен дом.

Спряха пред сградата, шофьорът ги изпроводи до входа, а вътре както винаги ги чакаха двама мъже от охраната, които им пожелаха лека нощ и се прибраха в стаите си. Всичко изглеждаше спокойно. Цялата прислуга си бе легнала, а часовете, до които стояха будни децата, отдавна бяха минали. Но когато тръгнаха към спалнята, Лиан се усмихна на Арман, дръпна го за ръкава и сложи пръст пред устните си. Бе доловила шум от бързо влачещи се пантофи и щракване на лампа.

— Qu'est-ce que c'est?^[1] — прошепна той. Слухът му не бе така привикнал към онова, което чуваше Лиан, но усмихвайки се широко, тя бързо отвори вратата към стаята на Мари-Анж.

— Добър вечер, госпожици — рече тя с нормалния си глас и Арман си помисли, че нещо ѝ хлопа, но веднага последва експлозия от кикот и тропот на крака. Двете им дъщери се бяха спотайвали в леглото на Мари-Анж и сега тичаха към родителите си с радостен смях.

— Донесохте ли ни сладкиши?

— Разбира се, че не! — Арман изглеждаше все още слиян. Лиан познаваше дъщерите си по-добре от всеки, винаги му се бе струвало забавно до каква степен ги разбира. Той също се усмихна. — Защо още не спите? И къде е мадомоазел? — Работа на гувернантката бе да ги слага в леглата и да не им разрешава повече да стават от тях. Бунтовете срещу нея бяха трудна работа, това бе всеизвестно, но от време на време момичетата успяваха да я надхитрят и това им доставяше огромно удоволствие.

— Много сте непослушни! Толкова е късно, а вие още не сте заспали. Какво правехте? — сигурен бе, че инициаторката на тази малка революция е Мари-Анж, а Елизабет само това е чакала. Дотолкова познаваше дъщерите си. И беше съвсем прав. Лиан запали лампата и пред тях се ширна море от играчки, измъкнати от сандъците и куфарите, в които са били опаковани. Стаята бе пълна с приготвен багаж, в който бяха прибрани роклите, палтата, шапките и обувките на децата. Лиан винаги ги купуваше от Париж.

— О, господи! — простена тя. Бяха разопаковали всичко, с изключение на дрехите си. — Какво сте правили, за бога?

— Търсехме Мариан — отвърна Елизабет с невинно гласче и отпрати на майка си щърба усмивка.

— Знаеш, че не съм я прибрала. — Мариан бе любимата кукла на Елизабет. — На масата в стаята ти е.

— Така ли? — но и двете се изкикотиха. Те просто се бяха позабавлявали. Баща им ги погледна строго, ала сърце не му даваше да им се скара — малките немирници така преливаха от живот и толкова приличаха на майка си, че никога не можеше да им се разсърди истински. Пък и нямаше за какво. Мадмоазел ги ръководеше с желязна ръка, а Лиан бе прекрасна майка. Това му позволяваше да им се радва, без да е необходимо да се прави на страшилище. Все пак ги посъмри малко на френски. Каза им, че трябва да помагат на майка си при подреждането на багажа, а не да изсипват готовите куфари. Напомни им, че трябва да са напълно готови, защото след два дни потеглят за Ню Йорк.

— Ама ние не искаме да ходим в Ню Йорк! — погледна сериозно баща си Мари-Анж, вечната адвокатка на двете. — Искаме да си стоим тук. — Лиан с въздишка седна на леглото и Елизабет се покатери в скута ѝ, докато Мари-Анж продължаваше да се пазари с баща си на френски: — На нас тук си ни харесва.

— Не искате ли да дойдете на кораба? Там има куклен театър, и кино, и къщички за кучетата! — Беше им го казвал вече, но сега, като заговори отново за очакващите ги забавления, Мари-Анж явно се заколеба. — В Париж също ще ни бъде много хубаво.

— Не, няма да ни е хубаво — поклати тя глава и погледна баща си в очите. — Мадмоазел казва, че там ще има война. Не искаме да ходим в Париж, щом ще има война.

— Какво значи това? — шепнешком попита майка си настанената в скута ѝ Елизабет.

— Това е, когато хората се бият. Но в Париж никоой няма да се бие. Ще бъде също като тук. — Очите на Арман и Лиан се срещнаха над главите на децата и тя разбра, че на сутринта ще има сериозен разговор с мадмоазел. Арман не желаше децата му да бъдат плашени с приказки за война.

Елизабет внезапно ги изтръгна от тези мисли, като попита:

— Война ли е, когато се бием с Мари-Анж?

Всички прихнаха. Изпреварвайки родителите си, Мари-Анж ѝ обясни:

— Не, глупачко. Война е, когато хората се бият с пушки. — И се обърна към Арман: — Нали, татко?

— Да, но война не е имало от много време преди вие двете да се родите и е излишно да се тревожим за това. Сега си лягайте, а утре ще помогнете на майка си да опакова отново всичките неща, които сте извадили. Au lit^[2], госпожици! — опита се той да бъде строг и макар че почти успя да убеди дъщерите си, изобщо не заблуди Лиан. В ръцете им Арман беше мек като восък. Ала в момента бе загрижен да не са се изплашили, че във Франция ще има война.

Лиан заведе Елизабет обратно в стаята ѝ, а Арман сложи в леглото по-голямата и след пет минути двамата се срещнаха в собствената си спалня. Лиан все още се усмихваше на детските лудории, докато Арман седеше на леглото и събуваше лачените си обувки с тревожно свъсено чело.

— Как може тази стара глупачка да плаши децата с приказки за война?

— И тя чува същото, каквото и ние — въздъхна Лиан и заразкопчава красиво ушития копринен жакет от „Пату“. — Но утре сутринта ще поговоря с нея за момичетата.

— Гледай да не забравиш! — Думите бяха резки, ала не и гласът, защото в момента наблюдаваше жена си, която се събличаше в своята гардеробна. Те винаги имаха да си казват още нещо и това бе допълнителна причина да не може да се откъсне от нея дори сега, след безкрайния ден и дългата вечер.

Лиан сне муселинената блуза и той прикова поглед в млечнобялата, нежна като кадифе плът, сетне забърза към собствената

си гардеробна да свали вечерния костюм и след миг се върна в бяла копринена пижама и морскосин атлазен халат, с боси крака. Тя му се усмихваше от леглото, над чаршафите се подаваше дантелата на розовата ѝ копринена нощница.

Арман угаси лампата и се пъхна под завивките до нея. Нежно прокара длан нагоре по ръката ѝ по нежната кожа на врата и отново надолу, да помилва гърдите. Лиан се усмихна в мрака и потърси устните му. Последва дълга целувка, двамата потънаха в обятията си, забравили децата, гувърнантката, президента, войната... Докато сваляха всичко от себе си, бяха отдадени единствено на взаимното си привличане — вместо да намалява, с годините то ставаше все по-остро. Силната ръка на Арман докосна голото ѝ бедро, тя тихо изстена и разтвори крака да го посрещне, телата им се сляха, и когато той отново я целуна, Лиан усети лекия аромат на одеколона му. Той проникна в нея, в началото нежно, а сетне с все по-голяма страст и тя за пръв път от доста време пожела да си имат още едно дете. Устните им се впиха още по-жадно и тихият стон, който прозвуча в нощта, този път идваше от Арман.

[1] Какво е това? (фр.). — Б.пр. ↑

[2] В леглата (фр.). — Б.пр. ↑

3

Портиерът стоеше вяло на поста си пред сградата на Парк авеню номер 875. Неговото униформено сако беше от тежък вълнен плат и високата колосана яка на ризата се връзваше във врата му. Фуражката със златна кокарда тежеше на главата му като олово. Бе втората седмица на юни и в Ню Йорк беше осемдесет и седем градуса по Фаренхайт, но независимо от това той трябваше да бъде с шапка, закопчано сако, стегната папийонка и бели ръкавици, да се усмихва любезно при всяко влизане и излизане на живеещите в сградата. Майк, портиерът, беше на работа от седем сутринта, а вече приближаваше шест вечерта. Горещината почти не бе намаляла и му оставаше още цял час до края на дежурството, когато най-сетне щеше да облече широки панталони и риза с къси ръкави и да си тръгне за дома без вратовръзка, без шапка. „Каква благодат ще бъде — рече си той на своя ирландски диалект. — Една биричка също ще ми дойде добре.“ Завиждаше на двамата мъже, които обслужваха асансьорите. Щастливци, поне бяха на сянка.

— Добър вечер, Майк.

Той се откъсна от своите замъглени от жегата мисли и с механично отмерен жест вдигна ръка към фуражката, но този път добави към поздрава и любезна усмивка. В сградата живееха и такива, заради които не би си направил труда да се усмихне, но този мъж му харесваше. Никълъс Бърнъм, Ник, както бе чувал да го наричат приятели. Той все намираще добра дума за Майк, винаги спираше и разговаряше с него докато чакаше сутрин да изкарат колата му. Приказваха за политика и бейзбол, за последните стачки, за цените на хранителните продукти и за зноя през последните две седмици, от който въздухът над улиците трептеше. Винаги успяваше да остави у Майк впечатлението, че се интересува от него, че не му е безразлично, дето горкият възрастен човек е принуден да виси по цял ден отвън, да вика таксита и да разтваря вратите пред дами с френски пудели, тъй като има да храни седем деца. Ник сякаш разбираше скритата ирония

на неговото положение и вземаше присърце съдбата му. Тъкмо това харесваше Майк у него. Ник Бърнъм му изглеждаше порядъчен човек.

— Как издържа този ден?

— Търпи се, сър. — Не беше съвсем вярно, защото прегретите, надут и подбити крака го боляха ужасно, но сега, като че изведнъж престанаха да го измъчват толкова. — А вие?

— В центъра беше доста горещо.

Офисът на Ник Бърнъм се намирал на Уолстрийт; Майк знаеше, че той е едра риба в стоманения бизнес. Най-изтъкнатият млад индустриалец в страната — така го бяха нарекли веднъж в „Ню Йорк таймс“. А беше едва на трийсет и осем години. Разликата в социалното положение и доходите им изобщо не притесняваше Майк. Намирал, че тези неща са нормални, а Ник винаги му даваше прилични бакшиши и щедри подаръци по Коледа. Освен това Майк знаеше, че в някои отношения никак не му е леко, поне ако се съди по онова, което ставаше тук, в тази сграда. Колкото харесваше него, толкова мразеше жена му Хилъри. Надута префърцунена кучка. Никакви любезности, никакви усмивки, само купища скъпи бижута и кожени палта, стрували на съпруга ѝ цяло състояние. Когато ги виждаше да излизат вечер, тя почти винаги говореше на Ник гадости — за някоя от прислужниците, или че бил закъснял, или че не можела да понася хората, у които отиват на гости. Отвратителна малка кучка, винаги го бе казал. Обаче беше хубава. Не че това компенсирало останалото. Чудеше се как Ник успява да си остане толкова приятен човек, като е женен за подобно чудовище.

— Днес видях младия господин Джон, беше с новата си бейзболна бухалка.

Ник се ухили до уши.

— Тези дни може да чуеш трясък от счупени стъкла, приятел.

— Няма проблеми. Ако топката излети тук, долу, ще я хвана.

— Благодаря, Майк. — Той потупа възрастния човек по рамото и се скри в сградата, а Майк се усмихна на себе си — оставаха му още четирийсет и пет минути, а утре може би нямаше да е толкова горещо. Пък и да е... каквото Бог дал. Влязоха още двама души и той докосна фуражката си, мислейки за сина на Ник, Джон. Хубаво хлапе, одрало бе кожата на баща си, само косата му беше гарвановочерна като на майката.

— Дойдох си! — както всяка вечер отекна в коридора гласът на Ник. Той остави сламената си шапка на масата в антрето, послуша се за някакъв познат звук, например от краката на затичалия се да го посрещне Джон. Но днес не се чуваше нищо. Вместо това от вратата на килера се появи прислужница в черна униформа, бяла дантелена престилка и боне и той ѝ се усмихна.

— Добър вечер, Джоан.

— Добър вечер, сър. Госпожа Бърнъм е горе.

— А синът ми?

— Мисля, че е в стаята си.

— Благодаря — кимна той и тръгна по дългия, застлан с дебел килим, коридор.

Предишната година апартаментът бе преустроен из основи, обзаведен изцяло в бяло, бежово и кремаво и по някакъв начин успяваше да създава впечатление едновременно за спокойствие и за разточителство. Бе му струвал цяло състояние, особено след като Хилъри нае и изхвърли един след друг трима декоратори и двама архитекти. Той намираще крайния резултат поносим и предполагаше, че жена му е доволна от него. Не беше точно жилище, в което човек ще очаква да види малко момченце, нито пък дом, в който едно дете може да пипа стените и да рита топка, но Ник не им бе позволил да се разгърнат в стаите на сина му. Там всичко бе в червено и синьо, имаше удобна стара дъбова мебел, детските рисунки на стената бяха малко претрупани за неговия вкус, но поне знаеше, че Джон ще се чувства добре в своята част от жилището. Имаше спалня за гувернантката, голяма стая за него, малка дневна с бюро, принадлежало преди на Ник и голямо помещение за игра, пълно с най-различни играчки, където момчето можеше да се забавлява с приятелите си.

Той тихо почука на вратата към коридора в царството на Джон, в отговор тя моментално се отвори с трясък и пред него се появи засмяното лице на единствения му син. Грабна го в ръцете си с щастлива усмивка и както всяка вечер клокочещият смях на детето помилва слуха му.

— Ще ме смачкаш, татко! — Но това като че ли не му бе неприятно.

— Ясно. Как е моят любимец? — Сложи го обратно на земята и Джон вдигна към него ухилената си муцунка.

— Отлично. И новата ми бухалка е страхотна!

— Радвам се. Още ли не си счупил някой прозорец?

— Разбира се, че не съм — обиди се Джон и той разроши синкавочерната му коса. Момчето бе интересна комбинация от Хилъри и Ник, имаше нейната матова кожа, зелените очи на баща си, нейната коса. Двамата бяха толкова различни, колкото е възможно да бъдат две човешки същества, Хилъри — тъмна, дребна и изящна, Ник — с мощно телосложение, рус и силен, а синът им бе взел най-доброто и от двамата, така поне твърдяха всички. — Мога ли да си взема бухалката на кораба?

— Не съм много сигурен в това, младежо. Освен ако обещаеш да не я вадиш от куфара.

— Ама трябва да си я взема, татко! Във Франция нямат бейзболни бухалки.

— Навярно нямат — съгласи се Ник.

Те заминаваха отвъд океана за една или в най-лошия случай, ако положението станеше много напрегнато, за половин година. Напоследък Ник бе сключил толкова много договори с европейски клиенти, че бе решил лично да поеме парижкото представителство на фирмата, като остави най-добрия си помощник да ръководи нещата в Ню Йорк. Разбира се, вземаше със себе си Хилъри и Джон. И през ум не би му минало да стои толкова дълго без тях, а се налагаше да замине. В началото Хилъри роптаеше и хленчеше, вайкаше се всеки ден, но през последния месец сякаш се бе примирила, а Джон смяташе, че сигурно ще е много забавно. Щяха да го запишат в американско училище, съвсем близо до Шанз-Елизе, и Ник бе наел много хубава къща на авеню Фош. Тя принадлежеше на някакъв френски граф и жена му, които миналата година, по време на паниката преди Мюнхенската спогодба, се бяха преместили в Швейцария. Те се чувстваха отлично в Лозана и не бързаха да се приберат. За Ник, Хилъри и момчето това бе най-доброто, което можеха да желаят.

— Ще дойдеш ли да вечеряш с мен, татко? — Гувернантката току-що бе дала знак на Джон, че е време да тръгва, и той вдигна към Ник изпълнени с надежда очи.

— Струва ми се, ще е най-добре да се кача и видя майка ти.

— Да.

— След като се нахраниш, ще сляза да си поговорим малко. Какво ще кажеш?

— Чудесно! — Джон отново се усмихна на баща си и тръгна с гувернантката, а Ник остана за момент в стаята, загледан в своето старо бюро, купено му, когато беше дванайсетгодишен, почти на възраст за пансиона. Но Ник го даде на Джон много по-рано. И доколкото зависеше от него, кракът на сина му нямаше да стъпи в пансион. Ненавиждаше годините, прекарани далеч от дома, бе се чувствал като прокуден. Щеше да спести на Джон това страдание, отдавна си го бе обещал. Пък и прекалено много обичаше момчето, за да позволи то да замине.

Затвори вратата след себе си и тръгна обратно по дългия бежов коридор, стигна до рояла в централния хол и бавно заизкачва застланите с килим стъпала към техните стаи.

Като наближи площадката, видя, че вратата е отворена. Отвътре кънтеше острият глас на Хилъри, която се караше на прислужницата. Момичето изхвърча от нейната гардеробна с куп кожени палта в ръцете.

— Не тези, по дяволите! За бога... — Той я виждаше само в гръб, блестящата ѝ черна коса се спускаше като коприна до подплънките на белия атлазен халат, но дори от начина, по който бе застанала, личеше, че е ядосана. — Тъпачка такава, казах самурите, норките и сребърната лисица... — Обърна се, черните ѝ очи се впиха в неговите и за момент настана тишина.

Колко пъти ѝ бе казал да не крещи на прислугата, но тя го бе правила цял живот и изобщо не бе склонна да се променя. Беше само на двайсет и осем години, а с грижливо подредената си прическа, внимателно гримираното лице, дългите червени нокти, с позата и маниерите си бе от глава до пети светска дама, образец на елегантност дори в домашния си халат.

— Здравей, Ник. — И очите, и думите бяха студени, но тя го почака да отиде при нея и подаде буза за целувка. Сетне отново се обърна към прислужницата, вече, без да повишава глас: — Би ли се върнала да ми донесеш палтата, които поисках? — Въпреки всичко тонът ѝ режеше като нож.

— Ужасно си строга с това момиче.

Тя долови лекия упрек в думите му, който бе чувала най-малко десет хиляди пъти. Изобщо не се трогна. Той винаги бе мил с всички, освен с нея, разбира се. Разби живота ѝ, но получи, каквото си бе наумил. Ник Бърнъм винаги успяваше да се наложи. Но не и на нея. „Никога повече!“ — повтори си тя за кой ли път. Веднъж ѝ бе предостатъчно. И през последните девет години го бе накарала да си плати за това. Ако не беше Ник, тя щеше още да си е в Бостън, дори можеше да е омъжена за онзи испански граф, който си бе изгубил ума по нея в годината на светския ѝ дебют... Графиня... Как звучеше само!... Графиня...

— Изглеждаш уморена, Хил. — Той нежно я помилва по косите и надникна в очите ѝ, но в тях нямаше топлота.

— Да, уморена съм. Кой според теб е опаковал всичко в тази къща? — „Прислужниците“ — едва не се изтърва той, но успя да съдържи езика си. Тя като нищо си вярваше, че е свършила всичко сама. — Господи, трябва да подреда целия ти багаж, багажа на Джон, покривки, чаршафи, одеяла, чинии, твоите неща... — Колкото повече говореше, толкова по-висок ставаше гласът ѝ.

Ник се отдалечи и седна на един фотьойл Луи XV.

— Мога и сам да си приготвя багажа, знаеш това. И ти казах, че в къщата в Париж има всичко необходимо. Няма нужда да вземаш чаршафи и чинии.

— Не говори глупости. Един бог знае какви хора са спали в тези чаршафи. — За миг, само за миг му идеше да подхвърли, че едва ли са били по-съмнителни от онези, спали в нейните. Но премълча и проследи с поглед изнервената дребна прислужница, която се връщаше с кожените палта — дано този път бе взела каквото трябва: две самурени, едно от визон и жакета от сребърна лисица, който Хилъри бе получила за Коледа, бог знае от кого, в красива голяма кутия. Едно бе сигурно — не беше от Ник. Самурите бяха от него, визона, палтото от чинчила, което тя оставяше тук, но сребърната лисица бе повече или по-малко загадка, макар Ник да се досещаше, че ѝ го е подарил Райън Халоуей, кучият му син.

— Какво зяпаш? — Очите му неволно се бяха вперили в жакета от лисица. Вече няколко пъти се бяха карали заради него и Ник нямаше намерение отново да повдига тази тема. — Не започвай пак. Не съм длъжна да идвам в Париж, разбра ли?

„О, боже — помисли си той, — само това не!“ Денят му се бе сторил така дълъг и бе толкова горещо! Нямаше никакво желание да се кара с нея.

— Наистина ли не можем да минем без това, Хил?

— Не, не можем. Бихме могли да си стоим тук, нали?

— Не. Искам следващата година да ръководя лично офиса в Париж. Там имам важни договори и ти знаеш това. Тъй че заминаваме всички. Не знам защо никога не съм възприемал Париж като град, в който е неприятно да се живее. — Но тя не беше на същото мнение, по някаква причина държеше да си остане в Ню Йорк. — Хайде, Хил, там винаги ти е харесвало.

— Разбира се, за няколко седмици. Защо, по дяволите, не пътуваш дотам и обратно със самолет?

— Защото няма да имам време да се виждам с тебе и Джон. — Той рязко се изправи и прислужницата побърза да излезе от стаята. Тя знаеше как протичат кавгите им. По някое време той кипваше и започваше да вика, а Хилъри в повечето случаи хвърляше по него първия попаднал ѝ предмет. — Защо не оставим тази тема? Не можеш ли просто да се примириш, че заминаваме? Та корабът потегля след два дни, за бога!

— Ами нека си потегля. Или пък тръгвай сам — отвърна тя с леденостуден глас. Беше седнала на леглото и милваше сребърната лисица с вдигнати към него очи. — Там не съм ти необходима.

— Тъй ли? Или причината е, че искаш да се отървеш от мен за една година, та да тичаш в Бостън при онзи малък негодник.

Той знаеше за безразборните ѝ връзки, вече от години бе наясно с тях. Но вярваше, че трябва да запази своя брак, заради Джон и заради себе си. Родителите му бяха разведени, като дете се бе чувствал нещастен, самотен и се бе закълел никога да не постъпва така със собствения си син. Единственото, което искаше, бе да има семейство и щеше да го запази, независимо от всичко, независимо от онова, което вършеше Хилъри. Но все пак гневните думи му се изплъзваха по често, отколкото би желал.

— Не те ли е страх, че ще забременееш, Хил? — И двамата разбираха, че няма предвид себе си.

— Ти явно не си чувал, че съществуват аборти... ако, разбира се, имах любовници, както твърдиш ти. Но бебетата не са моята слабост,

скъпи Ник, или може би си забравил? — Те винаги насочваха ударите си под кръста. Така бе вече от години.

— О, да, помня. — Мускулите на челюстта му се опънаха и ръката му се сви в юмрук, но гласът му бе странно тих. Тя не му бе простила за случилото се преди девет години.

Хилъри беше най-хубавата дебютантка в Бостън, добре си спомняше гарвановочерната ѝ коса, контрастираща с белите тоалети, поръчани от родителите ѝ направо от Париж. Тогава много мъже я желаеха. Тя се бе родила, когато баща ѝ бил над петдесетте, а майка ѝ на трийсет и девет години и отдавна били престанали да се надяват на дете. Бяха я гледали още от появата ѝ на бял свят — бащата я обожавал, майката, бабите, дядовците и бавачката изпълнявали и най-малкия ѝ каприз. Винаги беше получавала всичко, което бе искала, и нямаше никакво намерение да се отказва от този начин на живот. До нощта на дебюта си, когато неочаквано срещна Ник. Висок, рус и красив, той влезе под ръка с едно от най-хубавите момичета в Бостън. И в мига, в който се появи, всички зашушукаха: „Ник Бърнъм... Ник Бърнъм... Огромни капитали в стоманодобива... Единствен наследник на баща си...“. На двавет и девет години той бе между най-богатите млади мъже на Уолстрийт, дяволски привлекателен и ерген. Хилъри направо излетя от ръцете на мъжа, с когото танцуваше и отиде да се запознае с него. Бяха представени един на друг от стар приятел на баща ѝ и тя направи всичко по силите си, за да му вземе ума. Постигна това с изненадваща лекота. После Ник започна често да посещава Бостън, а през лятото и Ню Порт. Всичко стана именно там. Хилъри искаше той да я желае повече от всяка друга жена, която някога е познавал, и пожертва за него девствеността си — защото мислеше, че го обича, и искаше да го притежава.

Не бе предвидила само, че ще забременее. А то се случи още първия път, когато го допусна до себе си. Отначало той се стъписа, а тя направо изпадна в истерия — не искала дете, не искала да става дебела, да ражда... Докато плачеше в прегръдките му, толкова много приличаше на малко момиченце, че той ѝ се присмя. Хилъри искаше да намерят някого, който да ѝ направи аборт, но Ник не даваше и да се спомене. Тя бе чаровна жена-дете и след като преодоля първоначалния шок, идеята да си имат бебе започна да му се струва безкрайно

приятна. Говори с нейния баща, без да му казва, че е бременна, поиска ръката ѝ и ѝ съобщи, че ще се женят.

Още преди края на лятото направиха хубава сватба в Нюпорт. В бялата дантелена рокля, която майка ѝ бе носила на собствената си венчавка, Хилъри приличаше на царица от приказките. Но зад щастливата ѝ усмивка се криеше едно свито сърце. Тя искаше Ник, но не искаше детето. И въпреки че той непрекъснато я глезеше и коткаше, мразеше всеки миг от първите дни на брака им, защото знаеше, че той се е оженил за нея заради бебето. Не можеше да се примири, че то ще ѝ бъде конкуренция.

Ник правеше за нея всичко, което бе по силите му — купуваше ѝ най-скъпи подаръци, помагаше ѝ да подреди детската стая, обещаваше ѝ да бъде до нея и да държи ръката ѝ, но през деветия месец тя потъна в ужасна депресия, която според лекаря заплашваше да доведе до дълго и кошмарно раждане. И наистина Хилъри и детето едва не умряха при раждането и тя никога не прости на Ник за мъките, които понесе тогава. Депресията продължи още шест месеца. Ник дълго време се опасяваше, че Джони няма да си има друг, освен него, но в края на краищата Хилъри започна да се възстановява. Поне той си мислеше така.

През следващата зима тя замина за Коледа в Бостън без бебето и тръгна по партита. На Ник започна да му се струва, че жена му отсъства от дома цяла вечност. Разбра, че тя стои при родителите си, за да посещава всички приеми, давани от нейни приятели, и се преструва пред себе си и останалите, че не е омъжена. Правеше нещо като втори дебют и си прекарваше чудесно. Месец след заминаването ѝ Ник отиде в Бостън и настоя тя да се прибере къщи. Последва голяма кавга, Хилъри дори помоли баща си за разрешение да остане там. Не искала да е омъжена, да живее в Ню Йорк, да се грижи за малко дете. Но той също бе стъписан от поведението ѝ. Дъщеря му се бе омъжила по собствена воля и Ник бе добър съпруг. Старият човек държеше тя да се върне към задълженията си, смяташе, че трябва поне да се опита да изгради семейство и ѝ напомни, че носи отговорност за детето. Ала тя потегли за Ню Йорк не по-радостна от затворник, воден на екзекуция. Чувстваше се предадена от всички и най-много мразеше Ник, защото той въплъщаваше онова, което не бе искала в живота си. Преди да замине, баща ѝ поговори с него. Обвиняваше себе си за държанието

на дъщеря си: давал си сметка, че много са я глезили като малка, но не допускат, че тя ще очаква това да продължава цял живот, че ще отхвърли всякакви отговорности и ще причини болка на съпруга и детето си. Ник го увери, че е нужно време и търпение, че Хилъри ще порасне и ще поеме своята нова роля. Тогава наистина вярваше в това и както бе обещал на баща ѝ проявяваше безкрайно търпение към нея.

Ала нямаше полза. Тя продължаваше да не се интересува от детето. През следващото лято замина за Нюпорт и за да няма приказки, този път взе със себе си Джони и бавачката. Остана там чак до есента, и когато Ник отиде да я види, разбра, че си има любовник. През онова лято тя подхвана авантюра с брата на една от приятелките си. Той току-що се бе дипломирал в Йейл, мислеше се за много расов мъж и бе разказал на половината град, че спи с Хилъри Бърнъм. Ник му направи посещение, след което момчето се прибра в Бостън с подвита опашка и все още кънтящи от словесните шамари уши. Истинският проблем в цялата тази история обаче бе Хилъри. Ник отново си я прибра в Ню Йорк и най-сериозно се помъчи да я превъзпита, но през следващите години тя непрекъснато се мяташе между Нюпорт, Бостън и Ню Йорк и се впускаше в любовни приключения всеки път, когато смяташе, че няма да я хванат. Както и сега. Бе се забъркала с Райън Халоуей, докато Ник беше в Париж. Връзките не означаваха нищо за нея, те бяха нейният начин непрекъснато да му напомня, че в действителност не е негова съпруга и никога няма да бъде, че той не може да я притежава, че се чувства напълно свободна — свободна от него, от детето и от баща си, който бе починал три години след женитбата им. Майка ѝ отдавна бе загубила всякаква надежда за влияние над нея, а и Ник постепенно започваше да вдига ръце. Тя бе такава, каквато е — поразителна, изключително красива жена с остър ум, който не използваше за нищо, и чувство за хумор, което все още го забавляваше в редките случаи, когато разговаряха. Сега най-често или се караха, или той се правеше, че не я забелязва. Веднъж-дваж бе мислил да се разведе и знаеше, че няма да срещне трудности, но ако го стореше, тя щеше да получи родителските права над Джони. Съдиите почти винаги проявяваха благосклонност към майката, освен в случаите, когато тя е професионална проститутка или наркоманка. Тъй че ако искаше да задържи сина си, трябваше да живее под един покрив с нея — в добри

и лоши времена, докато издържи. А имаше моменти, в които му се струваше, че наистина не може повече.

Хранеше някаква плаха надежда, че заминаването за Париж ще ангажира донякъде вниманието на Хилъри и тя ще се държи прилично поне известно време. Ала пътуването не обещаваше да започне добре. Ник знаеше, че след Коледа историята с Райън е приключила, но също така подозираше, че тя подработва нещо ново. Когато се впускаше в ново приключение, тя винаги бе особено раздражителна, като неспокоен състезателен кон в преградата си. Той не можеше да направи нищо, за да я спре. Стига тя да съблюдаваше разумна дискретност в своите похождения, бе готов примирено да живее с нея, още повече, че през последните години беше започнала да проявява повече топлина към сина им. Все пак се бе погрижил Джони да има нежни и любещи бавачки, той самият го боготвореше, тъй че момчето имаше много повече, отколкото баща му на същата възраст. Никога не би се съгласил да се откаже от Джони, да се разведе и да заживее без детето, което толкова обичаше. Джони бе центърът на неговото съществуване и ако това означаваше да се примирява с Хилъри, с нейните изневери и със сприхавостта ѝ, бе готов да плати тази цена.

Сега безмълвно я наблюдаваше, а тя седна пред тоалетната масичка и прокара гребен през копринената си коса, следейки го в огледалото. Сетне, сякаш за да го ядоса още повече, отпи голяма глътка скоч със сода от чашата пред себе си. Той изведнъж забеляза, че под белия атлазен халат е облечена в черна копринена рокля.

— Отиваш ли някъде, Хил? — Гласът му бе равен, погледът — студен и твърд като яркозелена скала.

Тя се поколеба само за миг, ноздрите ѝ се разшириха като на расова кобила. Ник съвсем ясно си я представи как удря земята с копита, готова да се втурне в поредното надбягване.

— Всъщност да. Тази вечер има прием у Бойнтънови.

— Странно — усмихна се той иронично, — не съм видял поканата.

— Забравих да ти я покажа.

— Няма нищо. — Той тръгна да излиза от стаята, а тя се завъртя на стола и каза тихо:

— Искаш ли да дойдеш, Ник?

Обърна се и я погледна. По всяка вероятност у Бойнтънови действително имаше парти. Но той много рядко ходеше на такива места. А отидеше ли, тя неизменно се завираше в някой ъгъл и започваше да флиртува с някой от новите или дори старите си приятели.

— Не, благодаря. Взел съм си малко работа.

Тя отново му обърна гръб.

— Да не кажеш, че не съм те поканила.

— Няма. — Спря на прага и я видя отново да отпива от питието.

— Поздрави ги от мен и се постарай да се прибереш рано. — Тя кимна. — И, Хил... — Той замълча в колебание.

— Да, Ник?

Реши да ѝ го каже:

— Не оставяй в Ню Йорк пожари след себе си, малката. Каквото и да си наумила, не забравяй, че след два дни потегляме. И ти при всяко положение идваш с мен.

— Какво означава това? — изправи се тя и застана с лице към него.

— Означава, че ще дойдеш с мен, дори ако някой тук остане с разбито сърце. Ти си моя съпруга, колкото и да ти се иска да го забравиш.

— О, помня това. — В гласа ѝ прозвуча горчивина. Бракът ѝ бе омразен, а великодушието на Ник го правеше съвсем непоносим. То я караше да се чувства виновна, което никак не ѝ бе по душа. Искаше да бъде свободна.

— Приятно прекарване.

Той тихо затвори вратата след себе си и слезе да види момчето. Хилъри веднага смъкна халата от раменете си и остана по късата черна копринена рокля с презрамки, която бе купила от „Бъргдорф Гудмън“. Сложи на ушите си клипсове с диаманти и се погледна в огледалото. Сигурна беше, че на партито ще се види с Филип Маркъм и допивайки скоча, си помисли с почуда как така Ник винаги знае. Между нея и Фил все още нямаше нищо, но през август той заминаваше за Париж и знае ли човек какво можеше да се случи... Знае ли човек...

4

Огромният красив кораб стоеше на котва до Осемдесет и осми кей на река Хъдзън и всяка педя от него беше царствено елегантна. Арман постоя за момент пред лимузината, вдигнал поглед към открояващите се срещу небето изящни силуети на трите комина. Водоизместимостта на лайнера беше осемдесет хиляди тона и все пак това бе най-бързият и най-съвършен плавателен съд във всички морета и океани. Достатъчно бе човек да го зърне и дъхът му секваше, а когато обърнеше внимание на детайлите, неизбежно потъваше в благоговейно мълчание. Под пълна пара корабът бе още по-красив, но и сега, неподвижен в пристанището, бе несъмнено величествен.

— Татко! Татко! Искам да видя! — Елизабет първа изскочи от ситроена и веднага застана до баща си, който здраво стисна ръчичката ѝ. — Това ли е той?

— Не — Арман с усмивка погледна по-малката си дъщеря, — това е тя. *La belle Normandie, mon trésor*^[1]. Никога няма да видиш друг кораб като този, малката ми. Каквото и да построят в бъдеще, никога няма да има втора „Нормандия“.

Вече мнозина бяха изразявали подобни чувства. През седемте години, откакто бе пуснат на вода, този кораб беше превозвал различни величия и знаменитости, богаташи, разглезени аристократи, изискани светски личности, любители на красотата и на океана, и между тях нямаше нито един, който да не споделя това мнение. „Нормандия“ беше изключителен плавателен съд, абсолютно уникален, най-красивият, най-елегантният, най-бързият. Плаващ остров на лукса до най-малката въобразима подробност.

Арман почувства, че жена му е застанала до него и се обърна. За момент бе забравил за семейството си. Ако можеше да си го позволи, би заплакал. В „Нормандия“ имаше нещо, което окриляше сърцето и караше човек особено силно да се гордее с Франция. Какво постижение! Човек се преизпълваше с гордост дори само при мисълта

колко труд и любов са вложени в създаването му, от носа до кърмата и от корпуса до комините. Истинска прелест!

Лиан наблюдаваше лицето на мъжа си. Усети неговото настроение, безмълвно го сподели и му се усмихна, когато той се обърна към нея.

— Отново имаш вид на горд баща — подкачи го нежно и се разсмя.

Той кимна в отговор, но остана сериозен.

— Какъв триумф за Франция!

Междувременно Мари-Анж бе отишла при сестра си и двете подскачаха от радост.

— Може ли вече да се качваме, татко? Може ли? Може ли?

Лиан ги хвана за ръце, а Арман се зае да дава нареждания на носача и шофьора. След пет минути минаха под огромната арка с надпис: „COMPAGNIE GENERALE TRANSATLANTIQUE“ и влязоха в асансьора, който ги отведе до една издигаща се над кея площадка. За хиляда деветстотин седемдесет и двамата пътници, които щяха да се качат на борда, имаше три входа, дискретно отделени и отбелязани с табелки „PREMIERE CLASSE, TOURISTE и CABINE“. „Premiere classe“, разбира се, означаваше първа класа и преди корабът да отплава следобед, през тази врата щяха да влязат осемстотин шейсет и четирима пътници. А когато Арман, Лиан и децата стъпиха на палубата, бе малко след дванайсет. Бяха потеглили с влака от Вашингтон в пет сутринта и пристигнаха в Ню Йорк само преди половин час. Чакаше ги лимузина от консулството тук, която ги докара направо до Кей 88 на Петдесета западна улица.

— Bonjour, monsieur, madame. — Униформеният офицер се усмихна на двете безупречно облечени момиченца в еднакви бледосини муселинени роклички, с бели ръкавици, сламени шапки и лъскави черни лачени обувки: — Mesdemoiselles, bienvenue a bord^[2].

— Сетне любезно се обърна към Арман. Младият човек обичаше работата си и през годините, откакто му бе възложено да проверява билетите на качващите се пътници, се бе срещал с Томас Ман, Стоковски, Жиродо, Сент Екзюпери, с филмови звезди като Дъгълс Феърбанкс, с държавни глави, литературни гиганти с кардинали и грешници, с короновани величия от почти всяка европейска държава. Вълнуващо бе да стоиш и чакаш, докато си кажат името, ако случайно

не си ги познал още от пръв поглед, което при него се случваше рядко.
— Monsieur?

— Дьо Вилие — тихо каза Арман.

— Посланикът? — попита младежът и Арман кимна. — Ah, bien sur. Разбира се. — Поглеждайки отново списъка, той обърна внимание, че семейство Дьо Вилие ще заеме един от четирите най-люксови апартамента на кораба. Нямаше откъде да знае, че това е жест на любезност от страна на „Трансат“, както наричаха Главната трансатлантическа компания и бе респектиран от факта, че посланикът и семейството му ще бъдат настанени в апартамент „Трувил“. — Веднага ще ви придружим до каютата. — Той направи знак и до него изникна стюард, който моментално пое малката ръчна чанта на Лиан. Останалият багаж бе изпратен още преди няколко дни, а онова, което бяха взели със себе си във влака, щеше да им бъде донесено само няколко минути след като влязат в апартамента. Обслужването на „Нормандия“ бе безупречно.

Апартамент „Трувил“ се намирал на горната палуба, един от двата, разположени там, и имаше собствена тераса над красивото открито кафе грил. Арман погледна надолу от частната им палуба и пред погледа му се разкриха пейки и лампи, стълбища и перила с изящен дизайн. Вътре ги очакваха четири големи елегантни спални — една за Лиан и него и по една за всяко от децата и гувернантката. На тяхно разположение бяха и още няколко помещения в съседство — в случай че водеха със себе си повече прислужници. Помощникът на Арман, Жак Перие, който щеше да пътува със същия кораб, тъй че Арман да не прекъсва работата си, щеше да заеме едно от тях, но останалите студия нямаше да се използват и щяха да останат заключени. Единствените други обитатели на тази палуба за избраници щяха да са семейството в апартамент „Довил“, който не отстъпваше по великолепие и разкош на „Трувил“, но във всичко останало бе напълно различен от него. Всяка от първокласните кабинета на кораба беше обзаведена съвършено различно от другите, нищо в тях не се повтаряше. Стаите бяха напълно уникални до последния детайл.

Арман и Лиан се огледаха в своите владения, очите им се срещнаха и Лиан се разсмя. Всичко бе така нечувано разкошно, така елегантно, така красиво, че тя бе не по-малко развълнувана от дъщерите си.

— Е, шери — усмихна ѝ се той, щом стюардът ги остави сами в централното фоайе, до обещания малък роял. — Qu'en penses-tu?^[3]

Какво би могла да мисли? Прекрасно бе да прекараш тук пет дни... пет седмици... пет години... Искаше ѝ се завинаги да остане на „Нормандия“. В очите на съпруга си прочете, че и той споделя нейния възторг.

— Невероятно е! — Навсякъде около себе си, по целия път до апартамента бяха забелязали разточителните мотиви на художествения дизайн, разкошните видове дърво, красивите скулптури, огромните стъклени плоскости. Това бе нещо повече от плаващ хотел, по-скоро един плаващ град на съвършенството, където нищо не нарушаваше хармонията и всеки детайл беше милувка за окото. Тя се отпусна на едно тъмнозелено плюшено канапе и се разсмя. — Сигурен ли си, че не сънувам? Нали няма да ме събудиш и да се озовем отново във Вашингтон?

— Не, моя любов. — Той седна до жена си. — Всичко това е реалност.

— Но този апартамент, Арман! Тръпки ме побиват, като си помисля колко ли струва.

— Нали ти казах, просто са ни дали нещо по-добро от стаите де лукс, които бях резервирал. — Той отново се усмихна победоносно. Беше му приятно да ѝ доставя радост, а бе очевидно, че и тя е очарована като него.

В годините, когато пътуваше с баща си, Лиан бе виждала голям лукс, но това тук беше нещо повече, нещо абсолютно изключително, уникално. Достатъчно бе човек само за момент да се качи на „Нормандия“, за да се почувства като част от историята. Не бе трудно да повярваш, че никога повече няма да има кораб, който да му е равен, и че хората ще продължават да говорят за него в продължение на много, много години.

— Ще пийнеш ли нещо, Лиан? — Той отвори двойна, облицована с дърво вратичка и пред тях се откри огромен, добре зареден бар. Лиан погледна втрещено напитките, а сетне се обърна към него:

— Боже господи! Корабът спокойно може да плава в това тук! — Но Арман вече отваряше бутилка шампанско „Дом Периньон“, наля една чаша, подаде ѝ я и се обърне да сипе и на себе си, а сетне,

застанал срещу хубавата си жена, вдигна тост, без да откъсва очи от нейните: — За две от най-красивите дами в света... La Normandie... et ma femme^[4]. — С щастливо изражение Лиан почака той да отпие от искрящото вино и се изправи. Имаше чувството, че отново са в медения си месец и трябваше да си напомни, че децата им са в съседната стая.

— Дали да не се разходим и да поразгледаме? — попита Арман.

— Мислиш ли, че момичетата ще се оправят?

Той я погледна развеселено и се разсмя.

— Тук? Мисля, че ще минат и без нас. — Куфарите бяха доставени в стаите им и мадмоазел вече им помагаше да разопаковат играчките и куклите си.

— Зная точно какво искам да видя.

— И какво е то? — Гледаше я как прокарва гребена през дългата си руса коса и го обзе желание. През последната седмица беше толкова зает, че почти не я виждаше. Изобщо не им бе оставало време да бъдат заедно. Ала се надяваше, че на кораба ще е достатъчно свободен, та да се разхождат, да бродят от палуба на палуба и да си бърбят — това занимание им бе доставяло огромно удоволствие през всичките десет години на техния брак. Чувстваше се самотен, когато нямаше възможност да разговаря с нея. Но си бе обещал, че ще работи с Жак Перие само от девет до дванайсет, а останалата част от деня ще прекарва с жена си.

Естествено това пътуване бе една рядка възможност и за Жак Перие. Младият мъж, приблизително на възрастта на Лиан, при нормални обстоятелства би прекосил океана на по-малък кораб и във втора класа. Но този път Арман се застъпи за него и като награда за неговата петгодишната вярна служба, му издейства специална отстъпка, тъй че той получи възможността да ги придружи на „Нормандия“.

Когато научи, Лиан се зарадва за Жак, но сега се надяваше той да си намери някакви собствени занимания. Също както Арман и тя бе зажадняла да прекарат известно време сами. Знаеше, че при наличието на плувен басейн, салони за игра, кучешки пансион, където децата могат да посещават четириногите пътници, куклен театър и кино, дъщерите ѝ няма да скучат. Те имаха с какво да запълват времето си и

Лиан се надяваше Жак също да си намери. Когато излязоха от апартамента, попита Арман дали очаква той вече да е на борда.

— Сигурен съм, че когато потеглим, ще ни намери.

— Жак бе прекарал два дни в Ню Йорк, за да се види с приятели и в каютата му сега положително имаше гости. Кажете какво желаете да разгледаме най-напред?

— Всичко! — Очите ѝ светеха като на момиченце. — Искан да видя бара със стени от лакирана свинска кожа, зимната градина... големия салон... — Тя вдигна усмихнато лице към съпруга си. — Искан да видя дори мъжката пушалня. В брошурата изглежда невероятна — добре си бе научила урока и Арман се разсмя:

— Не мисля, че ще те пуснат да видиш мъжката пушалня, любов моя. — Очите му отново се спряха върху нея, така очарователна в красивия костюм от червена коприна. Не беше за вярване, че са женени вече цяло десетилетие. Тя не изглеждаше и с ден повече от деветнайсет. От висотата на неговите години, с двайсет и четири повече от нейните, Лиан винаги му бе изглеждала едва ли не като дете. Сега тя вървеше подръка с него и двамата бяха изключително хубава двойка. Излязоха на палубата със спасителните лодки и отидоха на носа, откъдето се виждаше тъмнеещият в жегата на ясният юнски ден Ню Йорк. Но тук, на кораба, повяваше лек бриз. След малко отново влязоха вътре, слязоха по стълбите едно ниво по-надолу и набързо обиколиха салона на първа класа, надникнаха в театъра и Лиан заговори за басейна:

— Дъното му е стъпаловидно, тъй че момичетата ще са в безопасност.

— Тези две рибки ли? — усмихна се Арман. — Те ще са в безопасност във всеки басейн.

— Все пак се чувствам по-спокойна, като знам, че за децата е отделено подходящо място. Мислиш ли, че басейнът е отворен? — искаше ѝ се начаса да види всичко.

— Предполагам, че до отплаването го държат затворен. — „Нормандия“ бе известна с доста бурните си прощални тържества и не бе изключено някому да хрумне идеята да посети басейна с една-две бутилки шампанско. Тогава изобщо не биха успели да се отърват от изпращачите. И без това задачата не бе от леките. Навсякъде се

виждаха хора, които надничаха в каютите и разглеждаха елегантните фойета и апартаменти.

Двамата отминаха театъра и тръгнаха към библиотеката — красиво обзаведено помещение в по-строг стил. Непосредствено зад нея Лиан откри зимната градина, за която бе чела, и когато влязоха, едва не извика от възторг. Тя приличаше на преливаща от зеленина тропическа джунгла, мраморни фонтани пръскаха изящни струи вода, във високи стъклени кафези прехвърчаха пъстроцветни птици и чувството, че се намират на открито, се подсилеше от факта, че бяха стигнали до предната част на кораба. Лиан си помисли, че това е най-екзотичното помещение, в което някога е влизала, и се обърна към съпруга си с щастливо недоверие в погледа. Повече от всякога ѝ се струваше, че сънува.

— Тук е дори по-хубаво, отколкото на снимките в брошурата.

Всъщност това важеше за целия кораб. Още първият бегъл поглед откриваше навсякъде съкровища и нюанси, които бе невъзможно да бъдат изобразени на фотография или скица, едва ли подлежаха и на описание. Всичко бе като в някаква прелестна приказна страна, изпълнена с изключително красиви и интересни на вид хора в една обстановка, по-изумителна от Версай или Фонтенбло. И двамата бяха единодушни, че никога и никъде не са виждали нещо сравнимо с това и докато вървяха обратно към другия край на кораба, към горната палуба, на която щяха да прекарат следващата седмица, други гласове повтаряха приглушено онова, което бе в мислите им: „Изключително... Невероятно... Забележително... Всеки сантиметър от «Нормандия» е самото великолепие!“. Хората непрекъснато го сравняваха с други кораби, но съпоставките бяха невъзможни. „Нормандия“ бе единствено и неповторимо творение. Уникален шедевър. Бисер в короната на френския флот.

— Да погледнем ли дали Жак е дошъл, Лиан? — Минаваха покрай студиата непосредствено преди техните стаи и само за секунда Лиан усети как сърцето ѝ леко се сви. Още не желаше да вижда Жак, изобщо не желаше да го вижда тук. Искаше Арман за себе си, искаше да бъдат сами и да се наслаждават на това пътуване. Дори почти съжеляваше, че са взели децата. Толкова хубаво би било да прекара следващите пет дни единствено в неговата компания!

— Както предпочиташ, Арман. — Тя винаги се съобразяваше с него, знаеше колко му е необходим Жак. И все пак щеше да е много по-добре, ако не им се налагаше да работят на кораба. Ала животът на Арман бе такъв. Отговорностите над всичко.

Те спряха, почукаха и Лиан изпита облекчение, когато не последва отговор. До тях веднага се приближи един стюард.

— Господин Пернели търсите, посланик?

— Да.

— Той е в кафе грила с приятели. Желаете ли да ви покажа пътя?

— Не, не, няма нужда — любезно му се усмихна Арман. — Ще имаме предостатъчно време, след като потеглим. — Сега поне знаеше, че младият човек е на борда. Беше сигурен, че вече е дошъл, но искаше да бъде абсолютно сигурен. До пристигането във Франция все още им предстоеше да подготвят няколко много важни документа. — Много ви благодаря.

— Няма защо. Аз ще бъда вашият главен стюард за това пътуване. Жан-Ив Ерик. — Произнесе го „Еррийк“ и по акцента му Арман разбра, че е от Бретан. — Струва ми се, че в апартамента ще намерите бележка от капитан Торо.

— Благодаря ви още веднъж.

Арман последва Лиан вътре и наред с огромната и красива кошница цветя на пианото и двете кошници с плодове от техните вашингтонски приятели наистина намери писмо от капитан Торо, който ги канеше да наблюдават потеглянето на кораба от мостика, рядка привилегия, предлагана на малцина.

Лиан се зарадва.

— Мислиш ли, че ще разреши да си вземем камерата?

— Не виждам защо не. Ще погледнеш ли какво правят децата, преди да тръгнем?

Но когато Лиан ги потърси, оказа се, че са изчезнали. Гувернантката бе оставила бележка, че момичетата са пожелали да разгледат кучешкия пансион и тенис корта на горната открита палуба. Знаеше, че с мадмоазел са в сигурни ръце. Всички имаха да разглеждат много неща и тя последва Арман в посоката, от която преди малко бяха дошли. Откриха, че мостикът се намира в предната част на кораба, точно над зимната градина, която така бе очаровала Лиан.

Двама офицери безмълвно стояха на пост пред командната кабина и не позволяваха на любопитните да влизат вътре. Арман им подаде изпратената от капитан Торо бележка и те веднага бяха въведени вътре, за да се срещнат лично с него. Той бе мускулист белокопос мъж с бръчки около дълбоко поставените сини очи. Целуна ръка на Лиан и се ръкува с Арман, поздравя ги с добре дошли на своя кораб, а те изразиха възторга си.

— Ние всички много се гордеем с „Нормандия“ — цял засия капитанът. Корабът току-що отново бе спечелил „Синята лента“ — за прекосяване на Атлантика с рекордна скорост, а бе всеизвестно, че е не по-малко забележителен и с красотата си.

— По-хубав е, отколкото очаквахме. Изключителен кораб. — Арман се огледа и забеляза строго поддържания ред на капитанския мостик, като швейцарски часовник, гледан отвътре. Всичко бе безупречно чисто, тихо и безотказно. На голяма маса бяха разгърнати карти, гледката отпред бе великолепна, а капитанът и първият му помощник стояха на висока платформа и направляваха движението на кораба. Арман бе чул още преди години, че освен всичко останало „Нормандия“ имал и най-равния ход от всички съществуващи плавателни съдове. В началото се говореше за наличието на неприятни вибрации, но още в първите дни след пускането му на вода бил преодолян и този проблем. Разказваха също, че благодарение на забележителната форма на корпуса си, почти не оставял следа. Във всяко едно отношение „Нормандия“ бе надминал дори най-смелите мечти на своите конструктори и строители.

За да не пречат, Арман и Лиан се оттеглиха в един тих ъгъл и оттам наблюдаваха как корабът потегля и бавно се отдалечава от Кей 88, ескортиран от влекачи до излизането от пристанището. Сетне бавно се обърна на изток и насочи нос към Франция. Накрая пристанището на Ню Йорк изчезна зад хоризонта и те се озоваха в открито море. Арман бе впечатлен от изключителната маневреност на лайнера и съгласуваните действия на капитанския екип.

— Надяваме се пътуването да бъде много приятно и за двама ви — отново се усмихна на Лиан капитанът. — За мен ще бъде голяма чест, ако днес вечеряте с мен. На борда имаме няколко много интересни личности. Както винаги. — Той толкова се гордееше със своя кораб, че не се сдържа да прояви тази малка нескромност, но

имаше пълното основание за това и Арман прие поканата със задоволство. Питаше се кой ли още е на борда и с кого ще се срещнат на капитанската маса. Надяваше се Лиан да прекара приятно, да се сдружи с някого и да намери хора, с които да се развлича, докато той и Жак работят. Отново благодариха на капитана и се върнаха в апартамента.

Междувременно бе станало вече три часът следобед и Арман предложи да си поръчат сандвичи и чай в каютата. Имаха собствен кухненски бокс и трапезарията, на която бяха хвърлили един поглед, щеше да им върши работа за подобни случаи. Лиан се изтегна на удобното голямо легло, покрито със син атлас, Арман ѝ прочете менюто и тя се усмихна:

— Ако изям всичко това, във Франция няма да успееш да ме изтърколиш от кораба.

— Спокойно можеш да си позволиш още някой килограм. — Тя бе по-скоро прекалено слаба, ала трябваше да си признае, че я харесва тъкмо такава: висока, елегантна и тънка. Приличаше на пубертетче, особено, когато играеше с дъщерите им на полянката пред къщата. У Лиан винаги бе имало нещо младежко, особено сега, когато свали червения копринен костюм и под него се показаха ситни дипли от сатен и дантела.

Той бавно остави менюто и се приближи, завладян от други мисли, но в този миг на вратата се позвъни. За момент застина в нерешителност и Лиан въздъхна.

— Веднага се връщам.

Още преди да е чула гласа на посетителя, Лиан знаеше, че е неизменно преданият на работата Жак Перие. Сериозно лице, очила с рогови рамки, тъмен костюм, вечно пукаща се по шевовете чанта с документи. Лиан го познаваше твърде добре. Меденият месец с Арман щеше да свърши още преди да е започнал — с помощта на Жак Перие. Сега ги чуваше да разговарят в дневната и след миг Арман се върна при нея.

— Отиде ли си? — Лиан седна в леглото, сутиенът, коланът и чорапите още бяха на мястото си върху гъвкавата ѝ фигура.

— Не... съжалявам, Лиан... има няколко телеграми, които явно са се получили точно преди да заминем... Аз трябва... само за малко...

— Замълча нерешително той, опитвайки се да разгадае погледа ѝ. Но тя само се усмихна.

— Няма нищо. Разбирам. Тук ли ще работите?

— Не, мислех да отидем в неговата стая. Ти поръчай нещо за ядене. След половин час се връщам. — Той приближи, бързо я целуна по устните и веднага излезе, завладян от съзнанието за своя дълг към Франция, а тя отново погледна менюто. Ала не чувстваше нужда от храна, чувстваше нужда от Арман, от повече време с него, а то никога не достигаше. Отпусна се на леглото и заслушана в тихия шум на корабните машини, заспа и засънува Арман на някакъв плаж в Южна Франция. Тя се опитваше да отиде при него, но пътя ѝ препречваше мъж от охраната, който все повтаряше, че преминаването е забранено. Човекът имаше лицето на Жак Перие. Лиан спа два часа, докато Мари-Анж и Елизабет бяха с гувернантката си на басейна.

В апартамент „Довил“ Хилъри Бърнъм стоеше и съзерцаваше с отчаян вид облицованото с дърво барче. Имаше десетки бутилки шампанско, но не се виждаше никакъв скок.

— Ама че скапан бар! Гадни французи, не се сещат за нищо друго, освен за отвратителното си вино. — Тя тресна вратичката и се обърна към Ник, очите ѝ святкаха като лъскав чер оникс, а косата ѝ се спускаше като черна коприна над ефектната рокля от бял крепдешин. На влизане в дневната бе захвърлила бялата си шапка на един стол, без да забележи обстановката или да се възхити от изящството наоколо. Само каза на прислужницата да разопакова дрехите ѝ и да изглади черната копринена пола и малиновата копринена блуза, които щеше да облече вечерта.

— Не искаш ли да обиколиш и да поразгледаш, преди да пиеш нещо, Хил? — Жена му се отдалечи от барчето, клатейки глава, а Ник я проследи с поглед и тя както някога, му заприлича на капризно и много нещастно дете. През всичките тези години не успя да разбере докрай защо е такава. Човек можеше да си каже, че много са я глезили като малка, че бракът я изнервя повече, отколкото другите хора, че е разочарована от живота, но все пак беше трудно да се разбере защо. Зад острия език и грубите думи все още имаше една хубава жена, при вида, на която коленете му продължаваха да омекват. Натъжаваше се,

че никога не му се бе удало да ѝ вдъхне същите чувства. В един безумен миг си бе казал, че може би на кораба тя ще се промени, че далеч от приятелите и бурния си живот отново ще се превърне в момичето, с което се бе запознал някога, но това бяха глупави илюзии — вече му бе напълно ясно. Предишната вечер тя проведе от будоара си няколко тайнствени телефонни разговора и в единнайсет часа излезе за няколко часа. Не я попита къде е ходила. Всъщност това вече нямаше значение. Заминаваха за една година и той знаеше, че за каквото и да се касае, то остава в Ню Йорк.

— Искаш ли шампанско? — гласът му бе учтив, но по-малко топъл отпреди.

— Не, благодаря, мисля да отида и да хвърля един поглед на баровете. — Взря се в плана на кораба, видя, че точно под тях има един и преди да се отправи към вратата, бързо прокара червилото по устните си.

Джони беше с бавачката във на частната им палуба и докато излизаха от пристанището, с вълнение наблюдаваше открояващия се на хоризонта Ню Йорк. За момент Ник се почувства раздвоен, но бързо реши да последва съпругата си. Корабът бе подходящо място да се откъснат от старите си привички и той нямаше намерение да я изпуска от очи. Каквото и да беше вършила в Ню Йорк, през следващата година той нямаше да ѝ разреши да го прави. Американската общност в Париж не бе кой знае колко голяма и не желаше тя да предизвиква скандали. Ако и там се държеше все така неспокойно, както през последните десет години, просто щеше да му се наложи непрекъснато да бъде до нея.

— Къде отиваш? — Тя обърна глава и го погледна през рамо с изненадан вид.

— Мислех да ти правя компания в бара — отвърна той с равен тон, а погледите им се срещнаха и се вкопчиха. — Имаш ли нещо против?

— Съвсем не. — Говореха си като непознати.

Ник я последва по коридора. Хилъри слезе в грил салона, където бюфетът бе отворен денонощно и стените бяха тапицирани с лакирана свинска кожа, така заинтригувала Лиан. Това беше огромно и весело помещение до откритата палуба на първа класа, на която много от пътниците се бяха събрали да наблюдават потеглянето на кораба. Те

започнаха да влизат с оживени лица на двойки и малки групички, като бърбореха и се смееха, възбудени от пътуването. Изглежда само Хилъри и Ник седяха в пълно мълчание или поне той имаше това чувство, докато наблюдаваше как хората се настаняват около масите. Виждаше му се странно, че няма какво да каже на жена си, но сетне си даде сметка, колко малко се познават те всъщност. Тя му бе почти чужда. Всичко, което знаеше за нея, бе, че непрекъснато ходи по приеми и партита, купува си нови дрехи и при всяка възможност изчезва в Нюпорт или Бостън. Повече от необичайно беше, че са седнали тук заедно и докато поръчваше скоч със сода, той внезапно си помисли, че може би в момента тя се чувства като в капан. Дори не си представяше какво би могъл да й каже. За какво да говори човек с жена, която го избягва от близо девет години? „Здрасти, как е животът? Къде беше през последното десетилетие?... Здравей, казвам се...“ Усмихна се на себе си, осъзнавайки колко абсурдно се чувства, и като вдигна поглед, видя, че тя го наблюдава със смесица от любопитство и подозрителност.

— Какво смешно има, Ник?

Той понечи да се измъкне с някоя успокоителна обща фраза, но реши да не го прави.

— Ние, струва ми се. Опитах се да си спомня кога за последен път сме седели така, съвсем сами на маса. Да няма къде да ходим, закъде да бързаеме. Смешно си е. Чудех се какво да ти кажа.

Толкова лесно бе да я вбесиш, а намеренията му съвсем не бяха такива. Почти се надяваше, че ще успеят отново да се сприятелят. Имаше някаква вероятност годината в Париж да им се отрази добре. Като няма как да бяга в своя тесен бостънски кръг, тя може би щеше да положи известни усилия. При тази мисъл той отново се усмихна и покри с длан нейната красива издължена ръка, усещайки под пръстите си десеткаратовия диамант, който й бе подарил. В началото й бе купувал много бижута, но те като че рядко й доставяха такава радост, каквато изпитваше той при поднасянето им, и през последните години подаръците му бяха секнали. Знаеше обаче, че тя получава други — като например жакета от лисица миналата зима и голямата брошка със смарагди, която си слагаше често, сякаш за да му я набива в очите... Рубинения пръстен... С усилие се откъсна от тези мисли. Сега те не

бяха от полза за никого от двамата. Впи поглед в големите ѝ черни очи и се усмихна:

— Здравей, Хилъри. Много ми е приятно, че се срещаме тук.

— Наистина ли? — Гневът ѝ като че утихна и на негово място се появи някаква тъга. — Не виждам защо, Ник. Не бях много добра съпруга. — В гласа ѝ нямаше извинение, само нотка на горчивина от тази констатация.

— През последните години се отчуждихме един от друг, Хил, но не е задължително завинаги да остане така.

— Така е открай време, Ник. Аз вече съм съвсем голяма, жена, която ти почти не познаваш. Да ти кажа право, понякога едва се сещам кой си. Имам далечен спомен за приемите, които някога посещавахме заедно, и колко хубав и вълнуващ беше ти тогава. Поглеждам те — на вид изглеждаш същият... — Очите ѝ се навлажниха. — Но не си.

— Толкова ли съм се променил през тези години? — Той също се натъжи. Това бяха думи, които бе трябвало да си кажат много отдавна, но бяха пропуснали да го сторят, а ето сега седяха в бара на един кораб, който току-що бе отплавал, и неочаквано започваха да разкриват сърцата си. — Толкова ли съм различен сега, Хил?

Тя кимна, в очите ѝ проблеснаха сълзи, сетне отново вдигна поглед към него.

— Да, сега си мой съпруг — изрече го, сякаш самата дума я ужасяваше, и по това, как започна да движи раменете си, как внезапно се отдръпна от масата, сякаш искаше да избяга от него, той разбра, че отново я обхваща обичайната ѝ нервност.

— Толкова ли е лошо това?

— Мисля... — Думите засядаха в гърлото ѝ, но тя реши този път да не ги преглъща, да ги каже. Нямаше причини той да не знае как се чувства. Защо не? — Мисля, че за мен е лошо. Не смятам, че съм създадена за брак, Ник. — Сега тонът ѝ бе изповеден, горчивината в него липсваше и тя отново приличаше на младата дебютантка, онази, която той бе „изнасил“, както се бе изразила навремето, на която бе направил бебе, бе я „отвлякъл“ от нейния дом и „принудил“ да се омъжи за него. Тя отдавна бе префасонирала сценария и вярваше на приказките си. Нямаше смисъл да се спори с нея, да ѝ се напомня, че тя самата бе пожелала да спи с него, че вината за забременяването ѝ беше колкото негова, толкова и нейна, и че той се бе старал да

постигне най-доброто и за двамата при създалите се обстоятелства, ала тя не си бе направила труда дори да опита. — В този брак... в този брак съм като в клетка... като птица, която не може да лети, само пляска с крила и се тътри по земята без посока. Станала съм за посмешище сред приятелите си. Това ме кара... — Поколеба се за момент, а после продължи: — Това ме кара да се чувствам грозна... сякаш вече не съм онова, което бях.

— Сега си дори по-хубава отпреди — каза той, гледайки я в очите, любувайки се на кадифената ѝ кожа, копринените коси, изящните рамене и грациозните ръце. В Хилъри Бърнъм нямаше нищо грозно, с изключение на начина, по който се държеше понякога, но Ник не спомена за това. — Ти порасна и стана изключително красива жена. Но в това няма нищо изненадващо, защото и като момиче беше изключително красива.

— Ала вече не съм момиче, Ник. Не съм дори жена. — Замълча, сякаш търсеше нужните думи. — Ти не знаеш какво е да бъдеш омъжена. Сякаш ставаш нечия собственост, нечия вещ, никой вече не гледа на тебе като на самостоятелна личност.

Подобно нещо не бе му минавало и през ум, прозвуча му малко налудничаво. С това ли се бе борила тя през изминалите години? Тази ли беше причината за всичките ѝ похождения? За да се разграничи, да бъде някой и нещо сама по себе си? Мисълта беше нова за него.

— Аз не те мисля за своя собственост. Мисля те за своя съпруга.

— Какво означава това? — за пръв път от половин час в гласа ѝ отново се прокрадна гняв и тя направи знак на минаващия келнер за още един скоч. — „Своя съпруга“. Е, и? Коя съм аз, когато съм с тебе? Госпожа Никълъс Бърнъм. Дори нямам собствено име, за бога. Майката на Джони... Все едно си нечие куче. Искам да съм си аз, Хилъри!

— Само Хилъри ли? — погледна я той с тъжна усмивка.

— Само Хилъри — отвърна тя на погледа му и дълго не свали очи от него, отпивайки от питието.

— Това ли си за своите приятели, Хил?

— За някои от тях. Във всеки случай познатите ми не дават и пет пари кой си ти. Омръзнало ми е до смърт да слушам за Ник Бърнъм: Ник Бърнъм това... Ник Бърнъм онова... О, вие сигурно сте госпожа Никълъс Бърнъм... съпругата на Ник Бърнъм... Ник Бърнъм... Ник

Бърнъм... Ник Бърнъм! — Повиши глас и той й изшътка. — Не ми казвай да млъкна, по дяволите! Ти не знаеш какво е! — Беше й приятно да му се противопостави. Това бе нещо ново в напълно отделното им съществуване. Сега той може би щеше да разбере какво се крие зад нейната необузdana независимост. Но смешното бе, че първоначално тъкмо това я бе привлякло към него и той го знаеше. Бе харесвала факта, че той е Никълъс Бърнъм, с цялата тежест на това име. — И ще ти кажа нещо, никой в Бостън не се интересува кой си, Ник. — Не беше съвсем вярно, но като го каза, се почувства по-добре. — Там си имам собствени приятели и те ме познават отпреди да се омъжа за тебе.

Никога не си бе давал сметка, че това е така ужасно важно за нея. Изведнъж започна да се пита дали не съществува начин да облекчи бремето на гнева, който я измъчва. И тъкмо в този момент към тях се приближи един стюард.

— Господин Бърнъм?

— Да? — веднага си помисли за Джони. Че се е наранил някъде на кораба и затова го търсят.

— Имате писмо от капитана.

Ник погледна Хилъри, видя пламъка в нейните очи и внезапно разбра още нещо, за което тя не бе споменала през последния час над чашите скоч. Тя го ревнуваше.

— Благодаря. — Пое с кимване завързания със сърмена панделка плик и стюардът си отиде. Ник извади гравирания лист с официалната покана. „Капитан Торо... моли да му доставите удоволствието и да му правите компания на вечерята... в девет часа в голямата трапезария.“ Ставаше дума за, както я наричаха, втората смяна, по-елегантната от двете. Първата беше в седем.

— За какво беше всичко това? И тук ли започнаха да ти целуват задника, Ник? — Беше приключила с второто питие и очите й светеха, но вече не от сълзи.

— Шшш, Хил, моля те! — Той се огледа да види дали някой не я е чул. Представата, предизвикана от думите й, го хвърли в смут. Но не можеше да отрече факта, че е много влиятелна личност и неизбежно става център на вниманието. Ник носеше мантията на своята значимост с достойнство, макар понякога и с прекалена скромност, поради което негодуванието на жена му от неговата популярност

изглеждаше още по-налудничаво. Той бе последният човек на земята, който би се похвалил с това пред нея. Но тя прекалено често бе ставала свидетел на подобни изрази на почитателност. — Капитанът ни кани на вечеря.

— Защо? Да не искат да купиш кораба? Чувам, че наричат това корито „плаващия дълг на Франция“.

— Дори да е така, „Нормандия“ е самото съвършенство и напълно си заслужава парите. — Много отдавна се бе научил, когато Хилъри е в подобно настроение, да не отговаря директно на въпросите ѝ, това само още повече я дразнеше. — Поканата е за девет часа. Искаш ли да хапнеш нещо сега? — Бе едва четири и половина. — Можем да си поръчаме тук или да идем в големия салон за чая.

— Не съм гладна.

Ник видя, че тя поглежда към келнера за още едно питие, поклати глава и той изчезна.

— Не се отнасяй с мен като с дете, Ник — почти изсъска тя. Цял живот всички постъпваха с нея така: майка ѝ, баща ѝ, гувернантката, Ник. Единствените, които не се държаха по този начин, бяха хората като Райън Халоуей и Филип Маркъм. Те я приемаха като жена. — Вече съм достатъчно голяма и ако искам още едно питие, ще си взема.

— Ако пиеш много, ще те хване морска болест.

Този път Хилъри не му възрази, извади тоалетната чантичка с диамантена закопчалка и докато той подписваше сметката, светкавично прокара яркото червило по устните си. Тя бе от онези жени, които с много малко усилие можеха да накарат всички в едно помещение да обърнат глави след тях, и почти го постигна, когато тръгнаха към палубата да вземат малко въздух. Ню Йорк отдавна се бе скрил зад хоризонта и „Нормандия“ се движеше с трийсет възела в час, оставяйки едва забележима диря.

Стояха един до друг край парапета и мълчаха. Ник се бе замислил над онова, което бе научил за жена си в разговора от последния час. Никога досега не си бе давал сметка с какво негодувание я изпълва фактът, че е негова съпруга, нито пък, че причините са такива. Тя искаше сама да си е господарка, а не да принадлежи на който и да било мъж. „Може би е права — каза си той, — може би не е трябвало да се омъжва.“ Но вече беше твърде късно за подобни разсъждения. Той никога нямаше да ѝ позволи да си отиде.

Никога нямаше да се откаже от Джони. Сведе поглед към нея и за момент му се прииска да я прегърне през рамото, но интуитивно почувства, че ще сгречи. Загледа се в минаващите край тях двойки и вятърът отнесе тихата му въздишка. Копнееше за същото приятелство и интимност, но при тях те никога не бяха съществували. Бе имало секс и страст, омая и желание, поне в началото, но те двамата никога не бяха се радвали на непринудеността, която възниква, щом мъж и жена се чувстват добре заедно. В известен смисъл започваше да се съмнява дали онова, което ги бе свързало, наистина е било любов, или само физическо привличане.

— За какво мислиш, Ник? — От нейните уста въпросът прозвуча странно, той се обърна да я погледне и бавно се усмихна.

— За нас. Какво имаме, какво ни липсва. — Опасни думи, ала го бе обхванала някаква дързост. Вятърът шибаше лицето му и той се чувстваше свободен. Казват, че корабите имали това магическо въздействие, карали човек да се чувства като в някакъв изолиран свят. Тук сякаш отпадаха правилата, към които така старателно си се придържал в нормалния живот.

— Какво имаме, Ник?

— Като че вече не съм много сигурен — въздъхна той и се облегна на парапета. — Знам само какво имахме в началото.

— Началото не беше реално.

— Никое начало не е. Но нашето не беше по-малко реално, отколкото на повечето хора. Аз много те обичах, Хил.

— А сега? — Очите ѝ сезираха дълбоко в неговите.

— Все още те обичам. — „Защо? — питаше се той. — Защо? Може би заради Джони.“

— Въпреки всичко, което ти причиних? — Хилъри откровено си признаваше греховете, макар и само понякога. И тя като него се чувстваше необикновено освободена, особено след двата скоча.

— Да.

— Ти си смел човек. — Думите ѝ бяха честни и открити, ала не му каза, че го обича. Подобно признание би означавало да свали гарда, да признае, че му принадлежи, а тя никога повече нямаше да си позволи това. Отметна коси на вятъра и зарея поглед над океана. Ник я наблюдаваше. Тя заговори, без да вдигне очи към него, сякаш не искаше той да надникне в душата ѝ или може би не желаше да го

наранява повече, отколкото вече го бе наранила. — Как се очаква да бъда облечена на тази вечеря?

— Както намериш за добре. — Гласът му изведнъж прозвуча уморено и тъжно. Искаше да я попита дали го обича, но моментът бе отминал. Вероятно не беше и важно. Вероятно тя имаше право. Бяха женени. Тя бе негова. Принадлежеше му. Ала той много добре знаеше, че да мисли за нея като за свое притежание е чиста самоизмама. — Мъжете ще са с фракове. Предполагам, ще трябва да облечеш нещо достатъчно официално.

При това положение малиновочервеният ѝ копринен тоалет нямаше да е подходящ и докато вървяха обратно към каютата на горната палуба, тя мислено прехвърли дрехите, които носеше в куфарите си, и се спря на една изящна рокля от бледолилава коприна.

Влязоха в апартамент „Довил“ и Ник надникна в стаята на сина си, но двамата с гувернантката още не се бяха върнали от обиколката на кораба и той изведнъж съжали, че сам не го е развел. Влезе при Хилъри и тя го погледна. Току-що свалила бялата крепдешинена рокля, само по бял копринен комбинезон и чорапи, тя бе по-красива от всякога. Беше от онези жени, които ти се иска да мачкаш, докато не заскимтят. Когато беше на осемнайсет години, не бе я възприемал по този начин. Но сега мислеше за нея именно така. Често.

— Мили боже, да си видиш само физиономията! — Докато Ник се приближаваше, Хилъри пусна на воля своя дълбок гърлен смях. — Определено имаш порочно изражение, Ник Бърнъм! — Но това като че не ѝ бе неприятно. Стоеше пред него със свлечена от рамото презрамка и той видя, че е без сутиен. Сякаш всеки сантиметър от тялото ѝ го предизвикваше.

— Ами не се мотай в този вид, Хил, освен ако не искаш да си имаш сериозни неприятности.

— За какви неприятности става дума по-точно?

Той се бе приближил и усещаше топлината на влудяващото ѝ тяло. Този път не прие играта на думи, впи устни в нейните, без изобщо да го е грижа дали няма да го отблъсне. С Хилъри никога не се знаеше, всичко зависеше от това, доколко държи на любовника си в момента. Но сега нямаше любовници. Тя беше на кораб, на мили от брега, загубена между два свята, тъй че протегна ръце и обви врата на съпруга си, а той без повече приказки я грабна, занесе я в спалнята и

затръшна с крак вратата, преди да я положи на леглото и да смъкне белия копринен комбинезон от тялото ѝ. Под него се показва бяла коприна от по-различно естество и той стръвно впи устни в нежната плът като зажаднял до смърт човек. Тя му се отдаде със страст, за каквато бе съхранил блед спомен от миналото, но вече оцветена от дългогодишния опит, който бе натрупала след първата им среща. Ала той не задаваше въпроси в съзнанието му нямаше нищо друго, освен изгарящото желание, което сякаш не познаваше граници. Телата им се мятаха, неговото покри нейното и накрая останаха да лежат изтощени. После тя заспа, а Ник я наблюдаваше, разбрал колко верни са думите ѝ отпреди час. Тя бе негова съпруга, несъмнено. Но никога нямаше да му принадлежи. Нито нему, нито комуто и да било. Хилъри принадлежеше сама на себе си. Така е било и така щеше да бъде. Тя просто бе недосегаема. И докато я гледаше, кротко заспала в прегръдките му, с горчиво-сладко съжаление осъзна, че е искал невъзможното. Тя бе като рядко животно от джунглата, което човек копнее да опитоми. И наистина бе права дълбоко в себе си той винаги бе таил желанието да я притежава.

-
- [1] Красавицата „Нормандия“, съкровище мое (фр.). — Б.пр. ↑
 - [2] Госпожици, добре дошли на борда (фр.). — Б. пр. ↑
 - [3] Какво мислиш? (фр.) — Б.пр. ↑
 - [4] За кораба и моята съпруга (фр.). — Б.пр. ↑

Според единодушното женско мнение всяка от дамите, които се появяваха тази вечер в голямата трапезария, слизайки бавно по стъпалата под погледите на цялата зала, напълно заслужаваше и най-претенциозният мъж да се гордее с нея. Прическите и гримът им бяха изпипани до съвършенство, прислужниците, които водеха със себе си, ги бяха издокарали безупречно и тоалетите на повечето бяха шити в Париж. С блясъка на бижутата им си съперничеха само ярките полилеи в залата, светлината, от които се равняваше на тази от сто трийсет и пет хиляди свещи и се отразяваше в безкрайните стени от релефно стъкло, двайсет метра по-дълги от тези на Огледалната зала във Версай. Високото три палуби помещение изглеждаше пълно до горе с рубинени тафти, сапфирени кадифета, смарагдови коприни, тук-там проблясваше и по някоя златна рокля. Самата Лиан изглеждаше много елегантна в своята от черна тафта, без презрамки, купена от „Балансиага“, която се спускаше зад нея във водопад от волани. Но когато Хилъри Бърнъм тръгна надолу по стълбите, в залата не остана човек, който да не е вперил поглед в нейната тясна рокля от бледолилава коприна, така прилепнала до прекрасните ѝ форми, че всички, включително и капитанът, затаиха дъх. Около врата си тя носеше наниз от перли с размера на топчета за игра. Но погледите бяха приковани не в перлената огърлица, а в гарвановочерната коса, в гладката бяла кожа, в блестящите черни очи, в изваяното тяло. Тя се спусна по стъпалата, леко полюшвайки бедра, и се запъти към отреденото ѝ място.

Капитанската маса беше точно пред огромната бронзова статуя, олицетворяваща мира, която се издигаше между гостите с високо вдигната глава, макар и не чак толкова високо, колкото главата на Хилъри. Ник вървеше на крачка зад нея, безупречно елегантен, във фрак, с бяла папийонка и колосан нагръдник със седефени копчета, украсени по края и в центъра с диаманти. Ала танцуващите пламъчета в очите на Хилъри не идваха от тях, а от собствените ѝ диамантени

обеци, които надничаха изпод гъстата, падаща като черна коприна коса.

— Добър вечер, капитане. — Гласът ѝ бе дълбок и дрезгав.

Колкото и да се стараеха, всички на масата загубиха нишката на разговорите си. Капитан Торо се изправи, поклони се маниерно, почти по военному и се наведе да ѝ целуне ръка.

— Madame... bon soir. — Изправи се и я представи на останалите: — Мадам Никълъс Бърнъм. — Сетне представи и Ник.

Хората на масата, с изключение на Лиан, бяха значително по-възрастни от тях, предимно от поколението на капитана и на Арман. Съпругите им бяха елегантни и добре облечени, но леко понапълнели и прекалено натруфени, сякаш излишните килограми щяха да останат незабелязани под изобилието от бижута, тежки като внушителните им форми. Но след пристигането на Хилъри никой не ги и поглеждаше. Очите на мъжете бяха приковани в нея и роклята, която се разливаше върху ѝ като вода, гладка до раменете, откъдето се раздвояваше и се спускаше в два потока до една точка малко под талията отзад, разкривайки възхитителната плът, която всеки от тях копнееше да докосне.

— Добър вечер на всички!

Тя не се помъчи да запомни имената им и погледна повторно само Арман, който тази вечер изглеждаше особено красив с ордените и медалите на фрака. Не си направи труда да разговаря с Лиан, макар че седяха една срещу друга. Ник като че полагаше особени усилия да изглади впечатлението, бърбеше любезно с възрастните дами от двете си страни и един мъж на години, който се оказа английски лорд. Лиан забеляза, че той често хвърля погледи на съпругата си: не с любов, както поглеждаше към самата нея Арман, вече няколко пъти от началото на вечерята, а сякаш по-скоро, за да я държи под око. Не оставяше впечатлението, че се напруга да чуе какво говори Хилъри, но Лиан имаше чувството, че Ник Бърнъм няма доверие на жена си. И между сиренето и суфлето „Гранд Марние“ започна да се досеща защо. Хилъри разговаряше с възрастния италиански принц от лявата си страна и току-що му бе казала, че намира Рим изключително досаден. Но сякаш, за да не се лиши изцяло от неговия интерес, изричайки тази обида, му се усмихна мило, а сетне очите ѝ го отминаха и за пореден път се спряха на Арман.

— Разбрах, че сте посланик. — Погледна Лиан, очевидно се чудеше дали му е дъщеря или жена. — Със семейството си ли пътувате?

— Да. Със съпругата и дъщерите си. Разбрах от мъжа ви, че на кораба е и вашият син. Може някой път да съберем децата да си поиграят.

Хилъри кимна, но изглеждаше отегчена, явно онова, което я занимаваше, не бяха точно детските игри. Тази вечер у нея имаше нещо хищническо. „Изглежда като жена, търсеца лесна плячка, а с лице и тяло като нейните — мислеше си Лиан — едва ли ще е много трудно да си намери.“ Развесели я учтивият начин, по който Арман я сложи на място. Изобщо не се тревожеше за него, единственият, който успяваше да ѝ го отнеме, бе Жак Перие. Те на практика бяха работили целия следобед и Арман се върна в апартамент „Трувил“ тъкмо навреме, за да се изкъпе и облече — обстоятелство, с което Лиан бе свикнала, макар да се бе надявала на кораба да бъде повече време с него.

— Май ще трябва да изхвърля Жак зад борда — закани му се тя, докато пълнеше ваната и му подаваше хавлията. Арман се засмя, благодарен, че съпругата му проявява такова разбиране.

Ала не бе видял каква тъга бе изписана на лицето ѝ по-рано същата вечер, докато стоеше на частната им палуба, вперила поглед в океана. Как копнееше само за отдавна отминалите дни, когато той не заемаше толкова отговорен пост, умът му не бе вечно зает с несекващия поток от меморандуми, телеграми, информации и имаше повече време за нея. Сега това не се случваше често.

После взе да си мисли какво ли представлява Ник Бърнъм. Изглеждаше приятен човек, но почти не разкриваше същността си. Беше любезен, добре възпитан, по време на цялата вечеря очите му не трепнаха, ала когато поднесоха десерта, човек не го познаваше по-добре, отколкото в момента, когато седна на масата. Лиан се питаше дали нарочно не си е наложил тази невъзмутима фасада, за да неутрализира донякъде впечатлението от поразителната си съпруга. Имаше чувството, че тя се стреми да шокира всички. Не че роклята ѝ бе неприлична, но очевидно бе създадена с намерението да хваща погледа и да не го изпуска. Едно беше сигурно: Хилъри Бърнъм не бе от срамежливите.

Тази вечер Никълъс Бърнъм гледаше на жена си с нови очи. Беше я наблюдавал от момента, в който бе представена като негова съпруга, любопитен как ще реагира след признанията, които му бе направила в бара същия следобед. Хранеше налудничавата надежда да забележи някакво укротяване, но тя не бе по-различна отпреди. От момента, в който капитанът произнесе съдбоносните думи „мадам Никълъс Бърнъм“, тя се стараеше да докаже нещо на всички тях. Ник почти изпита съжаление към нея, като виждаше как се бунтува срещу така ненавистните ѝ брачни вериги. Ала не можеше да направи нищо, за да ѝ помогне. Тя се дразнеше дори от доброжелателния му поглед и бързаше да насочи вниманието си към Арман, предизвиквайки го с очи. Но посланикът сякаш не забелязваше.

— Тук не е нито Бостън, нито Ню Йорк, Хил — пошушна ѝ той по-късно, когато цялата група се отправи към големия салон. — Ако си създадеш лоша слава, през следващите пет дни няма да се отървеш от нея. — Намекваше за безуспешните ѝ опити да флиртува с Арман, с капитана и с двама от другите мъже на вечерята.

— Не ме е грижа. Те са куп стари досадници.

— Така ли? На мен пък ми се стори, че си беше харесала посланика. — Това бе първата му действително остра забележка по време на пътуването, но той изведнъж се почувства уморен от нейните игрички. Дори когато се опитваше да я разбере, тя неминуемо го ядосваше или нараняваше. Очевидно Хилъри също едва се сдържаше и това го тревожеше. Никога не беше сигурен какво ще стори или ще каже тя. — Можеш да си направиш една голяма услуга, докато си на кораба.

— Каква по-точно?

— Да се държиш прилично.

Тя се обърна към него и замря на място със зла усмивка.

— И защо? Защото съм твоя жена ли?

— Не започвай пак с тези глупости. По волята на случая си тъкмо това. На този кораб има близо хиляда важни, влиятелни хора и ако не внимаваш, скъпа моя, всеки от тях ще разбере какво представляваш. — Гневът му избухна с пълна сила, вече не бе в състояние да го спира, не се и опитваше.

— И какво представлявам? — Тя едва не се изсмя, напълно безразлична към неговата загриженост, а той бе готов да ѝ отвърне

само с една дума: „Уличница“. Но във великолепната зала до тях отново се появи капитанът и Хилъри се обърна към него с чаровна усмивка: — Ще има ли танци тази вечер?

— Разбира се, скъпа.

Капитанът и другите офицери на кораба бяха виждали през годините множество жени от сорта на Хилъри — някои по-възрастни от нея, други не — хубави, разглезени, отегчени от живота на брега, уморени от браковете и съпрузите си, отдавна престанали да играят особена роля в съществуването им. Ала рядко бяха срещали красавици като тази. Сега тя стоеше до тяхната маса в големия салон и независимо от вълшебната обстановка, усещаше, че погледите на всички мъже са обърнати към нея. Искрящи фонтани от кристал пръскаха светлина, прозорците бяха високи седем метра, стъклените стени бяха покрити с гравюри на параходи и оркестърът вече свиреше, но най-голямата атракция беше Хилъри. След гощавката в трапезарията вътрешното ѝ напрежение съвсем не бе намаляло. Напротив, изглеждаше по-кипяща и от неспирно леещото се френско шампанско.

— Всъщност — обърна се към Ник капитанът, — ще ми разрешите ли, сър, да поканя мадам за първия танц?

— Разбира се. — С любезна усмивка даде съгласието си Ник и ги проследи с поглед. Оркестърът свиреше бавен френски валс и тялото на Хилъри се носеше с необикновена грация в ръцете на капитана, който бе изкусен танцьор. Към тях се присъединиха и други двойки, между които Арман и Лиан.

— Е, моя любов, нали не си хлътнал до ушите по тази сирена от Ню Йорк? — усмихна му се Лиан, докато танцуваха.

— Не. Много повече си падам по красавицата от Западния бряг. Мислиш ли, че имам някакви шансове? — Поднесе пръстите ѝ към устните си и ги целуна, без да откъсва очи от нея. — Добре ли се забавляваш шери?

— Да — огледа тя залата с блажена усмивка. В прегръдките на Арман се чувстваше най-щастлива. — Обаче е голяма работа, нали? — Все още бе заинтригувана от Хилъри.

Арман хвърли спокоен поглед наоколо над главата на жена си.

— „Нормандия“ ли? О, да, така е.

— Хей, я престани! — прихна Лиан. — Зная, че не обичаш да клюкарстваш, но аз не мога да се сдържа. Много добре знаеш кого имам предвид. Говоря ти за онази, Бърнъм. Тя е най-красивото същество, което съм виждала някога.

— Наистина. — Кимна той с мъдра усмивка. — Красавицата и звярът в една кожа. Не му завиждам. Но ми се струва, че той много добре знае с кого си има работа. Наблюдава всяко нейно движение.

— Тя пък знае това и пет пари не дава.

— Не бих казал. — Поклати глава Арман. — Според мен тя го прави, за да го ядоса. Такава жена може да те докара до убийство.

— Ами ако е лудо влюбен в нея? — Мисълта за страстна любов бе приятна на Лиан.

— Не вярвам. Ако човек надникне дълбоко в очите му, ще види, че не е щастлив. Знаеш ли кой е той, Лиан?

— Повече или по-малко. Чувала съм името му. Той е в производството на стомана, нали?

Арман се разсмя.

— Той не е в производството на стомана. Той е стоманата. Преди няколко години беше най-младият и най-видният индустриалец в Щатите. Бил още съвсем юноша, когато баща му починал. Той му оставил не само богатство, почти надхвърлящо границите на въображението, но също и цяла империя, която трябвало да управлява. Справил се по достоен за възхищение начин. Предполагам, че сегашното му пътуване през океана е свързано с важни сделки във Франция. Днес той е истински господар на своята индустрия.

— Поне е на наша страна.

— Невинаги. — Лиан вдигна очи към Арман. — Има договори и с германците. И това, любов моя, е начинът, по който се управлява една империя. Понякога безсърдечно, но винаги с твърда ръка и бърз рефлекс. Колко жалко, че не може да упражнява същата власт и над жена си.

Танцът свърши, а Лиан все още премисляше чутото. Беше неприятно изненадана, че Бърнъм продава стомана на Хитлер, както и на Франция. За нея това бе предателство към всичко, в което вярва, и беше изненадана от безгрижната реплика на Арман, че бизнесът си е бизнес. Но той все пак бе по-запознат със света на международната политика, съглашенията и компромисите бяха нещо нормално за него.

— Шокира ли те това за Бърнъм, Лиан? — Беше забелязал замисленото ѝ изражение.

— Да — кимна тя.

— Така стоят нещата в света, мила.

— Но ти не си вършиш работата по този начин, Арман.

Беше такава идеалистка, че той се трогна. Имаше безкрайно доверие в него и почтеността му, а за него това означаваше много.

— Аз не продавам стомана, моя малка любима. Грижа се за честта и благополучието на Франция по чужди брегове. Това в никой случай не е същото.

— Би трябвало принципите да са същите. Което е почтено, си е почтено.

— Невинаги е толкова просто. А както се говори, той е много порядъчен човек.

Лиан също бе останала с такова впечатление, но вече не беше толкова сигурна. За момент си помисли, че може би именно това е причината за проблемите със съпругата му — че тя не го уважава. Но моментално си даде сметка, че то едва ли има нещо общо с нейното поведение. Тя беше егоистична, неприятна, разглезена и вероятно винаги е била такава. Носеше в себе си някакво напрежение, което избиваше на повърхността, независимо от всичко, и красотата ѝ се помрачаваше от стаеното в нея зло.

— Не бих казал обаче, че жена му също е порядъчна.

— Едва ли може да мине за такава — усмихна се Лиан.

— Щастливците като мен са голяма рядкост — наведе се и пошушна на ухото ѝ той, а сетне я съпроводи до масата.

Лиан танцува с капитана, с италианския принц и пак с мъжа си, след което двамата се извиниха и се прибраха в апартамента. Тя бе щастлива, че най-после са сами. Прозя се, докато събличаше красивата черна рокля. Арман беше в гардеробната, и когато се върна, я намери вече да го чака в леглото. Собствените му думи отново отекнаха в неговото съзнание: щастливците като него не са много на този свят. Щом си легна, Лиан му го доказа отново и те заспаха прегърнати.

Сцената в апартамента „Довил“ бе твърде различна. Там Хилъри създаваше неприятности, както обикновено. Беше намерила един по-

интересен мъж, с когото да танцува — от друга компания — а Ник я бе упрекнал, че се държи невъзпитано. След като достатъчно дълго бе наблюдавал лудориите ѝ, накрая я принуди да си тръгнат заедно. Поблагодари на капитана за хубавата вечер и се извини, че трябва вече да се прибират.

— За кого се мислиш, по дяволите?

— За човека, когото мразиш най-много от всички, скъпа. Твоят съпруг, който държи края на позлатената ти верига. — Усмихна се, за да скрие гнева, който напираше в него, но тя влезе в спалнята и затръшна вратата. Тази вечер Ник бе този, който потърси спасение в бутилката скоч. Докато пиеше, се хвана, че мисли за Арман и Лиан. Намираще, че двамата са хубава двойка, възхищаваше се на грацията и достойното поведение на Лиан. Въпреки ненатрапчивите си маниери, тя бе жена, която оставяше дълбоко впечатление, изтънченият ѝ блясък не бе останал незабелязан дори в сянката на ослепителната Хилъри. На четвъртата чаша чист скоч Ник реши, че нейните номера вече са му дотегнали. Повече, отколкото си мисли тя. Повече, отколкото обикновено сам бе готов да признае. Ако си позволяваше да усеща болката, едва ли щеше да я понесе. Накрая остави шишето и в три сутринта си легна, благодарен, че Хилъри е взела хапче и вече спи.

6

Морският въздух упражняваше обичайното си въздействие. На другия ден всички на кораба се събудиха по-рано, отколкото бяха свикнали — от години не бяха спали така добре и им се бе отворил такъв апетит, че стюардите тичаха към каютите с тежко натоварени подноси. Арман седеше с дъщерите си и гувернантката в тяхната частна трапезария, а Лиан беше още в банята. Децата горяха от нетърпение час по-скоро да излязат и да се разходят из кораба.

— Какво ще правите днес? — усмихна им се той над закуската от пушена херинга и хайвер и като го гледаше как се храни, Мари-Анж изкриви лицето си в гримаса. — Искаш ли да опиташ? — пошегува се Арман, а тя силно разтърси глава.

— Не, много благодаря, татко. Отиваме с мадмоазел да плуваме. Ще дойдеш ли?

— Тази сутрин ще поработя малко с господин Перие, но майка ви може би ще дойде.

— Какво щяла да прави майка ви? — Лиан се появи в трапезарията в бяла кашмирена рокля и бели велурени обувки, дългата и руса коса бе прибрана назад в стегнат кок. Изглеждаше свежа като английска роза и Арман отново ѝ се възхити, изведнъж започнал да съжалява, че не остана по-дълго в леглото, за да се любят. — Добро утро, момичета — целуна и двете тя, поздрави гувернантката и после спря да целуне Арман по косата.

— Изглеждаш прекрасно, скъпа. — Явно бе искрен и тя му се усмихна.

— По това време? — Комплиментът я бе изненадал и зарадвал. Той винаги забелязваше в какво е облечена и как изглежда, познаваше по очите му, кога я намира особено привлекателна. Както той преди малко, и тя съжали, че не бе поостанал в спалнята. Набързо бе скочил от леглото. Имаше много работа, а ѝ бе обещал да свърши до обед. — Впрочем за какво предлагаше моите услуги?

— Да поплуваш с момичетата. Как ти звучи?

— Като добра идея — усмихна се тя на Мари-Анж и Елизабет. — Бих искала да купя някои неща и може би да се поразходя малко, но има предостатъчно време и за плуване. — Отново се усмихна на момичетата, наля си чаша чай и се обърна към Арман: — Ако не изразходвам с движение поне част от тази храна, когато стигнем в Хавър, ще тежа сто кило. — Погледна огромната му закуска и си взе една препечена филийка.

— Ако питаш мен, няма такава опасност. — Той подаде чашата си за още чай, погледна часовника и сякаш по предварително уговорен сигнал, на външната врата се позвъни — беше Жак Перие с вечната чанта в ръцете. Гувернантката го въведе и той със сериозен вид поздрави Лиан, а сетне и Арман:

— Bonjour, Madame... Monsieur Ambassadeur... Tout le monde a bien dormi? — Попита как са спали и седна с мрачно изражение. Той както винаги нямаше търпение да се захване за работа и Арман се надигна с въздишка.

— Дами, боя се, че дългът ме зове. — Усмихна се на своя помощник и отиде до спалнята да вземе собствената си чанта. Появи се след миг със сериозен поглед и официална физиономия. — Ние тръгваме. — Помаха на момичетата и преди да излязат, предложи на Перие да отидат в мъжката пушалня две палуби по-надолу. Сега там едва ли имаше много хора и те можеха спокойно да си вършат работата в огромното помещение, разположени удобно на канапетата и фотьойлите от марокен, без някой да им пречи. Перие побърза да се съгласи. Той бе прекарал там предишната вечер — тъй като практически не се интересуваше от танците в големия салон, бе предпочел пушалнята, за да прегледа бележките си и да се подготви за работата на следващия ден. По-късно, по пътя към стаята си, се отби в съседното кафе грил, поръча късна вечеря и чаша бренди и в полунощ си легна, още преди Лиан и Арман да се приберат в своя апартамент.

— Добре ли спа, Перие? — попита го Арман, докато слизаха в залата за пушене по величественото стълбище. Тук нямаше жени. Заведението беше достъпно само за мъже, с идеята да им напомня за клубовете им, но бе много по-пищно от който и да било от тях, със златни барелефи на египетски спортни сцени по стените, високи две палуби, нещо характерно за почти всички общи помещения на „Нормандия“. Арман избра един тих кът с две големи кожени кресла и

бюро, като бутна настрани вестника, който се издаваше на кораба. Имаха си достатъчно работа.

— Спах много добре, благодаря, сър.

Преди да разтвори папките, които носеше със себе си, Арман се огледа наоколо.

— Бива си го корабът, нали Перие?

— Наистина сър, така е. — Дори той, комуто липсваше всякакъв интерес към излишния лукс, бе поразен още от стъпването си на борда. Наоколо всичко бе изключително красиво, умопомрачително творение, най-доброто, което родината им можеше да създаде — от дървената облицовка до скулптурите и изящните гравюри върху стъкло. Очите поглъщаха всичко това и сърцето се вълнуваше, дори тук, в пушалнята.

— Е, започваме ли?

— Да, сър. — Познатите папки бяха извадени и те работиха тихо часове наред. Перие старателно си водеше бележки и след като приключе с даден въпрос, слагаше материалите настрани. Към десет и трийсет вече бяха набрали темпо. Тъкмо тогава Арман забеляза, че в пушалнята влиза Ник Бърнъм с блейзер, бели панталони и вратовръзка от Йейл. Той си избра тихо кътче в другия край на салона, взе корабния вестник и захвана да чете, ала един-два пъти погледна часовника си и Арман правилно предположи, че има среща с някого. Помисли си, че и той може би води със себе си някой помощник, знаеше, че много бизнесмени го правят, но Ник някак си не му се струваше от този тип хора. По-скоро му приличаше на онези, които в края на деня оставят работата в офиса и насочват вниманието си към други неща. Той нямаше напрегнатия вид на мнозина от колегите си в света на бизнеса. В този момент влезе друг мъж и се огледа. Щом го видя, Ник Бърнъм веднага се изправи. Човекът тръгна към него с почти военна стъпка, стисна силно ръката му и седна. Поръча питие на един от ятото келнери, които стояха в очакване, и известно време двамата разговаряха тихо, доближили глави над масата. Арман предположи, че става дума за бизнес. Ник често кимаше и на няколко пъти си записа нещо, накрая по-възрастният му събеседник се облегна назад с доволен вид, кимна бавно и запали пура. Каквото и да бяха обсъждали, разговорът очевидно бе протекъл добре. Сетне непознатият стана и след като се ръкуваха, прекоси салона, излизайки през кафе грила. Ник го наблюдаваше със стиснати устни, очите му

проследиха всяка негова стъпка до самата врата. Тогава отново извади бележника и изразът на лицето му събуди любопитството на Арман. През целия разговор с непознатия той бе изглеждал заинтересуван, но безстрастен; спокоен и съсредоточен, ала далеч не така съсредоточен, както сега, докато преглеждаше бележките си. Може би все пак бе по-напрегнат, отколкото си даваше вид.

Арман отново осъзна каква важна личност е Ник, обсъжданата в пушалната сделка несъмнено бе за главозамайващи суми. При все това се държеше видимо непринудено, спокойно. Сега, докато го наблюдаваше, Арман почувства, че това е само една фасада, един начин на поведение, възприет много отдавна, за да накара онези, с които преговаря, неоправдано да се отпуснат. В момента у него нямаше и следа от предишната лекота. Арман почти усещаше как колелцата в главата му се въртят на пълни обороти и си помисли, че той е много интересен човек. Щеше му се до края на пътуването да намерят време и да поговорят. Когато Ник си тръгна, очите им се срещнаха и младият мъж го поздрави със сърдечна усмивка. Харесал му бе елегантният начин, по който Арман се справи с невъзпитаното поведение на Хилъри предишната вечер. Учтиво, но недвусмислено ѝ даде да разбере, че нейните прелести не го вълнуват и Ник почувства облекчение. Нямаше особено желание да се разправя с поредното ѝ приключение, този път в тесния кръг на пътниците от първа класа, и почувства, че Арман е порядъчен човек. И двамата имаха това усещане един за друг и сега си размениха усмивка на безмълвно разбирателство.

Арман се върна към работата си, а Ник излезе да вземе малко въздух на откритата палуба към първа класа, и когато погледна нагоре, видя Лиан на терасата пред апартамента „Трувил“ с обърнато срещу вятъра лице. Един дълъг миг стоя и я наблюдава. В тази жена имаше някаква красива грация. В бялата си кашмирена рокля приличаше на статуетка от слонова кост и той отново си спомни колко тихо и достойно се бе държала предишната вечер. После нейните дъщери излязоха на терасата да ѝ напомнят за себе си и след малко тя влезе вътре с тях, без да го забележи.

Лиан и момичетата обиколиха магазините, за да потърсят подарък за Арман. Тя избра една вратовръзка от „Хермес“, а Мари-Анж държеше непременно да му купят малък бронзов модел на кораба

върху поставка от мрамор, можел да си я сложи на бюрото в Париж. Лиан им разреши да зарадват баща си с това съкровище и преди да отидат на басейна, минаха да го оставят в апартамента.

Басейнът беше дълъг към двацет и пет метра и представляваше изключителна гледка. Емайлираните плочки и пъстрата мозайка бяха подредени в сложни мотиви по цялото дъно и по стените му. Макар в дълбокото да лудуваха множество щастливи плувци, не изглеждаше препълнено и децата направо запищяха от удоволствие, когато Лиан ги заведе на стъпаловидния плитък край. Тя се бе преоблякла в морскосин плетен бански костюм с бяло коланче и преди да се гмурне в половината за възрастни, прибра косата си в бяла гумена шапка. Заплува с широки отмерени движения към момичетата, които цамбуркаха наоколо в червените си гащета и вече започваха да установяват приятелства. Имаше едно момченце с червени плувки, почти като техните, и Елизабет току-що се бе осведомила, че се казва Джон. Когато Джон вдигна поглед към Лиан, тя забеляза, че очите му са наситено смарагдовозелени и блестящи, в подчертан контраст със светлата му кожа и почти гарвановочерната коса. Имаше чувството, че вече го е виждала някъде, очите и усмивката му ѝ бяха някак познати.

Лиан отново обърна към дълбокия край и докато плуваше, ѝ направи впечатление, че вече бяха започнали да се образуват групички. Другите се викаха на малки имена и също като децата бяха започнали да се сприятеляват. Но тя не виждаше нито един познат. Поради постоянната заетост на Арман с Жак Перие, двамата се бяха срещали с по-малко хора, а на нея ѝ бе някак непривично да ходи сама, където и да било. Излизаше на чист въздух на малката им тераса или си правеше самотни разходки, или, както сега, предприемаше нещо с момичетата. Но не беше от жените, които се мотаят из магазините и бърбят с другите дами или пък завързват познанства по време на чая в големия салон.

Плуваха повече от час и накрая Лиан настоя да излязат от басейна. Заведе момичетата в апартамента да се преоблекат за обяд и ги придружи в детската трапезария, декорирана от Лоран дьо Брюноф с рисунки на хванати за опашките маймунки по стените. Предишната вечер децата се бяха хранили тук и се бяха влюбили в това помещение. Когато си тръгваше, Лиан видя да влиза момченцето от басейна с гувернантката си. Усмихна му се и то помахна на момичетата. После тя

се прибра да се преоблече — оставаха ѝ само десет минути да се приготви за обед. Чудеше се дали Арман ще се върне скоро, но когато седна на дивана да го чака в бежовия вълнен костюм от „Шанел“, един стюард позвъни на вратата и ѝ подаде бележка. Арман и Жак не бяха привършили работата си и той предпочиташе да продължат, за да прекара с нея поне следобеда. Докато четеше характерните му драскулки за миг усети, че сърцето ѝ се свива, но все пак се усмихна на стюарда и слезе сама в голямата трапезария.

Мястото ѝ бе на маса за осем души, но две от семействата бяха решили да не обядват. Другата двойка бе от Ню Орлиънс, приятни възрастни хора, които поведоха лек разговор за кораба. Лиан обърна внимание, че жената носи пръстен с диамант, голям колкото бучка захар и не е много приказлива. Съпругът, както сам каза, бил в нефтения бизнес. Дълги години живели в Тексас, преди това и в Оклахома, но в залеза на дните си се преместили в Ню Орлиънс. С Арман бяха ходили там веднъж. Постара се, колкото можеше, да поддържа разговора, ала по време на десерта всички млъкнаха и още преди да сервират кафето, сътрапезниците ѝ се извиниха и отидоха да подремнат.

Лиан остана сама и заразглежда трапезарията и оживените маси наоколо. Без Арман се чувстваше самотна и ѝ се искаше той по-скоро да приключи с работата. Хапна малко пресни плодове, пийна чаша чай и излезе навън, където почти веднага се сблъска с Ник Бърнъм и сина му. Спомни си къде е виждала момчето. Беше същото, което тя и дъщерите и срещнаха на басейна, а сетне и в детската трапезария. То много приличаше на Ник, затова ѝ се бе сторило така познато. Усмихна се първо на сина, после на бащата и заговори на детето:

— Как беше обедът?

— Много хубав. — Хванало за ръка баща си, то изглеждаше много радостно, по-щастливо дори, отколкото на басейна. — Отиваме на куклен театър.

— Няма ли да дойдете с нас? — усмихна ѝ се Ник и Лиан се поколеба. Искеше ѝ се да чака Арман в апартамента, но можеше да му остави бележка и да заведе момичетата. Нищо не пречеше, когато баща им се върне, да ги оставят там. Гувернантката щеше да ги прибере след представлението.

— Да, ще дойда. Ще се върна да взема дъщерите си и ще се срещнем там.

Докато бързаше към „Трувил“, Лиан бегло се почуди къде ли е Хилъри Бърнъм, но реши, че тя няма вид на майка, която прекарва много време със сина си. И излезе права. Завари Мари-Анж и Елизабет да играят в една от стаите на някаква игра. Гувернантката настояваше да поспят, но Лиан ги спаси и остави бележка на Арман:

„Отивам с децата на куклен театър. Ще те чакам там.“

Обичам те, Л.

Сетне трите хукнаха към детския салон на същата палуба. Там имаше въртележка, а пиеската „Пънч и Джуди“ щеше да започне всеки момент. Откриха Ник и Джон, които ги чакаха, седнали на един празен ред. Лиан и момичетата заеха местата си тъкмо, когато лампите започнаха да гаснат. Следващият час отлетя неусетно, децата се смееха, пицяха и отговаряха на въпросите на Пънч, а когато представлението свърши, разпалено заръкопляскаха.

— Голям смях падна — вдигна поглед към Ник ухиленият до ушите Джон. — Може ли сега да се качим на въртележката? — Токущо я бяха пуснали и стюардеси помагаха на децата да се качват, докато цяла редица сервитьорки приготвяха щедри порции сладолед. „Нормандия“ бе същинска страна на чудесата не само за големите, но и за децата. Този салон бе вълшебна кътче за малките. Елизабет и Мари-Анж тозчас се откъснаха от майка си и се настаниха на кончета от двете страни на новия си приятел, а когато въртележката се завъртя, и тримата започнаха радостно да им махат.

— Тук ми се струва направо невероятно — усмихна се Ник на Лиан. — Организираните за тях забавления като че ми харесват повече, отколкото нашите.

Лиан се разсмя:

— Мисля, че и на мен. — Известно време стояха и наблюдаваха децата, които се кикотеха и бърбореха на въртележката. — Тази сутрин видяхме сина ви на басейна и ми се стори, че го познавам отнякъде —

усмихна се тя на Ник. — Като се изключи косата, той е точно ваше копие.

— И момичетата са ви одрали кожата.

Всъщност Лиан смяташе, че Елизабет прилича повече на баща си, но и двете бяха взели русите ѝ коси. Косата на Арман някога бе черна като на малкия Джон, но той вече от години беше съвсем побелял. Все пак си личеше, че не е бил рус, за разлика от Ник, който със своите широки рамене, зелени очи и руса коса изглеждаше направо като викинг.

— За тях пътуването ще бъде неповторимо преживяване.

Лиан кимна, за момент потънала в собствените си мисли. Питаше се дали за нея и Ник то ще се окаже също толкова приятно. Имаше чувството, че откакто са потеглили, почти не е виждала Арман, а не забеляза и Хилъри да обядва с Ник. Тя имаше вид на жена, която се чувства добре само в компанията на мъже, облечена във впити рокли, отрупана с бижута и скъпи кожи. Човек трудно можеше да си представи седнала до басейна, да чете книга на палубата или да играе тенис. И сякаш прочел мислите ѝ, Ник отново се обърна към нея:

— Ходихте ли вече да играете тенис?

— Не. Опасявам се, че не съм особено добра.

— Нито пък аз, но ако намерите време за някой и друг гейм, с удоволствие бих поиграл. Днес видях посланика да работи усилено в пушалнята и ако той не възразява, ще ми е много приятно да се срещнем с вас на корта. — В гласа му не се долавяше никакъв подтекст и Лиан предположи, че се чувства самотен.

— Госпожа Бърнъм играе ли? — Въпросът не прозвуча двусмислено, но Ник се запита дали пък не е упрек.

— Не, не играе. Като момиче е играла много в Нюпорт, но никога не ѝ е било приятно. — И попита: — Вие сте от Сан Франциско, нали?

Лиан бе изненадана, че Ник знае това, а той го прочете по лицето ѝ и поясни, сърдечно усмихнат:

— Снощи някой спомена моминското ви име. Крокет, нали? — Тя кимна. — Моят баща беше в делови отношения с вашия. — Напълно възможно, бащата на Лиан купуваше огромни количества стомана за корабите си. — Ние имаме там офис, градът е хубав, но аз все си намирам работа в другия край на света.

Тя му се усмихна развеселена:

— В Париж не е толкова лошо.

— Сигурно не е — ухили се той. И на „Нормандия“ не беше лошо, нито пък на другите места, където бе живял. Лошото беше само, че Хилъри не мислеше така, но тя си имаше собствени причини, които я задържаха у дома. — Съпругът ви във Франция ли е назначен?

— Поне засега. Той не е живял там от години и, предполагам, са решили да го върнат за известно време.

— Къде бяхте преди Щатите?

— Във Виена, а след това в Лондон.

— Виена е един от любимите ми градове. Надявам се, че ще имам възможност да го посетя някой път, когато се връщам от Берлин. — Каза го без заобикалки, сякаш нямаше какво да крие.

Лиан изглеждаше шокирана.

— В Берлин ли ще живеете?

— Не. В Париж. Но имам работа там. — Очите му внимателно се взряха в нейните, за да разгадаят реакцията ѝ. Ала вече бе разбрал от начина, по който тя се вцепени при споменаването на Берлин. — Моята работа, госпожо Дьо Вилие, е да продавам стомана. Невинаги на предпочитаните от мен хора, опасявам се.

Арман бе казал почти същото, но тя не го одобряваше и го показва.

— За всички нас ще дойде време да решим на коя страна ще застанем.

— Да — съгласи се той. — Зная. Но все още е рано да се мисли за това, или поне така ме уверяват. А дотогава имам договори, които съм длъжен да изпълнявам, и не само с Франция.

— И на англичаните ли продавате?

— Продавах. Сега те имат други партньори.

— Може би не одобряват вашите сделки с Берлин. — Едва изрекла това, тя се изчерви, почувствала, че е стигнала твърде далече. — Много се извинявам... Не исках да... Не биваше да казвам...

Но Ник Бърнъм отново ѝ отправи спокойната си усмивка. Не се чувстваше обиден и уважаваше тази жена, задето говори, каквото мисли.

— Може и да сте права. И не се извинявайте. Съгласен съм с онова, което казахте в началото: за всички ни ще дойде време да изберем страна. Просто се опитвам засега да не допускам личните ми

убеждения да влияят върху бизнеса. Не мога да си позволявам подобни игри. Аз нося отговорност за търговията със стомана, но разбирам чувствата ви. — Погледна я много меко и тя още повече се засрами от онова, което бе изрекла. Той беше изключително непосредствен, представителен мъж. Държеше се необикновено открито, искрено, без преструвки и показност. В него имаше нещо много стабилно и силно. Тя го долови дори в нежния тон, с който заговори на сина си, щом децата се върнаха от въртележката. Беше от мъжете, към които чувстваш, че можеш да се обърнеш по всяко време, и на които винаги можеш да се опреш: непоклатим като канара човек, какъвто е хубаво да имаш до себе си по време на буря.

Тя се обърна и съзря Арман, който я търсеше с поглед от вратата. Махна му и тръгна към него. Той изглеждаше уморен почти колкото преди заминаването.

— Как беше кукленият театър? — Целуна я нежно по бузата и извърна очи към дъщерите си, които се бяха върнали на въртележката с Джон. После забеляза Ник Бърнъм, който идваше към тях. Мъжете се поздравиха и се ръкуваха.

— Свършихте ли си работата, посланик?

— Повече или по-малко, поне за днес — усмихна се той на жена си. — Много ли беше самотна на обед Лиан?

— Много. Но господин Бърнъм бе така любезен да ни покани тук. Момичетата се запознаха със сина му тази сутрин на басейна и тримата бързо се сприятелиха. — Тя отново се усмихна на Арман, забравила за всички други погледи, освен неговия. — Къде е Жак? Изхвърли ли го през борда?

— Само да можех! Обаче тази негова чанта изобщо няма да потъне, ще ме преследва като акула чак до Хавър и ще ме разкъса в мига, в който стъпя на брега. — Лиан и Ник Бърнъм се разсмяха и си побъбриха известно време за кораба. Вечерта щеше да има театрално представление, предишната зима пиесата имала голям успех в Париж, Лиан и Арман горяха от нетърпение да я видят. — Ако на вас с госпожа Бърнъм ви е приятно, бихме могли да отидем заедно.

— Опасявам се, че жена ми не говори френски. — Със съжаление се усмихна на новите си приятели Ник Бърнъм. — Но бихме могли да пийнем нещо след това.

Двамата казаха, че намират идеята прекрасна, ала когато в осем часа вечерта излязоха от театъра, не откриха семейство Бърнъм в големия салон и Лиан убеди съпруга си да идат на нейното любимо място, в зимната градина под капитанския мостик. Седяха няколко часа на чаша шампанско, загледани в нощта навън. И там, между аквариумите с необикновени риби и клетките с екзотични птици, Арман ѝ призна, че е изпитал облекчение, когато семейство Бърнъм не са се появили. Перспективата да държи Хилъри на разстояние не му се виждаше много привлекателна, макар че харесваше Ник.

Лиан споделяше мнението му.

— Той ме покани да играем някой път тенис, докато ти работиш. Ще имаш ли нещо против? — обърна тя към него наситеносините си очи.

— Ни най-малко. И без това се чувствам виновен, че те оставям без всякакви развлечения.

— На този кораб? — разсмя се Лиан. — Ако тук не намеря с какво да се занимавам, ще ме е срам да си го призная.

— Значи ли това, че се чувстваш добре?

— Изключително добре, любов моя. — Тя се наклони към него и му прошепна: — Особено в момента.

— Чудесно.

Накрая те се върнаха в кафе грила, после излязоха на палубата, качиха се на частната си тераса и се прибраха в апартамента. Вече приближаваше два и Лиан бе полузаспала.

— Утре сутринта пак ли ще работиш?

— Боя се, че се налага. Защо не поиграеш тенис с онзи приятел? В това положително няма нищо лошо.

И Лиан мислеше така. Ник не беше от мъжете, които биха си позволили да ухажват чужда жена, пък си имаше и достатъчно грижи. Лиан и Арман се настаняха удобно в леглото с твърдото намерение да се любят, но както си мислеха за това, той вече тихо похъркваше, а тя бе потънала в дълбок сън.

— Накъде си се запътила по това време?

Ник пиеше кафе в частната им трапезария, а Джон се занимаваше на палубата с гувернантката, когато Хилъри се появи в бял панталон и червена копринена блуза с мъжка кройка, която подчертаваше блестящата черна коса и млечнобелия цвят на кожата ѝ. Предишния ден Хилъри също изчезна някъде, като обясни на Ник, че ходила на басейна да си прави масаж на тялото, а след това и на лицето, в козметичния салон. „Процедурите“ бяха продължили почти целия ден.

— Мислех да се поразходя — студено го погледна тя.

— Няма ли да хапнеш нещо?

— Не, благодаря. После може да поплувам. Ще ям след това.

— Добре. Къде ще се срещнем за обед?

Тя се поколеба, но не задълго. В края на краищата пътуваха заедно и трябваше да положи известни усилия заради него.

— Какво ще кажеш за кафе грила?

— Не искаш ли да обядваш в голямата трапезария?

— Хората на нашата маса ме отегчават до сълзи. — Толкова я отегчаваха, че предишната вечер се бе извинила още преди десерта и на Ник му бе отнело два часа, докато я открие. Бе слизала да разгледа палубите на туристическа класа, и когато се върна, му заяви, че там било несравнимо по-забавно. Ник каза, че според него не бива да ходи там. — Защо не? — изненадано и ядосано попита тя. Той ѝ обясни, че се излага на опасност заради бижутата, които носи, а Хилъри само му се изсмя: — Да не те е страх, че онези селяни няма да ме пуснат да се върна?

Той не отговори и тя отново се разсмя, но изглеждаше много покротка, отколкото следобеда. Разбесня се само, когато ѝ предложи да пийнат нещо със семейство Дьо Вилие. Нарече и двамата лицемерни досадници и влезе в спалнята с нова бутилка шампанско. Ник бе забелязал, че на това пътуване Хилъри пие много, но тя и в Ню Йорк

не се ограничаваше. Просто там не я виждаше толкова често, а тук не бе трудно да забележи колко бързо се изпразват бутилките от барчето. Изглежда най-често се наливаше в стаята им.

— Хил... — спря я той, когато тя тръгна към вратата. — Днес искаш ли компания? — Някак си се чувстваше длъжен да бъде с нея. Беше си обещал на това пътуване нещата да се променят. Но засега не се получаваше нищо. И как би могло? Тя изобщо не го допускаше до себе си. И сега поклати глава.

— Не, благодаря. Преди обед искам да си направя още един масаж.

— Тези масажи трябва да са страхотни. — В гласа му отново се прокрадна подозрение и той мислено се сгълча за онова, което си бе помислил. Ненормално бе да подозираш собствената си жена до такава степен, ала тя толкова пъти му бе слагала рога, че сега всяка нейна крачка му се виждаше съмнителна.

— Ами да, страхотни са.

— Ще се видим на обед.

Тя кимна и затвори вратата, без да каже довиждане на сина си.

След няколко минути Джон влезе и се огледа.

— Мама излезе ли?

— Да. Отиде на басейна да си прави масаж, както вчера.

Джон погледна объркано баща си и поклати глава.

— Та мама дори не знае къде е басейнът! Исках да ѝ го покажа, но тя каза, че имала друга работа.

Ник кимна, преструвайки се, че не го слуша особено внимателно, ала вече бе чул достатъчно. Разбра, че тя пак е започнала. Но къде? И с кого? В туристическата класа? В някоя тясна каюта? С някой корабен келнер на друга палуба? Не можеше да върви по петите ѝ навсякъде. На обед щеше да ѝ поиска обяснение, но сега с усилие върна мислите си към своя син.

— Искаш ли да идем да видим кучетата?

— О, да! — Момченцето цяло засия и двамата се качиха на горната открита палуба да погледат десетките френски пудели. Гледачите тъкмо ги раздвижваха. Имаше също един санбернар, един дог, два грозни малки мопса и един пекинез и Джон ги помилва всичките, докато баща му рееше поглед над океана, потънал в собствените си мисли. Отново си блъскаше главата за Хилъри, чудеше

се къде ли е сега. В един миг му се искаше да хукне из кораба и да го обърне наопаки, но какъв беше смисълът? Водеше тази битка от девет години и вече отдавна я бе загубил. Знаеше добре това. И тук тя бе същата, както в Бостън или Ню Йорк — порочна до мозъка на костите си. Винаги е била такава и той ѝ бе благодарен само за едно — за техния син. Погледна Джон и се усмихна. Той бе прегърнал едното от смешните сумтящи мопсчета.

— Татко, като пристигнем в Париж, ще ми купиш ли куче?

— Може би. Първо трябва да видим какво представлява къщата.

— Ама нали обещавах? — Гледаше го с такива опулени очи, че Ник не можа да сдържи смеха си.

— Ще видим. Защо сега не оставиш това приятелче и ще те заведе в занималнята да потърсим твоите приятелки.

— Добре. Но нали ще дойдем пак?

— Разбира се.

Когато си тръгнаха, Ник забеляза тенис корта и си спомни, че предишния ден бе поканил Лиан. Съпругът ѝ сякаш не възразяваше, а един-два гейма щяха да му дойдат добре, имаше нужда да изпусне малко пара. Алтернативата бе да седи в апартамента и да хвърля разни неща срещу стената. Трябваше да си намери някакво занимание за времето до един часа и да поукроти нервите си. Почти съжеляваше, че още не се е запознал с мъж, с когото да играе. Поне в едно Хилъри бе права, компанията на тяхната маса в голямата трапезария беше крайно досадна. Младите хора на кораба не бяха много, пътуването бе твърде скъпо и повечето от онези, които можеха да си позволят първа класа, отдавна вече не бързаха за никъде. Тук имаше именити журналисти и писатели, адвокати и банкери, музиканти и диригенти, но всички бяха достигнали определено положение в живота, Арман също не правеше изключение. И малцина от тях бяха млади, по-точно, нямаше такива, единствените изключения бяха съпругата на посланика Лиан и той самият. Бе свикнал навсякъде да бъде най-младият, но в момента съжеляваше, че е така. Точно сега му се искаше да има до себе си приятел на своята възраст.

Придружи сина си до салона за игри, където откри дъщерите на Арман и Лиан, а после, след кратко колебание, реши да се поразходи по откритата палуба пред грила и там видя Лиан, седнала на една пейка с наведена над някаква книга глава и развети от вятъра коси.

Поспря в нерешителност, но все пак отиде при нея.

— Здравейте.

Тя изненадано вдигна глава и като го видя, се усмихна. Носеше блуза и жилетка от розова кашмирска вълна, сиви панталони и два реда перли. Това бе приемливо само като сутрешно облекло, за разходка по палубата, но тя и нямаше други планове.

— Преча ли? — Той стоеше пред нея с ръце в джобовете, изпъчил гърди срещу вятъра, отново в бели фланелени панталони и блейзер, но този път си бе сложил яркочервена папийонка.

— Ни най-малко. — Лиан затвори книгата и се премести да му направи място на пейката.

— Посланикът работи ли вече?

— Естествено — усмихна се тя. — Помощникът му пристига всяка сутрин точно в девет с една от онези големи куки, каквито преди използваша във водевилите, и го измъква, независимо дали е свършил със закуската или не.

Ник се засмя на това образно описание.

— Вчера го видях. Трябва да призная, че не изглежда особено забавен.

— Не е, но един ден от него ще излезе добър посланик. — После отново се усмихна. — Слава богу, Арман никога не е бил такъв.

— Къде се срещнахте с него?

Малко нахално беше да я пита, но това семейство бе събудило любопитството му. Между тях очевидно съществуваше някаква много специална връзка, дълбока и непоклатима любов, независимо от разликата в годините им и от факта, че Арман явно работи прекалено много. Но тя изглежда го разбираше, влизаше му в положението и винаги го чакаше най-търпеливо. Ник се питаше как ли си намират хората такива съпруги. Очевидно не като си губят ума по осемнайсетгодишни дебютантки. И все пак, ако се съди по възрастта на по-голямата им дъщеря, Лиан също трябва да се бе омъжила млада. Доколкото можеше да прецени, сега тя едва ли имаше повече от трийсет.

Всъщност беше на трийсет и две, но винаги се бе чувствала много по-зряла от възрастта си, и когато се омъжи, беше достатъчно изградена като личност, за да поеме отговорностите на брака. За

разлика от съпругата на Ник — разглезеното момиченце в сватбена рокля.

— Запознахме се в Сан Франциско, когато бях съвсем млада.

— И все още сте.

— О, не — засмя се тя. — Тогава бях петнайсетгодишна и... — Поколеба се за момент, но когато пътува с кораб, човек разказва неща, за които при други обстоятелства едва ли би споменал. Лиан се поддаде на тази магия и обърна към него големите си сини очи. — Арман бе женен за друга, за една жена, която аз много обичах. Моята майка е починала при раждането и Одил, съпругата на Арман, ми бе като майка. Тогава той беше генерален консул в Сан Франциско.

— Те разведоха ли се? — Ник бе заинтригуван, Лиан изглеждаше като самата невинност, в никакъв случай не приличаше на развратница, която разрушава чужди семейства, тази роля изобщо не ѝ пасваше.

Младата жена бавно поклати глава.

— Не. Тя почина, когато бях на осемнайсет години. Арман бе направо съсипан. Всички бяхме съсипани, струва ми се. Аз бях като вцепенена почти цяла година.

— И той се влюби във вас? — Историята започваше да става понятна.

Лиан бе потънала в спомени, очите ѝ имаха отнесено изражение, на устните ѝ се появи нежна усмивка.

— Не чак толкова бързо. Минаха една-две години, преди да разберем колко много се обичаме. Когато най-сетне го признахме пред себе си и пред всички останали, аз бях станала вече на двайсет и една и тогава се сгодихме.

— И се оженихте, и заживяхте щастливо. — Всичко това му харесваше все повече. В последна сметка излизаше, че те наистина са герои от приказките.

Ала Лиан отново поклати глава.

— Не. Тъкмо обявихме годеща и Арман беше преместен. Във Виена. А баща ми настояваше да завърши последната си година в „Милс“. — Тя се обърна към Ник и му се усмихна. — Годината ни се стори много дълга, но я преживяхме. Пишихме си всеки ден и веднага след като завърших, той дойде, оженихте се и заминахме. — Тук усмивката ѝ стана особено широка. — Виена беше прекрасно кътче.

Там бяхме много щастливи, а след това и в Лондон. В тези два града се родиха Мари-Анж и Елизабет. После се върнахме в Щатите.

— Баща ви сигурно много се е зарадвал. — И изведнъж осъзна, че не трябваше да го казва: доколкото си спомняше, той бе умрял преди десетина години.

— Не, татко вече си бе отишъл. Почина непосредствено след раждането на Елизабет. — Тя се усмихна мило на Ник: — Сега ми се струва, че е било толкова отдавна...

— Често ли си ходите в Сан Франциско?

— Не. Моят дом наистина не е вече там. Отсъствала съм твърде дълго и сега в къщата е само чичо ми. С него никога не сме били особено близки и... — съвсем тихо промълви тя — моят дом е при Арман.

— Той е голям щастливец.

— Невинаги — прихна Лиан: — Дори в приказките има изпитания. Аз съм не по-малко трудна от всеки друг. А той е много добър, много мил и мъдър човек. Щастлива съм, че съм го познавала през всичките тези години. Баща ми не вярваше, че ще се разбирам толкова добре с някой по-млад, и мисля, че беше прав. Твърде дълго живях сама с него.

— Съпругът ви прилича ли на него? — Любопитството му все още не бе задоволено, напротив, след като чу нейната история, още повече се засили.

— Не, никак. Но моят баща добре ме бе подготвил. Аз се грижех за къщата му и бях постоянен слушател на проблемите, които срещаха с чичо ми в бизнеса. Не бих се задоволила с нищо по-маловажно.

— Единствено дете ли бяхте?

— Да.

— Жена ми също. Но на нея ѝ липсва вашето чувство за отговорност, връзките ѝ с реалния свят са минимални. Израсла е, очаквайки всеки ден да е Великден, или рожден ден, или дебютантски бал. Забавно е, разбира се, но не това е най-ценното в истинския живот.

— Тя е много красива. Трудно е било да не я разгледят. Жените с нейната външност често израстват с очакването животът да е такъв, какъвто не е.

На Ник му се искаше да попита: „А вие? Защо вие не сте такава?“. Лиан също беше хубава, но по различен начин. Красотата ѝ бе по-благородна, по-спокойна, по-женствена от тази на съпругата му. Вместо това се сети за нещо друго:

— Знаете ли, много е странно, че пътищата ни изобщо не са се пресекли, след като бащите ни са били в тесни делови контакти и не сме особено отдалечени по възраст. — Елитът от единия до другия край на страната бе само една малка група хора, това не бе тайна за никого от тях. Може би ако тя бе посещавала колеж на Източния бряг, щеше да я срещне на някое парти или на някой бал, но след като е учила в „Милс“, а преди това в Йейл, явно им е било съдено да се запознаят едва сега, на „Нормандия“, насред океана.

— Моят баща години наред живееше като отшелник. Има много хора, с които не съм се срещала — такива, с които той се е познавал или с които е бил в делови отношения. Той всъщност никога не се съвзе напълно от смъртта на майка ми. Цяло чудо е дори, че се запознах с Арман и Одил, но предполагам, че е искал да се срещна с тях, за да се похвали с моя френски. — Тя още помнеше разказа на Одил за запознаването им с Харисън. Сега отново се замисли за това и с усилие върна вниманието си към Ник. — Впрочем къде е госпожа Бърнъм? — Въпросът ѝ не беше нахален и все пак, когато забележа изражението в очите му, веднага съжали, че го е задала — дълбоко в тях тихо тлееше тъга.

— Канеше се да ходи на масаж. Затова и дойдох да ви потърся. — Лиан изглеждаше изненадана от думите му и остави книгата си на пейката. — Чудех се дали няма да ви спечеля за една игра на тенис, както говорихме вчера. Не ви ли се иска да поиграем сега? На кортовете няма никой. Тъкмо идвам оттам. Джон искаше да види кучетата. Какво ще кажете, ще мога ли да ви откъсна от книгата и да изиграем набързо един гейм?

Тя се подвоуми за момент и си погледна часовника.

— В дванайсет трябва да се срещна с Арман за обед. Обеща ми днес да се измъкне.

— Няма значение, и аз имам среща с Хилъри в един.

— Хайде тогава — усмихна му се тя. От години не бе имала приятел мъж, всъщност още откакто се бе запознала с Арман. Но ѝ

беше много приятно, че ще има с кого да играе тенис. — Ще изтичам да се преоблека и ще се срещнем там.

— Десет минути? — Той погледна часовника си, красив уникат от „Картие“, изработен от чер емайл и злато.

— Чудесно.

Двамата се изправиха и се качиха на своята палуба, а след десет минути се срещнаха на кортовете, тя в плисирана къса рокличка, която оставяше открити половината от стройните ѝ бедра, а той в добре ушити бели къси панталони и пуловер върху ризата от „Брукс Брадърс“. Поиграха без напрежение и амбиции. Той ѝ взе два гейма, но в последния тя го изненада и го би 6:2, нададе победен вик, а той прескочи мрежата и двамата си стиснаха ръцете, почувствали се изведнъж щастливи, свободни и млади.

— Излъгахте ме. Много сте добър — похвали го тя, все още задъхана от трите бързи гейма, но играта ѝ бе доставила голямо удоволствие.

— Преувеличавате. Но и вие не сте слаб играч. — Бе жадувал за подобен отдушник и вече се чувстваше по-добре. — Благодаря. Имах нужда от нещо такова.

Тя усмихнато измери с поглед внушителния му ръст и каза:

— Тук сигурно ви е ужасно тясно. Колкото и да е голям корабът, все пак си е едно затворено пространство. Аз съм достатъчно мързелива, за да не ми пречи, но предполагам, че с вас не е така.

— Всъщност не. Само понякога ставам ужасно напрегнат. Имам да мисля за много неща.

Думите му ѝ напомниха за неговите търговски контакти едновременно в Париж и в Берлин, но това вече не ѝ се виждаше така възмутително. Той бе добър човек и някак си оставяше впечатление за порядъчност и честност. Трудно бе да не харесваш Ник Бърнъм и тя започваше да се чувства свободно в компанията му.

— Във всеки случай играта ми подейства много освежаващо. Благодаря ви още веднъж.

— На ваше разположение съм — усмихна се тя. — Тенисът май ще се окаже отлично противодействие за всичката тази храна.

Той се ухили:

— Тогава да поиграем пак. Утре по същото време?

— Дадено. — И погледна часовника си. — А сега наистина трябва да бягам или ще закъснея за срещата с Арман.

— Предайте му моите поздрави — извика след нея той, когато тя забърза към апартамент „Трувил“.

— Непременно. И приятен обед! — Махна му Лиан и се изгуби от неговия поглед, а той дълго стоя, загледан в океана, размишлявайки над казаното от нея. Харесваше му историята за това, как са се събрали. Арман наистина бе идеалният съпруг за нея. Тя, изглежда, също го съзнаваше и това бе прекрасно.

За разлика от Хилъри. В един часа тя седеше в грила и наблюдаваше с чувство за неотвратима обреченост идващия към масата Ник. Той отново бе облякъл същия блейзер с белите панталони, а тя бе в копринена рокля цвят електрик и сини обувки от шевро на високи токчета.

— Добре ли мина масажът?

Той повика келнера и двамата си поръчаха скоч.

— Много добре.

— Къде, казваш, си правиш масажите? — С невинно изражение разклати питието си той, но очите му не изпускаха нейните.

— Проверяваш ли ме, Ник?

— Не зная, Хил. Мислиш ли, че трябва?

— Какво значение има дали съм била на масаж или не? — Тя отклони поглед от него, сякаш ѝ беше прекалено досадно да го гледа, но нещо в нея потръпна неспокойно. Да разговаряш с Ник понякога бе все едно да разговаряш с човек от желязо.

— За мен има голямо значение дали ме лъжеш. И вече ти казах, всички на кораба ще разберат какво вършиш. Имам чувството, че прекарваш доста време във втора класа и искам да престанеш с това.

— Проклет сноб. Средната възраст на тази компания е, кажи речи, като на неандерталците, за бога. Долу поне има една група помлади хора, с които мога да разговарям. Забравяш, скъпи Ник, че не съм толкова стара, колкото си ти.

— Нито толкова умна. Запомни го. Много ще ми е неприятно, ако се наложи да те заключа в стаята ти. — В погледа му започнаха да проблясват яростни пламъчета, но тя само се изсмя.

— Не ставай глупак. Нали трябва само да позвъня на прислужницата. Какво смяташ да правиш, да ме вържеш за леглото ли?

— Имам чувството, че ти сама вече си се погрижила за това. С кого се срещаш на кораба, Хил? С някой стар приятел от Ню Йорк ли или с нов познайник?

— Изобщо с никого. Само с група млади хора, които пътуват не чак дотам луксозно.

— Е, направи ми тази услуга и ги целуни за сбогом. Не се превръщай в посмешище, като се правиш на горкото малко богато момиче, слязло сред плебеите.

— Те не мислят така.

— Не бъди толкова сигурна. Това е стара, стара игра. И аз правех същото по корабите, когато бях млад. Ала бях още колежанин и няхах съпруга. Неприятно ми е да ти досаждам с това напомняне, Хил, но ти вече не си девойка без ангажименти и мястото ти не е долу на палуба „А“, мястото ти е тук. Някои хора живеят и по-зле, знаеш.

— Разликата не е голяма. — Тя отново се нацупи като разглезено момиченце. — Толкова ми е досадно, че чак ми се плаче.

— Ами плачи тогава. След два дни ще бъдем в Париж, а дотогава ще преживееш някак и тук.

Тя не му отговори. Поръча си втори скоч, за обед изяде само половин сандвич, а след това Ник обиколи с нея магазините с надеждата, че ще успее да задържи ума ѝ далеч от новите приятели. Но после отиде до басейна да види какво прави Джон и тя изчезна.

Ник стоя в каютата, докато Хилъри се върна да се преоблече, и когато тя влезе, почувства, че губи контрол от бясна безсилна ярост и с потресение осъзна, че е вдигнал ръка да ѝ залепи шамар. Слава богу, тъкмо в този момент видя Джони да наднича от вратата на стаята си, бързо се овладя и свали ръката. Тя отново и отново го изваждаше от равновесие, но сега за пръв път бе почувствал необходимост да я удари. Избута я в стаята им. Виждаше се, че е пила много и той изведнъж се почувства, сякаш са го зашлевили: на врата ѝ имаше следа от ухапване. Разтреперан от гняв, той я помъкна към огледалото да ѝ я покаже.

— Как смееш да се връщаш при мен в такъв вид, малка уличница такава! Как смееш! — Беше сигурен, че Джони чува гласа му през стената, но вече не го бе грижа.

Тя се отскубна от него.

— Какво очакваше да направя? Да остана долу ли?

— Може би щеше да е по-добре.

— Още не е късно.

— За бога, Хилъри, какво става с теб? Не ти ли е останало никакво благоприличие? Нима се пъхаш във всяко легло, което ти се изпречи на пътя?

Този път тя вдигна ръка и го удари.

— Казвала съм ти го вече, ще правя всичко, каквото си искам, по дяволите! Не съм твоя собственост, копеле такова! И без това единственото, за което те е грижа, са твоя завод за стомана, твоите договори, твоята проклета империя, която един ден ще предадеш на Джони. А какво получавам аз от всичко това? Какво ме засяга твоя бизнес? Пукнат грош не давам за него. Известно ли ти е това? Нито за империята ти, нито за тебе. — Тя млъкна, съзнавайки, че е отишла твърде далече. Ник се обърна настрана, в очите му имаше сълзи. Без да каже дума, излезе на частната им палуба, а тя дълго го наблюдава. Сетне го последва навън. Той беше с гръб към нея, бе се облегнал на парапета. Когато му заговори, гласът на Хилъри бе дрезгав:

— Извинявай, Ник.

— Остави ме на мира! — Думите му прозвучаха като на наскърбено малко момче и за момент сърцето я заболя, но го смяташе за най-големия си враг. Искаше да я държи в окови, а тя копнееше да е свободна. После Ник се обърна към нея, в очите му имаше сълзи.

— Връщай се вътре.

— Ти плачеш! — потресено възкликна тя.

— Да, плача. — И като че ли не се срамуваше от това, което я шокира още повече. Мъжете не плачеха. Не и силните мъже. Не и тези, които познаваше. Ала Ник Бърнъм плачеше. Той бе по-силен от всички тях, но дълбоко в душата си тъгуваше — не за нея, а за себе си, за глупостта, която преди всичко го бе подвела да се ожени за нея. — Играта между нас свърши, Хил.

— Развод ли искаш? — Гласът ѝ прозвуча почти зарадвано, не се и опита да го утеши.

Но погледът на Ник проникна дълбоко в очите ѝ.

— Не, не искам развод. И нека ти го кажа още отсега, никога няма да поискам. Единственият начин, по който ще напуснеш този брак, е сама. В момента, в който се съ согласиш с това, веднага ти давам

развод. Но дотогава ти си моя съпруга в радост и беда. Запомни това. И отсега нататък изобщо не ме интересува какво вършиш.

— Искаш да кажеш, ако се разведем, да ти оставя Джони? — отново шокирана, попита тя.

— Точно така.

— Никога няма да го направя.

— И защо? Ти изобщо не го обичаш, не повече, отколкото мен — каза го като обикновена констатация И бе напълно прав, ала тя не би го признала пред него. Не и сега.

— Аз няма да се откажа от сина си — сприхаво отвърна тя. Ник вечно превръщаше живота ѝ в ад. Ето и сега, измъчваше я с тези приказки за развод, само за да ѝ заяви, че ще трябва да се откаже от Джони. — И през ум не ми минава.

— Защо не? — предизвикателно попита той и забеляза, че тя бе имала приличието да закрие врата си с шалче. Внезапно отново изпита желание да я удари.

— Какво ще си кажат хората, ако се откажа от него?

— Нима те е грижа?

— Разбира се, че ме е грижа. Ще си помислят, че съм пияница или кой знае какво.

— Ти, кажи-речи, си такава. Дори още по-лошо, уличница си.

— Ако ме наричаш с разни епитети, копеле такова, никога няма да получиш сина си.

— Е, имай го предвид. Можеш да си отидеш винаги когато пожелаеш. Но без него.

Хилъри се канеше да му каже нещо злобно, но отново се почувства безпомощна в ръцете му. Съзнаваше, че ще може да се разведе само въз основа на изневяра, а никога не би успяла да представи такива доказателства срещу него. Ник ѝ беше верен. Разбираше го по неговата необузданост, когато от време на време спяха заедно, той бе мъж, изгарящ от самота и желание. А тя беше жена, която се задушаваше от безсилната си ярост. Сега вече никога нямаше да получи от него онова, което желаше. Никога! Прибра се вътре, вбесена от тази мисъл. И от къде на къде ще му оставя Джон? Той в края на краищата е неин син и след няколко години може би ще е забавно да го има край себе си. Тя харесваше младежите. Сигурно щеше да харесва и него, и приятелите му. Просто не обичаше малки

момчета, това бе всичко. Но никога нямаше да го даде на Ник. Никога! Хората нямаше да ѝ го простят. Години наред щяха да шушукат зад гърба ѝ. Щяха да говорят, че Ник я е изхвърлил. Нямаше да позволи това. Напуснеше ли го, всички трябваше да разберат, че тя го е напуснала.

Ник остана сам на палубата, опитвайки се да успокои мислите си. Разбираше, че повратът е окончателен. Дори в афектирано състояние досега не бяха говорили сериозно за развод. Но Хилъри не можеше да стои настрани от чуждите легла дори тук, на кораба. Вече му бе напълно ясно какво представлява тя и никога повече нямаше да отвори сърцето си за нея. Може би с времето тази игра щеше да ѝ омръзне. Или пък щеше да избяга и да му остави Джони. А независимо дали той ще се ожени повторно или не, с него детето щеше да е щастливо. Ала сега не си струваше дори да мисли за това. Той бе женен за Хилъри с всичките ужасни последствия от това.

Ник дълго стоя, загледан в залеза и потънал размисъл за съпругата и за сина си. Накрая влезе да се преоблече и затвори вратата на апартамент „Довил“.

И едва тогава, не на себе си от притеснение и мъка, Лиан можа да напусне своя шезлонг на частната палуба пред апартамент „Трувил“ и също да се прибере. Те не бяха я забелязали, а тя не бе посмяла да се обади или да помръдне. Не искаше да разберат, че ги е чула, особено той. Седна в стаята си, изпълнена от дълбоко съжаление към този човек. Колко мъчителен и самотен бе животът му! И как ли щеше да постъпи сега? На каква самота го бе обрекла тази жена!

— Господи, да не е умрял някой? — Арман влезе и целуна жена си. Завари я седнала пред тоалетната масичка с прикован в краката си поглед.

— Какво?... О... ти ли си — опита да се усмихне тя, но ѝ бе тежко на сърцето. Лиан винаги се разстройваше от личните драми на другите.

— Някой друг ли очакваше?

— Не, разбира се, че не — усмихна му се тя, но той забеляза, че нещо не е наред.

— Какво има, любов моя?

Лиан вдигна към него покрусени очи.

— Просто станах неволен свидетел на една ужасна сцена.

— Пострада ли някой? — загрижено попита той.

— Не. Беше между Ник Бърнъм и жена му.

— О, боже! Семейна кавга? Как така си присъствала?

— Седях на един шезлонг отвън и си четях книгата. Те не разбраха, че съм там. Излязоха на тяхната тераса и аз чух всичко. Както изглежда, тя спи с някого на кораба.

— Не съм изненадан. Но и той има вина, загдето не контролира съпругата си.

— Как можеш да говориш така? — възмути се Лиан. — Що за жена е тя, да върши подобни неща?

— Малка уличница, предполагам. Но той явно е допускар друг път това да ѝ се разминава.

Лиан подозираше, че мъжът ѝ е прав.

— Все пак, Арман, горкият човек... Той я обвини, че изобщо не обича тяхното момченце. — В очите ѝ се появиха сълзи и Арман я притегли към себе си.

— И сега на теб ти се иска да ги осиновиш и двамата, да ги приютиш в нашия дом във Франция, така ли е? Ах, Лиан, мило дете, имаш меко сърце. Светът е пълен с хора като тях, чийто живот е кошмарен, грозен.

— Но той е добър човек. Не го заслужава.

— Вероятно си права. И все пак не го съжалявай толкова. Той може сам да се грижи за себе си, а ти имаш да мислиш за други неща. — Арман знаеше какви са жените, понякога прекаленото съчувствие можеше да създаде много неприятни ситуации и той искаше да спести това на Лиан. В някои отношения тя все още бе твърде наивна, трябваше да я предпазва от самата нея. — Какво ще облечеш за галавечерята?

— Не зная... аз... О, Арман, как можеш да говориш за такива неща?

— А ти какво очакваш? Че ще предложи услугите си да отида там и да застрелям жена му?

— Не — разсмя се тя. — Но все пак горкият човек... и това дете...

— Не мисли за тях. Нали са заедно в края на краищата. А пък тя в скоро време може да избяга с някого. Това, предполагам, ще е благодат и за двамата. Виж, не се задълбочавай толкова в семейните кавги на Бърнъмови. Каквото и да си мислиш, не е изключено в този момент те да се любят страстно. Може пък той да си я харесва такава.

— Съмнявам се.

— Откъде знаеш? — Той внимателно погледна съпругата си, питайки се дали няма някаква скрита причина за нейната загриженост, ала реши, че няма.

— Днес играх тенис с него. Той ме разпита за нас двамата и от начина, по който говореше, разбрах, че не е щастлив с нея.

— Това доказва поне, че е с всичкия си. Но проблемът си е негов, не наш. Виж, искам да забравиш всичко това. Ще пийнеш ли чаша шампанско?

Тя се подвоуми за момент, после реши да пийне и след малко Арман се върна с две пълни чаши за нея и за себе си, целуна я нежно по бузата, по врата и по устните и тя изхвърли Ник Бърнъм и жена му от ума си. Арман бе прав. Не можеше да помогне с нищо.

— Кажи ми сега какво ще облечеш за галавечерята.

Те отново щяха да са на капитанската маса и тази вечеря беше най-важната от цялото им пътуване. Следващата нощ щеше да им е последна на кораба, на другия ден пристигаха в Хавър.

— Мислех си за червеното моаре.

— Ще си като принцеса от приказките. — И тя прочете в погледа му, че наистина мисли така.

— Благодаря. — Отново седна пред тоалетната масичка и започна да го гледа в огледалото как се съблича. — Свърши ли си работата?

— Повече или по-малко. — Отговорът му бе преднамерено уклончив.

— Какво означава това?

— Ще видим.

— Ще дойдеш на галавечерята, нали? — Сега вече изглеждаше разстроена.

— Разбира се. — Той се върна при нея и целуна рамото ѝ точно в основата на врата. — Но може би няма да остана до много късно.

— Ще работиш с Жак след вечерята? — Изведнъж се почувства уморена от пътуването, от това, че почти не вижда Арман, от хората на борда. Искаше ѝ се да си отидат вкъщи. Или да пристигнат във Франция.

— Може да се наложи да поработим малко.

— О, Арман... — Тя изглеждаше съкрушена и той седна на леглото.

— Зная, зная. Имам чувството, че през това пътуване почти не съм те виждал. А исках то да бъде вторият ни меден месец. Но до пристигането имам да върша купища работа. Уверявам те, че правя всичко, което е по силите ми, Лиан.

— Зная това. Нямах намерение да се оплаквам. Просто мислех, че тази вечер...

— Както и аз. — Не бе предполагал колко много работа е помъкнал от бюрото му Перие. Арман едва успяваше да си поеме дъх между всекидневните им срещи, но трябваше да се подготви, колкото и неприятно да бе за Лиан. — Все пак не се знае. Може след вечерята да съм твърде пиан, за да работя.

— Ти ме подтикваш към саботаж.

— Да не си посмяла! — Усмихна се той на жена си и тя отиде да си напълни ваната.

По същото време в апартамент „Довил“ Хилъри тъкмо си бе наляла поредния скоч. Бе имала тежък ден, по-тежък, отколкото Ник предполагаше. Онзи тип от втора класа едва не ѝ счупи врата, толкова беше груб. Няма представа, че е омъжена, а когато му тикна под носа венчалната си халка, заяви, че щял да изпрати един малък подарък на мъжа ѝ. Биваше си го подаръкът. Венецът от зъби на врата ѝ бе предизвикал отдавна избягваната сцена. В известен смисъл това бе облекчение за нея, ала казаното от Ник никак не ѝ харесваше.

Сега той стоеше и я гледаше със застинал поглед. През този следобед сякаш се бе състарил с десет години.

— В първа класа ли ще вечеряш? — Вече му беше все едно, но искаше да разбере дали не трябва да откаже поканата на капитана.

— Да, така мисля.

— Не си прави труда, ако предпочиташ да не идваш. — Това бе началото на нов период от живота им и Хилъри бе повече от шокирана.

— Ти предпочиташ ли да не идвам? — Малко бе изплашена от новото му отношение, но нямаше как да върне обратно нещата, които бе казала, добре помнеше покрусения му видна палубата. Сега в него нямаше и следа от уязвимост. Изглеждаше напълно безразличен към нея и очите му бяха леденостудени.

— Решавай сама. Но направи и на двама ни една услуга. Ако ще се храниш на капитанската маса, опитай се да се държиш прилично. Пък ако усилието ти се вижда прекалено голямо, иди да вечеряш другаде.

— Като например в моята стая? — Нямаше да позволи да бъде третирана като непослушно дете, не и от него, нито пък от онзи откачен долу. И не изгаряше от желание да слиза отново там, нещата започваха да излизат от контрол. Щеше да е в по-голяма безопасност горе в първа класа, с Ник.

— Изобщо не ме интересува къде ще вечеряш. Но ако вечеряш с мен, знаеш какви са правилата.

Тя не каза и дума, влезе в банята и затръшна вратата.

8

Когато тази вечер слизаше по стълбището към голямата трапезария, Хилъри не се усмихваше със знойната си усмивка. Очите ѝ гледаха мрачно, лицето ѝ бе напрегнато, а Ник, във фрак и бяла папийонка, вървеше на крачка след нея. При все това в бялата си креп сатенена рокля с дълги ръкави и висока яка, обшита със сребърни мъниста и миниатюрни бели перли, тя предизвика същата сензация както предишния път и когато стигна основата на стълбите и тръгна през залата, отново събра всички погледи, тъй като гърбът ѝ бе почти изцяло гол, голямо капковидно деколте разкриваше млечнобялата ѝ плът от тила чак до под талията. А Ник зае мястото си срещу Лиан и се усмихна любезно, безразличен към предизвикания от жена му фурор. Лиан моментално забеляза, че очите му са се променили, че изглеждат по-студени и някак тъжни. Това ѝ напомни за чутото на терасата същия следобед. Докато го наблюдаваше, усети, че Арман наблюдава нея и се обърна да му върне погледа. Преди да слязат, той я бе посъветвал да не показва, че знае за разговора между съпрузите Бърнъм на частната им тераса. Тя възрази, че не е необходимо да ѝ се напомня да бъде дискретна, а той не се съгласи с нея:

— Напротив, необходимо е. Много добре те познавам. Сърцето те боли за всеки, който смяташ, че страда. И ако горкият човек разбере, ще се почувства неловко. Стига му и това, че неговата жена му слага рога.

Арман все още намираще цялата история възмутителна, макар и не особено трудна за вярване, та когато Хилъри седна до него, сам не се сдържа и я погледна. Тя бе изключително красива жена, но си личеше, че е кучка. Високата яка на роклята ѝ скриваше онова, за което Лиан бе чула — белега на врата, оставен от последния ѝ любовник. Лиан си помисли, че тя точно затова е облякла тази рокля и хвърли поглед на Арман. По очите му разбра, че знае в каква посока текат мислите ѝ, и се обърна към човека от лявата си страна.

Той бе грубоват германец с монокъл на окото и безброй лентички от ордени на гърдите, широки не по-малко от тези на Арман. Казваше се граф Фон Фарбиш, от Берлин, и Лиан трябваше да се пребори със спонтанната си неприязън към него. Арман веднага го бе разпознал като човека, с когото Ник Бърнъм бе разговарял в пушалнята на втория ден от пътуването, и се питаше дали ще покажат, че се познават, ала графът кимна отсечено и Ник също го поздрави с навеждане на главата. Капитанът представи всички подред. С изключение на семействата Бърнъм и Дьо Вилие и на него самия компанията беше различна отпреди. И Лиан отново си даде сметка с колко малко хора се е запознала на това пътуване.

— Не съм ли прав, госпожо Дьо Вилие? — питаше капитан Торо и тя се изчерви. Тази вечер просто не беше в настроение. След неволно подслушаната зловеща разпра между двамата Бърнъм, сега и този неприятен германец от лявата ѝ страна, който досаждаше на всички с пропагандните си истории за Хитлер. Дойде ѝ до гуша още преди да сервира храната и почти съжали, че с Арман не останаха да вечерят сами в каютата.

— Извинете, капитане, не ви чух...

— Казах, че тенис кортовете ни са изключително хубави. Както чух, с господин Бърнъм сте поиграли тази сутрин.

— Да — усмихна ѝ се Ник. Усмивката му бе непринудена и искрена, без скрити мисли. — Нещо повече, госпожа Дьо Вилие ме би. Шест на две.

— Но след като загубих два гейма — засмя се тя, макар че тази вечер не ѝ бе никак весело. Особено като видя грозното изражение, появило се внезапно в погледа на Хилъри Бърнъм.

— Той наистина ли ви би? — В очите на Хилъри Бърнъм святкаха опасни пламъчета. — Изненадана съм. Играе много слабо.

Гостите на капитанската маса бяха леко смутени от тази забележка и Лиан бързо наруши мълчанието:

— Играе далеч по-добре от мен. — Почувства погледа на Арман върху себе си, а междувремежно германецът до нея вече говореше със съседката си отляво, американка, пак за чудесата, сътворени от Хитлер. За момент ѝ се стори, че няма да издържи до края на тази вечеря. Всички бяха обхванати от осезаемо напрежение, което не успяха да премахнат дори благородното „Шато д’Икем“, нито прочутото

„Марго“, нито шампанското, нито отличната храна от хайвера до суфлето. Тази вечер и ястията, и вината действаха някак потискащо и, като че всички изпитаха облекчение, когато най-сетне минаха в големия салон за танците. По замисъл там трябваше да ги обгърне веселата атмосфера на новогодишен бал, но тя не разведри Лиан.

— Не биваше да засичаш така госпожа Бърнъм — внимателно я упрекна Арман, докато танцуваха.

— Съжалявам — разкайно отвърна тя, — но Хилъри е толкова отвратителна, Арман. Ако не ѝ бях отговорила, трябваше да запрата чашата с шампанско в лицето на онзи германец. Кой е той, за бога? Струваше ми се, че ако чуя само още една дума за Хитлер, ще повърна.

— Не знам със сигурност. Подозирам, че работи за Райха. В началото на пътуването го видях да разговаря с Бърнъм в пушалнята.

Думите му я накараха да млъкне, отново ѝ напомниха за онова, което Арман ѝ бе казал: че Ник вероятно търгува с германците. Това продължаваше да я разстройва. Той изглеждаше толкова порядъчен мъж, как можеше да снабдява Третия райх с каквото и да било? А щом им продаваше стомана, те очевидно се превъоръжаваха, което бе нарушение на Версайския договор. Всички знаеха, че германците се въоръжават от години, но на нея ѝ приляваше при мисълта, че техен съотечественик, американец, им помага да го правят. Изглежда, тази вечер ѝ се бе събрало твърде много за премисляне по всички линии и за нея беше едва ли не облекчение, когато в единайсет часа Жак Перие се появи дискретно и тихо размени няколко думи със съпруга ѝ. После Арман ѝ обясни как стоят нещата. Трябвало да поработят още малко. Тя се сбогува с капитана без съжаление. Просто не беше в празнично настроение и на драго сърце свали червената рокля от моаре, която бе облякла едва преди три часа. Роклята беше много красиво изработена и Лиан си я харесваше, но сега я захвърли на един стол, и когато Арман излезе, се настани с книгата си в леглото. Беше му обещала да не заспива, докато се върне, макар той да бе казал, че това не е необходимо. Но тази вечер дори книгата не успяваше да задържи вниманието ѝ. Единственото, за което можеше да мисли, бяха тези мистериозни Бърнъмови. Ник с неговите странни делови контакти и Хилъри с тлеещата ярост в очите и стиснатите устни. Половин час се мъчи да се съсредоточи върху четивото, но накрая се отказа. Стана, навлече панталон и топъл пуловер и излезе да поседи на терасата, на

същия шезлонг, от който бе чула Хилъри да крещи на Ник. Музиката от големия салон стигаше до нея, макар и съвсем слабо, и като затвореше очи, можеше да си представи танцуващите двойки. Никак не съжеляваше, че тази вечер не е там. Би й било много приятно, но друг път, когато е в по-добро настроение, и с Арман. Сега той бе зает и тя нямаше никакво желание да танцува с капитана, с онзи германец и с безбройните непознати.

Ала тази вечер Лиан не бе единствената, която се чувстваше потисната. Ник Бърнъм стоеше наблизко, размишляваше над последните номера на жена си и далеч не изглеждаше весел. Хилъри бързо си бе възвърнала настроението, танцувайки ту с капитана, ту с немския граф, а след това Ник я бе видял в компанията на един хубав млад италианец, вече успял да си спечели скандална слава. Той бе довел на кораба жена, която не му беше съпруга, и двамата бяха разбудили духовете със своите партита, среднощни гуляи и както се говореше, „мултисексуални изяви“ с всеки, пожелал да вземе участие в „тайните“ им оргии. „Тъкмо по вкуса на Хилъри“ — горчиво си мислеше Ник, разбърквайки шампанското си със златната бъркалка за коктейли, която при подобни случаи винаги носеше със себе си. От мехурчетата получаваше ужасно главоболие на следващия ден и преди години един от германските му приятели му я бе подарил, уверявайки го, че никога повече няма да страда от махмурлук след шампанско. И се бе оказал прав.

На Ник му бе тъжно да гледа какво става сега с германците. Те малко по малко попадаха под властта на глупаци като графа, Хитлер унищожаваше страната им. Отстрани, разбира се, изглеждаше, че Германия никога не е била в по-голям подем: хората имаха работа, всичко функционираше, производството процъфтяваше, ала по вените на страната бе започнала да тече коварна отрова. Той го усещаше вече от две години и с всяко ново посещение в Берлин, Мюнхен или Ханوفر се тревожеше все повече. Опасяваше се, че сега ще го почувства още по-осезателно. Беше се уговорил с графа след три седмици да се срещнат в Берлин, за да обсъдят поредния договор за доставка на стомана. С този човек търгуваше повече от година, ала трябваше да си признае, че не можеше да го понася.

Подобно на Лиан тази вечер и той не успяваше да се съсредоточи в лекия разговор. Възприемаше всичко като някакво непоносимо бреме

и се бе уморил да наблюдава как Хилъри върти своите игрички. Допи шампанското, тихо си проби път до капитана и обясни, че в каютата го чака работа, че не иска да откъсва жена си от удоволствията на бала, но ако капитанът бъде така добър да го извини... Капитанът естествено каза, че го разбира, макар и да се пошегува, че за всичките тези важни личности корабът му вече не бил място за приятно прекарване на времето, а един плаващ офис. Намекваше за Арман, който се бе оттеглил, за да работи.

— Je regrette infiniment, M. Burnham^[1]... че и вие сте принуден да работите тази нощ.

— Аз също, капитане. — Те си размениха любезни усмивки и Ник изчезна, доволен най-после да избяга по-далеч от музиката. Имаше чувството, че ако му се бе наложило да се усмихва и секунда повече, лицето му ще се пръсне. И нямаше никакво желание да вижда до сутринта Хилъри. Излезе на горната палуба и потърси главния стюард. Бе взел решението по-рано същата вечер. Икономът не даде вид да е изненадан от желанието му, бе свикнал на много по-смахнати прищевки. Ник му обясни, че студиото му е нужно, за да го използва като кабинет до края на пътуването си, вече приближавали Хавър и се налагало да поработи. Икономът му отдели двама стюарди и след петнайсет минути те го придружиха до едно от свободните помещения в съседство с неговия апартамент. Той дори не остави бележка на жена си. Вече не й дължеше никакво обяснение. Огледа се в приятно обзаведеното студио, обикновено заемано от секретари, прислужници или деца. Тъкмо това му трябваше. Изведнъж се почувства по-спокоен, отколкото през цялото пътуване. Излезе на палубата, погледна към терасата на апартамента „Трувил“ и видя Лиан на нейния шезлонг, с отметната назад глава и затворени очи, може би бе заспала. Стоя и я съзерцава една-две минути и сякаш почувствала присъствието му, тя отвори очи и погледна към него. Той не беше на същата част от палубата, на която се бе намирал по-рано същата вечер, по време на кавгата с жена си. Тогава Ник не можеше да я види, а сега ги делеше само преградата между двете съседни тераси. Изненадана, тя се надигна до седнало положение и го загледа въпросително.

— Не сте ли на бала, господин Бърнъм?

— Както виждате — усмихна й се той. — Нямах намерение да ви будя.

— Не сте ме събудили. Просто се наслаждавах на спокойната нощ.

— Аз също. Каква благодат след всичките тези празни приказки. Лицето ѝ се отпусна в усмивка.

— Понякога е ужасно уморително, нали?

— Струваше ми се, че ако се усмихна само още веднъж, лицето ми ще се пръсне.

Тя се разсмя с глас.

— И на мен.

— Но на вас като съпруга на посланик без съмнение ви се налага да го правите често. Мен това сигурно би ме изтощило.

— И с мен понякога е така. — Неизвестно как и защо, но ѝ бе леко да бъде откровена с него. — Повечето време ми доставя удоволствие. Моят съпруг много ми помага. Поема голяма част от задълженията. — При тези думи Ник притихна, представяйки си как Хилъри танцува с италианеца и Лиан, която наблюдаваше лицето му, реши, че не е била особено тактична. — Извинете ме, не исках да кажа...

Но това само влоши нещата и Ник вдигна очи към нея с тъжна момчешка усмивка.

— Не се извинявайте. Не си въобразявам, че състоянието на моя брак е кой знае каква тайна. Между мен и Хилъри има много малко общо, без да се смятат нашият син и взаимното ни недоверие.

— Съжалявам. — Гласът ѝ прозвуча много тихо в топлата нощ. — Сигурно вие трудно.

Той въздъхна леко и вдигна очи към небето, преди отново да я погледне.

— Предполагам, че е така... вече не зная, Лиан. Изобщо не си спомням нещата между нас да са стояли по друг начин. Така е вече от дълго време. — За пръв път се обръщаше към нея на малко име, но тя нямаше нищо против. — Вероятно сега Хилъри си позволява повече волности, отколкото преди. Но тя се бори срещу този брак от самото начало. Моята „открадната невеста“. — Помъчи се да се усмихне, но не успя. — Няма нищо общо с любовната история между теб и съпруга ти, както ми я описа.

— Никой брак не е постоянно безпроблемен. И ние си имаме своите трудни моменти, но имаме и общи цели, общи предпочитания и

интереси.

— И ти нямаш нищо общо с жена ми — погледна я той право в очите.

И внезапно разбра, че този следобед тя трябва да ги е чула. Не знаеше какво го накара да мисли така, но беше сигурен. А тя почувства, че той знае. Ако в този момент я бе попитал, не би го отрекла. Усещаше, че този човек има нужда от приятел, от някого, с когото да поговори открито и честно. Сякаш нещо в него се пропукваше и той имаше нужда от ръка, на която да се опре. Тя бе готова да му подаде на първо време своята, а той го разбираше и ѝ бе благодарен.

— Моят брак е една лоша шега, Лиан. С мен се пошегуваха. Тя никога не ми е била вярна, още от самото начало. Непрекъснато смята за необходимо да доказва, че не е ничие притежание, най-малко пък мое. — Беше го отблъснала по най-жесток начин.

— Ти верен ли си ѝ? — Гласът на Лиан прозвуча тихо в нощта.

— Верен ѝ бях. Не съм много сигурен защо. От глупост, предполагам. — И в момента се чувстваше като глупак, спомняйки си ухапването на врата ѝ. Докато мислеше за това, нещо дълбоко в него потръпна. — Не биваше да те занимавам с моите проблеми, Лиан, сигурно ти приличам на пълен идиот, както съм застанал тук и хленча за жена си. Знаеш ли, най-ужасното е, че дори не съм убеден, че тя изобщо ме интересува. Тази вечер я видях да танцува с един и не почувствах абсолютно нищо. Интересува ме какво виждат и какво ще си помислят хората, но не съм сигурен, че наистина ме е грижа за нея. Навремето не беше така. Но ми се струва, че вече не е останало нищо. — Той гледаше към океана и мислеше за годините, които му предстоят. Щеше да остане с Хилъри, докато Джони порасне, знаеше това, но после? Отново потърси очите на Лиан. — Понякога се чувствам стар, сякаш добрите времена са окончателно отминали, щастливите мигове с обичан човек, екстазът да бъдеш влюбен... Не мисля, че ще ми се случи отново. — Гласът му бе тъжен и тих.

Тя стана от стола и отиде при него.

— Не говори така. Имаш пред себе си дълги години, не можеш да знаеш какво ти е приготвила съдбата. — Арман често го казваше и това бе самата истина. Беше го разбрал, когато почина Одил: след

годината на безпросветно отчаяние, внезапно се бе възродил за нов живот. С Лиан.

— Знаеш ли какво ми е приготвила съдбата, приятелко? Приготвила ми е търговски преговори, договори за продажба на стомана и обеда с влиятелни мъже. Това едва ли е достатъчно, за да ти стопли сърцето в студена нощ.

— Имаш сина си — също така тихо му напомни тя.

Ник кимна и на Лиан се стори, че вижда сълзи в очите му.

— Да. И благодаря на бога за това. Без него бих умрял.

Тя беше трогната от любовта му към момчето, но знаеше, че за мъж на неговата възраст не е здравословно да живее само с това. Той имаше нужда от жена, която да обича и която да го обича.

Ник я погледна печално.

— Аз съм на трийсет и осем години, а се чувствам така, сякаш животът ми е свършил.

Ако не бяха се разговорили, никога не би го опознала от тази страна. Ник й се бе струвал така самоуверен, така сигурен във всичко около себе си, ала тогава тя не знаеше нищо за Хилъри и нейните непрекъснати похождения в леглата на други мъже.

— Защо не се разведеш с нея и не се опиташ да получиш правата над момчето? — Корабите наистина предразполагаха към откровени разговори между случайни познати.

— Наистина ли мислиш, че имам някакъв шанс? — Тонът му ясно показваше, че той не храни подобни илюзии.

— Може и да имаш.

— В Щатите, където се прекланят пред майчинството и ябълковия пай? Освен това би ми се наложило да доказвам какво представлява тя, а скандалът ще унищожи всички ни. Не искам Джони да знае.

— След време той и без това ще научи, след като е такава.

Той кимна. В известен смисъл Лиан беше права. Но от друга страна, му бе ясно, че шансовете да получи попечителство над Джони са минимални. Хилъри разполагаше с неограничените средства на семейството си, на които да се опре, а той не бе чувал някой мъж да е победил жена си в дело за родителски права. Никога нямаше да спечели.

— Струва ми се, приятелко, че ще трябва да се задоволя с това, което имам. През следващата година поне ще сменим декора. Ще имам доста работа от тази страна на океана.

— Всички ще имаме. — Лиан се взря в нощта, сетне отново се обърна към него. — Като гледам този простор, ми е трудно да повярвам, че някъде там ни очаква един неспокоен свят. — Бе любопитна какво ще заварят във Франция, дали Арман бе прав, че съвсем скоро ще има война? — Какво ще правиш, ако избухне война, Ник? Ще се завърнеш ли в Щатите?

— Сигурно. Може и да остана известно време, за да приключа с работата си, ако това е възможно. Но все пак не вярвам, че тази година ще ни се наложи да се тревожим за това. — Той беше съвсем наясно, че германците се въоръжават, личеше си по обема на поръчките им, но също така знаеше, че още не са готови. — Надявам се всички да се приберем навреме у дома. Америка вероятно никога няма да влезе в една война на стария континент. Рузвелт поне твърди така.

— Арман казва, че Рузвелт говори едно, а мисли друго. — Беше напълно искрена с него. — Той смята, че президентът от няколко години готви страната за война.

— Според мен той просто иска да избегне всякакви рискове. А това е хубаво за икономиката, увеличава заетостта на населението.

Лиан заговори, без да го укорява, но и без да си затваря очите за истината:

— Сигурно е хубаво и за тебе. — И беше права. Поръчките за стомана бяха нараснали неимоверно. Но той я погледна право в очите.

— Както и за тебе. — Много добре му бе известно колко успешно се развива „Крокет шипинг“, особено през последните години.

Тя веднага разбра какво има предвид, но поклати глава:

— Аз вече не чувствам никаква принадлежност към всичко това. — Не и след като чичо ѝ Джордж бе заел мястото на нейния баща. Емоционално тя отдавна бе скъсала връзките с тази част от своя живот.

— Но така или иначе ти си Крокет. — Ник си припомни, че тя е единствената наследница на баща си и с възхищение си помисли колко малко ѝ личи това. За разлика от Хилъри, която вечно парадираше със скъпите си рокли, кожите и бижутата си, Лиан се държеше някак

ненатрапчиво. Ако човек не знаеше моминското ѝ име, никога не би се досетил коя и каква е тя. — И също носиш своите отговорности.

— Към кого? — Думите му явно я разтревожиха.

— Някой ден, ако избухне война, вашите параходи ще превозват военни части, ще влизат в бой, ще загиват хора.

— Ние не можем да направим нищо, за да го предотвратим.

Ник се усмихна тъжно.

— За съжаление си права. Понякога се тревожа от мисълта, че хората използват нашата стомана, за да произвеждат военни машини. Ала какво мога да направя, за да попреча на това? Не много. Всъщност нищо.

— Но ти търгуваш с германците, нали?

Той се поколеба, но не задълго.

— Търгувам. След три седмици ще бъда в Берлин. Обаче съм в делови отношения и с Италия, и с Белгия, и с Англия, и с Франция. Това е голяма индустрия, Лиан, а индустрията няма сърце.

— Хората имат. — Гледаше го открито, сякаш очакваше още нещо.

— Не е толкова просто.

— И Арман казва същото.

— Той е прав.

Тя замълча. Ник ѝ бе напомнил нещо, за което отдавна не се бе замисляла — нейната отговорност към параходството на баща ѝ. Дивидентите ѝ отиваха направо в банката, тя слагаше настрана чековете, които ѝ изпращаха оттам и изобщо не се замисляше къде отиват корабите или какво превозват. Сега това я караше да се чувства много безпомощна. Дори и през ум не би ѝ минало да разпитва чичо си Джордж, той би се вбесил. Ако беше жив баща ѝ, щеше да знае повече.

— Срещал ли си се някога с баща ми, Ник?

— Не. Когато той беше жив, имахме друг човек на Западния бряг. По онова време аз бях на Уолстрийт и работех до среднощ.

— Той беше изключителен човек.

Ник погледна към Лиан над преградата и никак не му бе трудно да ѝ повярва. Без да се замисля, посегна и взе ръката ѝ в своята.

— И ти си изключителна.

— Не, не е вярно. — Тя остави ръката си в неговата — топла, голяма и силна, различна от дългата аристократична длан на Арман,

която се бе набраздила от възрастта, откакто бе хванала нейната за първи път.

— Ти дори не знаеш колко си добра и това е едно от нещата, които те правят изключителна. Както не знаеш и колко си мъдра и силна. Тази вечер ти ми помогна много. Уморен съм от всичко това, но докато стоях тук с тебе, животът изведнъж престана да ми се струва толкова лош.

— Не е лош. И един ден ще стане по-благосклонен към тебе.

— Защо мислиш така? — Той още държеше ръката ѝ и тя му се усмихна. Беше красив мъж, в разцвета на най-хубавите си години, и ѝ бе неприятно да гледа как ги прахосва с жена като неговата. Но имаше добри предчувствия за бъдещето му.

— Вярвам в справедливостта, това е.

— Справедливост ли? — Това, изглежда, му се стори забавно.

— Убедена съм, че трудните неща ни се случват, за да ни направят силни, и че в последна сметка порядъчните хора получават своята награда — добър човек до себе си. И после ги очаква само хубаво.

— Наистина ли вярваш в това? — изглеждаше изненадан.

— Да.

— Аз съм малко повече циник.

Както и Арман, а вероятно и повечето мъже, но въпреки всичко тя вярваше, че в живота има справедливост, поне в общи линии. При все, че не можеше да си обясни ранната смърт на деца от злополука или болест, все пак бе убедена, че животът дава всекиму заслуженото. Хилъри щеше да си получи, каквото ѝ се пада, Ник също.

— Но се надявам да си права, приятелко.

Харесваше ѝ това, което той току-що бе казал, и тя чувстваше към него абсолютно същото. Те бяха станали приятели.

— Може да се видим някой път в Париж, ако с Арман не сте напълно погълнати от дипломатическия живот.

— А ти от твоите сделки — усмихна му се тя и най-последно издърпа ръката си. — Разправят, че на кораб всичко се развивало бързо — и приятелствата, и любовните връзки, а като стъпят на твърда земя, хората отново ставали нормални и забравяли. — Тя го погледна в очите и той бавно поклати глава.

— Аз няма да те забравя. Ако някога ти потрябва приятел, обади се. „Бърнъм стийл“ фигурира в телефонния указател на Париж. Там сме известни като „Burnham Compagnie“.

Харесваше ѝ мисълта, че ще знае къде е Ник, макар и да не допускаше, че ще му се обади. Животът ѝ с Арман бе много пълноценен. Много по-вероятно бе Ник да има нужда от тях.

Постояха известно време смълчани, с очи, вперени в морската шир. Накрая Лиан погледна часовника си с въздишка.

— Опасявам се, че съпругът ми работи прекалено много. Искан да го дочакам, но май ще си лягам. Утре е последният ни ден на кораба и ще трябва да стягам багажа. — Бяха взели твърде много неща, но нали имаше толкова тържествени случаи — театър, вечерите на капитанската маса — и всеки ден трябваше да се преоблича за обед, после и за следобедния чай. Дори когато си оставаха в апартамента, доколкото това се бе случвало, тя носеше най-различни дрехи. За мъжете беше по-лесно, всяка вечер във фрак и бяла папийонка. — Колко странно, на кораба сме само от десет дни, а имам чувството, че са изминали десет седмици.

Той се усмихна.

— И на мен ми се струва така. — Но вече му се искаше да пристигнат час по-скоро. Беше му дошло до гуша и се радваше, че им остава само още един ден. Погледна Лиан и му хрумна нещо:

— Ще успея ли да те заинтересувам за още една среща на тенис утре?

— С удоволствие, ако Арман не е свободен. — Но се надяваше да е свободен. Харесваше Ник, ала отчаяно жадуваше да прекара малко време със съпруга си.

— Разбира се. Ще те потърся утре сутринта и тогава ще ми кажеш.

— Благодаря ти, Ник. — Тя задържа погледа си върху него, сетне леко докосна рамото му. — Всичко ще се оправи. Ще видиш.

В отговор той само се усмихна и ѝ махна, когато тя си тръгна.

— Лека нощ.

„Каква необикновена жена“, помисли си той. Съжаляваше само, че не бе я срещнал десет-дванайсет години по-рано, ала тогава той беше само на двацет и шест. Тя бе от онзи тип жени, които се разбират с по-възрастни мъже и Ник предполагаше, че за това е

виновен баща ѝ. Изобщо не би му обърнала внимание. Нито пък той на нея. Преди десет години го привличаха бурните преживявания и блясъкът, жените, които спират дъха ти и са готови да танцуват цяла нощ. Не можеше да си представи Лиан в такава роля. Тя бе твърде улегнала, твърде уравновесена, твърде мъдра... И все пак, казваше си той, положително щеше да му е приятно, ако я бе видял да тича боса посред нощ през някоя градина... или в плувен басейн, или с разпуснати коси на плажа... Лиан го изпълваше с чувство за кротка, радостна красота. И когато се прибра в новото си убежище в съседство с апартамент „Довил“, Ник си даде сметка, че за пръв път от дълго време се чувства спокоен.

[1] Съжалявам безкрайно, господин Бърнъм (фр.). — Б.пр. ↑

9

— Къде беше нощес? — Хилъри го измери с поглед, замъглен от шампанското, изпито предишната вечер. Не изглеждаше особено доволна, когато той влезе откъм терасата и си наля чаша кафе.

— В моята стая.

— И къде е това?

— До апартамента.

— Много хитро. Видях, че си пренесъл нещата си.

— И, предполагам, си плакала цяла нощ — отвърна той леко хапливо, както бе вперил поглед в корабния вестник и си мажеше кифличка.

— Не зная защо си се преместил, по дяволите.

— О, така ли? — Гласът му прозвуча странно спокойно и тя го зяпна от мястото си.

— Това ли е новата ни линия, отделни стаи? Или е само защото снощи ми беше ядосан?

— Какво значение има, Хил? — вдигна той очи от вестника и го остави. — Мисля, че така ще е по-добре. Миналата нощ ми се стори, че се забавляваш добре, и не исках да ти развалям удоволствието.

— Моето или твоето собствено? Днес пак ли ще играеш тенис, Ник? — Гласът ѝ бе самата невинност, но по изражението в очите ѝ той се досети, че това не е всичко. — Как е малката ти приятелка, съпругата на посланика? — За нея бе удоволствие да види, че той се наежва при тези думи. — Както разбирам, тенисът не е единствената ти игра с нея. Да не би да има и малък корабен роман? — В гласа ѝ се процеди порочният дух на нейните мисли и отново напомни за собствената ѝ вина.

— Това е по-скоро по твоята част, не е в мой стил.

— Не съм толкова сигурна.

— Тогава не ме познаваш особено добре. Нито пък нея. Но сигурно мериш всички останали със своя аршин. За щастие в случая той е неприложим.

— О, мили свети Ник! Нима твоята малка приятелка е толкова добра и непорочна? — Тя се изсмя високо и прекоси стаята. — Съмнявам се. На мен ми прилича на уличница.

Ник се изправи, погледът му вещаеше опасност.

— Не говори така за хора, които не познаваш. Доколкото ми е известно, ти си единствената уличница на този кораб, и щом ти харесва, продължавай в същия дух, но не си губи времето да сочиш с пръст другите. Никой друг, освен теб не заслужава това прозвище и можеш само да се радваш, че не са започнали да те наричат така всички.

— Няма да посмеят.

— Както си го подкарала, скоро и това ще стане.

— И колко само ще ти бъде драго! — Тя го следеше внимателно и се стъписа от онова, което видя в очите му. Сякаш изведнъж всичко бе престанало да го интересува. Не бе ядосан, нито наскърбен, беше му безразлично. Ядоса го единствено казаното от нея за Лиан.

— Не съм много сигурен, че още ме е грижа какво говорят хората за тебе. Аз зная истината. Какво значение има всичко останало?

— Забрави ли, че съм твоя съпруга? Всичко, което правя, рефлектира върху тебе.

— Да не би това да е някаква заплаха?

— Не, такава е истината.

— Досега това не те е спирало и много се съмнявам, че ще те спре занапред. Всички в Бостън и Ню Йорк от години са наясно какво представляваш. Единствената разлика е, че сега и аз съм готов да приема този факт.

— И ще ме оставиш да върша каквото си искам? — Тя изглеждаше смаяна.

— Доколкото спазваш разумна дискретност. За тебе това сигурно ще е нещо ново.

— Негодник такъв... — Но когато се нахвърли върху него, той сграбчи ръката ѝ и тя се стресна от яростната му хватка. Ник бе мощен мъж и вече не се боеше да използва силата си срещу нея.

— Не си губи времето, Хил. — Вече нищо не му въздействаше, нито гневът, нито чарът ѝ. И както стояха в трапезарията, тя се разплака.

— Ти ме мразиш, нали?

Той я погледна от висотата на ръста си и поклати глава, изненадан колко малко го вълнува тя вече. Само преди няколко дни все още бе имал надежда. Но вчера тя сложи край на всичко. Завинаги, помисли си той. И бе доволен, че е така.

— Не, не те мразя.

— Но изобщо не те е грижа за мен, нали? Никога не си държал на мен.

— Не е вярно. — Той седна с уморена въздишка. — Някога държах на тебе. — Гласът му стана много тих. — Обичах те много. Но ти години наред се бориш с мен на всяка стъпка. И накрая май спечели. Не искаш да си моя жена, но си. И двамата ще трябва да се примирим с това. Аз няма да те освободя заради нашия син, но не мога насила да те накарам да изпитваш нещо, което не изпитваш, не мога дори да ти попреча да се пъхаш в леглата на други мъже, та чак и на този кораб. Тъй че играта свърши, Хилъри. Ти написа правилата и аз ще се придържам към тях. Но не очаквай да държа на теб, както някога. Не държа. Не мога. Ти унищожи всичко между нас. Искаше го и го постигна. — Той стана и тръгна към вратата.

— Къде отиваш? — Тя изведнъж сякаш се изплаши. Не искаше да бъде негова съпруга и да поеме като зряла жена всичките произтичащи от това задължения, но все пак имаше нужда от него.

— Излизам — усмихна се той мрачно. — Не мога да избягам много далеч. Поне ще знаеш, че съм някъде на кораба. Сигурен съм, че твоите приятели ще ти запълнят времето.

Ник затвори вратата и се върна в стаята си. Чувстваше се така добре, както не се бе чувствал от години. След половин час отиде да потърси сина си на плувния басейн и двамата се позабавляваха отлично, плувайки заедно на дълбокото. После той остави момчето с няколко приятелчета и отиде да се преоблече. Мислеше си за Лиан и се надяваше тя да е свободна, та пак да поиграят тенис. Искаше да ѝ каже колко много му е помогнала предишната нощ. Но когато я видя, тя се разхождаше щастливо с Арман по откритата палуба пред грила, двамата бяха събрали глави и тя се смееше на нещо, казано от него. Не искаше да им пречи, затова отиде в мъжката пушалня, на всяко друго място имаше вероятност да срещне жена си. Прекара следобеда там и по някое време се прибра в стаята си. Стори му се, че бяха минали само няколко минути, когато в коридора прокънтя камбанката за

вечеря. Както всяка вечер, той облече фрака и сложи бялата папийонка и отиде в дневната на апартамента да се срещне с жена си. Тя бе облякла черна рокля от тафта и бе взела сребърната си лисица. Дори това не го вълнуваше вече, сякаш за една нощ се бе освободил от мъките, които тя толкова дълго му бе причинявала. Белегът от ухапване предишната вечер се бе оказал последната капка.

— Изглеждаш много добре.

— Благодаря. — Очите ѝ бяха далечни и студени. — Изненадана съм, че се върна.

— Защо? Всяка вечер се храним заедно.

— Досега и спяхме заедно. — Ник нямаше желание да се впуска в подобни разговори толкова близо до отворената врата към стаята на Джони. — Доколкото разбирам, според новите ти правила публичните прояви са допустими, а частните не са.

— Нещо такова — отвърна много хладно той и отиде да целуне Джони за лека нощ. Момчето го посрещна с радостна усмивка, обви врата му и се гушна в него.

— Хубаво миришеш, татко.

— Благодаря, сър. Ти също. — Детето ухаеше на сапун и шампоан и на Ник му се прииска да остане по-дълго при него, но Хилъри стоеше на прага и нетърпеливо се намеси:

— Готов ли си да тръгваме?

— Да. — Ник стана и я последва навън, а Джони се върна към игрите с гувернантката.

В голямата трапезария двамата с Хилъри заеха местата си до масата, от която тя се бе оплаквала. Това вече нямаше значение, беше последната им вечер.

Атмосферата бе пропита от веселие и тъга, в големия салон хората се трупаха на приятелски групички, по палубата се разхождаха двойки. Дори музиката звучеше тъжно и сладко. Ник видя Арман и Лиан да се разхождат мирно отвън. Отново му се прииска да ѝ каже нещо, но моментът, като че ли не бе много подходящ.

— Мъчно ли ти е, че се прощаваш с кораба? — с нежна усмивка попита жена си Арман. Тя бе така прекрасна в бледосинята рокля от папийон и атлазените обувки в бледосиньо и златно в комбинация с чанта в същите тонове. Носеше обеци с аквамарини и диаманти в златен обков и подходяща красива огърлица от огромния комплект

бижута, които влюбеният Харисън бе подарил на майка ѝ преди раждането. — Тази вечер казвал ли съм ти колко си хубава?

— Благодаря, скъпи мой — целуна го по бузата тя. — Да, ще ми е мъчно да напусна кораба. Но, от друга страна, се радвам. Пътуването беше хубаво, ала ми се иска да си отида у дома.

— Вече? — Ужасно обичаше да се шегува с нея. — Няма ли да останеш малко с мен в Париж?

— Знаеш какво имам предвид — усмихна му се в отговор тя. — Нямам търпение да стигна в Париж и да подредя къщата.

— Не се съмнявам, че ще успееш, с тези твои сръчни ръце. Само след седмица домът ни ще изглежда тъй, сякаш сме го обитавали двайсет години. Не зная как го правиш, Лиан. Картините са по стените, пердетата — окачени, масата — сервирана и във всяка стая усещам твоята ръка.

— Може би просто съм създадена за съпруга на дипломат. — И двамата знаеха, че е точно така, и тя се засмя: — Или за циганка. Понякога ми се струва, че е едно и също.

— Моля те, не го казвай на Bureau Central! — и те продължиха да се разхождат, да се наслаждават на топлата нощ и разговарят за дните на кораба.

— Жалко, че на това пътуване не прекарах повече време с тебе. Почти съжалявам, че взех Перие. Прекалено е усърден.

Лиан се усмихна нежно на съпруга си:

— Ти също.

— Тъй ли? — Очите му се усмихваха. — Е, може би нещата ще се оправят, когато пристигнем във Франция.

Тя прихна:

— Как ти дойде наум? — Всичко ѝ бе ясно, както и на него.

— Защото ми се ще да е така. Искам да прекарвам повече време с тебе.

— Аз също — въздъхна тя, без да изглежда огорчена. — Но те разбирам.

— Зная, но някак си не е справедливо. Колко по-различно беше едно време във Виена! — тогава имаха време за дълги разходки и за спокойни следобеди след връщането му от работа. Но това бе толкова отдавна. Те вече не бяха същите, а и светът бе друг.

— В онези години ти не беше толкова важна личност, мили.

— И сега не съм. Само съм претрупан с работа и времената са толкова неспокойни.

Тя кимна, внезапно припомнила си разговора с Ник предишната вечер. На закуска бе споменала бегло на Арман, че са се засекли на „задната тераса“, но той бързаше за кратка среща с Жак и почти не я слушаше.

Останаха още малко на палубата, смълчани, загледани в океана — нататък, където се намираше Франция. Лиан таеше надеждата, че онова, което ще заварят там, поне отчасти ще опровергае опасенията на Арман. Не искаше да има война. Не искаше да го види изцяло погълнат от работа. И тя като него копнееше да прекарват повече време заедно — егоистична причина да не желаеш война.

— Да се прибираме ли, скъпа?

Лиан кимна, върнаха се в апартамента и тихо затвори вратата, тъкмо когато Ник зави зад ъгъла към новата си стая. Той постоя там за момент, потънал в мисли за предишната вечер и за жената, чиято ръка бе държал в своята, макар и само за кратко; жената, която му бе казала, че някой ден животът му ще се промени. Надяваше се това да стане скоро.

„Нормандия“ пусна котва в пристанището на Хавър в десет часа на следващата сутрин, тъкмо когато пътниците приключваха със закуската. Куфарите бяха опаковани, децата облечени, гувернантките готови — всеки момент можеха да освободят каютите. И им бе мъчно, че си тръгват. Пламналата на кораба любов им се струваше неповторима, приятелствата — особено близки. Ала трескавата дейност на кея показваше, че всичко е свършило. Капитанът бе на мостика и следеше маневрата да протича гладко. За него това бе краят на едно от многобройните пътувания през океана. Бе върнал кораба здрав и невредим във Франция.

В апартамент „Трувил“ Арман и Лиан бяха готови за слизане, а децата подскачаха от вълнение. Докато „Нормандия“ плавно навлизаше в пристанището, те гледаха от частната им палуба и махаха с ръце на излезлия пред апартамента „Довил“ Джон. Но сега момчето чакаше с майка си и баща си, облечено в бял ленен итънски костюм и бяла риза, с три четвърти чорапи и обувки с тъмно бие над подметката, а майка му, в бяла копринена рокля и елегантна широкопола шапка, стоеше пред прозореца. Ник знаеше, че на пристанището ги чака кола, бе раздал бакшиши на всички стюарди и куфарите им бяха вече изнесени. Тримата напуснаха апартамента и заслизаха по стълбите, за да напуснат кораба преди всички останали. На кея специален служител от емиграционните власти щеше да удари печат на паспортите им и веднага щяха да потеглят.

— Готова ли си, шери?

Лиан кимна, излезе с Арман и двамата тръгнаха надолу, следвани от децата. Бе облякла бежовия костюм от „Шанел“ с розовите биета, който мъжът ѝ така харесваше, и розова копринена блуза. Напускайки кораба, тя изглеждаше много красива и свежа, от главата до петите съпруга на посланик. Обърна се и погледна момичетата в муселинените им роклички на цветчета и сламените шапки, с

любимите кукли в ръце, и мадмоазел, много официална в своята сива раирана униформа и колосано боне.

Малка група пътници бяха поканени да се съберат в големия салон, за да слязат първи. Останалите щяха да се представят на имиграционните власти и митничарите в трапезарията и да напуснат кораба след около час, навреме за специалния влак Хавър-Париж. Докато чакаха да ги освободят, Лиан забеляза германеца, с когото се бе запознала на капитанската маса. Имаше и няколко непознати за нея двойки. Всичко на всичко бяха не повече от петнайсетина души, ползващи специални привилегии: хора с дипломатически паспорти или изтъкнати личности. Помощникът на Арман Жак Перие също се присъедини към тях с тежката чанта в ръка, с очилата и както винаги мрачната си физиономия — жив упрек за несвършената работа.

Едва тогава, докато той и Арман разговаряха в последните минути, преди да напуснат кораба, Ник успя да прескочи за момент, сбогува се с нея и с момичетата, кимна на Арман.

— Щях да ти кажа довиждане вчера, но не исках да се натрапвам. Видях те с мъжа ти на палубата... — Погледът му сякаш помилва лицето ѝ и тя почувства силно желание да хване отново ръката му, но времето и мястото едва ли бяха подходящи.

— Радвам се да те видя, Ник. — Струваше ѝ се, че разделяйки се с него, се разделя с последното познато късче родна земя. И както стояха и разговаряха, изведнъж изпита носталгия. — Надявам се в Париж да ти потръгне. — Не погледна към Хилъри, но той разбра какво иска да му каже и се усмихна.

— Ще потръгне. Нещата вече стоят по-добре. — Тя не знаеше как да разбира това и си въобрази, че той намеква за някакво неочаквано помирение със съпругата си. Вероятно отново ѝ бе простил или пък тя бе обещала да се поправи. Лиан се надяваше да е така, заради него самия. Нямахше как да знае, че той има предвид своето новопридобито чувство за свобода след разговора им онази вечер. — Бих искал да не губим връзка.

— В Париж положително ще се срещаме. В известен смисъл градът е малък.

Очите им се срещнаха, един безкраен миг останаха приковани и тя никак не бе сигурна какво чувства. Прощаването с него бе почти като раздяла с брат, или приятел, а тя едва го познаваше. Всичко

идваше от магията на кораба, тя не отминаваше никого. При тази мисъл Лиан се усмихна.

— Грижи се за себе си... и за Джон...

— Непременно... Ти също...

— Лиан! *On y va!*^[1] — Гласът на Арман прозвуча напрегнато, той изгаряше от нетърпение да потеглят, а му бяха казали, че вече могат да слязат. Бързо се приближи и застана до Лиан, с широка усмивка стисна ръката на Бърнъм и след малко бяха вече на кея. Багажът им се товареше на камионетка, те с Лиан и децата се качиха отзад в голям, комфортен „Ситроен“, а гувернантката и Жак Перие се настаниха на предната седалка до шофьора. Когато колата потегли и камионетката забръмча след нея, на тяхното място спря огромен черен „Дюзенберг“ и Лиан видя, че Ник дава нареждания на шофьора. Обърна се да го погледне още веднъж и той й помахаша. Сетне тя отново се заслуша в онова, което казваше Арман.

— Както изглежда, тази вечер ще има прием в италианското посолство. Аз трябва да отида, но ти можеш да си останеш в хотела, ако предпочиташ. Ще имаш доста работа, докато настаниш децата. — Той погледна часовника си. Пътуването щеше да им отнеме около три часа.

— Някой знае ли кога ще пристигнат мебелите? — Лиан се опитваше да се съсредоточи върху предмета на разговора, ала имаше чувството, че лицето на махация за сбогом Ник я преследва. Питаше се дали изобщо ще го види някога, макар да го бе уверявала, че ще се срещнат. „Париж е малък град“, бе му казала, но сега изведнъж започваше да се съмнява в това.

А Арман бе изцяло погълнат от настоящето.

— Мебелите ще пътуват месец и половина. Междувременно ще бъдем в „Риц“.

Дори за един посланик беше необичайно да отседне там, но Лиан го бе предложила като подарък от собствените си доходи, той от време на време й позволяваше да го прави. Малко го глождеше, че сам не може да си позволява подобни жестове, ала знаеше, че за нея това няма никакво значение, пък бе глупаво да не използват поне малка част от парите й. Нейното състояние беше толкова голямо, че престоят им в „Риц“ нямаше да го накърни.

Момичетата бърбориха помежду си през по-голямата част от пътя и Лиан бе щастлива, че може да поговори с Арман. Знаеше, че щом пристигнат, той ще изчезне, още първата вечер щеше да отиде на дипломатически прием. Когато видяха пред тях да изникват Айфеловата кула, Триумфалната арка и площад „Конкорд“, почти изпита съжаление. Изведнъж ѝ се прииска да върне стрелките на часовника и те отново да се озоват сред лукса и изолацията на кораба. Не беше съвсем сигурна, че е готова за срещата с Париж.

Три пикола ги придружиха нагоре по стълбите до големия апартамент, който бяха запазили. Тук имаше просторна спалня за момичетата, една допълнителна за гувернантката, дневна, спалня за Арман и Лиан, гардеробна и кабинет.

Арман огледа стаята им, пълна с камари куфари, и се усмихна на Лиан.

— Никак не е лошо, скъпа.

Ала тя седна на леглото и му се усмихна тъжно.

— Липсва ми корабът. Иска ми се да можем да се върнем там. Не е ли глупаво?

— Не. — Той нежно докосна лицето ѝ и тя се прислони до него. — В началото всички се чувстват така. Корабите са нещо много специално, а „Нормандия“ е най-специалният от всички.

— Да, нали? — Те си размениха топли усмивки и след миг Арман със съжаление се откъсна от нея.

— Опасявам се, любов моя, че господата, пред които се отчитам, ще очакват да ме видят за малко тази вечер, а след това е онзи прием...

— Погледна я виновно той. — Тук ли ще ти бъде по-добре, или предпочиташ да дойдеш?

— Честно казано, бих искала да остана и да подредя нещата.

— Добре.

Той отиде да се изкъпе и след половин час се появи във вечерен костюм. Когато влезе, жена му подсвирна.

— Колко си хубав!

Арман ѝ се усмихна с искрящи очи: тя бе свалила костюма и носеше бял сатенен халат. Из цялата стая имаше отворени куфари.

— Най-лошото е, че само след няколко седмици ще трябва отново да опаковам багажа и пак да се местим. — Лиан седна с

въздишка на леглото и вдигна очи към него. — Защо съм помъкнала всичко това?

— Защото си моята красива, елегантна съпруга — леко я целуна той. — И ако не побързам, ще ме изпратят на някое очарователно място, като Сингапур например.

— Завиден пост, както чувам.

— Ще мина без него! — Той ѝ се закани с пръст, отби се в стаята на децата да ги целуне за довиждане и слезе по стълбите. От рецепцията вече се бяха обадили, че ситроенът го чака, и той се втурна през фойето със светнали от възбуда очи. Изведнъж бе почувствал, че отново е жив. Беше си у дома, във Франция. Нямаше да му се налага да чака, докато получи вече изтъркани новини. Беше си в родината и скоро щеше да разбере какво точно става.

Когато същата вечер излезе от Елисейския дворец, Арман бе направо потресен от спокойствието на своите колеги. Те изглеждаха абсолютно уверени, че мирът ще трае още дълго. Налагаше се впечатлението, че вместо да тръпне от страх, Париж кипи от оживление. Те ни най-малко не се съмняваха, че Хитлер представлява опасност, ала в същото време бяха напълно уверени, че той никога няма да премине линията „Мажино“. Арман не мислеше така и не очакваше да чуе това. Надяваше се да научи, че Франция е напълно подготвена за една тотална война, че се вземат всички мерки за посрещането на подобен обрат, ала съвсем не беше така. Имаше чувството, че е дошъл във Франция да се бори с пожар, а вместо да застане в редиците и да запретне ръкави, нему е наредено да стои настрана и да се възхищава на пламъците. Объркан, той отново седна в ситроена и нареди на шофьора да кара към Рю дьо Варен на левия бряг. В италианското посолство.

Безгрижният дух, който го бе поразил в осветените зали на Елисейския дворец, там се усещаше още по-силно. Шампанско, красиви жени, разговори за предстоящата лятна ваканция, за дипломатически вечери и светски балове. Никой дори не споменаваха опасността от война. И след като стоя два часа, разменяйки поздравии със свои познати, той се върна в „Риц“ при Лиан, благодарен, че най-сетне може да седне и похапне с нея малко супа и омлет.

— Не го разбирам. Тук всички се веселят. — Не беше по-различно от онова, което бе видял през април. — Слепи ли са тези

хора?

— Може би ги е страх да прогледнат.

— Но как могат да си затварят очите?

— Какво е положението в Елисейския дворец? Доби ли някаква представа?

— Същото. Очаквах сериозни брифинги, а вместо това обсъждат селското стопанство и икономиката и са напълно сигурни в непробиваемостта на линията „Мажино“. Бих искал и аз да съм толкова сигурен.

— Хитлер изобщо ли не ги плаши? — дори Лиан бе шокирана.

— Донякъде. Мислят, че след време ще нападне англичаните, но въпреки това се надяват да стане чудо и Бог да ни спаси. — Той въздъхна и свали смокинга си. Изглеждаше изтощен и разочарован, внезапно състарен с години. Лиан си помисли, че прилича на готов за бой воин, който няма с кого да се бие, и изведнъж ѝ домъчня за него. — Не зная, Лиан. Може да виждам несъществуващи демони. Вероятно прекалено дълго съм отсъствал от Франция.

— Не е така. Трудно е да се каже кой е прав. Нищо чудно да си по-далновиден от тях или пък те толкова отдавна живеят под заплахата от война, че тя вече не ги тревожи толкова и си мислят, че ще ги отмине.

— Времето ще покаже.

Тя кимна безмълвно и избута количката с остатъците от храната в коридора.

— Защо не забравиш всичко това тази вечер? Вземаш го прекалено присърце.

Тя нежно заразтрива врата му и малко по-късно той се съблече, легна и потъна в неспокоен сън. Но Лиан не бе изморена и дълго седя сама в дневната. Все още ѝ липсваше корабът, искаше ѝ се отново да излезе на палубата и да погледа спокойния океан. Изведнъж се почувства далеч от дома. Макар от честите посещения с Арман да познаваше добре Париж, сега градът бе някак различен за нея. Все още не го чувстваше като свой дом. Не живееха в къща, а в хотел, тя нямаше тук близки приятели. Изведнъж се сети за Ник и се помъчи да си представи пристигането на семейство Бърнъм. Сякаш години я деляха от часовете, които прекарваха в разговори на палубата, а бяха минали само две нощи. Спомни си как Ник ѝ каза да му звъни по всяко

време, когато почувства нужда от приятел, но знаеше, че тук това не би било редно. На кораба общуването с него бе нещо нормално, но като съпруга на Арман тя не можеше да си позволи приятелство с мъж в Париж.

Когато се върна в спалнята, апартаментът бе притихнал, само Арман похъркваше леко в двойното легло. Може пък новините да бяха за хубаво, независимо от неговото разочарование. След като положението в Париж не бе така тревожно, както се бе опасявал, Арман щеше да ѝ отделя повече време. Тази мисъл ѝ бе безкрайно приятна. Ще имат време за разходки в Булонската гора или в градините на Тюйлери... ще ходят заедно дори на покупки... или ще заведат децата на обиколка с параходче по Сена. Развеселена от тази перспектива, тя се пъкна под завивките и загаси лампата.

[1] Тръгваме! (фр.). — Б.пр. ↑

Хилъри влезе в къщата на Авеню Фош, шофьорът след нея почти се огъваше под тежестта на седемте големи кутии за рокли от „Диор“, „Мадам Гре“ и „Балансиага“, плюс няколкото по-малки пакета. Тя бе прекарала деня много приятно и ѝ предстоеше една още по-приятна вечер, тъй като Ник все още беше в Берлин.

— Просто ги оставете тук! — подхвърли през рамо тя и изстена при неразбиращия поглед на шофьора. Посочи му един стол: — Ісі! — И той стовари, както можа, кутиите връз стола в дългия мраморен коридор с грамадни кристални полилеи.

Къщата беше красива и Ник бе очарован, когато я видя. Но не и Хилъри. Водата в банята никога не била достатъчно гореща, нямало душ и навсякъде било пълно с комари. Щяла да се чувства по-добре в някой от апартаментите на „Риц“. Наетите от офиса на Ник прислужници били неприятни, едва говорели английски. Дни наред се бе оплаквала и от жегата.

Бяха в Париж вече почти от месец и тя трябваше да признае, че този сезон градът не е съвсем скучен. Всички казваха, че след Мюнхенската спогодба, попарила духовете предишното лято, през лятото на 1939 година за пръв път станало весело. Имаше безброй балове с маски и вечерни партита, направо неприлично много, и всички се забавляваха. Преди няколко седмици граф Етиен дьо Бомон бе дал маскен бал, на който всички гости бяха задължени да отидат облечени като герои от пиесите на Расин, и за да направи впечатление, Морис дьо Ротшилд бе украсил тюрбана си с прочутите диаманти на своята майка, а пояса със старинни бижута, изработени от Челини. Лейди Мендл пък бе организирала градинско парти за 750 души във Версай с участието на три слона като обект на забавления и тема за разговори. А най-хубавият от всички приеми бе този на Луиз Маси, която бе наела за една вечер прочутия хотел „Сале“. Бе поръчала да монтират допълнителен водопровод и подвижна кухня и да сложат няколко хиляди свещи. На всички гости бе наредено да се явят с

диадеми и почетни знаци и колкото и да е странно, те се бяха подчинили. Хилъри си бе уредила да вземе под наем една тиара от „Картие“, поразителна комбинация от десет четиринайсеткаратови сапфира, монтирани между прекрасни диаманти. В Париж почти не бе скучала, и все пак не бе се наслаждавала истински на всичко това. А сега имаше други планове за остатъка от лятото. Трябваше ѝ само малко късмет и още преди Ник да се е върнал от Берлин, щеше да се озове в Южна Франция заедно с приятелите от Бостън, с които случайно се бе срещнала тук. Откакто пристигнаха във Франция, той непрекъснато я притесняваше. Новото поведение, което бе възприел в края на пътуването, оставаше непроменено. Беше леденостуден и дистанциран, винаги любезен, но не особено заинтересован от заниманията ѝ. Държеше за нейното присъствие само на деловите вечери или пък, когато трябваше да се покани на чай съпругата на някой индустриалец. Той ѝ показва ясно какво очаква от нея и тя откри, че новото му отношение ѝ харесва дори още по-малко от старото. В годините, когато така отчаяно се опитваше да ѝ угоди, той я караше да се чувства виновна, заради което тя го ненавиждаше. Сега за него тя бе не по-важна от дръжката на вратата и това я вбесяваше още повече.

Седмица след пристигането им вече бе решила, че ще му даде да се разбере. Нямаше да му позволи всеки път, когато му потрябва за някоя делова вечеря, да я вади от килера като чифт стари пантофи. Тя не бе мечка, която могат да разиграват пред гостите, и вече ѝ се повдигаше от живота в Париж. През седмицата след неговото заминаване си бе направила собствени планове.

Хилъри влезе в тапицираната с дървена ламперия библиотека с потискащ старинен гоблен на едната стена и погледна навън към градината. Джон си играеше там с гувернантката и кученцето, което Ник му бе купил, малък териер, който лаеше прекалено силно за нейния вкус. Дори и в момента лаят и смехът дразнеха слуха ѝ и ѝ досаждаха. От жегата и пазаруването я болеше глава. Насочи се към скритото в дървената облицовка барче, пътъом захвърли шапката на един стол и свали ръкавиците, но в този момент чу зад гърба си глас, който я накара да подскочи.

— Добър вечер.

Тя се завъртя и видя Ник, седнал зад огромното бюро Луи XV в ъгъла. Когато влезе, дори не бе погледнала натам.

— Приятно ли прекара деня?

— Какво правиш тук? — Не изглеждаше ни най-малко зарадвана, че го вижда, но спря на половината път до барчето.

— Доколкото знам, живея тук. — Макар че и в тази къща, както на кораба, се затваряше в собствената си стая.

Но ако не се брой обидата, която се криеше в това, Хилъри всъщност нямаше нищо против. Онова, което я тревожеше, бе, че години наред го беше държала на разстояние или го пускаше в леглото си по свой избор, а сега решението бе негово, не нейно. Но, честно казано, не съжаляваше особено. Вече си имаше други планове. Той я наблюдаваше от бюрото, както котка мишка, и на нея ѝ се искаше да го удари.

— Няма ли да си сипеш едно питие? Не си променяй навиците заради мен.

— Нямам такова намерение. — Тя отиде до барчето и си наля двоен скоч. — Как беше в Берлин?

— Интересува ли те?

— Всъщност не. — В последно време те бяха необикновено откровени един с друг. В известен смисъл това бе облекчение и за двамата.

— Как е Джони?

— Много добре. След няколко дни ще го вода в Кан.

— Тъй ли? Смея ли да попитам с кого?

— Докато те нямаше, срещнах едни приятели от Бостън и тази седмица заминаваме за Кан — предизвикателно го погледна над чашата си тя. Щом като искаше всеки да живее за себе си, щеше да си го получи. Не можеше да я спре.

— Мога ли да попитам колко време възнамеряваш да останеш там?

— Не знам. В Париж е много горещо за мен. Тук се чувствам зле.

— Съжалявам да го чуя. Но бих искал да имам някаква представа колко дълго смяташ да отсъстваш.

Тонът на съпруга ѝ бе неузнаваем. През последния месец той бе станал несравнимо по-суров и следваше тя да се усъмни, че има любовница, но Хилъри не вярваше, че наистина би го направил. Защото не му стиска — така би му казала, ако я беше попитал, но той

не я питаше и тя не прояви самоинициатива. Сега Ник седеше и чакаше нейния отговор, а тя потропваше с крак и гледаше в чашата си.

— Един месец. Може и повече. Ще се върна през септември — реши в момента тя.

— Приятно прекарване — хладно се усмихна той. — Но не си прави сметка да вземаш Джони.

— Може ли да попитам защо?

— Защото аз искам да го виждам, а нямам желание всяка седмица да пътувам до Кан и да се срещам с теб.

— Това поне звучи добре. Но не можеш да оставиш детето в града.

— Сам ще го заведе някъде.

Хилъри понечи да отговори остро, но се поколеба за момент и той все едно чу мислите ѝ. В действителност тя не искаше да вземе със себе си детето и Ник знаеше това.

— Добре. Ще го оставя тук.

„Лесно спечелена битка“, помисли си Ник.

Трябваше да реши къде да заведе Джони. Така и така искаше да си вземе малко отпуска това лято, а сега разполагаше с идеален претекст. Независимо от атмосферата на мощ и агресивност, която ясно се чувстваше в Берлин, той все още бе уверен, че войната няма да избухне много скоро. Хубаво би било да заминат с Джони някъде из Франция, особено след като щяха да са сами.

— Кога каза, че потегляш? — Ник се изправи и заобиколи бюрото, а в погледа, който тя бе приковала в него, бе събрана цялата ѝ омраза. Бракът им бе така разкапан, че и двамата усещаха невъобразимо горчивия му вкус.

— След два дни. Достатъчно скоро ли е?

— Само се питах. Ще вечеряш ли с мен днес?

— Имам други планове.

Той кимна и излезе в градината при Джони. Като видя баща си, момченцето изпищя от радост и се хвърли в прегръдките му, а Хилъри ги наблюдаваше от прозореца. После се отдръпна, излезе от библиотеката и се качи на горния етаж.

Така се получи, че тя замина два дни по-късно от заплануваното, но Ник почти не я виждаше, всяка вечер седеше до късно в офиса. Наложил се да даде вечеря за едни хора от Чикаго и когато покани

Хилъри тя му отказа. Твърдеше, че била много заета с приготвянето на багажа си и Ник реши да не я насилва. Видя я на сутринта преди заминаването ѝ за Кан, когато голяма лимузина дойде да я откара на гарата. Ник се чудеше с кого ще пътува, но реши да не ѝ задава никакви въпроси.

— Приятно прекарване.

Тя му бе поискала две хиляди долара и той ѝ ги бе дал предишната вечер, без да я пита за нищо. Дори не му бе благодарила.

— Ще се видим през септември — извика радостно тя и изтича през вратата в червена копринена рокля на точки и копринена шапка в същия десен.

— Обаждай се на сина си от време на време.

Тя кимна и забърза към колата. За пръв път от дълго време насам я виждаше радостна и когато влезе да се приготви за работа, Ник изпита известно разкаяние, че бе настоял да запазят брака си. Ако тя беше толкова нещастна с него, и двамата заслужаваха нещо по-добро. И докато оправяше връзката и обличаше самото си, той се хвана, че мисли за Лиан. Питаше се как ли е тя. Не бе срещал семейство Дьо Вилие на никоя от вечерите, на които бе ходил — за разлика от него, те най-вероятно посещаваха само дипломатически приеми. Известно му бе, че след няколко седмици полското посолство организира официална вечеря и предполагаше, че ще бъдат там, ала не би си позволил да се появи сред гостите. Държеше никой да не научи за неговото неотдавнашно дарение за Полша. Ако се разбере, че те също се вълоръжават, това само щеше да им навреди. Дипломатите, които бе използвал, за да предложи своята оферта, бяха останали учудени от нищожните цени, които предлагаше. Но това бе единственият известен нему начин да им помогне в единайсетия час.

Напоследък германците бяха увеличили всичките си поръчки, а той изпитваше все по-голямо желание да ги отреже и да прекрати бизнеса си с тях. Всеки път, когато отиваше в страната им, се чувстваше притеснен, колкото и доходни да бяха сделките. Вече не успяваше да си наложи мисълта, че постъпва правилно, като продължава да търгува с тях. Човек не можеше да не се досети какво ще се случи. Лиан беше права. Наближаваше моментът да избере страна. Всъщност за него този момент вече бе настъпил.

Ник тръгна за офиса, целуна Джони за довиждане и му стана драго, че той не изглежда разстроен от заминаването на майка си. Вече му бе обещал, че ще заминат за Довил и ще яздят заедно по плажа. И двамата чакаха с нетърпение това пътуване, планирано за първи август. Щяха да отсъстват от дома най-малко две седмици.

— Приятен ден, тигърче. Ще се видим довечера.

— Довиждане, татко.

Синът му играеше с бухалката и топката, които бе успял да набута в един от куфарите. И тъкмо когато лимузината на Ник завиваше зад ъгъла на авеню Фош, той видя как топката се забива право в един от прозорците на дневната. Спомни си как бе казал на портиера в Ню Йорк, че подобни неприятности могат да се очакват всеки момент, и се разсмя. При звука на гласа му шофьорът се обърна.

— Oui, monsieur?

— Казах, това е то бейзболът.

Шофьорът кимна с неразбиращ поглед и те продължиха към офиса.

Багажът на Лиан и Арман пристигна от Вашингтон на трийсет и първи юли и след седмица те се преместиха в къщата, която Арман бе наел през април: красива малка сграда на Плас дю Пале-Бурбон, в седми район. Цели десет дни Лиан с пот на челото отваря сандъци — правеше собственоръчно почти всичко, абсолютно сигурна къде иска да бъде поставена всяка вещ. Доверяваше на прислугата единствено миенето на чинии и бърсането на прах от масите. Всичко останало вършеше с удоволствие сама. Ако не друго, така поне имаше някакво занимание, тъй като почти не виждаше Арман. Мечтите за разходки в Булонската гора и Тюйлери си останаха неосъществени. С или без война, Външно министерство поглъщаше изцяло съпруга ѝ. Той обядваше с колеги или в различни посолства из града и вечер се прибираще едва след осем, при положение, че нямаше някоя важна делова вечеря. В тези случаи Лиан го чакаше до малките часове.

Тук не беше както във Вашингтон, където посланическата съпруга е неразделна част от светския живот на мъжа си, води леки разговори, изпълнява задълженията на домакиня, дава малки балове и вечери и на дипломатическите приеми стои до него в редицата на официалните лица. Тук той ходеше най-често сам и когато я водеше със себе си, това бе по-скоро изключение, отколкото правило. Сега нейното всекидневие се въртеше около дъщерните ѝ. Когато вечер най-сетне виждаше Арман, той бе прекалено уморен, за да разговарят. Вечеряше, лягаше и заспиваше само секунди след като сложи глава на възглавницата. Тя бе много самотна и копнееше за времето във Вашингтон, Лондон или Виена. Тук животът им бе съвсем различен, тя не го харесваше и, въпреки че се стараше да не се оплаква, Арман усещаше това. Лиан бе като вехнеш цветец в изоставена градина и той се чувстваше безкрайно виновен. Но в обстановката настъпваха промени, Франция започваше да възприема по-трезво заплахата от Хитлер и макар повечето управници все още да бяха уверени, че държавата им е в безопасност, в Париж започваха да проявяват повече

разбиране за необходимостта от защитни мерки и подготовка. Той отново се съживи, обнадяден от безкрайните съвещания, в които участваше. За него периодът беше добър, ала за Лиан бе много труден. Той знаеше това, но не можеше да промени нищо. Нямаше време дори да я изведе някой път на вечеря.

— Липсваш ми, знаеш ли? — усмихна му се тя една вечер, когато той влезе и я завари да закачва на стената картина.

Както винаги бе успяла да създаде атмосферата на дом, в който са живели години, и Арман ѝ бе благодарен. Помогна ѝ да слезе от високата табуретка, целуна я и я задържа в прегръдките си.

— И ти ми липсваш, малка моя. Надявам се, че го знаеш.

— Понякога — въздъхна тя и остави чукчето на бюрото, сетне вдигна поглед към него с тъжна усмивка. — А понякога ми се струва, че си забравил за моето съществуване.

— Как бих могъл, малка моя! Просто съм много зает.

Това вече ѝ бе известно.

— Ще заживеем ли някога отново нормално?

Той кимна:

— Скоро, надявам се. Само че в момента напрежението е много голямо. Принудени сме да чакаме, за да видим как ще се развият събитията... Трябва да сме подготвени...

При тези думи очите му така заблестяха, че сърцето ѝ се сви. Разбра, че Франция ѝ го е отнела, все едно я бе пренебрегнал заради друга жена, дори още по-лошо, защото имаше насреща си съперница, с която не можеше да се бори.

— Ами ако има война, Арман? Какво тогава?

— Тогава ще видим.

Винаги дипломат, мерещ всяка своя дума. Дори с нея. Но тя не го питаше за неговата Франция, питаше го за себе си.

— Тогава изобщо няма да те виждам. — Гласът ѝ прозвуча уморено и мрачно, тази вечер не бе в настроение да поддържа фасадата на безгрижност заради него.

— Времената са необикновени, Лиан, сигурно разбираш това.

Тя знаеше, че ще е разочарован от нея, ако не прояви разбиране. Бе ѝ се паднал тежък кръст. Длъжна бе с готовност да прави същите жертви като Арман, а понякога ѝ се струваше, че подобни очаквания са прекалени. Само да бяха прекарвали някоя спокойна вечер заедно, да

бяха имали малко време да поговорят, някоя нощ, когато той не е прекалено изтощен, за да се любят... Очите ѝ издаваха онова, за което устата мълчеше.

— Както и да е. Искаш ли да хапнеш нещо?

— Ял съм. — Тя не му каза, че го е чакала да вечерят заедно. — Как са децата?

— Добре. Обещах им другата седмица, когато свърша с къщата, да ги заведа на пикник в Ньой. — Те също се чувстваха самотни. Веднъж да тръгнеха на училище, щяха да си намерят нови приятелчета. Но засега трябваше да се задоволяват само с компанията на майка си и гувернантката.

— Ти си единствената жена, която познавам, способна да подреди къща само за седмица — усмихна ѝ се той и седна на един фотьойл в дневната, не смеейки да ѝ каже, че единственото му желание е да легне и да заспи.

— Просто се радвам, че вече не сме на хотел.

— И аз. — Той обиколи с поглед познатите вещи и най-сетне се почувства у дома. През последния месец не бе забелязвал почти нищо около себе си. Беше толкова зает в службата, че би могъл да се прибере и в колиба или палатка, без това да му направи впечатление, и Лиан се досещаше, че е така, когато го последва в спалнята.

— Искаш ли чай от лайка? — усмихна му се нежно тя, а Арман седна на леглото, взе ръката ѝ и я целуна.

— Много си добра към мен, малка моя.

— Защото много те обичам. — Той толкова пъти я бе обгръщал в своята доброта. Не бе негова вината, че сега е толкова зает, пък и това едва ли щеше да продължава вечно. Рано или късно проблемите щяха да бъдат решени. Лиан се молеше само да не прераснат във война.

Отиде до кухнята да му направи обещания чай, след малко се върна усмихната с изящния порцеланов поднос, разопакован същия следобед, и внимателно го постави на нощното шкафче. А когато се обърна да подаде лиможката чашка на Арман, видя, че той вече е заспал и без помощта на лайка.

13

— Е тигърче, какво ще кажеш? — Ник и Джон бяха яздили от единия край на плажа до другия и сега стояха и се любуваха на океана само минута след като слънцето се бе гмурнало в него. Бяха прекарвали една божествена седмица в Довил. — Чувстваш ли се готов да хапнеш нещо?

— Уха! — Цял час малчуганът се бе правил на каубой, във възторг от високия кротък бял кон, който яздеше. На баща му се бе паднала красива кафява кобила. Джони му отпрати настойчив поглед. — Искате ли се тази вечер да хапнем хамбургери, също като в истинско ранчо.

Ник се усмихна на сина си.

— И на мен. — Един хамбургер с млечен шейк би му дошъл добре, но никъде наблизо не се предлагаша такива неща. — А какво ще кажеш за една хубава и сочна телешка пържола? — Знаеше, че най-близкото подобие на каубойска храна, което можеха да получат, е стек с черен пипер, но и това щеше да свърши работа.

— Дадено.

По настояване на Джони този ден бяха разговаряли с Хилъри. Тя си прекарваше чудесно в Кан и бе изненадана от тяхното обаждане. Ник не беше казал на момчето, но се наложи да звъни четири пъти, докато я намери в стаята ѝ. През месеца, откакто беше заминала, до него започнаха да стигат слухове. Към „групата приятели“, с които беше в Кан, се бе присъединил един мъж, Филип Маркъм, когото Ник познаваше от Ню Йорк. Той беше най-долнопробен плейбой, женен четири пъти, а сега името му се свързваше с това на Хилъри Бърнъм. Ник не даваше и пет пари какво върши тя, но ѝ беше казал да бъде дискретна, което очевидно не бе по силите ѝ. Те всяка вечер ходели да играят в казиното на Монте Карло, танцували по цели нощи и организирали шумно парти в „Карлтон“, от което се бе заинтересувала дори парижката преса. По някое време мислеше да ѝ се обади и да ѝ каже, че трябва да престане, но си даде сметка, че е твърде късно. Вече

нямаше никакъв контрол над нея, каквото и да ѝ кажеше, тя щеше да кара, както си знае.

— Хубаво беше, че поговорихме днес с мама — сякаш прочело мислите му, рече детето.

Ник го погледна, водеха конете към фермата.

— Тя много ли ти липсва, Джон?

— Понякога. — После лоялно се усмихна на баща си: — Но с тебе ми е много хубаво тук!

— И на мен.

— Мислиш ли, че ще си дойде скоро?

Въпросът го преряза. Независимо, че Хилъри не проявяваше никакъв интерес към детето, Ник знаеше, че Джони обича и двамата. Тя бе изпратила от Южна Франция един-два подаръка за момчето, но рядко се обаждаше и той както винаги се опитваше да му бъде и баща, и майка. Хилъри бе такава, каквата е, и синът му един ден щеше да разбере истината.

— Не знам кога ще си дойде, момчето ми. Сигурно след няколко седмици.

Джони кимна и не каза нищо повече, те прибраха конете и се върнаха в хотела.

Както му бе обещал, поръчаха стек и когато се върнаха в стаята си, му почете от неговата любима книжка. Така прекарваха всичките си вечери. Ник дори не беше взел гувернантката. Искаше през цялото време да са заедно, доставяше му удоволствие да има детето само за себе си.

В последния ден на престоя си отново отидоха да поездят и залезът бе по-красив от всякога. Бяха играли тенис, бяха си направили пикник на плажа, а след това, както всеки ден, излязоха с конете. И докато седяха и наблюдаваха спускащото се в океана слънце, Ник се обърна към момчето с топла усмивка:

— Двамата с тебе дълго ще помним това. — Никога не бяха прекарвали по-добре заедно. Ник взе в дланта си ръката на момчето и те дълго останаха така, ръка за ръка, без Джон да забележи сълзите в очите на баща си.

Веднага след като се прибраха, Ник трябваше да замине за няколко дни в Лион за разговори със собственика на една текстилна фабрика. Четири дни след връщането си оттам той отново потегли, този път, както се надяваше, на своето последно пътуване до Берлин. Джони искаше да отиде с него, но Ник му отвърна, че ще отсъства само един-два дни.

Когато пристигна в столицата на Германия, усети, че нещо силно се е променило, всички бяха обхванати от някакво приповдигнато настроение и още същия следобед разбра защо. Беше двацет и трети август и германците току-що бяха подписали пакта за ненападение с руснаците. Преговорите бяха водени тайно, но резултатите от тях предизвикаха истинска сензация. Най-големият потенциален враг на Германия бе обезвреден. Както и всички останали. Ник веднага разбра, че тяхното споразумение излага Франция и цяла Европа на голяма опасност. И изведнъж го обзе нетърпение час по-скоро да се прибере у дома в Париж, при сина си. Реакцията можеше да последва светкавично и тогава той щеше да е хванат в Берлин като в капан. Реши да побърза и да привърши работата за един ден, като тайно се радваше, че е направил всичко по силите си, за да помогне на Полша.

Още същия следобед проведе делова среща и взе първия влак за Париж. Когато пред погледа му се показва Айфеловата кула, почувства, че го залива огромно облекчение. Единствената му мисъл бе да бъде по-близо до Джони. Втурна се в дома си на авеню Фош и прегърна момчето, което тъкмо закусваше.

— Много бързо се върна, татко!

— Липсваше ми!

— И ти ми липсваше.

Прислужницата му донесе чаша кафе, той седна да побъбри с Джони, като едновременно преглеждаше вестниците. Нямаше търпение да види реакцията на Париж, но, разбира се, предварително знаеше каква ще е тя. Бе обявена всеобща мобилизация на френската армия, правеха се военни приготовления и всички налични части се изпращаха към границата — да отбраняват линията „Мажино“.

— Какво има, татко? — Джони, видял намръщеното изражение на баща си, се бе надвесил над рамото му и четеше. Ник му обясни за пакта между руснаците и германците и какво означава той за Франция.

Момчето го гледаше с разширени очи.

— Мислиш, че ще има война ли? — Сякаш не му бе съвсем неприятно. Беше още във възрастта, когато това му се струваше интересно, харесваше всичко, което е свързано с пистолети и пушки.

Когато Джони излезе да си играе, Ник отиде в библиотеката със смръщено лице. Помоли оператора да го свърже с хотел „Карлтон“ в Кан. Време беше да прибере жена си, независимо колко малко щеше да ѝ се хареса това.

Не я намериха на басейна и предложиха на Ник да се обади покъсно, ала той настоя пред оператора в хотела, ако тя е някъде там, да я намерят. Накрая я откриха, вероятно в нечия стая, но това ни най-малко не го интересуваше. Каквато и да бе, Хилъри беше и майка на сина му и Ник искаше тя да е в Париж, в случай че във Франция се разиграят драматични събития.

— Съжалявам, че те безпокоя, Хил.

— Случило ли се е нещо? — Веднага ѝ мина през ума, че нещо е станало с Джони, и докато се разхождаше гола из стаята на Филип Маркъм с телефона в ръка, на лицето ѝ се появи неспокойно изражение. Тя го погледна виновно през рамо, а сетне, очаквайки отговора на Ник, му обърна гръб.

— Не си ли чела вестници вчера и днес?

— Онова нещо за германците и руснаците ли имаш предвид?

— Да, точно него имам предвид.

— О, за бога, Ник. Помислих, че нещо се е случило с Джони — въздъхна облекчено тя, седна на един стол и се усмихна на Филип, който започна да милва бедрото ѝ.

— Той е добре. Но трябва да си дойдеш.

— Искаш да кажеш веднага?

— Да, точно така.

— Защо? И без това щях да се прибирам другата седмица.

— Тогава може да е вече късно.

— За какво? — Помисли си, че той е истеричен глупак, и се засмя, наблюдавайки смешните физиономии и неприличните знаци на Филип, който я зовеше към току-що обърнатото наопаки легло.

— Струва ми се, че ще има война. Обявена е мобилизация и тя може да избухне всеки момент.

— Няма да стане чак толкова бързо. — Беше се страхувала от това, преди да заминат от Ню Йорк, но сега си имаше други занимания

в Кан и опасността от война и се струваше много далечна.

— Не искам да споря с теб, Хилъри. Казвам ти да се прибереш вкъщи. Веднага! — повиши тон той, удряйки по бюрото, и докато се опитваше да овладее гласа си, разбра, че се страхува — както за сина си, така и за нея. Бе смятал, че до войната в Европа ще мине поне още година. Изобщо нямаше намерение да излага семейството си на опасност и сега изведнъж горчиво съжали, че ги е взел със себе си. — Хилъри, моля те... Току-що се връщам от Берлин. Зная какво говоря. Поне веднъж ми повярвай. Искам да си тук, в Париж, в случай че стане нещо.

— Успокой се, за бога! Ще си дойда другата седмица — рече тя и пое чашата шампанско, която Филип ѝ подаваше.

— Трябва ли лично да дойда и да те прибера?

— Сериозно ли говориш? — По телефона гласът ѝ прозвуча изненадано и той кимна, гледайки как Джони си играе в градината.

— Напълно.

— Добре. Ще видя какво може да се направи. Тази вечер давам парти за няколко приятели и...

— Остави това. Казвам ти, дявол да го вземе, вдигай си задника и се качвай на първия влак за Париж!

— Аз пък ти казвам, че давам парти...

Но той я прекъсна още преди да е довършила изречението:

— Виж, след като аз не мога да те вразумя, мътните те взели, кажи на онова копеле Маркъм да те доведе. Ела с него, ако желаш, но тук имаш дете, а страната е на път да влезе във война. Само си дотътри тук скапания задник!

— Какво, по дяволите, искаш да кажеш? — Гласът ѝ трепереше от възмущение. Ник за пръв път споменаваше Филип и тя бе изненадана, че знае за него. Неудобството, което изпита, само още повече разпали яростта ѝ.

— Казах ти защо се обаждам, Хилъри. Нямам какво повече да добавя. — Гласът му прозвуча уморено.

— Държа да ми обясниш това, което току-що каза. — Тя бе оставила чашата с шампанско и седеше на леглото до Филип с много изпънат гръб.

— Няма да ти обяснявам абсолютно нищо. Чу ме. Очаквам да те видя тук през следващите един-два дни. — С тези думи той затвори

телефона, а тя продължаваше да седи, вторачена в онемялата слушалка.

— За какво беше всичко това? — Филип Маркъм наблюдаваше израза на лицето ѝ и веднага разбра. — Той знае ли за нас?

— Очевидно — погледна го тя.

— Ядосан ли беше?

— Никак или поне не много. Само е бесен, че засега не искам да се прибера. Убеден е, че през следващите няколко дни цялата страна ще хвъркне във въздуха. — Тя отпи от шампанското и погледна мъжа, който от два месеца беше неин любовник. Двамата си допадаха чудесно. Той бе също такъв разглезен и безнравствен поклонник на наслажденията като нея самата.

— Знаеш ли, може и да е прав. На „Кроазет“ се говореше много за това миналата вечер.

— О, проклетите пъзливи французи! Във всеки случай, ако има война, веднага си вдигам партакешите и си заминавам вкъщи. Не в Париж. Имам предвид Бостън или Ню Йорк.

— Ако успееш да стигнеш там, приятелко. Той иска ли да се връщате в САЩ?

— Не знам. Не каза. Просто ме иска в Париж при детето.

— Знаеш ли, тук може би си в по-голяма безопасност. По дяволите, ако германците решат да бомбардират, положително ще ударят най-напред Париж.

— Много успокоителна мисъл. — Сарказмът му не намали страха ѝ. Тя се замисли за момент и му подаде чашата си за още шампанско. — Смяташ ли, че трябва да се върна?

Той се наведе и целуна вадичката между гърдите ѝ.

— Като му дойде времето, хубавице. Не точно сега — нежно пое с устни едното ѝ зърно и тя се отпусна на леглото, забравила за всичко, което Ник ѝ бе казал по телефона.

Едва по-късно, когато лежеше на плажа пред хотела, отново се замисли над това и някакъв дълбок вътрешен инстинкт ѝ подсказа, че трябва да се прибира. Сподели го с Маркъм, докато се обличаха за партито, а той безгрижно вдигна рамене:

— След няколко дни ще те откарам вкъщи. Няма за какво да се тревожиш, скъпа.

— А след това? — Тя разресваше косите си.

За пръв път му задаваше подобен въпрос и той я погледна изненадано.

— Необходимо ли е да се тревожим за това?

— Аз не се тревожа. Само питам. Ще останеш ли малко с мен в Париж? — почти изгука тя, а той я наблюдаваше и лицето му разцъфна в широка усмивка.

— Ник Бърнъм ще бъде направо очарован!

— Нямам предвид вкъщи, глупако. Можеш да отседнеш в „Риц“ или в „Жорж V“. Не е необходимо веднага да се прибиращ в Америка.

Маркъм живееше от парите, които му отпускаше неговата майка, и всички знаеха, че е плейбой. Той не го и криеше, както не криеше и факта, че не възнамерява повече да се обвързва трайно. Четирите бивши съпруги му бяха излезли солено и в сметките му не влизаше пета. А за другото Хилъри бе идеална. Беше омъжена и отдавна му бе казала, че бракът не е за нея. Толкова повече бе изненадан от загрижеността, която сега четеше в очите ѝ.

— Не си се влюбила в мен, нали? — В държането му имаше някакво непохватно безгрижие и това ѝ харесваше най-много в него. Не беше от кротките, дето можеше да ги има, щом пожелае, като Ник например, караше я доста да се потруди и това ѝ допадеше. Той беше първият мъж, който открито и очаровано я бе нарекъл малка уличница. — Да си влюбена в мен е опасно, хубавице. Всяка жена ще ти го каже. По дяволите, и всеки мъж ще ти го каже — засмя се той на собствената си шега. Бе отнел доста съпруги на свои стари приятели.

— Няма нужда. Знам какво представляваш. И ти си така покварен, както и аз.

— Добре. — Той нежно я дръпна назад за косата, целуна я в устата, после я ухапа. Тогава може би си подхождаме. — Не искаше да го признае, но се бе увлякъл по нея повече, отколкото бе възнамерявал. В Ню Йорк си мислеше, че това ще е една забавна връзка за през лятото. Тя почти открито го покани да се срещнат във Франция. Но тогава бе смятала, че не може да го има, а сега и двамата бяха изненадани от факта, че продължава да го иска, макар да бяха заедно вече от два месеца. — Може да поостана малко в Париж. — Идеята да прекара един месец в „Жорж V“ му се виждаше привлекателна, не бе истински разтревожен, че ще има война. — Знаеш ли какво? В

началото на следващата седмица ще те закарам лично. Това ще свърши ли работа, или смяташ, че дотогава Ник ще довтаса тук да те прибере?

— Едва ли — усмихна се тя. — Прекалено е зает с Джони, нашия син, и с работата си.

— Добре. Тогава ще се приберем, когато сме готови. Утре ще се обадя в хотела, да видим дали ще ми дадат апартамента, в който обикновено отсядам.

Тя го остави, за да се дооблече за партито, а когато се появи от общата им гардеробна, Филип подсвирна. Беше облякла червена рокля от ефирна коприна с деколте почти до пъпа, която висеше върху ѝ като паяжина. Той толкова я хареса, че с порочна усмивка раздра и смъкна от тялото ѝ този шедьовър на висшата мода, събори Хилъри на леглото, хвърли се върху нея и я облада с такава сила, че я остави задъхана и изтощена, напълно забравила за хилядадоларовото творение на „Диор“, валящо се до нея на парцали.

В неделя, двацет и шести август, Ник и Джон отидоха на Източната гара да гледат заминаването на хилядите войници. Повечето се отправяха към укрепената северна граница и момчето наблюдаваше със страхопочитание как се качват на влака. Когато то го помоли да отидат, Ник най-напред се поколеба, ала накрая реши, че това са исторически моменти и Джони не бива да ги пропуска. Нямаше никаква вест от Хилъри, откакто бяха разговаряли по телефона, но предполагаше, че тя всеки момент ще си дойде. Излишно бе отново да ѝ звъни, достатъчно ясно бе казал всичко при първото си обаждане.

В същия този неделен следобед на Плас дю Пале-Бурбон, на левия бряг на Сена, Лиан и момичетата чакаха Арман да си дойде. Наложило му се бе да работи и през двата почивни дни, но сега от него се излъчваше някакво неочаквано спокойствие. Всичко бе приведено в действие. Навсякъде по улиците бяха разлепени плакати с надпис АРРЕЛИММЕДИАТ^[1], призоваващи мъжете в армията. Децата се натъкваха на тях по целия път от парка до дома и Лиан се опитваше да им обясни какво става. Баща им вече нямаше време за това. Елизабет бе още много малка и не ѝ беше съвсем ясно, освен това ужасно се страхуваше от пушки, но Мари-Анж проявяваше голям интерес към събитията. По улиците личаха и други плакати, с инструкции как да се постъпва в случай на газова атака и по време на затъмнение, в тях се съобщаваше, че гражданите трябва да гасят фаровете и лампите, и тя на висок глас ги четеше на гувернантката и сестра си. Предишната нощ Париж бе осветен само частично.

Лиан им обясни, че хората напускат Париж и това е причината по улиците да има толкова много коли. Те бяха натоварени с какви ли не вещи, по покривите им бяха накачулени маси и столове, бебешки колички, тенджери и тигани. Евакуацията бе започнала. Властите призоваваха хората да не се запасяват с храна и по възможност да не се поддават на паника. Когато този следобед Лиан заведе децата в Лувъра, за да ги поразсее, намериха музея затворен и един човек от охраната

им каза, че много от най-ценните предмети на изкуството в него вече са изпратени в провинцията, за да бъдат скрити. Хората по улиците обсъждаха пакта между Москва и Берлин и навсякъде се чуваше фразата: „Nous sommes cocus“ — измамни сме. Арман лично го бе казал на Лиан. Тя още не можеше да повярва на случилото се.

— Мислиш ли, че утре германците ще ни нападнат? — попита наивно Мари-Анж на закуска няколко дни след началото на кризата и Лиан тъжно поклати глава. Всички го очакваха, дори децата.

— Не вярвам, миличко. Надявам се изобщо да не ни нападнат.

— Но аз чух, че татко каза...

— Не бива да слушаш разговорите на възрастните — ала веднага се запита защо. Всички вслушваха в разговорите на другите с надеждата да научат нещо, което още не знаят. Гладът за информация бе всеобщ! — Нали затова всички войници потеглят към границите, за да ни защитят. — Знаеше, че поне Мари-Анж трябва да е наясно със събитията, но не искаше да я плаши. Ала в душите си всички се страхуваха. Независимо от външното спокойствие, което цареше навсякъде, дълбоко в себе си хората бяха изплашени до такава степен, че при обичайното пробно пускане на сирената за въздушна тревога в четвъртък я оставиха включена само няколко секунди, да не би населението да реши, че наистина има нападение. Когато се чу воят ѝ, настъпи моментно напрежение, сякаш целият град спря да диша, но сирената замлъкна набързо и всички облекчено се отпуснаха.

На първи септември парижани отново притаиха дъх, потресени от новината, че германците са нахлули в Полша. Също както преди година, когато бяха нападнали Чехословакия. След Мюнхенската спогодба светът се успокои, Чехословакия бе жертвеното агне и други не се предвиждаха. Ала сега, след пакта за ненападение с руснаците, Германия нямаше повече от кого да се бои в Европа и връхлетя върху Полша с цялата си мощ. Арман донесе новината, когато се върна за обед.

Лиан седна безмълвно и по лицето ѝ се застичаха сълзи.

— Горките хора. Не можем ли да им помогнем?

— Много сме далеч, Лиан. Англичаните също. Разбира се, след време ще бъдем в състояние да им помогнем, но не веднага. В момента... — той не довърши изречението.

А същия следобед Ник седеше в библиотеката на авеню Фош и гледаше през прозореца. Току-що бе опитал да се свърже с Хилъри в Кан и му бяха казали, че е напуснала „Карлтон“. Бе минала цяла седмица откакто и нареди да се прибира, а нея още я нямаше. От хотела му съобщиха, че си е тръгнала същата сутрин и не знаели как ще пътува до Париж. Ник се надяваше, че е взела влака и скоро ще си бъде вкъщи. Сега ужасно съжеляваше, че ги е довел тук с Джони. Нямаше никакво съмнение, че в Европа ще се разрази война.

Следващият ден бе напрегнат за всички, цяла Европа очакваше новините от Полша. Вечерта Арман разказа на Лиан онова, което бе съобщено по дипломатическите канали. Варшава била в пламъци, настъпило истинско клане, но поляците били храбър народ и нямало да се предадат. Щели да се бият с германците до последния човек. Решени били да загинат с чест.

Тази нощ намалиха осветлението и затъмниха прозорците, както бе разпоредено, и докато седяха в полумрака на стаята зад спуснатите щори, имаха усещането за нещо зловещо. Никой от двамата не можеше да заспи, Лиан не бе в състояние да мисли за нищо друго, освен за хората в Полша, които се бият против германците. Представяше си жени като нея самата, сами с дъщерите си в своите домове... А може би там жените и децата също се бият и рискуват живота си? Картината, която въображението ѝ рисуваше, бе ужасяваща.

Но на следващия ден, трети септември, ѝ се наложи да мисли за много повече неща, не само за Полша. Този път Арман не се прибра да ѝ каже новините. Не го видя чак до късно през нощта. Но тя много преди това бе научила всичко от радиото. Западно от Хебридите немска подводница бе потопила английския кораб „Атения“. И реакцията бе незабавна. Англия веднага обяви война на Германия и Франция я последва, спазвайки обещанието си към Полша. Годиците на догадки и предположения бяха свършили. Европа беше във война.

Лиан поседя в дневната с вторачени в парижкото небе насълзени очи, сетне отиде в стаята на момичетата и им каза. И те, и гувернантката веднага ревноха. Двете жени и децата дълго плакаха. После Лиан накара дъщерите си да се измият и отиде да приготви обед. Важно бе да запазят спокойствие. С плач нямаше да променят нищо, така им каза.

— И трябва да правим всичко, което е по силите ни, за да помагаме на татко.

— Сега той ще отиде ли войник? — Елизабет я гледаше с огромните си сини очи и едва не се задави с една хапка, опитвайки се да сдържи риданията си, но Лиан нежно я помилва по бузата и поклати глава.

— Не, скъпа, татко служи на Франция по друг начин.

— И освен това е много стар — реалистично добави Мари-Анж.

Лиан бе смаяна от тази забележка. Тя никога не мислеше за Арман като за стар човек и бе изненадана, че дъщеря ѝ дори има представа за възрастта му. Той бе толкова младолик и жизнен, че за нея годините му изобщо не бяха от значение.

Елизабет побърза да го защити:

— Татко не е стар!

— Стар е!

И преди Лиан да успее да ги спре, те вече се биеха. Накрая без малко щеше да напляска и двете, нервите ѝ бяха опънати до крайност и след като обядваха, ги остави с гувернантката да си играят тихо в стаята. Не искаше да излизат в градината. Сега можеше да се случи какво ли не. След като Франция официално бе влязла във войната, можеше да се очаква всичко, от бомбардировки до газова атака, и тя държеше да си стоят вътре. Чувстваше остра нужда да се обади на Арман, но не смееше да го безпокои.

— Татко, означава ли това, че трябва да се връщаме в Ню Йорк? — Джони го гледаше с широко отворени очи. Ник тъкмо му бе съобщил новината и момчето изглеждаше изплашено. Бе си представял войната като нещо много вълнуващо, ала баща му бе толкова мрачен, когато му каза за нея, че изведнъж престана да я мисли за забавно приключение. — Още не искам да си ходим. — Във Франция му харесваше. Изведнъж изпадна в истинска паника: — Ако си заминем, ще може ли да си взема кученцето?

— Разбира се.

Ала докато седеше в стаята на детето, най-малко от всичко се тревожеше за кучето. Мислеше за Хилъри. Тя бе напуснала Кан преди два дни, а още не се бе появила. След малко остави Джони и слезе в

кабинета. Бе тръгнал от офиса още в мига, когато чу новината, за да успокои сина си, но сега се чудеше дали да не се върне. Обади се и каза да го повикат, ако имат нужда от него. Искаше да остане с Джони, докато разбере нещо повече за онова, което ги очакваше. Но новините по радиото бяха оскъдни. След обявяването на войната Франция бе странно спокойна. Масовото преселение към провинцията продължаваше, ала Париж изглеждаше, общо взето, много съдържан, липсваше паника.

Късно същия следобед, на трети септември, Ник я чу да пристига. Звънецът на входната врата дрънна, в коридора зазвучаха гласове и миг след това вратата на библиотеката се отвори широко. Беше Хилъри, силно почерняла, с развята коса, с очи като огромни инкрустации от оникс и слонова кост върху лицето и люлееща се от лакътя сламена шапка, в тон с бежовата ѝ памучна плажна рокля.

— За бога, Хил... — Реакцията му бе като на човек, открил изгубеното си дете, който не знае дали да го прегърне или да го напляска.

— Здравсти, Ник. — Лицето ѝ изглеждаше странно спокойно, срещата им явно нямаше да е особено сърдечна.

Той моментално забеляза тежката диамантена гривна на ръката ѝ, абсолютно несъвместима с цялото ѝ облекло, но не каза нищо за набиващия се на очи скъп подарък от новия ѝ любовник.

— Как я карате? — попита весело тя.

Ник имаше чувството, че я гледа през дебел воден пласт.

— Даваш ли си сметка, че днес Франция и Англия обявиха война на Германия?

— Така чух. — Тя се настани на канапето със забележително спокойствие и праметна крак върху крак.

— Къде беше, по дяволите? — Разговорът им бе сюрреалистичен и несвързан.

— В Кан.

— Имам предвид последните два дни. Търсих те по телефона и ми казаха, че си заминала.

— Пътувах насам с колата на приятели.

— С Филип Маркъм? — Луда работа. Франция бе влязла във войната, а той разпитваше жена си за нейния любовник.

— Пак ли ще започваме? Мислех, че вече сме приключили този етап.

— Работата не е в това. Сега не беше моментът да обикаляш Франция, за бога.

— Ти ми нареди да се връщам и аз си дойдох. — Погледът ѝ бе открито враждебен и все още не бе попитала за сина си. Докато я наблюдаваше, той разбра, че е започнал да я мрази.

— Връщаш се точно десет дни, след като ти казах да си идваш веднага.

— Имах планове, които не можех да изоставя.

— Имаш син и започва война.

— Върнах се. Сега какво?

Той въздъхна дълбоко. През целия ден бе мислил за това, и въпреки че никак не му се искаше, знаеше, че трябва да го направи:

— Ще ви изпратя в Америка, ако успеем да намерим безопасен транспорт.

— Според мен това е чудесна идея. — За пръв път, откакто бе влязла в стаята, тя се усмихна. Бяха обсъдили това с Филип, преди да слезе от колата му пред „Жорж V“. Той се бе заканил да я върне в Ню Йорк, независимо дали това ще се хареса на Ник или не. Но Ник току-що бе решил този проблем. — Кога заминаваме?

— Ще наредя в офиса да направят проучвания. Сега няма да е лесно.

— Трябваше да помислиш за това още през юни. — Тя нервно се изправи и закрачи из стаята, а после го погледна през рамо. — Предполагам, че си бил твърде погълнат от търговията с швабите, за да ти дойде наум на каква опасност ни излагаш. Ясно ти е, че си замесен във всичко това, нали? И ти носиш известна отговорност за избухването на тази война. Кой знае как използват германците стоманата, която им продаваш.

Ужасяваща мисъл. Тя измъчваше Ник вече от седмици. Единствената му утеха бе, че преди два дни прекъсна всичките си контакти с Германия. Обяви, че неговата компания е готова да понесе всякакви загуби, но повече няма да търгува с Хитлеровия райх. Съжаляваше, че не го бе сторил по-рано. И докато стоеше и гледаше жена си, той си спомни кораба и думите на Лиан: „Ще дойде време, когато всеки ще трябва да избира на коя страна да застане“. Времето бе

дошло и той бе избрал, но много късно. Сега трябваше да живее със съзнанието, че може би косвено им е помагал. Слаба утеха бе, че същевременно е допринасял за въоръжаването на Англия, Франция и Полша. Сега ужасно страдаше, че е продавал стомана и на германците. Но повече го болеше, че именно Хилъри забожда острието още по-дълбоко в гърдите му. Погледна я, без да крие изумлението си.

— Защо ме мразиш толкова много, Хил?

Тя, изглежда, се замисли върху това за момент, после вдигна рамене:

— Не знам... — В очите ѝ имаше тъга. — Може би защото винаги си ми напомнял за онова, което не съм. Ти искаше нещо, което никога не съм била в състояние да дам — истина, с която той се бе примирил съвсем неотдавна. — Беше прекалено великодушен. Това ме сковаваше още от първия миг, когато се запознахме. Трябваше да се ожениш за някоя сладка малка учителка, която да ти нареди осем деца.

— И през ум не ми е минавало. Аз те обичах — тъжно и уморено рече той. Между тях всичко бе свършено.

— Но вече не ме обичаш, нали? — Не можеше да не зададе този въпрос. Трябваше да знае. Това бе нейният последен пропуск към свободата.

Той бавно поклати глава.

— Не. Не те обичам. Така е по-добре и за двама ни.

Тя кимна.

— Да, по-добре е — пое дълбоко въздух и тръгна към вратата. — Сега ще ида да видя Джони. След колко време заминаваме?

— Веднага, щом го уредя.

— Ще дойдеш ли с нас, Ник? — попита тя, без да сваля очи от него, а той със съжаление поклати глава:

— Засега не мога. Но ще се върна при първа възможност.

Тя кимна и излезе от стаята, а той отиде до прозореца и впери невидящи очи в градината.

[1] Незабавна мобилизация — (фр.). — Б.пр. ↑

В нощта на шести септември Арман и Лиан похапваха от леката вечеря, която тя бе претоплила за него в полунощ. Арман си бе поискал само малко супа и парче хляб. Беше твърде изтощен, за да се храни. Денят му бе минал в безкрайни трескави съвещания. Новините от Полша бяха по-лоши от всякога, макар, слава богу, Варшава все още да не бе паднала. Според съобщенията положението бе критично, поляците бяха заплашени от масово унищожение. Лиан не откъсваше очи от лицето на мъжа си, върху което сега ясно личаха мъката, годините и тревогата за неговата страна.

— Лиан... има нещо, което искам да ти кажа.

Тя се приготви да чуе още някоя мрачна новина, сега като че нямаше други.

— Да?

— „Аквитания“, английски кораб, снощи е пристигнал в Саутхамптън и ще направи още едно пътуване до Щатите, където ще го използват за транспортиране на военни части. И когато потегли — думите едва не заседнаха в гърлото му, — искам ти и децата да сте на борда.

Лиан седеше и го слушаше, без да издаде звук, а той бе вперил очи в нея. В първия момент тя изобщо не реагира, а после бавно поклати глава. Седна много изправено и го погледна в очите.

— Не, Арман, няма да заминем.

И той на свой ред замълча за миг стъписано.

— Да не си луда? Франция е във война. Трябва да се върнеш в Америка. Искам да съм сигурен, че ти и децата сте в безопасност.

— На английски кораб, когато Атлантикът най-вероятно гъмжи от подводници? Те потопиха „Атения“, защо да не потопят и този?

Арман поклати глава. Ужасите, за които се съобщаваше от Варшава, бяха още твърде живи в съзнанието му. Нямаше да позволи жена му и дъщерите му да останат във Франция и да се борят с немците.

— Не бива да спориш с мен — но бе прекалено уморен, за да каже нещо повече, а Лиан проявяваше решителност, на каквато не бе предполагал, че е способна.

— Няма да заминем. С децата ще останем тук, при тебе. Обсъдихме го още когато войната бе обявена. Тук има и други жени и деца. Защо трябва да заминаваме?

— Защото в Щатите е по-безопасно за вас. Рузвелт непрекъснато повтаря, че няма да влиза в тази война.

Това не бе нещо ново и Лиан го изслуша с неудоволствие.

— Нямаш ли вяра във Франция? Тя едва ли ще рухне като Чехословакия или Полша.

— Когато започнат да бомбардират, а те положително ще го направят, държиш ли да бъдете тук с децата, Лиан?

— Хората са го преживели през миналата война.

Той беше така уморен, че бе готов да се захлупи на масата и да заспи, а тя категорично отстояваше решението си да остане. Не бе в състояние да спори с нея. Подновиха разговора на следващата сутрин, веднага след като той се събуди, но тя бе още по-непреклонна и оставяше без внимание почти всички негови аргументи. В седем и трийсет тръгна на работа и тя отново му отправи своята мека усмивка.

— Аз те обичам, Арман. Мястото ми е тук, с тебе. Не повдигай повече този въпрос. Няма да замина.

Той настойчиво я погледна в очите.

— Ти си изключителна жена, Лиан, отдавна знам това. Все още имаш избор. Би трябвало да се върнеш в Америка, докато това още е възможно.

— Там не съм оставила нищо. Моят дом е тук, с тебе.

В очите му се появиха сълзи и той се наведе да я целуне за довиждане. Тя го бе трогнала повече откогато и да било досега. И не отстъпваше на никоя полякиня по смелост.

— Обичам те.

— И аз те обичам — шепнешком му отвърна тя, целуна го и той тръгна. Знаеше, че няма да го види преди полунощ, и че той ще се прибере залитащ от преумора, но сега поне имаше основателни причини за това. Страната бе във война. И тя щеше да остане тук. Винаги щеше да бъде до него.

— Готов ли си за тръгване?

Джони кимна, очите му бяха широко отворени и тъжни, държеше в ръце кученцето си, а гувернантката стоеше до него.

— Сложи ли в куфара бейзболната бухалка?

Детето отново кимна и сълзите най-после рукнаха по лицето му. Баща му го стисна в прегръдките си.

— Знам, момчето ми... знам... Ти също ще ми липсваш... но ще е само за кратко. — Ник стисна зъби и се помоли това, което казва, да излезе вярно. Но още не можеше да си замине. Нямаше как да пренебрегне интересите на компанията в Европа.

— Не искам да се връщам без тебе, татко!

— Ще е само за кратко време... Обещавам ти... — Ник погледна Хилъри над главата на детето, тя бе необичайно тиха. Куфарите им чакаха в коридора. Този път нямаше да има втора кола с багаж. Беше им казано, че всеки може да носи само по два куфара. Корабът бе претъпкан и пътуването нямаше да бъде комфортно, макар че в списъка на пътниците положително щяха да фигурират вдъхващи уважение имена. Стотици богати американски туристи бяха заварени от събитията в чужбина и обсаждаха посолствата, отчаяно търсейки начин да се приберат. Всички курсове на английските и френските параходи за септември бяха отменени. „Нормандия“ бе пристигнал в Ню Йорк на двацет и осми август и собствениците бяха телеграфирали да остане там, за да не се излага на опасност. Американските кораби също бяха прекратили пътуванията и в Лондон посланик Кенеди се побъркваше да изпраща тревожни телеграми, че зад океана е заседнала цяла армия американски туристи, които трябва да бъдат превозени до Щатите. И съответно бе съобщено, че „Вашингтон“, „Манхатън“ и „Президент Рузвелт“ вече са на път, но никой не знаеше кога ще тръгнат обратно. „Аквитания“ бе единственият кораб с точно определена дата на отплаването. Това

щеше да е неговото последно пътуване, преди да премине под разпореждане на военните.

Опасностите на този рейс през океана бяха добре известни на всички, разказваха се ужасяващи истории за немски подводници в открито море, но благодарение на своята конструкция, „Аквитания“ бе по-слабо уязвима от другите кораби. Тя вече бе прекосила веднъж Атлантика, плавайки на зигзаг, на висока скорост и без всякакви светлини. Пътуването до Щатите обещавахе да е интересно.

Големият черен „Дюзенберг“ чакаше пред къщата на авеню Фош и Хилъри, Ник, Джони и гувернантката се качиха в колата с мрачни лица. Щяха да пътуват до Кале, където Ник бе наел голяма яхта, за да ги закара до Дувър. А там щеше да ги чака кола и да ги отведе в Саутхамптън. Пътуването бе не толкова опасно, колкото уморително и когато стигнаха на пристанището в деня на отплаването, за своя собствена изненада Хилъри едва не се разплака. Изведнъж изпита ужас, че корабът ще бъде потопен насред океана и се вкопчи в Ник по съвсем необичаен за нея начин. Преди да се качат на борда, бе прочетено предупреждение към всички пътници. Бе им казано, че прекосяват океана на свой риск, тъй като ще пътуват „с кораб на една от воюващите страни, подлежащ на потопяване без предупреждение“. Нищо друго не би успяло да накара хората да осъзнаят положението по-ясно и тримата Бърнъм се прегърнаха силно, преди Ник да качи своите на кораба. Той бе успял да им запази само една тясна задушна каюта с три легла, едно прилично за жена му и двойна койка за Джони и гувернантката. Но поне, както забеляза, имаха самостоятелна баня.

Остана с тях до последния сигнал за изпращачите и тогава задържа Джони в прегръдките си един безкраен миг.

— Ти си голямо момче, тигърче, грижи се за мама вместо мен. На кораба прави всичко, което ти казва тя. Това е много важно.

— О, татко... — Гласът на детето трепереше почти колкото неговият. — Смяташ ли, че ще потънем?

— Не, не смятам. И всеки ден ще си мисля хубави неща за вас. А щом пристигнете, мама на минутата ще ми телеграфира.

— Ами кученцето ми? Какво ще правя с моето кученце, ако потънем?

То трепереше под леглото. Джони го бе скрил, за да го качи на кораба. Беше им казано да не вземат никакви животни, но като знаеше

каква слабост имат англичаните към кучетата, Ник бе сигурен, че няма да създават никакви неприятности, когато го открият.

— Няма да потънете. Просто не го изпускай от очи и го пъхай в спасителната си жилетка. — Мисълта бе зловеща и той задържа ръката на детето, когато се изправи и погледна съпругата си. — Грижи се за себе си, Хил... и за Джони... — Момчето плачеше без задръжки, вдигнало очи към баща си.

— Обещавам, Ник. И ти се грижи за себе си. — Тук тя изхълца и го прегърна. — Идвай си бързо!

В последната минута на кораба омразата между тях сякаш бе изчезнала. Не беше време за такива неща. И тримата съзнаваха, че може никога повече да не се видят, а гувернантката седеше на леглото и хлипаше направо изпаднала в истерия. Когато се раздели с тях, Ник знаеше, че пътят им ще е страшен. Молеше се само „Аквитания“ да го премине благополучно.

Стоя сам на кея и им маха, докато се изгубиха от очите му, а когато синът му бе твърде далеч, за да го види, зарови лице в шепите си и заплака. Минавайки край него, един пристанищен работник тихо се покашля, спря и го потупа по рамото.

— Нищо няма да ѝ се случи, приятел... „Аквитания“ е страхотен кораб... Аз пристигнах с нея от Ню Йорк... Лети като вятър, истина ти казвам... Швабите няма да успеят да я пипнат.

Ник кимна, благодарен за окуражителните думи, но не бе в състояние да отговори. Имаше чувството, че сърцето му, самият му живот, са отплували с кораба. Влезе в чакалнята да пийне малко вода и видя закачената на стената митническа декларация на кораба. И сякаш това щеше отново да го приближи до Джони, зачете списъка и намери имената им: госпожа Никълъс Бърнъм... господин Джон Бърнъм... Гувернантката бе записана по-надолу. Той продължи да движи очи по редовете и изведнъж усети как сърцето му се превръща в лед. Бе видял името на господин Филип Маркъм.

Нормалният брой пътници, настанявани на „Аквитания“, бе 3230 при екипаж от 972 човека, но за това последно плаване бе махната цялата мебелировка, без която можеше да се мине, и бяха сложени допълнителни легла, тъй че сега корабът превозваше 400 души допълнително. Теснотията бе голяма, имаше няколко семейства, които също като Хилъри и Джони пътуваха натъпкани в едно-единствено помещение, при положение, че нормално биха заели две-три каюти или апартамент. Ала сега нещата стояха съвсем различно. Вечерята се сервираше в четири и пет следобед и с падането на нощта всичко потъваше в пълен мрак. Дотогава пътниците трябваше да се прибрали в каютите, за да се избегнат злополуки по коридорите. Всички прозорци и илюминатори бяха боядисани с черна боя и на хората бе наредено да използват тоалетните, без да палят лампите, с което всички май бяха започнали да свикват. На борда имаше огромен брой американци, както и англичани. Англичаните изглеждаха особено невъзмутими, всяка вечер идваха да се хранят в смокинги, сякаш всичко си беше наред, и обсъждаха новините от войната.

Що се отнася до самия кораб, онова, което бе останало незасегнато, все още носеше атмосферата на елегантна викторианска всекидневна, странно контрастираща със закачените по стените инструкции за пътниците в случай на атака от германска подводница.

На втория ден след заминаването Джони се успокои дотолкова, че Хилъри реши да го представи на Филип Маркъм. Обясни му, че той е стар неин приятел от Ню Йорк, и че случайно го е срещнала на кораба, но докато разговаряше с любовника си, момчето ги наблюдаваше с открито подозрение. А когато на следващата сутрин ги видя заедно на една от откритите палуби, каза на гувернантката си:

— Мразя този човек.

Тя строго му се скара, но той не й обърна внимание и същата вечер каза същото и на майка си. Хилъри го плесна силно през лицето, а той я гледаше, без да пророни сълза.

— Прави с мен каквото си искаш. Когато порасна, ще живея при татко.

— А не мислиш ли, че и аз ще бъда там? — Ръцете ѝ още трепереха, но се опита да овладее гласа си. Джони бе по-умен, отколкото бе хубаво за него самия, и тя се радваше, че сега не може да каже нищо на Ник. Питаше се дали ги е видял да се целуват. Нощем тя спеше в собственото си легло, макар и не по своя воля — в кабината на Филип имаше още трима мъже. — Какво значи това, че ще живееш с баща си? Аз също ще живея с него.

— Не, няма. На бас се хващам, че ще живееш с онзи. — Отказваше дори да спомене името му и когато срещнеше Филип, се правеше, че не го вижда.

— Приказваш глупости — но напоследък с Филип говореха тъкмо за това. Тя ни най-малко не бе въодушевена от идеята на Ник да останат завинаги женени и ако успееше след завръщането му да изтръгне неговото съгласие или пък да намери нужните основания и сама да подаде молба за развод, щеше да го направи и да се омъжи за Филип. — Да не съм те чула повече да приказваш така!

И не го чу. През цялото пътуване той почти не говореше с майка си. Стоеше си с гувернантката и през повечето време играеше с кученцето в каютата.

Пътуването бе дълго и уморително за всички. Движеха се на зигзаг и строго спазваха нощните затъмнения. То отне повече от обичайното време и когато най-сетне пристигнаха в Ню Йорк, Хилъри се надяваше никога повече да не види кораб. През живота си не се бе радвала толкова на този град, макар да остана там само няколко дни, преди да заведе Джони в Бостън и да го остави при майка си.

— Защо ще стоя тук? Няма ли да си идем у дома? — Джони не можеше да разбере защо трябва да живее при баба си.

— Аз си отивам. И ще подготвя апартамента в Ню Йорк — жилището им бе стояло затворено четири месеца и тя твърдеше, че имала да върши много работа, преди да го направи отново годно за обитаване.

След две седмици бабата записа Джони в едно бостънско училище. Каза му, че уж било за малко, та да не изпусне много от учебния материал, докато майка му подрежда апартамента. Но след това той подслуша един неин разговор по телефона. Идеята да го

запише в училище била нейна. Нямала представа кога Хилъри ще дойде да си го прибере, тя нещо го усуквала. Джони знаеше каква е причината, при все че не каза нищо. Всичко беше заради оня мъж... господин Маркъм... Искаше му се да пише за това на баща си, да му разкаже, но нещо го караше да мисли, че тази идея не е особено добра. Неговият татко сигурно щеше много да се разтревожи. Май щеше да е по-добре да му се оплаче, когато се видят. В последното си писмо Ник обещавахе, че ще си дойде колкото може по-бързо, може би веднага след Коледа. На Джони му се струваше, че това е много време, но до Коледа оставаха само два месеца, както напомняше в писмото си баща му.

Момчето се чувстваше самотно при баба си. Тя беше стара и раздразнителна и той се радваше, че поне му бе разрешила да си задържи кученцето.

Седмица след като бе изпратил последното си писмо до Джони, Ник случайно срещна Арман и Лиан на малка вечеря, давана от американския консул. Те излизаха за пръв път от месеци и им се струваше, че през лятото познатите им чувствително са се състарили. Лиан бе облякла много красива дълга рокля от черен креп сатен, но изглеждаше уморена. Напрежението се отразяваше на всички, макар външно Париж да бе съвсем спокоен. Хората все още бяха покрусени от падането на Варшава преди месец. Поляците бяха воювали храбро до самия край, ала на седемнайсети септември от изток ги бе нападнал Съветският съюз и на двацет и осми всичко бе свършило, въпреки собствените им усилия и помощта на приятелите, включително и стоманата на Ник. Градът на изток, за който тръпнеха сърцата им, бе паднал.

— Какво ново, откакто не сме се виждали?

На вечерята мястото на Ник се оказа до Лиан, Арман беше чак в другия край на масата. Ник си помисли, че сега той изглежда поне с десет години по-възрастен, отколкото на кораба през юни. През цялото време оттогава бе работил по петнайсет до осемнайсет часа в денонощието и това му личеше. Бе заприличал на старец, а току-що бе навършил петдесет и седем години.

— Добре сме — много тихо отвърна Лиан. — Арман носи най-малко три дини под една мишница.

Тя също забелязваше колко зле му се отразява непосилната работа, но не можеше да стори нищо. Арман щеше да дава за своята родина всичко от себе си, докато накрая рухне. Лиан почти непрекъснато беше сама с дъщерите си и се бе примирила с това. Вече нямаше избор. Записа се доброволка в Червения кръст. Засега не беше особено полезна, но все пак вършеше нещо. Помагаха за изпращането на огромен брой евреи от Германия и Източна Европа извън пределите на Франция и поне знаеше, че допринася за спасяването на нечий живот. Хората заминаваха за Южна Америка и Съединените щати, за Канада и Австралия.

— Как е моят приятел Джон? — попита тя, вече усмихната.

— Добре е. Макар и да не съм много сигурен къде се намира. — Ник бе очаквал момчето да е в Ню Йорк, но от писмото, което бе получил от него, се разбираше, че е в Бостън при баба си, вероятно на гости, за да я успокои, че е жив и здрав.

Лиан изглеждаше объркана.

— Той не е ли тук с тебе?

Ник поклати глава.

— През септември заминаха с „Аквитания“, с последния курс до Америка. Всъщност исках да кажа, че очаквах да е в Ню Йорк, а той изглежда е в Бостън при тъща ми.

— Изпратил си го сам? — стреснато попита Лиан. Това бе същият кораб, с който Арман я караше да замине.

— Не, и майка му отпътува. Не исках повече да остават тук. Чувствам се по-добре, като знам, че са в Щатите.

Лиан кимна. Намираще го съвсем разумно, въпреки че тя не бе пожелала да го направи. Все пак подозираше, че Хилъри Бърнъм си е тръгнала с най-голямо удоволствие. Слуховете за Филип Маркъм бяха стигнали и до нея. Международната общност в Париж бе малка, сплотена и много бърлива. Сега погледна Ник, питайки се как ли я кара. Той също изглеждаше уморен, макар и не колкото Арман. Лиан си спомни последния им разговор на кораба, искаше ѝ се да разбере как е протекъл животът му след това. Струваше ѝ се, че има поне хиляда години, откакто пристигнаха в Европа, а бяха минали само четири месеца.

— А ти как живееш?

— Добре, предполагам. — Той сниши глас, за да говори открито. Тя винаги му действаше така. Беше от този тип жени. — Ще трябва да живея със съзнанието за своите грешки, за своите неверни преценки.

Тя веднага разбра какво има предвид, намекваше за деловите си връзки с Германия.

— Ти не си единственият, който ги е преценил неправилно. Нали знаеш какво се приказва в Щатите. Рузвелт полага усилия да бъде преизбран следващата година въз основа на обещанието, че американците няма да се намесват в тази война. Това е лудост.

— Уилки говори същото. Спокойно можеха да бъдат на една и съща листа.

— Според тебе кой ще спечели? — попита Лиан. Беше малко странно, че говорят за изборите в Америка, когато около тях Европа бе обхваната от пламъци.

— Рузвелт, разбира се.

— За трети път?

— Съмняваш ли се в това?

Тя се усмихна:

— Всъщност не. — Приятно ѝ бе да разговаря за тези неща с него. Получаваше усещане за здравомислие, за нещо родно сред целия този кошмар, в който живееха.

Вечерята завърши рано и Арман откара Лиан вкъщи. По целия път се прозяваше и милваше ръката на жена си на задната седалка в служебния „Ситроен“ с щатен шофьор.

— Видях, че и Бърнъм беше между поканените тази вечер. Изобщо не успях да поговоря с него. Как е той?

— Добре — тази вечер не бе имало и следа от интимния дух на разговорите им по време на пътуването, но друго не можеше и да се очаква.

— Изненадан съм, че той е още тук.

— Казва, че щял да си замине след Коледа. Синът и жена му са отпътували с „Аквитания“.

— Сигурно заедно с Филип Маркъм.

— Ти знаеш ли за него? — погледна изненадано Арман, а после се усмихна. Изобщо не го бе споменал пред нея, тя беше научила от

други хора, от някакви американци, с които се запозна в Париж. — Има ли нещо, което да не знаеш, Арман?

— Надявам се, че няма. Работата ми е да съм информиран. — Той знаеше също така и за тайните сделки на Бърнъм с Полша, но не спомена за това. Хвърли бърз поглед към шофьора, макар че можеше да има доверие на този човек, щателно проверен от органите за сигурност.

— Тъй ли? — Лиан изглеждаше изненадана. Тя не би дала такова определение на работата му, но напоследък всичко се променяше.

Арман бързо изостави тази тема.

— Беше ми приятно да те видя така издокарана тази вечер, любов моя. Също както в добрите стари времена, когато живеехме в един мирен свят.

Тя бавно кимна. Все още размишляваше над онова, което бе казал, но не искаше да го разпитва в колата. Беше забелязала отправления към шофьора поглед. От известно време бе започнала да си задава въпроси за естеството на неговата дейност. Той вече изобщо не ѝ разказваше за онова, което ставаше в службата му. Съобщаваше ѝ само новините, които тя и бездруго научаваше от вестниците. Бе станал много по-потаен. И по-уморен, отколкото го бе виждала някога. Не бяха се любили от август. Тя подозираше, че и тази вечер няма да е по-различно. Вече се бе унесъл в колата, преди да стигнали до Плас дю Пале-Бурбон. Лиан го събуди, качиха се в спалнята и започнаха да се събличат. Арман пръв стигна до леглото и когато тя също се пхна под завивките, бе вече дълбоко заспал.

На трийсети ноември, два дни след като американците по целите Съединени щати бяха изяли своите пуйки, съветски въздушни и наземни части нападнаха Финландия. Както обикновено, Лиан напразно чакаше Арман да се прибере. Вече ѝ се струваше, че заедно с Европа започва да се разпада и техният брак. Месеци наред бе вярвала, че помагайки му, помага и на Франция, но напоследък той все по-често налагаше помежду им дистанция, каквато преди не съществуваше. Беше разсеян и мълчалив, не проявяваше интерес към децата и половият им живот бе замръзнал на нулата. Той изразходваше цялата си енергия за Франция и не позволяваше на Лиан да му даде и капчица от своята. Сега не ѝ казваше абсолютно нищо и тя престана да го пита какви са новините. Имаше чувството, че живее сама с дъщерите си. Те също забелязваха това, макар майка им да го отричаше пред тях от уважение към Арман.

— Татко просто е много зает. Знаете това. Война е.

Но започваше да се съмнява, дали е само войната, или има и още нещо. Той участваше в секретни срещи по всяко време на деня и нощта, на няколко пъти заминаваше за целия уикенд, без дори да ѝ каже къде е и с кого. Бе ѝ минала мисълта, че освен с военновременните си задължения може да е ангажиран и с някоя любовница, но всъщност не го вярваше.

Каквото и да ставаше в живота му, тя не бе включена в него. Толкова рядко го виждаше, че ако се бе върнала в Щатите, разликата нямаше да е много голяма. И от време на време започна да се хваща, че се пита как ли издържа Ник Бърнъм без сина си, съвсем сам в онази огромна къща на авеню Фош.

В действителност той бе дори по-самотен от Лиан. Тя поне имаше дъщерите си. Той си нямаше абсолютно никого. Откакто се бяха разделили през септември на борда на „Аквитания“, Хилъри изобщо не бе се обаждала. Пишеше му само Джони и веднъж получи писмо от тъща си. Единственото, което успя да разбере от него, бе, че Хилъри е

ужасно заета в Ню Йорк и по някаква загадъчна, неизяснена причина Джони ще продължава да живее при нея. Ник знаеше много добре с какво е заета Хилъри — или с Филип Маркъм, или с някой друг като него. При всяко положение тя не желаше детето да ѝ пречи, също както през лятото. Стомахът на Ник се свиваше, като си представяше момчето само с баба си в Бостън, но в момента не можеше да се направи нищо. Планираше да остане в Париж до след Коледа, но към края на седмицата разбра, че още не може да си замине. Беше поел задължение, което трябваше да изпълни, за да помогне на французите. Сега се надяваше да се върне в Ню Йорк през април, но когато писа на Джони, не му съобщи това. Не искаше да му дава надежди, докато не е напълно сигурен. Обеща му само да е скоро. Телеграфира в нюйоркския си офис и поръча да купят на момчето цял куп коледни подаръци и да ги изпратят в Бостън. Те едва ли щяха да му заменят бащата и майката, но все пак щяха да му бъдат някаква утеха. В момента не можеше да стори нищо повече.

А неговата Коледа бе по-самотна дори и от тази на сина му. Стоеше до прозореца на облицованата с дърво библиотека, от който някога бе наблюдавал как Джони играе навън, и си нямаше никого и нищо. Дърветата бяха голи, градината сива, в къщата не се чуваше никакъв шум... нямаше елха... нямаше коледни песни... нямаше го грейналото от радост лице на детето, ровещо в претъпкания коледен чорап. Единственият звук бе от собствените му стъпки, когато тръгна нагоре към спалнята, взел последната бутилка бренди, купена преди войната. Молеше се поне за няколко часа забрава, поне за кратко да стихне мъката по единствения му син. Но дори и брендито не му помагаше. Изпи три чаши неразреден алкохол и престана. Те бяха достатъчни да притъпят донякъде болката. После седна да пише на Джони, да сподели колко самотен се чувства без него и колко по-хубава ще бъде следващата Коледа. Ник Бърнъм бе благодарен, когато най-сетне падна нощта. Спусна пердетата, изгаси лампата и си легна.

Следващите четири месеца се характеризираха с един период на изчакване — време, станало известно като „странната война“ във Франция, когато сякаш нищо не се случваше. Французите стояха твърдо на линията „Мажино“, готови да отбраняват страната си, но никой не ги нападнаше. А в Париж животът продължаваше да тече почти нормално. След първоначалния шок се промениха много малко неща. За разлика от Лондон, където бе въведена стриктна и неприятна купонна система, виеха сирени и всяка нощ се упражняваха пробни противовъздушни тревоги. Ала в Париж не се правеше нищо такова и това създаваше някакво скрито напрежение, придружено от фалшиво чувство на сигурност, че никога нищо няма да се промени.

Арман продължаваше непрекъснатите си секретни срещи и вместо да го подкрепя, Лиан започваше да изпитва досада. Най-малкото можеше да ѝ каже нещо за онова, с което се занимава, мислеше си тя. Преди винаги и се бе доверявал, но сега очевидно не беше така.

Мистериозни военни дела поглъщаха цялото му внимание и от време на време изчезваше по за няколко дни наведнъж. На Лиан просто се обаждаха от службата му и ѝ съобщаваха, че мосю е заминал извън града.

Затишието, което сякаш бе завладяло Париж, позволяваше на Ник да върши своята работа. Във въздуха се носеше усещането, че това може да продължи доста дълго. Той едва не замина през април, както бе планирал, но в града беше толкова спокойно, че реши лично да приключи с всичко и да остане само още месец. Именно този месец се оказа критичен. Внезапно раковото образувание, което се бе разраствало така незабелязано, изби навсякъде около тях. На десети май Хитлер нападна Белгия, Холандия и Люксембург, а на четиринайсети холандците капитулираха, след което нацистите

навлязоха в Северна Франция. Изведнъж всички станаха нервни и напрегнати, както през август и септември предната година. Затишието бе свършило, започваше времето на ужаса. Вече бе очевидно, че Хитлер само е печелил време, преди да нападне останалите европейски страни. Англичаните отново се бяха оказали прави.

Ала когато Лиан се опита да обсъди това със съпруга си, той не й каза нищо повече. Бе затънал до гуша в секретната си работа.

Амиен и Арас паднаха на 21 май, а седмица по-късно, на 28 май, белгийците капитулираха официално. Междувременно на 24 май бе започнала евакуацията на Дюнкерк, която продължи единайсет ужасяващи, безумни дни. Новините, които стигаха до Париж, бяха страшни, броят на убитите надхвърляше и най-мрачните очаквания. А на 4 юни, когато евакуацията завърши, Чърчил произнесе реч в парламента и обеща, че англичаните ще се бият на френска и английска земя, както и по море, независимо от цената:

„... Ще се бием по бреговете, ще се бием в пристанищата, ще се бием в нивите и по улиците, ще се бием в планините. Никога няма да се предадем!“

Шест дни по-късно във войната влезе Италия. А на 20 юни, трагедия на трагедиите в очите на всички, Париж бе обявен за открит град. Французите бяха решили да не се бият. На 14 юни, единайсетата годишнина на Арман и Лиан, германците нахлуха в Париж и за броени часове свастиката бе окачена на всички по-големи сгради. Лиан ги наблюдаваше от Плас дю Пале-Бурбон, тези отвратителни червени знамена с пречупени кръстове, развяващи се на лекия вятър, и лицето й се обливаше в сълзи. Не бе виждала Арман от предишния ден и се молеше да е жив и здрав. Но плачеше не толкова за него, колкото за Франция. Французите бяха помолили за помощ нейната страна, а тя им бе отказала и сега Париж бе в ръцете на хитлеристите. Това бе предостатъчно, за да разбие всяко сърце.

Същия следобед Арман се върна за малко вкъщи — пеша, по задните улички — за да се увери, че Лиан и децата не са в опасност. Каза им да спуснат пердетата и да държат вратите заключени. Германците нямало да причинят зло никому, но било по-добре да не им

се набиваш в очите. Завари Лиан да плаче в спалнята и още с влизането я взе в прегръдките си. Бързаше да се върне в службата. Предишния ден бяха унищожили цели камиони документи, но имаше да се вършат още много неща, преди градът официално да бъде предаден на окупаторите. Той ѝ каза, че след един ден кабинетът на премиера Рейно ще подаде оставка. Възнамерявали да избягат на юг към Бордо.

Лиан го погледна, внезапно изпаднала в паника.

— Ти с тях ли заминаваш?

— Разбира се, че не. Мислиш ли, че бих те оставил тук сама? — Гласът му бе уморен, рязък и сърдит и тя не схващаше какво ѝ говори.

— Но не се ли налага? Арман...

— Ще говорим за това по-късно. Сега правете, каквото ви казвам и стойте вътре. Внимавай децата да не вдигат шум. Не пускай прислужниците да излизат...

Той я засипа с поток последни наставления и изчезна в притихналите улици.

И други се спотайваха в домовете си като тях. Когато германците плъзнаха из Париж, градът изглеждаше изоставен. Нямаше и едно отворено кафене. Нямаше нищо — нито хора, нито отворени магазини, нито френски войници. Онези, които бяха предпочели да избягат, си бяха отишли още преди няколко дни, а решилите да останат се криеха. Но привечер неколцина се осмелиха да излязат на балконите, размахвайки немски флагчета, и когато Лиан ги видя, стомахът ѝ се преобърна. Това бяха предатели, свине. При вида им ѝ идеше да изпищи, но вместо това тихо дръпна пердетата и зачака връщането на Арман. Дни наред се бе чудила какво ще правят. Вече не можеха да избягат. Бяха в ръцете на германците. Когато след обявяването на войната реши да остане в Париж с Арман, знаеше, че един ден това може да се случи. Ала дълбоко в сърцето си никога не бе го вярвала. Никой не можеше да завземе Париж. И не го бяха завзели. Градът беше предаден.

Арман се върна едва след два дни, малко преди зазоряване. Странно спокоен, с бледо лице, той се отпусна на леглото в спалнята, както си бе с дрехите, без да каже и дума на жена си. Не спеше, не говореше, просто лежеше. След два часа стана, изкъпа се и се преоблече, а Лиан само стоеше и го гледаше. Очевидно бе, че ще

излиза, но къде? Вече нямаше министерство, в което да ходи на работа. Сега то принадлежеше на германците.

— Къде отиваш?

— Днес Рейно ще си подава оставката. Аз трябва да присъствам.

— И ти ли ще напуснеш поста си?

Арман кимна.

— А после какво?

Той тъжно погледна съпругата си. Най-последно трябваше да й каже нещо. Вече от месеци принадлежеше на Франция, не на Лиан. Все едно че имаше две жени, а нямаше сили и за двете. Чувстваше се така, сякаш бе изменил на Лиан, с цялото й търпение, цялото й доверие, цялата й любов. Дължен бе да й каже. Твърде дълго бе пазил тайните си.

— Рейно заминава днес за Бордо, Лиан. — Думите прозвучаха и на двамата като зла прокоба, но той й бе казал това още преди два дни. И я бе уверил, че той самият няма да замине. — Преди това ще има официална капитулация.

— И ще ни управляват германците.

— Индиректно. Маршал Филип Петен ще ни стане президент, с тяхно съгласие. Подкрепят го Жан Франсоа Дарлан и Пиер Лавал, двама добри мъже от френските военноморски сили — прозвуча, сякаш я осведомяваше за предстоящи приеми, и Лиан го погледна втренчено.

— Какво говориш, Арман? С германците ли ще сътрудничи този Петен?

— За доброто на Франция.

Тя не можеше да повярва на ушите си. И какво бе неговото място в цялата тази бъркотия? При Рейно и стария свят или при Петен и неговото съглашателство с германците? Беше й много трудно да го попита, но трябваше:

— А ти? — Но изведнъж си даде сметка, че той всъщност й го бе казал. По-миналата нощ, когато й съобщи, че Рейно ще избяга в Бордо, а той самият ще остане. Почти й призля, като си спомни за това, и седна на ръба на леглото с разширени от ужас очи. — Отговори ми, Арман!

В първия момент той не рече нищо, само бавно се отпусна до нея. Положително нямаше да бъде рисковано, ако й кажеше повече,

отколкото първоначално бе възнамерявал. Тя му липсваше вече от толкова време! Но бе жизненоважно да не я намесва.

— Арман? — От очите ѝ бавно затекоха сълзи.

— Аз оставам с Петен — Думите се откъртиха от устата му като камъни, ала като го сподели с нея, от раменете му сякаш падна тежко бреме.

Като чу това, тя само поклати глава, разплакана, сетне го погледна отчаяно.

— Не ти вярвам.

— Така трябва.

— Защо? — изтръгна се от нея една-единствена изпълнена с възмущение дума, докато хлипаше, изгубила контрол над себе си.

Тогава той промълви шепнешком:

— Така най-добре мога да служа на Франция.

— С Петен? Ти си луд! — изкрещя тя, но внезапно видя нещо в очите му, притихна и се взря в него. — Какво имаш предвид? — сниши тя глас и той взе ръцете ѝ в своите.

— Скъпа моя... каква добра съпруга ми беше ти... Толкова храбра и силна през цялата тази зима... Понякога по-силна и от мен... — Той въздъхна дълбоко и заговори толкова тихо, че да го чува само тя: — Петен ми има доверие. Той ме познава от Първата световна война. Тогава се бих добре за него и вярва, че сега също ще бъде така.

— Какво се опитваш да ми кажеш, Арман? — Говореха с приглушен шепот, без дори да знае защо, но вече се досещаше, че той се готви да ѝ довери онова, за което се бе питала месеци наред.

— Че ще остана в Париж и ще работя за Петен.

— Ще работиш за германците? — но това вече не бе обвинение. Беше въпрос.

— Външно ще изглежда така.

— А в действителност?

— Ще работя за другите, по всеки достъпен за мен начин. В много райони ще има съпротивително движение. Правителството вероятно ще се премести в Северна Африка. Аз ще поддържам тесни контакти с Рейно, с Дьо Гол, с останалите.

— И ако те хванат, ще те убият — едва пресъхналите сълзи отново рукнаха. — За бога, с какво си се захванал?

— С единственото, което мога да върша сега. Твърде стар съм, за да избягам с другите в планината. Пък и моята сила не е там. През целия си живот съм бил на дипломатическа работа. Зная какво да правя, за да им помагам. Говоря немски...

Той не довърши изречението, а тя внезапно обви ръце около него и го притисна до себе си.

— Нещо ще стане с тебе... Не бих го понесла...

— Нищо няма да стане. Ще бъда много предпазлив. Тук ще съм в безопасност. — Тя се досети какво ще последва, не искаше да го чуе. — Но сега държа ти и децата да се върнете в Щатите, веднага щом успеем да ви измъкнем от Франция.

— Не мога да те изоставя.

— Нямах избор. През септември не биваше да ти позволявам да оставаш. Но толкова исках да си с мен... — Гласът му се пречупи. После продължи. Разбирал колко трудни са били за нея последните девет месеца и съжалявал, че я е задържал до себе си. Това било егоистично и той го знаел. Но вече не можело да продължава така: — Ако останеш, ти ще си заплаха за моята мисия, Лиан... И децата... Сега, когато в Париж е пълно с немци, тук е прекалено опасно за тях. Щом успея да го уредя, ти трябва да заминеш.

Тя се надяваше, че няма да го уреди скоро. Ужасяваше се от мисълта, че ще го остави сам във Франция да работи като двоен агент срещу германците и Петен.

Но когато малко по-късно той отиде да се съвещава с Петен и немците, за пръв път от месеци ѝ бе радостно на душата, независимо от страховете. Беше усетила, че нещо се готви, и неизвестността едва не я бе сломила. Дори бе загубила доверие в Арман бе започнала да го подозира. А сега се чувстваше виновна. Ала също така изпитваше към него нещо, което дълго-дълго време не бе чувствала — пламенна обич и уважение. Той ѝ се бе доверил, знаеше, че може да разчита на нея, и тя вярваше в него, както бе вярвала в самото начало. Париж падна, а техният брак се възраждаше от пепелта. И за пръв път от дълго време тя с леко сърце отиде да приготви закуската на дъщерите си.

Същия следобед Петен официално бе назначен за държавен глава на Франция. Както бе предрекъл Арман, Рейно избяга в Бордо. Бригаден генерал Шарл дьо Гол замина за Лондон да преговаря за

прехвърлянето на войски в Северна Африка, а Чърчил тържествено обеща да помага на френската съпротива с всички възможни средства.

На 18 юни Дьо Гол се обърна към французите с кратка реч по радиото, призовавайки все още верните на страната да продължават борбата. Лиан го слушаше жадно по скрития в гардеробната апарат — за в случай, че германците внезапно нахълтат в къщата. Човек вече не можеше да бъде сигурен в своята неприкосновеност, Арман я бе предупредил за това още с падането на Париж. Вечерта тя преразказа речта на съпруга си. А той ѝ съобщи, че търси кораб за нея. Наложително бе бързо да я отпрати от Франция. Ако го направеше по-късно, хората на Петен можеха да се усъмнят защо жена му ще иска да заминава. Но ако тя тръгнаше непосредствено след падането на Париж, той би могъл да обясни, че като американка Лиан не одобрява неговата лоялност, пътищата им са се разделили и тя е пожелала да се прибере в собствената си страна.

След четири дни Арман замина за Компиен, в Северна Франция, за да присъства, когато Хитлер, Гьоринг и шефът на Хитлеровото върховно командване Каител представят условията на окупацията и официално стават господари на неговата родина. Церемонията късаше душата му и когато оркестърът засвири „Дойчланд, Дойчланд юбер алес“, му се струваше, че ще припадне, ала продължаваше храбро да се усмихва и от все сърце се молеше един ден този кошмар да свърши. В момента с радост би дал живота си, за да спаси Франция от нацистите.

Когато се прибра вечерта, Лиан си помисли, че никога досега не е имал толкова лош вид. Арман дълго време се бе запазил младолик, но през последните месеци се състари направо пред очите ѝ. Тази нощ той се обърна в леглото към нея и я докосна с такава нежност и страст, каквито Лиан не си спомняше да е проявявал от много години. После лежаха един до друг, всеки със собствените си мисли и мечти. Арман се опитваше да прогони от съзнанието си онова, на което бе станал свидетел през деня. Бе гледал как похищават страната му, неговата първа любов.

Лиан се надигна на лакът и го погледна. От очите му бавно се стичаха сълзи.

— Недей, любов моя... — притисна го към себе си тя. — Скоро всичко това ще свърши — но ѝ се искаше и той да е с останалите в Бордо, а не да изпълнява тази задача в Париж, на която се бе посветил.

Арман въздъхна дълбоко и я погледна.

— Имам да ти казвам нещо, Лиан.

Тя не знаеше какво още да очаква и за миг в очите ѝ се мярна страх.

— Намерих кораб за теб и децата. Товарен. Още стои около Тулон. Не зная дали не са научили за него, но той не е толкова значителен, че да ги е грижа за него. На мен ми съобщиха от Съпротивата. Не се е доближавал до брега, стои на котва доста далеч в морето. Преди седмица на него се натъкнала рибарска лодка, от нея екипажът научил за капитулацията на Франция. Сега корабът чака. Щял да се връща в Северна Африка, за да помага на правителството, но тук още има такива като тебе, и това може да се окаже последният ви шанс да се измъкнете. Аз лично ще ви закарам в Тулон, а там ще се качите на рибарска лодка, която ще ви отведе на кораба. Опасно е, но много по-опасно ще бъде, ако останете.

— За теб рискът е много по-голям, Арман. — Тя седна в леглото и тъжно се взря в единствения мъж, когото някога бе обичала. — Защо не отидеш в Северна Африка да работиш за правителството?

Той поклати глава.

— Не мога. Те са принудени да вършат работа си там. Моята е тук — и се усмихна тъжно. — И ти си имаш своя работа, Лиан. Трябва да заминеш оттук и да вземеш със себе си моята тайна. И децата ни. Налага се да се грижиш за тяхната безопасност, докато свърши тази лудост. А после отново ще се върнеш при мене. — Той въздъхна и устните му се извиха в горчиво-сладка усмивка. — Тогавя може дори да се пенсионирам. — Но знаеше ли някой кога ще бъде това?

— Би трябвало да се пенсионираш сега.

— Не съм чак толкова стар.

— Дал си достатъчно.

— И сега ще дам най-доброто, на което съм способен.

Лиан напълно му вярваше. Оставаше ѝ само да се моли да не заплати с живота си за това.

— Няма ли нещо по-малко опасно, което да вършиш за Франция?

— Лиан... — взе я в обятията си той. Тя много добре познаваше съпруга си. Вече бе твърде, твърде късно да промени решението му. Радваше се само, че преди да я отпрати от Франция, Арман ѝ бе казал истината. Мисълта, че искрено се е съюзил с Петен, сигурно би я

убила. Сега поне знаеше как стоят нещата. Нямахте да каже на никого, защото нейната недискретност можеше да му струва живота, но поне знаеше. Един ден двамата щяха да обяснят всичко на дъщерите си, които сега и без това бяха много малки, за да го разберат.

Отне ѝ доста време, докато събере кураж да го попита за онова, което не искаше и да знае:

— Кога заминаваме?

Той не ѝ отговори веднага и я стисна още по-силно в обятията си.

— Утре вечер.

Тя ахна и въпреки усилията да бъде смела, раменете ѝ затрепериха и се разплака.

— Шшш... mon ange... ça ne vaut pas la reine^[1]... Скоро ще бъдем отново заедно. Но само Бог знаеше кога.

Тази нощ дълго лежаха будни един до друг и когато слънцето се показа, Лиан с болка си помисли, че би предпочела изобщо да не бе изгрявало.

[1] Ангел мой, не си струва да се измъчваш (фр.). — Б.пр. ↑

Пътуваха до Тулон по странични пътища, във взета под наем кола и с угасени фарове, Арман носеше своите нови документи. Лиан си бе сложила черна рокля и черен шал, а момичетата бе облякла с ризи, панталонки и удобни обувки. Всяка носеше по една малка чанта с нещата си. Останалото трябваше да оставят във Франция. По пътя говориха много малко. Децата спяха, а Лиан често поглеждаше Арман, сякаш за да запечата в съзнанието си последните мигове с него. Не ѝ се вярваше, че само след броени часове тя и дъщерите им вече ще са заминали.

— Ще е по-лошо дори от последната ми година в училище — пошегува се тя с тих глас, за да не събуди момичетата. И двамата си спомниха времето, когато бяха сгодени и Арман беше във Виена, а тя в колежа „Милс“ в Оукланд. Ала разбираха, че сега раздялата им може да продължи много повече от година. Никой не знаеше докога. Хитлер здраво бе стиснал Европа за гушата и щеше да е нужно време, за да се разхлаби хватката му. Но Лиан бе сигурна, че Арман ще направи всичко по силите си, за да се свърши по-скоро. За това щяха да внесат своя дял и други хора, също така предани като него. Дори гувернантката я бе смаяла. Когато със съжаление ѝ съобщи, че ще заведе децата в Щатите, и че не могат да я вземат със себе си, с изненада установи, че мадмоазел приема тази новина с радост. Тя без заобикалки заяви, че не желае да работи за един сътрудник на Петен, а сетне в изблик на патриотичен плам призна, че и без това щяла да ги напусне и да се присъедини към Съпротивата, съсредоточена в сърцето на Франция. От нейна страна беше много смело да направи такова признание, но тя вярваше на Лиан. Двете жени се прегърнаха и се разплакаха. Момичетата също я изпратиха със сълзи, когато се сбогува с тях този следобед. Това изобщо бе ден на мъчителни раздели. Ала най-лошото дойде, когато на един скърцащ пристан в Тулон Арман прехвърли дъщерите си на яките мъже в рибарската лодка. Те се

вкопчиха една в друга и заплакаха, а Лиан го прегърна за последен път с молба воните и престана да владее гласа си.

— Ела с нас, Арман... Моля те, скъпи...

Но той само клатеше глава и я притискаше към себе си с опънато като струна тяло и силни както винаги ръце.

— Имам работа тук. — Погледна още веднъж дъщерите си, после нея. — Помни какво ти казах. Ще ви изпращам писма, цензурирани или не, по какъвто начин успея. И дори когато не получиш нито ред, знай, че аз съм добре... Имай ми вяра, моя любов... Бъди смела... — Гласът му затрепери и очите му се напълниха със сълзи, но той ѝ се усмихваше. — Обичам те с цялото си сърце и душа, Лиан.

Тя се задави в собствените си ридания и го целуна в устата, а той нежно я бутна в ръцете на човека.

— Бог да е с тебе, любов моя... Au revoir, mes filles^[1]...

Без да чака секунда повече, лодката потегли и го остави там да маха в раирания си костюм, с развята от летния бриз бяла коса.

— Au revoir... — прошепна отново той, когато нощният мрак погълна малката рибарска лодка. — Au revoir...

И се молеше да не е сбогом.

[1] Довиждане, момичета (фр.). — Б.пр. ↑

Стана така, че за да стигнат до „Довил“, им бяха нужни не един, а два дни. Бе се наложило товарният кораб да отплава по-навътре в морето, за да не бъде забелязан, но хората от рибарската лодка знаеха точно къде да го намерят. Те сновяха до него и обратно вече от седмица и на връщане редовно ловяха риба, тъй че ако ги спрат, да има с какво да оправдаят отсъствието си. Но немците бяха твърде заети да се радват на Франция, Съпротивата още не се бе разгърнала с пълна сила. Кафенета, момичета и булеварди не им даваха да откъснат очи от брега. А през това време „Довил“ чакаше и събираше пътниците, които пристигаха през цялата седмица. Корабът бе оставил товара си в Северна Африка и щеше да пътува празен, с изключение на шейсетте човека в петнайсетте каюти: главно американци, двама френски евреи, десетина англичани, живели в Южна Франция, и няколко канадци — общо взето, странна смесица от хора, изгарящи от нетърпение да напуснат страната и щастливи, че са на борда му.

В очакване да потеглят, те по цял ден се тълпяха тихо на палубата, а вечер седяха заедно с екипажа в претъпканата трапезария. Капитанът бе казал, че ще отплават без много шум късно същата вечер, ала преди това трябвало да се качат още една жена и две момиченца — семейството на френски дипломат.

Когато Лиан и дъщерите ѝ стигнаха до кораба, се оказа, че са единствените същества от женски пол на борда, но тя бе твърде претръпнала и изтощена, за да се разтревожи от това. През двата дни децата бяха плакали непрекъснато за баща си, от лодката и трите се бяха вмирисали на риба. Елизабет бе повръщала по целия път, а тя не можеше да мисли за нищо друго, освен за Арман. Началото на тяхното завръщане в Щатите бе кошмарно, но вече бяха поели пътя и трябваше да издържат. Тя бе задължена пред Арман да поддържа духа на децата, докато отново се съберат, но всеки път, когато си помислеше за това, трябваше да се бори със собствените си сълзи. Почти рухна в ръцете на хората от екипажа на „Довил“, на които се наложи едва ли не да

носят и трите до каютата. Момичетата бяха изгорели от слънцето и простудени, а Лиан бе така изтощена, че не можеше да направи и крачка повече. Затвориха вратата, паднаха в койките и моментално заспаха. Тя не се събуди до късно през нощта, когато усети лекото поклащане на кораба. Погледна през илюминатора навън в нощта и разбра, че са потеглили. Питаше се дали, преди да стигнат до Щатите няма да ги засече някоя подводница, но вече нямаше връщане, пък и Арман не би ѝ разрешил. Отиваха си у дома. Тя зави децата, тихо се върна в своето легло и спа до зазоряване.

Стана и отиде да вземе душ в банята, която дяляха с петнайсетина мъже. Петнайсетте каюти на кораба имаха на разположение четири бани и опашките бяха дълги, но не и в този ранен час. Върна се в каютата освежена и за пръв път от три дни, гладна.

— Madame? — На вратата тихо се почука и се чу непознат глас. Тя отвори и видя пред себе си смугъл моряк от френския търговски флот, който ѝ подаде димяща чаша. — Du cafe?

— Merci.

Седна и внимателно опита горещата напитка, бе трогната от това внимание. Като единствена жена на борда, можеше да очаква любезности, с каквито никой друг нямаше да бъде удостояван. Но това не ѝ се виждаше много справедливо. Всички бяха в една лодка. Усмихна се на лошата си шега. Колкото ѝ да не ѝ се беше искало да напуска Франция и Арман, бе благодарна за възможността да избяга. Обеща си да прави всичко по силите си, за да е полезна на кораба, но когато влезе с децата в трапезарията, видя, че всичко е в пълен ред. Закуската се сервираше на смени и хората бързаха да се нахранят и да отстъпят местата. Имаше атмосфера на другарство и отзивчивост, не забелязваше натрапчиви погледи. Няколко души заговориха мило момичетата. Повечето бяха американци, които по една или друга причина не бяха успели да се приберат след избухването на войната. Тя бързо откри, че поне десетина от пътниците са журналисти, двамата канадци бяха лекари, а повечето от останалите — бизнесмени, по някакви съображения останали до самия край. Говореше се много за Хитлер, за поражението на Франция и затова колко лесно бе отворил вратите си Париж... за последната реч на Дьо Гол... за Чърчил... Трапезарията гъмжеше като кошер от коментари по новините,

предаваха се слухове... И тогава тя изведнъж забеляза в другия край на помещението позната фигура.

Не можеше да повярва, че е той. Беше висок рус мъж с моряшки дрехи, които явно не му бяха по мярка, раменете му опъваха шевовете, а когато погледът ѝ се плъзна надолу; видя, че и панталоните са прекалено къси. Той се обърна да си налее още кафе от каната и сякаш усетил погледа ѝ, вдигна очи. Вторачи се в нея със същото неверие, после по лицето му се разля широка усмивка, той стана от мястото си и дойде да се ръкува с нея и да прегърне децата.

— Какво, по дяволите, правите тук? — подхвърли Ник Бърнъм, ухилен до ушите, а сетне погледна към възкъсите си панталони. — Когато пристигнах, багажът ми падна в морето. Господи, колко се радвам, че ви виждам! Къде е Арман? — Той се огледа, после видя помръкналото лице на Лиан и разбра.

Когато му отговори, гласът ѝ бе дрезгав:

— Той остана във Франция.

— Ще отиде ли в Северна Африка? — тихо попита Ник.

Тя само поклати глава. Не събра смелост да му каже, че е останал с Петен в Париж. Само вдигна очи към него и продължи да клати глава.

— Не е ли странно, Ник? Преди година всички бяхме на „Нормандия“. А я ни виж сега. — Тя се усмихна на панталоните му и двамата тъжно се огледаха наоколо. — Франция падна в ръцете на германците... Всички ние бягаме, за да спасим живота си... Кой би повярвал... — Отново спря очи на Ник. — Мислех, че отдавна си заминал.

— Не се оказах достатъчно умен. Всичко изглеждаше толкова спокойно, че реших да постоя още един месец, а после стана истински ад и беше много късно да се измъкна. През март можех да се върна с „Куин Мери“. А вместо това... — ухили се той. — Е, поне си отиваме къщи. Може би не така елегантно, както пристигнахме, но какво значение има, по дяволите.

— Какви са новините от Джон?

— Добре е. Връщам се да го избавя. Откакто е пристигнал, живее при баба си. — Тъга помрачи погледа на Ник. Животът на всички им бе пълен с толкова много усложнения, всеки носеше в себе си своята

мъчителна история. После посочи три свободни места. — Защо вие трите не седнете да закусите? После ще ви открия и ще поговорим.

— Този път ще минем без тенис, а? — усмихна се тя. Толкова странно бе, че го среща тук, но ѝ олекна. Изведнъж трагедията на бягството от войната се превърна просто в едно абсурдно приключение. Същите мисли прочете и в неговите очи.

— Невероятно, нали? А най-невероятното е, че те срещам тук.

Целия предишен ден той с вълнение бе слушал разказите на другите, удивително бе как всеки е успял да научи по някакъв начин за кораба. Хората на борда наистина представляваха интересна смесица. „Крокет шипинг“ бяха представени от Лиан, „Бърнъм стийл“ — от него, имаше двама професори от Харвард, които преди месец бяха приключили с лекциите си в Кеймбридж и даваха мило и драго да се измъкнат от Европа... Историите можеха да продължат до безкрай.

Ник отиде до мястото си да вземе чашата с кафе и преди да излезе, се върна при Лиан да побъбрят още малко. На това пътуване щяха да имат много време за разговори.

Нямаха представа колко щеше да продължи рейсът им до Ню Йорк. Всичко зависеше от това, какви отклонения от курса ще се наложи да правят, за да избягнат рисковете. Някой бе казал на Ник, че капитанът имал добра интуиция и със сигурност щял да ги държи във от опасност. По-късно, на палубата, той предаде на Лиан тази оптимистична информация.

— Е, стари приятелю, как е животът? — Момичетата играеха с куклите си на слънце, Лиан беше седнала, подпряна на една стълба, а Ник се бе облегал на парапета. — С тебе май се срещаме на най-неочаквани места...

Мислите му се върнаха една година назад, той отправи поглед към океана, после отново се обърна към Лиан.

— Знаеш ли, че моят апартамент на „Нормандия“ се казваше „Довил“? Сигурно е било някакво предзнаменование — поклати той глава.

— А спомняш ли си как говорехме за войната, все едно че никога няма да дойде?

— Арман смяташе, че е неизбежна. Тогава глупакът бях аз — вдигна той рамене. — А ти ми каза, че скоро ще трябва да направя своя избор на кого да продавам стоманата. И беше права.

— В последна сметка ти застана на правилната страна. — Това отново я накара да се замисли за Арман. Как можеше да обясни на когото и да било, че сега той работи за Петен?

Ник я погледна настойчиво.

— Всичко това не ти ли се струва ужасно нереално? Не зная... Като че ли през последната година съм бил на някаква друга планета.

Лиан кимна. И тя имаше същото чувство.

— Всички бяхме така погълнати от развоя на събитията.

— Когато се върнем, няма да ни бъде леко, знаеш ли? Там няма да искат и да чуят за онова, което знаем, което сме видели.

— Наистина ли мислиш така? — Сега това ѝ се струваше възмутително. Войната в Европа беше толкова реална. Как можеха Съединените щати да се правят, че не я забелязват? Все пак разбираше, че всички там се чувстват в безопасност, Европа бе толкова далече. И поклати глава: — Предполагам, че имаш право.

— Къде ще живеете с децата, Лиан?

По пътя за Тулон с Арман бяха обсъдили този въпрос надълго и нашироко. Той искаше Лиан да се върне в Сан Франциско, при чичо си Джордж, но тя бе непреклонна. Във Вашингтон се чувстваше повече у дома си.

— Ще се върнем във Вашингтон. Там имаме приятели. Момичетата ще могат да посещават старото си училище.

Щяха да отседнат в хотел „Шорхам“, стига да имаше свободни стаи, а после тя щеше да наеме някоя обзаведена къща в Джорджтаун, където да изчакат края на войната. Чудеше се дали изобщо да съобщава на чичо си, че са се върнали, но той бездруго щеше да разбере от банката, пък и му дължеше поне едно обаждане.

Никога не бе чувствала близък този човек и не желаше той да я притеснява със своите увещания да си отиде вкъщи. Години наред бе признавала за свой дом само местата, където бяха живели с Арман.

Тя се взря в Ник и се замисли за неговия живот. Имаше няколко неясноти, по които бе мислила доста.

— Сега се връщаш в Ню Йорк и продължаваш да живееш както преди, така ли? — Не успя да измисли по-подходящ начин, за да попита за жена му.

Той бавно кимна.

— Ще взема Джони от Бостън — открито я погледна той. Вече бе разговарял откровено с нея, нямаше причини да не го направи и сега: — Всъщност нямам представа какво прави Хилъри, откакто замина. Писах ѝ, телеграфирах ѝ няколко пъти, но след нейната телеграма през септември, с която ми съобщаваше, че благополучно са пристигнали в Ню Йорк, не се е обадила и с една дума. Подозирам, че почти не ходи при Джони. — Зелените очи засвяткаха, чувстваше нужда да ѝ каже, че е видял името на Филип Маркъм между пътниците на „Аквитания“. Не беше го споделял с никого.

— Как звучат писмата му, мислиш ли, че е добре? — питаше за Джон и погледът ѝ проникваше дълбоко в очите на Ник. И тя си задаваше същите въпроси. Преди всичко, защо Хилъри бе зарязала момчето в Бостън?

— Така мисля. Но ми се струва, че е самотен.

Лиан се усмихна нежно.

— Сигурна съм, че много му липсваш. — Още преди година се бе убедила, че Ник е прекрасен баща.

— Той също ми липсва. — Представи си своето момче и погледът му омекна. — Преди да започне войната, го заведох в Довил и си прекарахме толкова хубаво...

И двамата замълчаха. Сякаш е било преди хиляда години. Мислите им отново се върнаха към окупацията на Париж. Все още им бе трудно да повярват, че този красив град сега е в ръцете на германците, което пък напомни на Лиан за Арман и трудното положение, в което се намираше той. Толкова се страхуваше за него, а не можеше да сподели с никого. С никого. Дори с Ник. Той наблюдаваше лицето ѝ и реши, че е разбрал за какво мисли. Без съмнение за Арман. С поглед към океана, той нежно докосна рамото ѝ.

— С него всичко ще бъде наред, Лиан. Той е мъдър и способен човек.

Тя кимна безмълвно. Въпросът бе дали е достатъчно мъдър, за да надхитри германците.

— Знаеш ли, когато миналата година качих Джони на кораба и си представих как ще пътува през тези води, в които шарят немски подводници, мислех, че ще умра на пристанището. Но той пристигна благополучно, въпреки че още тогава океанът бе пълен с опасности — и я погледна уверено: — Дори Арман да е сам между германците, с

него всичко ще бъде наред. Той цял живот е бил дипломат и това ще му бъде от полза, каквото и да става.

„Каквото и да става...“ — отекнаха в съзнанието ѝ неговите думи. Само ако знаеше...

Тя тъжно погледна Ник и очите ѝ плувнаха в сълзи.

— Исках да остана с него.

— Не се съмнявам, че си искала. Но си постъпила по-разумно, като си заминала.

— Нямах избор. Арман настояваше. И каза, че нямам право да излагам на опасност децата... — Гласът ѝ се задави и тя не успя да продължи. Обърна се настрани, за да не види Ник сълзите ѝ, но той неочаквано я прегърна нежно, по братски. Застанала наред палубата, Лиан ридаше на рамото му. Подобни гледки сега не бяха нещо необичайно, дори сред мъжете. Напускайки Европа, всички те бяха загубили по нещо, бяха се разделили със скъпи хора. Изведнъж вече дори не ѝ се струваше странно, че плаче в прегръдките на този мъж, чийто път от време на време се бе кръстосвал с нейния и когото едва познаваше. Въпреки всичко и двамата имаха чувството, че се познават много добре. Винаги се бяха срещали в особени моменти, при обстоятелства, които позволяваха и на двамата да бъдат изненадващо откровени. Или той просто си беше такъв? Но сега Лиан не мислеше за това. Само хлипаше, благодарна за топлината и утехата, които получаваше от него.

Той я остави да поплаче, а после нежно я потупа по гърба.

— Хайде, нека влезем да пийнем по чаша кафе.

В трапезарията постоянно имаше на разположение една кана, сега се пиеха огромни количества кафе. На кораба нямаше какво друго да се прави, освен да се седи и да се разговаря, или да се обикалят палубите, или да се седи в каютата, докато останалите обитатели спят или споделят преживелиците си от войната. Корабът не бе създаден за забава и развлечения. А няколкото книги, подредени на лавици в трапезарията, бяха изчезнали още с качването на първите пътници. Дори движението на зигзаг омръзваше много бързо и с тази монотонна гледка към празния хоризонт наоколо бе трудно да избягаш от собствените си мисли. Те неизменно се връщаха към последните седмици, към събитията от времето преди заминаването, към хората, с които си се разделил...

Лиан седна на една свободна маса в трапезарията и се опита да спре сълзите си. Изсекна се в кърпичката с дантелка, която децата ѝ бяха подарили за последния рожден ден, и погледна Ник, опитвайки да се усмихне.

— Извини ме.

— За какво? За това, че си човек? За това, че обичаш съпруга си? Не ставай глупава, Лиан. Когато качих Джони на „Аквитания“ и корабът отплава, аз останах на кея и плаках като дете. — Още помнеше пристанищния работник, който го бе потупал по рамото, промърморвайки няколко утешителни думи. Но нищо не му бе помогнало. Никога през живота си не се бе чувствал така ограбен.

Лиан го гледаше озадачена — той не бе споменал Хилъри.

— Нали ми каза, че Хилъри е заминала с него — обърка се изведнъж тя. Само ли бе изпратил детето? А бе останала с впечатлението...

— Да — реши да сподели с нея: — И с Филип Маркъм. Знаеш ли кой е той? — Погледът му стана суров, той се загледа в кафето си, а сетне отново вдигна очи към Лиан. Говореше тихо и чашата леко трепереше в ръката му.

— Чувала съм това име. — По едно време то вървеше от уста на уста в Париж, винаги свързано с Хилъри. Но тя не му го каза. — Той е нещо като международна фигура.

Ник се усмихна горчиво.

— Международен плейбой, по-точно. Жена ми има очарователен вкус. Те двамата прекараха лятото в Южна Франция.

— Ти знаеше ли, че ще бъдат заедно на кораба?

Ник поклати глава.

— Видях името му в митническата декларация, след като заминаха онази сутрин.

Тя не се стърпя и му зададе още един въпрос:

— Това още ли те тревожи, Ник? — Вече би трябвало да е свикнал с недискретността на Хилъри.

Той погледна лицето ѝ, нежната ѝ кожа и както неведнъж, му стана чудно, че две жени могат да бъдат толкова различни.

— Тревогата ми идва не от това, че тя е моя съпруга. Вече съм се примирил с това. Никога не съм имал възможност да ти го кажа, но след като поговорихме онази нощ на „Нормандия“, аз като че

престанах толкова да го преживявам. Тя, струва ми се, ме накара да прекрача една последна граница. В Париж я оставих да върши каквото си иска. Но се тревожа заради Джони. Ако Хилъри продължава в същия дух, скоро ще си намери някого, който е по вкуса ѝ, и може да си науми да се разведе и да вземе детето. Досега се задоволяваше да живее под един покрив с мен и да си търси забавления във от къщи. Аз вече съм готов да приема това. — Той замълча за момент, а после каза на Лиан истината: — Страх ме е... ужасно ме е страх да не загубя Джони.

— Не е възможно.

— Възможно е. Тя е негова майка. Ако се разведем, тя може да постъпи, както ѝ скимне. Може да отиде да живее в Тимбукту. Тогава какво? Да го виждам веднъж в годината и да го водя на почивка за две седмици? — Често бе размишлявал над тази ужасяваща възможност, особено напоследък. От мълчанието на Хилъри разбираше, че през последните шест месеца нещата са се променили. Преди се бе чувствала донякъде задължена да му се обаждат. Но след първата ѝ телеграма от нея нямаше ни вест, ни кост.

— Не останах с впечатлението, че тя се интересува чак толкова от момчето. — Лиан, изглежда, се бе разтревожила за него.

— Така е. Но се интересува какво ще си помислят хората. Ако се откаже от него, за нея ще се говорят много лоши неща. Хилъри положително ще предпочете да го задържи и да го зарече с гувернантката му, докато тя се забавлява някъде. Миналото лято, докато беше в Кан с Маркъм, почти не му се обаждаше.

— Какво смяташ да правиш във връзка с всичко това, Ник?

Той въздъхна дълбоко и допи кафето си, после остави чашата и я погледна в очите.

— Ще се върна вкъщи и пак ще ѝ стегна юздите. Ще ѝ напомня, че е моя жена и ще си остане такава. Тя ще ме намрази още повече, но на мен ми е все едно. Това е единственият начин да задържа сина си. Ще се възползвам от него, по дяволите.

Докато го слушаше, Лиан бе обхваната от необичайна дързост. Щеше да му каже какво мисли по въпроса. Те отново бяха на кораб, в ничиите води между два свята, и всичко бе разрешено.

— Заслужаваш по-добра жена, Ник. Не те познавам много отдавна, но в това съм сигурна. Ти си свестен човек и си способен да

дадеш много. А от нея няма да получиш в замяна нищо, освен огорчения.

Той кимна. Хилъри се бе постарала достатъчно в това отношение. Сега поне сърцето му оставаше незасегнато. Ала не и сърцето на сина му. А за него момчето бе по-важно от всичко.

— Благодаря ти. Много си мила.

Размениха си усмивки над празните чаши и група журналисти, пътуващи с кораба, влязоха за поредното си кафе. Единият носеше пълна до половината бутилка уиски, да си капнат по малко в чашите. Но никой от двамата им не прие поканата да пийне глътка. Ник размишляваше над казаното от Лиан.

— Лошото е, че за да си намеря друга жена, трябва да се откажа от сина си, или най-малкото да не живея повече с него. Никога не бих го направил.

— Това е висока цена.

— Както и да постъпя, все ще е висока. Но след десет години той ще е вече голям и нещата ще са по-различни.

— А ти на колко години ще си тогава? — тихо попита тя.

— На четирийсет и девет.

— Много дълго трябва да чакаш, за да бъдеш щастлив.

— На колко години беше Арман, когато се омъжи за него?

Тя се усмихна на въпроса му.

— На четирийсет и шест.

— Аз ще бъда само три години по-възрастен. И може би, ако имам голям късмет, ще си намеря някоя като тебе. — Думите му я накараха да се изчерви и да отклони поглед, но той протегна ръка и докосна нейната. — Не се чувствай неловко. Това е самата истина. Ти си прекрасна жена, Лиан. Още когато се запознахме, ти казах, че Арман е щастливец, и бях напълно искрен.

Тя отново го погледна, в очите ѝ имаше тъга.

— Не му бе лесно с мене тази година в Париж. — Сега, когато беше наясно с какво се е занимавал, се чувстваше виновна, задето се бе държала така. — Не си давах сметка колко голяма е неговата отговорност. Почти не се виждахме и аз... — Очите ѝ отново плувнаха в сълзи и тя поклати глава. Дни наред не можеше да се отърве от угризенията за своя гняв против Арман през последните месеци. Само ако знаеше... Но как би могла да знае?

— И двамата сигурно сте били под страхотно напрежение.

— Така е — въздъхна тя. — Децата също го усещаха. Но най-вече Арман. А сега няма да може да се облекне дори на нас. — Но той не го бе правил и през изминалата година, бе носил бремето си съвсем сам. Тя погледна измъчено Ник. — Ако с него се случи нещо...

— Нищо няма да му се случи. Той е достатъчно умен, за да не се излага на излишни рискове. Ще се справи. Ти само трябва все така да държиш на него. — Ни най-малко не се съмняваше в това. Тя беше от този тип жени.

Отново излязоха и постояха на палубата, а след това Лиан отиде да потърси дъщерите си. На тях пътуването им доставяше радост, скуката все още не бе започнала да ги измъчва, макар майка им да се опасяваше, че по-късно няма да отмине и тях.

С Ник не се видяха чак до вечерта, а когато се срещнаха, той поигра с децата на гатанки под навеса в края на палубата. Повечето от пътниците бяха останали в трапезарията да пийнат и побъбрят и Лиан бе решила, че ще е най-добре да изведе дъщерите си оттам. Все още никой не бе започнал да се държи неприлично, но не бе изключено и това да стане. Въпреки че на затъмнения кораб не се говореше за това, градусът на напрежението започваше да се покачва. Появиха се неизбежните страхове, че ще бъдат ударени от немска подводница, и единственият начин да забравят, бе пиенето. И те пиеха. Много.

Лиан на свой ред се опитваше да развесели Ник и момичетата.

— Чук, чук. Кой е тук?... — Шегите, приказките и гатанките се нижеха една след друга и четиримата се смееха, насядали по стъпалата.

По някое време тя сложи децата да спят и отново излезе да се разходи. Остави спасителните жилетки до леглата им, както гласеше инструкцията, и не посмя да отиде много надалеч, но чувстваше нужда да постои навън. Обстановката в миниатюрната каюта беше потискаща. „Довил“ бе предвиден за не повече от двайсет души, разполагаше с пет двойни и десет единични каюти, а вместо това превозваше шейсет мъже, една жена и две деца, плюс двайсет и един човека екипаж. С осемдесет и четири души на борда корабът сякаш всеки момент щеше да се пръсне по шевовете и докато Лиан стоеше на палубата със затворени очи, обърнала лице срещу вятъра, врявата

откъм трапезарията ставаше все по-оглушителна. Бе премръзнала, но като че ли не усещаше това. Чувстваше се добре на открито.

— Мислех, че си си легнала.

Тя чу до себе си познатия глас на Ник, обърна се и му се усмихна. Всички вече започваха да привикват с тъмнината на кораба.

— Сложих децата да спят, но още не съм уморена.

— Горещо ли е във вашата каюта?

— Не се диша.

— Моята е като пещ — усмихна се той. — А вътре сме шестима мъже.

— Шестима? — изглеждаше шокирана.

— Аз съм в така наречения луксозен апартамент на „Довил“, но в него сложиха още пет легла. Койки, по-точно. Ако ме питаш, това не прави впечатление на никого. — За всички тях бе изключителен шанс, че изобщо са намерили някакъв транспорт, хората разбираха това. — Но да ти призная, аз не спя там.

Тя си спомни как на „Нормандия“ се бе преместил в студиото след скандала с жена си.

— Това ти е нещо като навик, нали?

— Само по време на трансатлантически пътешествия — ухили се той и Лиан също се засмя. — Този път капитанът ми показва едно идеално местенце. Под мостика има малко изолирано пространство, на което ми опъват хамак. Там никой не стъпва, на завет съм и като се поизвия малко, виждам звездите... Божествено е.

Изглеждаше доволен. Независимо от огромното си състояние, той бе човек, който се задоволява с малко. Един хамак под звездите, заети от моряците дрехи. Беше добродушен, непринуден и скромнен. В това отношение много си приличаха с Лиан. Те бяха двама от най-богатите хора в Съединените щати, но по вида им човек никога не би се досетил за това. Ник носеше тясната и къса моряшка униформа, а тя бе облякла сиви фланелени панталони и стар пуловер, косите ѝ свободно се развяваха на вятъра, нямаше бижута, ако не се смята тясната венчална халка. И двамата се чувстваха прекрасно така. Мъжете на борда се бяха стъписали, когато разбраха кой е Ник, а ако знаеха, че Лиан е наследницата на „Крокет шипинг“, биха се смаяли още повече. Тя се държеше абсолютно непретенциозно, както Ник, и това бе една от характеристиките на вътрешната им красота.

След известно време той попита:

— Искаш ли да ти донеса още едно кафе или нещо друго за пиене?

— Няма нужда. След малко си лягам. В противен случай момичетата цяла нощ ще стоят будни. Долу е толкова горещо, че и без това трудно ще заспят.

— Да кажа ли да вържат в моето малко скривалище един хамак и за тях? За два няма място, но могат да спят заедно и в каютата ще има достатъчно въздух поне за тебе.

Предложението му бе много мило и тя му се усмихна.

— Тогава ти няма да можеш да спиш. Те ще те държат буден цяла нощ, ще ги разказват вицове и ще ти задават въпроси.

— Много ще ми е приятно.

Лиан знаеше, че е искрен, но реши, че ще е по-добре да ги остави при себе си. След малко му пожела лека нощ и се върна в каютата, продължавайки да се удивява на странното съвпадение, което отново ги бе събрало на път през океана. Преди да си легне искаше да измие косата си. Откакто се бяха качили на кораба, я бе мила вече три пъти, за да се отърве от вонята на рибарската лодка. Какво преживяване само! Тя се усмихна на себе си и започна да се съблича. Щеше да е смешно, ако не бе толкова трагично. Но поне от време на време това я разсмиваше и не ѝ позволяваше да плаче непрекъснато за Арман. Достатъчно бе само да си помисли, че го е изоставила, и очите ѝ се напълваха със сълзи. Тя прогони угризенията, изми косата си в миниатюрния умивалник и я изсуши с пешкира. Вършеше всичко това на тъмно. Още с влизането си бе накарала момичетата да млъкнат, сега откъм койките им не се чуваше нищо и тя разбра, че най-сетне са заспали.

Тъкмо се бе пъхнала в собственото си легло и бе дръпнала чаршафа върху себе си, когато внезапно чу ужасяващ раздиращ звук и седна като изстреляна, опитвайки се да си спомни какво означава — сигнал за пожар, за въздушно нападение или пък потъваха? С бързина и сръчност, каквито не бе подозирала, че притежава, тя скочи от койката, грабна спасителните жилетки и разтърси децата.

— Хайде, момичета, ставайте... бързо...

Напъха Елизабет в нейната жилетка. Въпреки шума детето бе още полузаспало. Хвана Мари-Анж и помогна и на нея, после избута

двете през вратата в нощници, спасителни жилетки и обувки и започна да навлича своята. Не ѝ остана време дори да потърси в тъмнината обувките си, но не я бе грижа. Присъедини се към другите пътници, които се тълпяха в коридора, излизайки от каютите със стреснати физиономии. Повечето още не бяха лягали, но неколцина мъже изглеждаха не по малко сънени от децата. Моментално настана какофония от предположения и въпроси, а в далечния край на коридора някой крещеше, че не можел да намери спасителната си жилетка. Изсипаха се на палубата почти като единна маса и там, в далечината, видяха причината за тревогата. На хоризонта гореше като факел кораб с неопределима големина. Помежду им вече сновяха хора от екипажа и обясняваха на бърз френски, че корабът е от Халифакс, превозвал е войници и преди два дни е бил улучен от подводница. На „Довил“ току-що бяха получили съобщението. Имало хора в спасителна лодка с предавател, който вече бил доста изтощен и не можел да ги стигне на по-голямо разстояние. Корабът пътувал за Англия с повече от четири хиляди души на борда и горял от два дни.

Както новината, така и гледката на пламтящия кораб в тихата лятна нощ, бяха ужасяващи. Малко по-рано бе имало лек бриз, но сега не се долавяше дори и най-лек повей. Сякаш приближаваха самия ад и всички очи бяха приковани в картината пред тях.

Капитанът излезе на мостика с рупор в ръката и се обърна към всички на английски. Той знаеше, че повечето пътници са американци, а се налагаше веднага да привлече вниманието им.

— Ако между вас има хора с медицинска подготовка... с каквото и да било опит в гледането на болни... в даването на първа помощ, те ще са ни много необходими. Не знаем колко от пътуващите с „Куин Виктория“ са все още живи... Нека двамата лекари излязат напред, ако обичат... Ще вземем на борда толкова хора, колкото успеем да поберем. — И замълча за момент. — Не можем да потърсим помощ от други кораби по радиото, защото немските подводници в района ще установят местоположението ни.

Когато страшната реалност стигна до съзнанието им, всички замряха. Напълно възможно бе германците все още да са наблизо и „Довил“ да е следващият. Мисълта бе ужасяваща и пламъците, бушуващи на „Куин Виктория“, бяха красноречива илюстрация за онова, което можеше да ги сполети.

— Отговорността да помогнем на тези хора пада единствено върху нас. Имаме нужда от всички ви... А сега тези, които имат медицински познания, да излязат напред, ако обичат. — Пет-шест души бързо пристъпиха към капитана, той кимна, поговори тихо с тях, а после отново вдигна рупора. — Моля, опитайте се да запазите спокойствие. Ще имаме нужда от бинтове... пешкири... чаршафи... всякакви чисти ризи, каквито имате... лекарства. Възможностите ни да помогнем са ограничени, но сме длъжни да направим всичко, което зависи от нас. Ще се приближим до кораба, колкото успеем, и ще вземем всички оцелели, които открием и поберем.

„Довил“ продължаваше да се движи и в далечината вече се виждаха една-две спасителни лодки, но никой не знаеше колко още има и колко от скочилите във водата са успели да се задържат на повърхността.

— Ще използваме трапезарията като лазарет. А сега предварително ви благодаря за вашата отзивчивост. Очаква ни дълга нощ. — Той отново направи пауза и завърши: — Господ да ни е на помощ.

Лиан едва се сдържа да не каже „Амин!“, погледна децата, застанали до нея с ужасени очи, и бързо се наведе да поговори с тях в глъчката, която последва.

— Момичета, ще ви заведа в каютата и не искам да мърдате оттам. Ако стане нещо, веднага ще дойда при вас. А ако не дойда, излезте в коридора, но стойте и чакайте, докато не ви вземе някой от възрастните. — Знаеше, че ако бъдат торпилирани и тя не е в състояние да се върне, друг ще се погрижи за децата. — Ще седите и ще чакате, без да вдигате никакъв шум. Ако ви е страх, можете да оставите вратата отворена. Сега ще сляза долу с вас.

— Искаме да останем с тебе! — уплашено изхленчи Мари-Анж, изразявайки желанието и на вече хлипащата си сестра.

— Не може. Аз ще помагам тук, с каквото мога.

Докато бяха в Париж, тя бе завършила курс за първа помощ, макар сега, във внезапно настъпилата паника, да се питаше дали изобщо е запомнила нещо. Но все щеше да има полза от две допълнителни ръце. Изтича с децата в каютата, където смъкна двата чаршафа от своето легло и горните от койките на момичетата. Те щяха да минат и само с одеялата, в жегата вътре бяха излишни дори и те. Но

Лиан знаеше, че може да им потрябват, ако се наложи да се качват в спасителните лодки. Грабна собственото си одеяло и отвори малкия гардероб да погледне дрехите. Имаше доста памучни блузки и тя пожертва по две на всяко от децата за превръзки на оцелелите от „Куин Виктория“. Взе няколко сапуна, малко руло бинт и флаконче болкоуспокояващи таблетки, предписани ѝ от нейния френски зъболекар. Не разполагаше с нищо повече, което да пожертва за спасителната операция. Облече се набързо, целуна за довиждане дъщерите си и тръгна, напомняйки им да си легнат със спасителните жилетки. Тъкмо когато излизаше, Елизабет извика след нея, сетила се изведнъж за нещо:

— Къде е господин Бърнъм?

— Не знам — извика в отговор тя и забърза по коридора, молейки се да не се случи нещо на децата. Никак не ѝ се искаше да ги оставя сами, но знаеше, че за тях ще е по-безопасно да стоят настрани от бъркотията.

Когато стигна в трапезарията, възрастните на борда се бяха събрали там до последния човек и получаваха инструкции от помощник-капитана, съсухрен човек с дрезгав глас, който издаваше резки, немногословни заповеди. Той започна да ги разпределя на групи по трима човека, слагайки, доколкото това бе възможно, във всяка по някой с известен опит в даването на първа помощ, тъй че дори останалите двама да нямат никаква подготовка, поне един от всеки екип да бъде истински полезен. Двамата лекари вече се бяха заели с подреждането на наличните лекарства и превързочни материали. Единият от тях изнесе кратка беседа за третирането на рани от изгаряне. Неговите обяснения обърнаха стомасите на мнозина, но вече никой не можеше да избяга от реалностите.

Докато предаваше чаршафите и останалите неща Лиан забеляза Ник в другия край на помещението. Вдигна ръка да му даде знак и той дойде при нея тъкмо навреме, за да ги разпределят в една група. Помощник-капитанът предпочиташе хората, които се познават, да работят заедно. Смяташе, че така ще им е по-лесно да действат като екип. После в претъпканата трапезария отново се появи капитанът, за да направи още едно съобщение.

— Най-вероятно много от хората са загинали при първоначалната експлозия, но ние допускаме, че все още има и доста

оцелели. Открихме само четири спасителни лодки, но положително и във водата са се задържали стотици. Моля екипите с носилките да заемат местата си на палубата. Моите хора ще качват оцелелите на борда. Вашата задача е да се погрижите за тях на място или да помогнете за пренасянето им в трапезарията. Лекарите ще определят кой да остане и да работи тук с тях. И искам да благодаря на онези от вас, които се отказаха от каютите си. Все още не знаем дали ще се наложи да ги използваме, но това не е изключено. — Той обиколи помещението с мрачен и напрегнат поглед, кимна и излезе.

Щеше да мине поне още час, докато се приближат достатъчно, за да започнат спасяването на оцелелите и сформираните групи от по трима човека излязоха на палубата да наблюдават и да чакат. Ник осведоми Лиан, че повече от половината пътници са освободили леглата си и са приели да спят на палубата, за да бъдат настанени вътре пострадалите. Хора от екипажа вече окачвали в каютите хамаци, тъй че там да се поберат по възможност повече хора. Не и го каза направо, ала тя се досети, че и той е между онези, които са се отказали от своето легло. И без това спеше на открито. Но бе сигурна, че и да не беше така, не би постъпил по-различно. Той беше между първите, поставили се на разположение и сега докато стояха на палубата, изглеждаше спокоен. Подаде ѝ чаша кафе, солидно подсилено със скоч.

— По-добре да не пия... — понечи да откаже тя, но той настоя:

— Остави това. Изпий го. Ще ти помогне да издържиш до сутринта. — Беше един часът и им предстоеше дълга нощ. Ник я погледна загрижено. — Помирисвала ли си някога изгоряла плът, Лиан?

Тя поклати глава и сръбна от чашата, която бе тикнал в ръцете ѝ.

— Дръж се! Ще бъде ужасно.

Никой не знаеше колко са оцелелите от експлозията. Нямаше начин да разберат. Дори хората, подаващи слаби радиосигнали от спасителната лодка, не можеха да им кажат много. Течението ги бе отнесло далече от кораба и както твърдяха, около себе си виждали предимно тела на загинали. От „Довил“ им се бяха обадили по радиото само веднъж, за да им кажат, че са чули тяхното SOS. Не желаеха да навлизат в подробности, опасявайки се, че германците може също да ги слушат. Не им дадоха никакви данни за своето местоположение, но

когато приближиха, изпратиха съобщение по морзовата азбука със светлинен сигнал, за да знаят хората, че са тук, и те им отвърнаха със слаб лъч от фенер. „Слава богу!“ — гласеше техният отговор и докато стояха в напрегнато очакване, Ник го преведе на Лиан. На палубата не им бе разрешено да пушат, а уискито, което се подаваше от човек на човек, сякаш само още повече изостряше сетивата им. Стори им се, че минаха часове, докато най-сетне стигнаха до огромно пространство, осеяно с дъски и греди от кораба. На тях се крепяха десетина тела, но всички бяха буквално живи опечени. Отминаха още една група плаващи трупове, а сетне отдолу внезапно се чу вик, моряците от екипажа на „Довил“ внимателно положиха двама мъже в гумена лодка, която бе изтеглена бавно на борда, пред първия от чакащите екипи. Пострадалите, невероятно обгорени, бяха веднага пренесени при лекарите в трапезарията. Тя бе превърната в операционна, с ярка светлина зад боядисаните в черно прозорци. Това бе нарушение на правилата за затъмнение, но бе неизбежно при тези извънредни обстоятелства.

Лиан гледаше стъписана двете тела и мъчейки се да не повърне, инстинктивно се вкопчи в Ник. Той не каза нищо, но тя изведнъж усети ръката си в неговата и след малко, когато заедно с него и един канадски журналист помогнаха трима мъже да бъдат качени на борда, вече не изпитваше отвращение и страх. Двама от тях бяха жестоко обгорени, а на третия бе провървяло, имаше изгаряния само по лицето и ръцете, но и двата му крака бяха счупени. Лиан крепеше главата му, докато Ник и канадецът го слагаха на носилката, а друг екип дойде и се зае с останалите двама.

— Какъв кошмар!... Едновременно удариха и носа и кърмата... — Очите на младежа бяха ужасени и блестящи, лицето му — безформена маса от овъглена плът.

Лиан се пребори със сълзите и тихо прошепна:

— Всичко е вече наред... Ти си добре... — Би казала същото и на децата си, ако бяха пострадали.

Изведнъж се видя да го държи нежно в ръцете си, докато лекарите се занимаваха с него. Следващото нещо, което стигна до съзнанието ѝ, бе, че ги наблюдава как оперират, а Ник е някъде навън. Когато единият лекар свърши, помоли я да остане и тя започна да му

помага, докато той мажеше изгарянията с мехлеми, почистваше рани и ампутиреше една ръка. Това бе нощ, която никога нямаше да забравят.

В шест часа сутринта лекарите поседнаха за малко и прегледаха нечий бележки. На борда бяха качени двеста и четирима оцелели от „Куин Виктория“, а във водите наоколо нямаше повече никакви признаци на живот. Бяха преминали покрай стотици овъглени тела. Преди половин час бяха прибрали от спасителна лодка хора само с леки наранявания и ги бяха настанили в една от готовите освободени каюти. В закачени един до друг хамаци, по леглата и на дюшеци по пода във всяко от спалните помещения имаше по дванайсет до четиринайсет души. Трапезарията все още приличаше на лазарет и навсякъде се носеше миризма на изгоряло. Когато ги качваха на кораба, хората бяха покрити с катран и бензин. Почистването на раните беше най-трудно от всичко и то бе възложено на Лиан, тъй като лекарите бяха забелязали внимателните ѝ пръсти. Ала сега, докато седеше до тях, тя чувстваше, че не е в състояние да почисти и една рана повече. Цялото тяло я болеше — вратът, ръцете, главата, гърбът. И въпреки това, ако бяха внесли още някого, пак щеше да стане, както и всички останали.

Пътниците на „Довил“ започнаха бавно да влизат в трапезарията. Бяха направили, каквото бе по силите им, и го бяха направили добре, благодарение на тях много от спасените щяха да запазят живота си.

За повечето мъже от екипите на палубата това бе първият истински сблъсък с войната. Лекарите имаха още работа, вече се бяха явили доброволци да се грижат за ранените, които щяха да работят на смени до пристигането им в Ню Йорк, но най-лошото бе вече отминало.

В осем часа всички се събраха на палубата да наблюдават притихнали потъването на „Куин Виктория“, която се изгуби под повърхността със страхотен рев, изхвърляйки струи пара до небесата.

Капитанът и екипажът претърсваха океана още два часа след това. Не бе останал и един жив, само мъртви тела злоещо се поклащаха сред леките вълни. Вече бяха починали девет от прибраните предишната нощ мъже, оцелелите на борда намаляха на сто деветдесет и петима. Всички бяха настанени в освободените за тях каюти. Сега пътниците щяха да спят при екипажа, в хамаци или на дюшеци, а багажът им бе наблъскан под леглата или по коридорите.

Единственото изключение сред този хаос трябваше да бъдат Лиан и децата, но тя настоя да се използва и тяхната каюта. В четири часа сутринта бе изтичала замалко долу с един от моряците и двамата бяха пренесли момичетата в каютата на помощник-капитана. До края на пътуването той щеше да спи при капитана, а те двете трябваше да се задоволят с неговото тясно единично легло.

— Et vous, madame?^[1] — Морякът я гледаше с уважение, тя бе работила през цялата нощ като Флорънс Найтингейл. Но Лиан бързо вдигна рамене.

— Аз мога да спя и на пода.

После побърза да се върне в трапезарията при лекарите, при ръцете, които трябваше да държи, раните, които трябваше да почиства и краиците, които трябваше да намества. Шумът от късането на чаршафи за превръзки, от стоновете продължаваше час след час и ставаше така привичен, както шумът на океана.

Но когато „Куин Виктория“ потъна, на палубата не се чуваше нито звук. После капитанът се обърна към всички през рупора:

— Je vous remercie a tous... Благодаря на всички ви... Тази нощ вие направихте невъзможното... И дори да ни се струва, че спасените са твърде малко, не забравяйте, че без вашата помощ още близо двеста човека биха се простили с живота.

Бяха научили, че на „Куин Виктория“ са загинали три хиляди и деветстотин души.

Пътниците и екипажът работеха на смени, полагайки усилия да запазят хората, за чието спасяване се бяха борили така самоотвержено. Сега основният проблем бяха инфекциите, които можеха да доведат до загуба на крайници и дори на човешки живот. Някои от пострадалите имаха толкова висока температура, че бяха в делириум, но умряха само още двама и много от случаите бяха вече овладени. Пътуването продължаваше и лекарите всеки момент щяха да рухнат от изтощение, а още не бяха изминали и половината разстояние. Докато помагаша на хората от канадския кораб, бяха изгубили денонощие и нещо, а зигзагообразният курс им бе отнел дори повече време. Но сега капитанът следеше още по-зорко да не се натъкнат на германците.

Едва на втория ден след спасителната операция успяха да накарат Лиан да се прибере в каютата на помощник-капитана и тя направо падна в леглото. Децата бяха някъде из кораба, хората от

екипажа ги бяха взели под своя опека и тя знаеше, че прекарват повечето време на капитанския мостик. Но като се просна на тесния креват, не бе в състояние да мисли за това, чувстваше се така, сякаш не бе лягала от години, и моментално пропадна в съня като в някаква дълбока черна дупка.

Когато се събуди, пак бе нощ и целият кораб бе потънал в мрак. Чу тих звук от някакво движение в каютата и седна в непознатото легло, чудейки се къде е.

Познат глас попита:

— Добре ли си?

Ник се приближи до нея и тя успя да различи лицето му на лунната светлина, която проникваше през непокритите с черна боя ъгълчета на прозорците.

— Господи — разтърси тя глава, опитвайки се да прогони съня. Все още беше в същите мръсни дрехи, които не бе сваляла два дни от гърба си, но той изглеждаше още по-зле. — Как са хората?

— Някои започнаха да се съвземат.

— Има ли още умрели?

Той поклати глава.

— Засега няма. Да се надяваме, че ще издържат, докато стигнем до брега. Неколцина вече се разхождат из кораба. — Сега той се тревожеше повече за нея. Тя се бе държала забележително в импровизираната операционна, виждаше я всеки път, когато внасяха поредния пострадал. — Искаш ли да хапнеш нещо? Донесъл съм ти сандвич и бутилка вино.

Но само при мисълта за храна започваше да ѝ се повдига. Тя поклати глава, облегна се на възглавницата и потупа леглото, давайки му знак да седне до нея.

— Не мога да ям. А ти? Поспа ли малко?

— Достатъчно.

Лиан видя, че той се усмихва, и въздъхна дълбоко.

Какви невероятни събития им се бе паднало да преживеят!

— Къде са децата?

— Спят в моя хамак горе на палубата. Там са на сигурно място, а и дежурният офицер ги наглежда. Добре са увити в одеяла. Не им позволих да идват тук и да те будят. — И пак я подкани: — Хайде, Лиан, искам да хапнеш нещо.

Сега, когато на кораба имаше три пъти повече хора дажбите на всички бяха по-малки, отколкото преди спасителната операция, но готвачът правеше чудеса и продължаваше да храни всички. Като по чудо кафето и уискито още не бяха свършили и имаше достатъчно за всички. Той ѝ подаде сандвича и махна тапата на пълната до половина бутилка вино. Измъкна от джоба на моряшкото яке една чаша и наля малко.

— Ник, не мога... Ще повърна.

— Изпий го. Но първо изяж сандвича.

Тя предпазливо отхапа и почувства как празният ѝ стомах се свива от храната, но трябваше да признае, че след като превъзмогна първоначалното повдигане, сандвичът ѝ се услади, както и първата глътка вино. Подаде чашата на Ник и той също отпи.

— Би трябвало да стана и да видя с какво мога да бъда полезна.

— До сега са оживели и без теб, ще издържат още някой и друг час.

Тя му се усмихна в тъмното, очите им вече бяха свикнали с липсата на светлина.

— Какво не бих дала за една гореща вана.

— И за чисти дрехи — усмихна се той. — Моите са станали на кора, ако ги оставя, ще стоят изправени.

И двамата изведнъж си спомниха за „Нормандия“ преди една година и избухнаха в смях. Смяха се, докато от очите им не потекоха сълзи. Тук, в каютата на помощник-капитана, в тъмното, те бяха далеч от кошмарната реалност, от обгорените и осакатени мъже, и им олекваше при мисълта за абсурдните тържествени балове и вечери в официално облекло.

— Спомняш ли си всичките онези куфари, които влачехме?

Двамата отново се запревиваха от смях — веселие, породено от напрежението, умората и облекчението. Те бяха в изпокъсани мръсни дрехи, на кораб, който със собствените си пътници и екипажа превозваше близо триста човека, и „Нормандия“, с нейните клетки за кучета, открити палуби, луксозни апартаменти, пушалня и голям салон, им приличаше на истински кораб на глупците. Тя беше красив плаващ остров, но вече принадлежеше на миналото, а днес те седяха на едно тясно легло и си поделяха бутилка вино, питайки се дали някоя немска подводница няма да ги торпилира още през следващия час.

След известно време се успокоиха и Лиан се взря в мрака към сенките върху лицето на Ник.

— Виж само колко се промени животът ни. Невероятно, нали?

— Скоро целият свят ще се промени. Това е само началото. Ние просто бяхме въвлечени по-рано от повечето хора. — Очите му надникнаха дълбоко в нейните, дори в тъмното усещаше тяхното притегляне и без колебание изрече онова, което му бе на ума. Кой знае, може би след час всички щяха да са мъртви и нямаше да има друга възможност да ѝ го каже. — Ти си красива, Лиан. По-красива от всяка друга жена, която съм познавал... С красива душа и красива външност. Толкова бях горд с тебе миналата нощ!

— Струва ми се, че намерих сили да издържа, защото знаех, че ти си наблизо. Усещах, че мислиш за мен.

Изведнъж сякаш нямаше друг свят, освен този, нямаше други хора, освен тях, сами в тясната каюта. Той протегна ръка, хвана нейната, и без да каже дума повече, я притисна до себе си. Целунаха се и нейните устни бяха не по-малко жадни от неговите. Останаха дълго прегърнати и се целуваха с отчаянието и страстта на хора, усетили вкуса на смъртта, но останали живи.

— Обичам те, Лиан... обичам те... — Устните му поглъщаха шията, лицето, устните ѝ, и сякаш нечий чужд глас, не нейният, отговори:

— Обичам те, Ник...

Лиан шептеше нежно, думите на Ник бяха като милувка. Дрехите сякаш сами паднаха от тях, те легнаха и сплетоха тела, забравили за всичко и всички... Двамата бяха единствените оцелели от едно забравено време и нямаше за какво друго да мислят, освен за този кратък миг на страст и любов. После заспаха, прегърнати здраво, и не отвориха очи чак до сутринта.

[1] А вие, госпожо? (фр.). — Б.пр. ↑

Ник и Лиан бавно се събудиха в прегръдките си, когато яркото слънце вече надничаше през черната боя. Той се надигна и се взря в нея без разкаяние, търсейки да прочете на лицето ѝ същото спокойствие. Гледаше дългите грациозни крайници, големите очи, разчорлените руси коси и ѝ се усмихваше.

— Наистина мисля онова, което ти казах снощи, Лиан. Обичам те.

— И аз те обичам.

Лиан недоумяваше как можа да изрече тези думи. Тя обичаше Арман. И все пак знаеше, че колкото и да е странно, от дълго време обича и този човек. През самотните месеци, докато гледаше как Арман се отдалечава от нея, често бе мислила за Ник. От самото начало изпитваше към него някакво дълбоко, необяснимо уважение. Това бе по-различна любов от онази, която бе познавала досега, ала не се разкайваше за стореното. Те бяха оцелели заедно, сами в един свят непознат за всички останали, и тя му принадлежеше. Може би това никога повече нямаше да се повтори, но в този момент му принадлежеше с цялото си сърце и душа.

— Не зная как да ти кажа какво изпитвам... — затърси верните думи, но Ник я погледна с разбиране.

— Недей. Аз знам. И в това няма нищо лошо. Точно сега имаме нужда един от друг. Може би отдавна сме си били необходими.

— А когато се върнем? — опитваше се да разбере Лиан, но той поклати глава, гледайки я в очите.

— Излишно е да мислим сега за това. В момента живеем тук. С тези хора на кораба. Останахме живи и имаме право да отпразнуваме това, като се обичаме още повече. Не е необходимо да гледаме подалеч в бъдещето.

Лиан някак чувстваше, че той е прав. Ник я целуна нежно по устните и тя остави ръцете си да шарят нагоре-надолу по гърба, по ръцете, по бедрата му. Усети, че пак го желае и не знаеше дали това е

грешно, или е само израз на жизнеутвърждаващото начало у тях, сетне отново се любиха и тя забрави въпросите. По-късно с неудоволствие стана и започна да се мие в миниатюрния умивалник. Той я наблюдаваше, сякаш бяха любовници от години и помежду им нямаше място за никакъв свян, за никаква неловкост. Само преди броени часове се бяха сблъскали заедно със смъртта. Това сега също бе едно общо преживяване, но бе нещо много по-естествено. Беше животът.

— Докато се обличаш, ще ида да видя какво правят децата — усмихна ѝ се Ник, щастлив, както не се бе чувствал от години. Те двамата бяха помогнали за спасяването на близо двеста живота и сега имаха право... на своите два. — После ще видя дали няма да намеря някои свободен душ. Ще се срещнем горе да пийнем по чаша кафе, преди да се върнем на работа.

— Добре — усмихна му се чистосърдечно тя, без да изпитва и най-малкото неудобство, че му е позволила да я види така. Преди Ник да излезе, го целуна още веднъж, после си спомни за Арман и когато това едва не я накара да се усъмни във всичко, прогони мислите за съпруга си от своето съзнание. Тук нямаше място за тях. По-късно щеше да се наложи двамата с Ник да сложат в ред приоритетите си. Но още не бе дошло времето. Опасността не бе отминала, бяха преодолели по-малко от половината път до дома. Твърде рано беше за всичко друго, сега можеха само да се подчиняват на чувствата си — ден за ден, час за час. За пръв път от дълго време Лиан бе благодарна, че живее.

Срещна се с Ник и децата пред корабната кухня. Момичетата бяха раздърпани и мърляви, както и всички останали, но изглежда се разбираха прекрасно с него. Разказаха ѝ за часовете, прекарани на капитанския мостик, обясниха ѝ за радиото и явно бяха на ти с готвача, който предишния ден изровил неизвестно откъде един малък кейк и им го дал. Те се бяха приспособили към този странен нов живот забележително добре и не изглеждаха изплашени. Похвалиха се, че спят под открито небе, и пак се върнаха на мостика, а Ник и Лиан бавно тръгнаха надолу по стълбата. Бяха си разделили голяма чаша димящо кафе и една препечена филия и когато стигнаха до първото помещение със спасени, тя докосна ръката му и надникна в неговите наситено зелени очи.

— Не мислиш ли, че всички сме се побъркали?

Но той поклати глава. Изобщо нямаше вид на побъркан.

— Не. Хората са странни животни, Лиан. Те се нагаждат почти към всичко. Силните хора не могат да бъдат сломени. — И добави без всякакво неудобство: — Двамата с тебе сме много силни. Разбрах го още в първия ден, когато се срещнахме, и още тогава харесах това твое качество.

— Как можа да го кажеш? — възрази тя шепнешком, за да не чуе никой. — През целия си живот съм имала всичко, което съм искала. Живяла съм в удобства, глезили са ме, обичали са ме. Дори самата аз не знам дали съм силна или не.

— Спомни си само какво си преживяла през последната година. Съмнения, страх, самота, първите месеци на войната. И без да съм те виждал тогава, не се съмнявам, че нито за миг не си изгубила своята решителност. А пък аз качих сина си на един кораб, без да съм сигурен, че няма да бъде потопен. Пуснах го да замине, защото знаех, че колкото и да е рисковано, у дома ще бъде в по-голяма безопасност, стига да стигне там жив и здрав. Прекарах много самотни години с моята съпруга... и издържах. Ти също. И двамата издържахме онова, което ни се наложи да преживеем миналата нощ, а никой от двамата ни не бе виждал подобно нещо. — Той настойчиво погледна Лиан. — Ще издържим до края, любов моя. — И тихо добави: — Сега ти имаш мен, а аз — тебе.

Влязоха при ранените и ако имаше как, Лиан би спряла да диша, така задушаваша бе вонята на пот, на тела, на повръщано, на кръв, на изгорено. Но те работиха дълги часове рамо до рамо и вършеха всичко, което лекарите им нареждаха, неспирно обикаляйки пациентите. Когато се събраха с останалите пътници на палубата, за да си поделят дажбите, между двамата се бе породил необикновен дух на другарство и мъжество. Той не ги правеше неуязвими за трагедиите, с които бяха в непрекъснат допир, но им позволяваше да забравят страданието и да се смеят на дребни неща, въоръжаваше Лиан с търпение към децата, които по-късно видя за малко, и я изпълваше с нова страст към Ник, на каквато не бе допускала, че е способна. В никого не се бе влюбвала така и никога не бе се чувствала толкова силна и млада. Животът ѝ с Арман принадлежеше на един друг свят. Тя го обичаше, уважаваше го и се възхищаваше от него, ала сега беше намерила нещо различно — мъж, който сякаш я зареждаше с огромна енергия. Всеки от двамата се

чувстваше по-силен от съзнанието, че другият е до него. Приличаше на онова, което имаха с Арман, и все пак бе нещо повече.

Вечерта Лиан и Ник бяха на смяна от девет до един, сетне се върнаха в каютата. Децата пак бяха легнали в хамака на Ник, бяха го молили да им разреши да спят там. Двамата с Лиан се хвърлиха в леглото и се любиха, както никога преди. Заспаха кротко в прегръдките си, събудиха се и отново се любиха. Преди още другите да са станали, се промъкнаха заедно в една баня, а после излязоха на палубата да гледат изгрева.

— Сигурно ще ти прозвучи откачено — погледна го усмихнато тя, — но никога досега не съм била толкова щастлива. Грехота е да се говори така при толкова страдание на кораба... но това е което чувствам.

Той я прегърна през раменете и я притисна до себе си.

— И аз изпитвам същото.

Сякаш бяха родени за този живот. Лиан вече не питаше какво ще стане после. Сега не искаше и да знае.

През следващите шест дни работеха в едни и същи смени, грижеха се за пострадалите, хранеха се с децата, а нощем се любеха в преотстъпената на Лиан каюта. В живота им започваше да се установява една приятна рутина и когато капитанът съобщи, че след два дни пристигат в Ню Йорк, това дойде като шок и за двамата. До този момент пътуването им бе отнело тринайсет дни. Те се спогледаха и не казаха нито дума. По време на обиколките движенията им бяха все така сръчни, но когато вечерта се прибраха, Лиан го погледна с големи тъжни очи. И двамата знаеха, че краят приближава. За ранените бе много важно да пристигнат колкото може по-бързо, и все пак на нея ѝ се искаше пътуването да продължи. Същото желание се четеше и в неговите очи. Лиан въздъхна и седна на леглото в привичната тъмнина на каютата. През последната седмица тя се бе превърнала в техен дом. Не ѝ се искаше сега да го пита какво ще правят, но той сякаш чу нейните мисли, макар и да не ги бе изрекла.

— Много мислих за това, Лиан.

— Аз също. И не намирам отговор. Не и този, който бих искала. — Защо не го бе срещнала още преди да се запознае с Арман? Ала съдбата бе подредила живота ѝ по друг начин и сега бе длъжна да мисли за Арман. Не можеше просто да махне с ръка на него. Но как да

забрави Ник? Вече се чувстваше обвързана с него. Нещо повече, той ѝ бе нужен. Бе се слял с всяка фибра на нейното съществуване. И какво да каже сега на Арман? Трябваше ли изобщо да му казва нещо? През целия им съвместен живот се бе държала абсолютно открито с него. Знаеше какво му дължи и все пак нямаше сили да се откаже от Ник. Невъзможно ѝ бе да вземе решение.

Но Ник, изглежда, вече бе решил. Той погледна сериозно Лиан и каза със спокоен глас:

— Ще се разведе с Хилъри. Трябваше да го направя още преди години.

— Ами Джон? Ще можеш ли да се помириш със себе си, ако го изоставиш?

— Не мисля, че имам избор.

— Когато потеглихме, не беше на това мнение. Твърдо бе решил да се върнеш и да го вземеш от баба му. Ще бъдеш ли истински щастлив, като го виждаш само по няколко пъти месечно и знаеш, че Хилъри не се грижи за него? — попита измъчено тя. Видя, че и в неговите очи е спотаена болка.

Колкото и да му бе трудно, той отговори:

— Принуден съм да мисля или за него, или за себе си. За нас — усмихваше се, но погледът му бе тъжен.

— Ще понесеш ли подобен избор?

— Какво искаш да кажеш?

— Зная какво изпитваш дълбоко в себе си. Ако се разведеш с жена си, за да бъдеш с мен, никога няма да си го простиш напълно. Всеки път, когато погледнеш Елизабет и Мари-Анж, ще си спомняш за Джон и за онова, от което си се отказал, за да бъдеш с мен. Не мога да искам подобно нещо от теб. И да ти кажа искрено, аз самата също не съм готова да взема решение. Не зная какво да правя. През последната седмица се опитвах да не мисля за това. Винаги съм била честна с Арман. А сега изведнъж не мога. Само като си помисля, че ще му кажа... ще му пиша... или ще чакам да свърши войната, за да му го съобщя... нещо в мен започва да крещи, изтръпвам пред онова, което бих му причинила, на него и на децата. — Тя погледна тъжно мъжа, когото бе обикнала на кораба. — Той вярва в мен, Ник. Аз никога не съм го предавала, не мога да го предам и сега. — Очите ѝ се напълниха

със сълзи, гласът ѝ стана дрезгав: — Ала не мога и да се разделя с тебе.

— Обичам те, Лиан. От цялото си сърце — рече объркано Ник.

— Аз също те обичам, ако това е, което те интересува — отвърна тя, без да откъсва очи от него. — Но обичам и Арман. И вярвам в клетвата, която си дадохме преди единайсет години. Не съм и допускала, че някога ще му изневеря. И странно, изобщо нямам чувството, че съм му изневерила. Отворих една врата и те видях, а сега ти си човекът, когото обичам. Искам да бъда с тебе... ала не зная как да постъпя с него. Ако му го кажа, това може да го убие, Ник. Той ще престане да внимава за себе си. Ние се връщаме в една мирна страна, а той остана да води своята война. Какво право имам да го изоставям? Това ли му обещах преди единайсет години? Да го зарежа, когато ми омръзне? Не е справедливо.

— Животът не е справедлив. А едно от нещата, които винаги съм харесвал у тебе, е, че си справедлива. Но сега това не е възможно. Както и да постъпим, някой ще бъде наранен, ще трябва да се откажем от нещо, ще има губещи... Джони, Арман, ти и аз.

— Това е едно невъзможно решение! — Гласът ѝ звучеше напрегнато. — Все едно да се изправиш с пушката и да избираш кого да застреляш.

Той кимна, взе ръката ѝ и двамата дълго седяха така, потънали в своите мисли. После изхвърлиха от главите си всички останали и отново се любиха. През тази нощ не стигнаха до никакво твърдо решение, както и на следващия ден. Застъпваха смените си и обикаляха ранените, а когато вечерта си легнаха, се прегърнаха по силно от всякога. Това бе последната им нощ на кораба и двамата знаеха, че вече нищо няма да бъде същото. Ако решат да заживеят заедно, ще се наложи да преодолеят спънките, които ги очакват, и да причинят болка на себе си и на други хора, а ако все пак се разделят, това означаваше да останат с чувството за непоправима загуба. Само тази нощ, тази единствена последна нощ, можеха да се обичат, както досега.

Вече започваше да се зазорява, когато отново заговориха за това. Този път Лиан се върна на темата. Тя седна в леглото и помилва лицето му, целуна го по устните и се надвеси над него като над дете. Отлагаше този момент от часове, но вече не им оставаше много време. След

няколко часа щяха да напуснат кораба и трябваше да вземат някакво решение. А тя бе взела своето и щеше да избави Ник от това бреме.

— Ти знаеш как трябва да постъпим, нали?

Той вдигна очи към нея и дълго никой от двамата не проговори.

— Длъжен си да се върнеш при сина си. Без него никога няма да си щастлив с нас.

— А ако започна битка за родителските права?

— Ще я спечелиш ли?

Той бе така честен с нея, както и тя с него:

— Вероятно не. Но бих могъл да опитам.

— И детето да се разкъсва между двама ви. Не би си го простил, знаеш това не по-зле от мене. Както и аз не бих си простила, ако изоставя Арман. Ние с тебе сме почтени хора. Имаме съвест и чувство за отговорност, имаме в живота си други хора, които обичаме. За онези, които не са като нас, е по-различно, Ник. Те могат да си тръгнат и да махнат за довиждане. Ние не сме такива. Зная, че ти не можеш, нито пък аз. Ако не обичаше Джони толкова много, щеше да си напуснал жена си още преди години. Но не си. Няма да ти позволя да го направиш и сега, заради нас. — Той кимна и Лиан тихо въздъхна. — Освен това за мен нещата не са толкова прости. — Гласът ѝ премина в шепот: — Аз още обичам Арман. — Очите ѝ плувнаха в сълзи и тя се обърна, за да ги скрие от погледа на Ник.

— Какво ще правиш сега, Лиан? — Той взе ръката ѝ и я помилва с приковани в нея очи. Искаше му се едва ли не да обърне кораба назад и да започнат отначало, но знаеше, че това е невъзможно. Длъжни бяха да вървят напред, колкото и мъчително да е това. — Какво ще стане с тебе?

— Ще чакам да свърши войната.

— Сама? — Сърцето го болеше за нея. Тя бе жена, която има нужда от мъж, на когото да дарява цялата си любов. В него също се бе натрупала толкова много любов, която искаше да ѝ даде...

— Сама, разбира се — усмихна се тя.

— Мислиш ли, че е възможно... — Имаше една идея. Тя го занимаваше вече от няколко дни, ала не знаеше как ще реагира Лиан. Но още като чу уводните думи, тя поклати глава.

— Аз не бих могла. Ако позволим това да продължи дълго, няма да можем изобщо да се откажем. Имахме по-малко от две седмици, а аз

почти не съм в състояние да се разделя с тебе. — Вече чувстваше как тялото и душата ѝ се откъсват от него, беше непоносимо и тя здраво се вкопчи в ръката му. — След година-две ще е още по-лошо, не бих го преживяла — въздъхна тя. — Струва ми се, приятелю, че е дошло време да бъдем силни, каквито твърдиш, че сме. Нямаме избор. Обикнахме се. Имахме две седмици. Цяло чудо... цял един живот, който няма да забравя до края на дните си. Ала повече не ни се полага, на никого от двамата ни. — Гласът ѝ се пречупи, от очите ѝ рiekнаха сълзи. — И когато днес слезем от кораба, любов моя, трябва да гледаме в бъдещето и никога да не се обръщаме назад... освен, за да си спомним колко много сме се обичали и да пожелаем щастие на другия...

Сега вече имаше сълзи и в неговите очи.

— Може ли да ти се обаждам от време на време по телефона?

Тя поклати глава, а сетне с ридание, което излетя от гърдите ѝ като ранена птичка, се хвърли към него и той цял час я държа в обятията си, облян в нейните сълзи и борейки се със своите. Те просто нямаха алтернатива. Единното цяло, в което се бяха превърнали, трябваше да бъде разсечено, а това щеше да им причини болка, не по-малко жестока от онази, която бе изпитал човекът, чиято ръка лекарят бе отрязал миналата седмица пред очите им.

Разделиха се в каютата малко след осем часа с последна целувка и преливащи от мъка очи. Той изпрати децата при нея и тя им помогна да се облекат. Когато всички се събраха на палубата, трите приличаха на гавроши, както впрочем и останалите на борда. Капитанът им съобщи, че ще пристигнат в Ню Йорк към обед. Той отдавна бе предал по радиото, че ще са необходими линейки, които да поемат хората, качени на „Довил“ по време на спасителната операция в океана. Още трима бяха умрели от инфекции на раните, но корабът се завръщаше победоносно с оцелелите сто и деветдесет души. Изминаваше последните мили до дома и на палубата настана радостно оживление, всички забъбриха в надпревара. Момичетата се бяха сприятелили с пътниците и екипажа. Пострадалите, които бяха на крака, също наизлязоха на палубата да наблюдават пристигането. Всички бяха прекалено възбудени, за да се хранят или пият и както се бяха скупчили един до друг край парапета и си подвикваха на малки имена, човек би си помислил, че са заедно от години. Само Лиан и Ник като че стояха малко встрани от останалите. Той изглеждаше замаян, а тя се суетеше около дъщерите си и само от време на време очите им се срещаха и оставаха приковани. А веднъж, когато момичетата слязоха да вземат куклите си, той я притисна до себе си само за секунда и тя остави ръката си в неговата. Никой от двамата не можеше да си представи как ще живее по-нататък, ала нямаха избор. Те бяха изтръгнати от своя сън и върнати в реалния живот със същата категоричност, с каквато „Довил“ пореше вълните. Миговете на кораба бяха към края си и те трябваше да тръгнат по отделни пътища, питайки се дали ще се видят някога. Ник си представяше как един ден отново ще срещне Арман и Лиан на някой кораб.

Войната ще е свършила, децата ще са вече големи, а той още ще е съпруг на Хилъри, в името на техния син. За секунда, в никакъв случай не повече, той помисли едва ли не с неприязън за Джони. Но момчето нямаше никаква вина, както и Арман. Двамата с Лиан искаха

нещо, което не им се полагаше, и бе дошло време честно да изпълнят своя дълг както към самите себе си, така и към Арман и Джони. Знаеше, че тя е права, но когато най-после съзряха пред себе си контурите на Ню Йорк, бе сигурен, че през целия си живот не е изпитвал по-силна болка. Едва успяваше да задържи мислите си около своя син. Сега той бе единствената му опора. Ала в тези последни няколко минути копнееше само да се вкопчи в Лиан.

Когато се появи Статуята на свободата с искрящ на яркото юлско слънце факел, на палубата се разнесоха радостни викове. Малко след това пристигнаха влекачите и направляван от тях „Довил“ навлезе в нюйоркското пристанище. Към процесията се присъединиха пожарни катери и изстреляха във въздуха струи вода, а когато стигнаха до кея, там чакаха редици линейки, за да поемат ранените от кораба. Имиграционните процедури бяха прескочени и „Довил“ бе привързан за кея, наоколо святаха камери и журналисти се опитваха да интервюират всеки, който им попаднеше.

Лиан, като че познаваше всички спасени по име и когато се наведе да целуне по бузата един от тях, в лицето ѝ блесна фотографска светкавица. На останалите пътници сякаш не им се искаше да тръгват, те се прегръщаха и разменяха домашните си адреси, тупаха се по раменете и обсипваха капитана и екипажа с поздравления, загдето са ги докарали благополучно. Накрая един по един започнаха да вдигат куфарите си и да напускат кораба. Лиан, Ник и децата си тръгнаха почти последни и когато най-сетне слязоха на кея, се спогледаха, неспособни да повярват.

— Е, вече сме си у дома — усмихна ѝ се Ник над главите на момичетата. Никой от двамата не можеше да се зарадва, на Лиан ѝ се искаше само да протегне ръка и да го докосне.

— Още не се чувствам у дома си. — Тепърва ѝ предстоеше да заведе децата до Гранд Сентрал стейшън, за да вземат влака за Вашингтон.

— И това ще стане. — Думите бяха спокойни, за разлика от вътрешното му състояние. Той настоя да им спре такси и да ги придружи до гарата, а когато се качиха в колата, Лиан изведнъж прихна, Ник също се засмя. — Сигурно изглеждаме като скитници — погледна той моряшките дрехи, в които все още бе облечен. Доколкото си спомняше, за пръв път слизаше от кораб, без да го чака лимузина.

По пътя до Гранд Централ стейшън си подхвърляха шеги с децата и пристигнаха там прекалено бързо. Лиан купи билети и излязоха на перона. Бе ѝ минало през ума да останат на хотел в Ню Йорк, но нищо не им пречеше и да заминат веднага. Ако бе останала в града, изкушението да се види с Ник щеше да е твърде голямо.

Той внесе оскъдния им багаж в купето и за момент постоя, загледан в тях, а Лиан и децата бяха вдигнали очи към него.

— Довиждане, чичо Ник, ела скоро да ни видиш! — любезно предложи Елизабет и Мари-Анж веднага се присъедини към поканата. На кораба отдавна бяха изоставили официалното „господин Бърнъм“.

— Непременно. А вие да се грижите добре за майка си. — Лиан забеляза, че гласът му е дрезгав от вълнение и за кой ли път се наложи да се бори със сълзите. Но не успя да ги сдържи, когато го прегърна, а той я стисна в обятията си и тихо прошепна в косите ѝ: — Грижи се за себе си, приятелко.

Сетне се отдръпна неохотно, безмълвно им махна и слезе на платформата, изтривайки бързо сълзите, преди отново да се е изправил пред погледите на децата. Стоеше и им махаше, усмихваше се широко, а те трите се бяха надвесили от прозореца. Лиан накара дъщерите си да седнат в купето, изпрати му въздушна целувка и произнесе само с устни „обичам те“. Ник стоя на перона, докато я загуби от очите си. С болезнено преглъщане тя успя да сподави риданията и прибра главата си вътре. Седна облегната назад на кафявата плюшена седалка и докато децата се препираха за различните бутони, ръчки и лампи, затвори за момент очи и видя пред себе си лицето на Ник. Закопня от цялата си душа да го докосне само още веднъж... само за миг... Видя се отново в каютата на помощник-капитана, в прегръдките на Ник, и болката от загубата я прониза жестоко. Неспособна да сдържи плача и миг повече, тя промърмори нещо на дъщерите си и излезе в коридора, затваряйки вратата след себе си.

— Мога ли да помогна с нещо, госпожо? — попита я високият чернокож придружител с безупречно бяло сако, но сълзите я задушаваша и тя не бе в състояние да отговори, само поклати глава. — Госпожо? — Човекът бе стъписан от нейното страдание, но тя отново поклати глава.

— Всичко е наред — Ала не беше. Как да му каже, че през последните две седмици е изоставила мъжа си в окупирания от

германците Париж, че са прекосили Атлантика на товарен кораб под заплахата от немски подводници, че са наблюдавали потъването на кораб и са виждали около себе си само плуващи във водата трупове, че тя се е грижила за близо двеста ранени и обгорени мъже... и се е влюбила в един човек, с когото преди малко се е разделила, за да не го види никога повече... Всичко това не се поддаваше на описание. Лиан стоеше, облежната на прозореца в летящия влак, и сърцето ѝ се късаше.

На Гранд Централ стейшън Ник бавно вървеше към изхода с наведена глава, влажни очи и вид на човек, в чиито ръце същата сутрин е издъхнал най-близкият му приятел. Той спря такси и си отиде вкъщи само за да намери апартамента празен. Госпожа Бърнъм била с приятели в Кейп Код, както го осведоми една нова прислужница.

А влакът за Вашингтон продължаваше да лети.

Лиан и децата се регистрираха в „Шорхам хотел“ в осем часа същата вечер. Тя имаше чувството, че не е спала от дни. Бяха уморени и мръсни, момичета непрекъснато хленчеха. През последните седмици, пък и през месеците преди това всички бяха преживели много и сега им бе трудно да си представят, че отново са в Съединените щати. Тук хората изглеждаха толкова доволни, безгрижни и нормални. Нямаше ги напрегнатите лица, които се срещаха в Париж преди окупацията, нито свастиките, които се развяваха след падането му, нямаше и ранени, както на кораба. Липсваше всичко онова, с което бяха привикнали, и което далеч не беше нормално. И час след час, докато лежеше будна в хотелското легло, Лиан се бореше със себе си, за да не се обади на Ник в Ню Йорк и да се отметне от всички разумни обещания, които си бяха дали, съобразявайки се със своята отговорност към други хора. Единственото, което искаше, бе отново да е в неговите обятия. А в своето легло в Ню Йорк Ник напругаше цялата си воля, за да не се обади във вашингтонския „Шорхам“.

На следващата сутрин Лиан изпрати телеграма на Арман, че са пристигнали благополучно. Всички утринни вестници поместваха историята на „Довил“, придружена от нейна снимка, как целува по бузата млад канадец, когото свалят на носилка от кораба. А отзад се виждаше Ник, който я гледаше скръбно, докато другите се усмихваха и по лицата им се стичаха радостни сълзи. Тя дълго се вира в снимката и почувства в гърдите си оловна тежест. Децата изведнъж откриха, че трудно се разбират с нея. Твърде бързо се бяха променили толкова много неща в живота им. Те бяха станали капризни, а Лиан — нервна. И трите бяха преминали през безброй прекеждия, бяха изгубили толкова много, че реакцията след всичко това бе неизбежна.

Когато реши да се обади на чичо си Джордж в Сан Франциско, за да му каже, че са се върнали в Щатите, Лиан бе едва ли не рязка. Той си позволи цяла поредица нетактични подмятания за падането на Франция. Според него французите буквално тикнали Париж на

сребърен поднос в ръцете на германците и напълно си заслужавали онова, което получили за отплата. Лиан с големи усилия се сдържа да не му изкрещи.

— Е, слава богу, вие се върнахте. Откога си тук?

— От вчера. Пристигнахме с товарен кораб.

Последва напрегната пауза.

— С „Довил“ ли? — И вестниците в Сан Франциско пишеха тази сутрин за него, но снимката я нямаше.

— Да.

— Що за побъркан глупак е твоят мъж, за да те качи на такъв кораб? За бога, положително е имало и друг начин да те отпрати от Франция. Ти участва ли в онази спасителна операция в океана?

— Да. — Гласът ѝ прозвуча отпаднало и примирено. Нямаше желание да защитава Арман пред него. Нямаше желание да мисли, защото единственото, за което бе способна да мисли, бе Ник. — Спасихме сто и деветдесет човека.

— Четох за това. И че на борда имало само една жена, медицинска сестра с двете си деца.

Лиан се усмихна.

— Не точно сестра, чичо Джордж, бяхме аз и момичетата.

— За бога... — Той продължи да дърдори и я попита кога се връща в Сан Франциско, а тя отвърна, че няма да се върне. — Какво?

— Снощи пристигнахме във Вашингтон. Ще наема тук къща.

— Няма да позволя!

След всичко, което бе преживяла, препирнята с него ѝ дойде твърде много.

— Тук беше домът ни в продължение на пет години. Във Вашингтон имаме приятели и децата харесват своето училище.

— Това е смешно. Защо Арман не те е изпратил при мен?

— Защото му казах, че искам да се настаня тук.

— Е, ако ти дойде умът, тук си добре дошла. На сама жена мястото ѝ не е в чужд град. Можеш да живееш с мен в къщата, която беше твой дом още преди Вашингтон. Какви глупости приказваш, Лиан. Изненадан съм, че не си направила опит да се върнеш в Лондон или Виена.

Неговите остроумия не ѝ се виждаха ни най-малко забавни и тя рече тихо:

— Исках да остана с Арман в Париж.

— Той поне не е бил толкова глупав да ти позволи това. И предполагам, че още дълго няма да дойде тук. Този тъпак Дьо Гол вече е потеглил към Северна Африка, а останалите от правителството, доколкото чувам, са се пръснали из цяла Франция. Изненадва ме, че Арман е още в Париж. Той подаде ли си оставката?

Нямаше намерение да му казва, че Арман е с Петен. Отвърна тихо:

— Не, не е.

— Е, значи сигурно е избягал, както останалите. Умно си постъпила, като се върна с децата. Как са те? — Гласът му омекна, а Лиан му даде последна информация и после остави момичетата да побъбрят с него. Испита облекчение, когато разговорът свърши.

Тя и чичо ѝ никога не бяха имали нещо общо. Той никак не приличаше на брат си. Открай време възразяваше против техния начин на живот, възмущаваше се, че баща ѝ споделя с нея своите грижи и радости и я информира за световната политика. Смяташе, че това не е подходящ начин да се възпитава едно момиче. Не я харесваше и като млада жена — „Прекалено модерна за моя вкус“ — и не се опитваше да скрие неодобрението си. А когато се запозна с Арман, мнението му и за него не бе особено ласкаво. Намираще, че е твърде стар за Лиан, и му го каза, а когато се ожениха и потеглиха за Виена, пожела на племенницата си късмет, като добави, че той щял да ѝ потрябва. През следващите години се срещаха рядко и когато се случваше да се видят, установяваха, че са на различно мнение почти по всички въпроси, най-вече по вижданията си относно развитието на „Крокет шилинг“. Ала фирмата продължаваше да процъфтява и въпреки несъгласията си с него, поне в това отношение Лиан нямаше оплаквания. Благодарение на чичо Джордж бизнесът бурно се разрастваше, един ден тя щеше да наследи още по-голямо състояние, което да остави на децата си, и тази перспектива я радваше. Но не намираще у чичо си почти нищо друго, което да ѝ харесва.

Той бе своенравен, арогантен, старомоден и изключително досаден.

Същата сутрин Лиан се обади и на една агенция за недвижими имоти и се уговори с тях да разгледа три обзаведени къщи в Джорджтаун. Трябваше ѝ нещо малко и непретенциозно, където на

спокойствие да дочака с децата края на войната, от време на време да кани малко приятели и да води тих живот. Отминали бяха дните на великолепието във френското посолство и други подобни места, но тя знаеше, че това няма да ѝ липсва.

Нае втората къща, която разгледа, и уреди да се нанесат след една седмица. Сетне намери прислужница, тъмнокожа, много приятна възрастна жена, която се съгласи да живее с тях, умееше да готви и обичаше деца. Обиколи магазините за дрехи и трите възвърнаха обичайния си вид. Накупи на момичетата и малко нови играчки, тъй като те не си носеха никакви и бе благодарна за всеки зает с нещо момент, за цялата подготовка по преместването. Това ѝ помагаше да се отвлича от мислите за Ник, макар и само за по няколко минути. Имаше периоди, когато наистина ѝ се струваше, че няма да го преживее. Непрекъснато се питаше какво ли прави той, дали е заминал за Бостън дали вече е взел Джони. Спомените отново и отново я връщаха на кораба, сякаш там бе протекъл целият ѝ живот. Не ѝ се вярваше, че са били само тринайсет дни. Постоянно се налагаше да си напомня, че трябва да мисли не за Ник, а за Арман.

Лиан писа на съпруга си, за да му съобщи адреса на новата къща, и две седмици, след като се пренесоха в нея, получи първото му писмо. То бе кратко, Арман го бе писал набързо и половината редове бяха задраскани от цензурата. Но сега поне знаеше, че е много зает, здрав е и се надява тя и децата да се чувстват добре между старите си приятели. Изпращаше поздрав на Елинър, а Лиан знаеше, че те се отнасят и за президента.

Общо взето, за нея и децата това бе едно дълго и самотно лято. Всичките им приятели бяха заминали извън Вашингтон, в Кейп Код, Мейн или другаде. Семейство Рузвелт както винаги бяха в Кампобело. Дойде септември, а още не се бяха видели с никого. На Лиан отдавна бе започнало да ѝ се струва, че ще полудее, опитвайки се да развлича децата и да държи мислите си настрана от Ник. Въпреки клетвата за мълчание, която си бяха дали, тя всеки ден се надяваше той да ѝ се обади или да намери писмо от него. Вместо това през две-три седмици получаваше писма от Арман, в които той не ѝ казваше почти нищо, пък и близо половината от написаното бе задраскано от нацистките цензори. Имаше чувството, че с децата живеят като в някакъв вакуум и често се чудеше, колко дълго още ще издържи.

Новините от света ѝ създаваха усещането, че напускайки Европа, се е озовала на друга планета. Там някъде, на пет хиляди километра, войната продължаваше да бушува, а тук хората пазаруваха, караха си колите и ходеха на кино, докато нейният мъж се мъчеше да оцелее сред нацистите в Париж и германските пълчища опустошаваха Европа. На първата страница на вашингтонски вестник се мъдреше репортаж как нюйоркските бижутери „Тифани и Ко“ се преместили на Петдесет и седма улица след трийсет и четири години в старата сграда. Новата била истинско чудо, с климатична инсталация, която държала магазина хладен, независимо от температурите навън. Като видя този материал на първа страница, Лиан взе да се пита дали светът е полудял, или лудата е тя.

На 17 август Хитлер бе обявил блокада на английските води и Арман бе написал за това по такъв начин, че цензорите не бяха пипнали писмото. Но Лиан така или иначе вече бе чула новината. На 20 август прочете във вестника, че Чърчил произнесъл в парламента разтърсваща реч. Три дни след това Лондон бе бомбардиран и войната срещу Англия започна. Всяка нощ върху къщи, улици и хора падаха бомби и лондончани вече прекарваха повече време в скривалищата, отколкото в домовете си. Елизабет и Мари-Анж отново тръгнаха в старото си училище, а по същото време англичаните се опитваха да евакуират децата от Лондон. Всяка нощ рухваха къщи и затрупваха цели семейства. За Канада бяха потеглили няколко кораба с деца, които щяха да останат там до края на войната.

Най-сетне към средата на септември Елинър се обади със своя познат писклив глас и Лиан без малко не изкрещя от радост, толкова ѝ олекна, като я чу.

— Така се зарадвах, като получих писмото ти в Кампобело, скъпа. Но какво кошмарно пътуване сте имали на „Довил“!

Говориха известно време на тази тема и това само разрови спомените на Лиан. След като остави слушалката, тя дълго седя сама в градината, потънала в мисли за Ник. Питаше се колко ли време още ще тъгува за него и ще се чувства като половин човек. Бяха минали два месеца, откакто се разделиха на Гранд Сентрал стейшън, а той продължаваше да живее в сърцето ѝ. Всяка статия, която четеше, всяка мисъл, всяко писмо, всеки божи ден я връщаха към мислите за него, сякаш обитаваше свой личен ад. Беше сигурна, че и той не се чувства

по-различно, но не се осмеляваше да му се обади и да разбере как е. Бяха си обещали да не се търсят по телефона, тя знаеше, че трябва да бъде силна. И беше, макар да се разплакваше по-лесно отпреди, а децата често я намираха раздразнителна. Добродушната прислужница, която бяха наели, им обясняваше, че майка им е такава, защото го няма техния татко, а щом той се върне, отново ще се развесели. И те се съгласяваха с нея, наистина всички щяха да бъдат по-щастливи, когато свърши тази война.

Във Вашингтон Лиан не водеше никакъв светски живот. Хората, които непрекъснато я бяха канили, когато бе съпруга на посланик, вече не знаеха как да се отнасят към нея. Тя беше сама, което им създаваше неудобства при разпределението на гостите, и все си обещаваха да я поканят някой друг път, но до този момент никой не го бе направил. Освен накрая Елинър, която я повика на малка семейна вечеря през последната седмица на септември. На Лиан ѝ олекна, когато пристигна с такси пред Белия дом и видя познатите колони. Беше закопняла за интелигентен разговор с някого. И се надяваше да научи от Елинър всички новини за войната. Вечерята и доставяше безкрайно удоволствие, до момента след десерта, когато Франклин тихо я дръпна настрана и поговори откровено с нея.

— Разбрах за Арман, скъпа. И много, много съжалявам.

За момент сърцето ѝ едва не спря. Нима бяха научили нещо, която тя не знае? Дали германците все пак не бяха разрушили Париж в края на краищата? Или се бе случило нещо с Арман? Може би съществуваха някакви секретни канали за връзка, за които тя не подозираше? Пребледня като мъртвец и президентът докосна ръката ѝ.

— Сега разбирам защо си го напуснала.

— Но аз не съм го напуснала... Не в този смисъл... — погледна го сконфузено тя. — Заминах, защото Париж бе окупиран и той смяташе, че тук ще сме в по-голяма безопасност. Щях да остана, ако той ми бе позволил.

Лицето на президента се изопна.

— Даваш ли си сметка, че той работи за Петен, че е колаборационист?

— Аз... Да... знаех, че ще остане в Париж с...

Но Рузвелт я сръза.

— Разбираш ли какво означава това, Лиан? Този човек е предател на Франция — изрече го, сякаш за него Арман вече не съществуваше.

Сълзи опариха очите Лиан. Как да го защити? Не биваше да казва на никого онова, което знае, дори на този човек. Не можеше да направи нищо, за да очисти името на съпруга си. И не бе допускала, че новината за него ще стигне до Щатите. Погледна безпомощно президента.

— Франция е окупирана, господин президент. Времената не са... нормални — ала гласът не ѝ се подчиняваше.

— Онези, които са верни на Франция, са избягали. Сега някои от тях са в Северна Африка. За тях също не е тайна, че страната е окупирана, но не работят за Петен. Все едно че си съпруга на нацист, Лиан. Ще се примириш ли с това?

— Аз съм съпруга на човек, когото обичам и за когото съм омъжена от единайсет години. — И заради когото се бе отказала от своята голяма любов.

— Съпруга си на предател. — От тона, с който го заяви, ставаше ясно, че по асоциация и тя вече е включена в числото на предателите. Докато бе смятал, че е напуснала Арман завинаги, всичко беше наред, но след като тя упорстваше и заставаше на негова страна, беше виновна, колкото и той. Всичко това бе изписано на лицето му, не оставяше съмнения и начинът, по който ѝ каза довиждане.

Елинър повече не ѝ се обади и в течение на една седмица из цял Вашингтон се заговори, че Арман е предател на Франция и работи за Петен и нацистите. Лиан бе потресена от сплетните, които стигнаха до ушите ѝ. Две-три клюкарки се постараха да се обадят и да ѝ ги кажат, а тя не бе много сигурна какво я покрусил повече — слуховете, че Арман бил нацист или новината, че на 2 октомври немска подводница е потопила „Емпресъв Бритън“, английски кораб евакуиращ деца в Канада. Призля ѝ, като си спомни „Куин Виктория“ и труповете във водата преди няколко месеца. Само че този път върху вълните се поклащаха телата на невинни дечица.

Докато се бореше с депресията от събитията и неотслабващото чувство за загуба, Лиан сякаш потъваше все по-дълбоко в някакъв ужасен кошмар. Успяваше някак да издържи нижещите се дни, очаквайки писмата на Арман и отбивайки телефонните атаки на чичо си Джордж, който не я оставяше на мира с увещанията да се върне в

Калифорния. Бяха му трябвали само няколко седмици, за да чуе слуховете, които мълниеносно се разпространяваха из Вашингтон. В един от клюкарските вестници дори се бе появила злобна инсинуация за наследница на корабоплавателна фирма, която била окачила на къщата си в Джорджтаун хитлеристки флаг.

— Винаги съм ти казвал, че този човек е негодник — ревеше в слушалката Джордж.

— Не са ти ясни нещата, за които говориш, чичо Джордж.

— Друг път! Ти не ми каза, че затова е останал в Париж.

— Той е верен на Франция. — Започваше да й се струва, че повтаря лишени от съдържание думи. Само тя и Арман знаеха истината. И не можеше да каже на никого. Питаше се дали и Ник вече е чул.

— Верен, дръж ми шапката. Този човек е нацист, Лиан.

— Не е нацист. Ние сме под немска окупация — говореше уморено, чувстваше се уморена и малко оставаше да заплаче.

— Не сме под ничия окупация, слава богу. Недей да забравяш, че ти си американка, Лиан. И е крайно време да се върнеш, където ти е мястото, дявол да го вземе. Толкова отдавна живееш в международни среди, че вече не знаеш коя си.

— Напротив, знам. Аз съм съпруга на Арман и ти недей да забравяш това.

— Да се надяваме, че скоро ще ти дойде умът. Чете ли за онези загинали деца от потъналия английски кораб? Е, той е от хората, които са ги убили.

Думите му бяха жестоки и цялото тяло на Лиан се напрегна. Тя знаеше прекалено добре как изглежда потъването на един кораб.

— Да не си посмял да говориш така! Да не си посмял! — Разтрепери се и без да каже нищо повече, затвори телефона.

Този кошмар нямаше да свърши. Щеше да продължава още дълго, дълго време, Лиан знаеше това. Всеки ден й се налагаше да си напомня думите на Ник: „Силните хора не могат да бъдат сломени“. Но всяка вечер лежеше будна и плачеше. И вече не вярваше в тях.

След като Ник се прибра в апартамента си в Ню Йорк и научи от прислужницата, че Хилъри е в Кейп Код, а Джони е още в Бостън, той изкара тъмnozеления си „Кадилак“ от гаража, където бе стоял цяла година, и с мрачно лице се насочи право към Глостър. Много добре знаеше къде е тя, или поне се досещаше, и няколкото предпазливи телефонни разговора потвърдиха предположенията му.

Не ѝ се обади да я предупреди, че идва. Пристигна в грамадното и красиво старо имение като гост, когото очакват. Изкачи решително стъпалата пред къщата и позвъни. Беше хубава юлска вечер и партито вътре бе очевидно в разгара си. Появи се прислужница в черна униформа, с боне и дантелена престилчица, усмихна се и му отвори вратата. Тя малко се изненада от мрачното му изражение, но Ник много любезно и обясни, че иска да види госпожа Бърнъм, която, както разбрал, гостувала в този дом. Не носеше официално облекло, тъй че явно нямаше намерение да остава за вечерята. Подаде на момичето визитната си картичка и то веднага изчезна с нея. След малко се върна още по-смутено и покани Ник да го последва в библиотеката, където той завари страховитата госпожа Александър Маркъм, майката на Филип. Бе се срещал с нея преди много години и моментално я позна, а тя му хвърли бърз поглед през лорнета си. Ръцете ѝ бяха отрупани с диаманти, високата ѝ елегантна фигура бе облечена в дълга вечерна рокля в ефирно синьо.

— Е, младежо, какво търсите тук?

— Как сте, госпожо Маркъм? Не сме се виждали от години. — Ник беше в бели ленени панталони, безупречно бяла копринена риза, пуловер и папийонка. Най-благовъзпитано се ръкува с нея и се представи: — Казвам се Ник Бърнъм.

Под пудрата лицето ѝ леко поруменя, но очите ѝ не издаваха нищо.

— Доколкото знам, жена ми е тук за уикенда. Проявили сте голяма любезност, като сте я приели в дома си. — Той се усмихна и

очите им се срещнаха, двамата отлично знаеха как стоят нещата, но Ник бе готов да подхване играта, поне заради старата дама, ако не заради Хилъри. — Току-що се връщам от Европа, малко по-късно, отколкото се очакваше. Тя не знае, че съм си пристигнал, пък аз реших да дойда и да ѝ направя една малка изненада. — И за да докаже, че не е дошъл с лоши намерения, добави: — Бих искал да я взема с мен до Бостън тази нощ и да приберем сина си. Не съм го виждал, откакто през септември ги качих на „Аквитания“.

В стаята за момент настъпи тишина, докато старата дама го изучаваше.

— Не мисля, че съпругата ви е тук, господин Бърнъм. — Тя седна с изключителна грация и пълно самообладание, изправеният ѝ гръб не докосваше облегалката на стола, лорнетът не трепваше.

— Разбирам. Вашата етърва сигурно е сбъркала. Преди да дойда, ѝ се обадох — знаеше колко близки са двете жени. — Тя спомена, че миналата неделя е видяла тук Хилъри. И тъй като жена ми не се е връщала вкъщи, предположих, че още ви гостува.

— Наистина не знам как...

Но преди да довърши изречението, в библиотеката влетя синът ѝ.

— Майко, за бога, не е необходимо да... — Спря се, но бе вече късно. Готвеше се да ѝ каже, че не е необходимо да се занимава с Ник Бърнъм.

Ник се обърна на място и погледна Филип право в лицето.

— Здравсти, Маркъм. — Не последва никакъв отговор и Никълъс продължи: — Дойдох да взема Хилъри.

— Тя не е тук. — Тонът му бе откровено подигравателен, очите му блестяха.

— И майка ти ми каза същото.

Ала Хилъри разобличи и двамата като лъжци. Тя бе следващата, която дотича в библиотеката в тънка като паяжина вечерна рокля от бяло златна индийска материя за сари. И беше истинска атракция с вдигнатите си черни коси, силно потъмнялата от слънцето кожа и полюшващите се от ушите и шията продълговати диаманти. Замръзна на място и се вторачи в Ник.

— Значи наистина си ти! Мислех, че е някоя лоша шега — изрече тя, без да показва никакво намерение да се доближава към него.

— Много лоша шега, скъпа Хилъри. Доколкото разбрах, тебе изобщо те няма тук.

При тези думи тя погледна последователно Филип и майка му, сетне вдигна рамене.

— Благодаря ви, все пак. Но не беше необходимо. Да, тук съм. И какво от това? Въпросът е ти защо си тук.

— За да те закарам къщи. Но най-напред ще вземем Джони. Не съм го виждал от десет месеца или може би си забравила?

— Не, не съм забравила. — Очите ѝ засвяткаха като висящите от ушите ѝ диаманти.

— И от колко време не си ходила при него? — жегна я с поглед той.

— Видях го миналата седмица — отвърна Хилъри с лишен от всякакви емоции глас.

— Много съм впечатлен. А сега отивай да си събереш багажа и да оставим тези мили хора на тяхното парти. — Говореше със спокоен равен тон, но беше ясно, че едва се сдържа да не избухне.

— Не можеш просто така да я измъкнеш от тази къща — пристъпи напред Филип Маркъм и Ник заби в него нетрепващ поглед.

— Тя е моя съпруга.

Възрастната госпожа Маркъм ги наблюдаваше отстрани, без да се намесва.

Но Хилъри побърза да се защити.

— Няма да си тръгна.

— Смея ли да ти напомня, че още сме женени? Или в мое отсъствие си подала молба за развод? — Видя как Хилъри и Филип си размениха бързи неспокойни погледи. Още не беше подала, но бе имала намерение да го направи и внезапното пристигане на Ник осуетяваше плановете им.

Те всъщност бяха вече готови да обявят годеща си и това никак не се нравеше на госпожа Маркъм. Тя знаеше какво представлява Хилъри и изобщо не я одобряваше. Беше го казала на Филип. Тази бе по-лоша от всичките му предишни съпруги и щеше да му струва сума пари.

— Попитах те нещо, Хилъри — настоя да получи отговор Ник. — Подала ли си молба за развод?

В гласа ѝ прозвуча познатата стара раздражителност:

— Не, не съм. Но ще го направя.

— Интересна новина. На какво основание?

Тя го изгледа нагло:

— За изоставяне. Ти каза, че ще се върнеш на Коледа, после обеща за април.

— И през цялото това време, клета моя любима, ти си се топила от мъка по мен. Странно, че не получих отговор на нито едно от писмата си, на нито една телеграма.

— Не мислех, че пощата ще стигне до тебе, с тази война и всичко останало. — Гласът ѝ трепна и той се разсмя.

— Е, вече съм си у дома и това е без значение. Вземи си нещата и да тръгваме. Госпожа Маркъм положително вече се е уморила от нас. — Погледна възрастната жена и за пръв път видя на лицето ѝ усмивка.

— Всъщност доста се забавлявам. Досуц е като в английска драма. Само че е по-интересно, защото е истинско.

— Съвсем — усмихна ѝ се мило Ник и отново се обърна към жена си: — За твое сведение, макар че бихме могли да поговорим за това и по-късно работата, която ме задържаше през цялото това време във Франция, бе свързана с националната отбрана. Крупни сделки, които засягат икономиката на страната ни и въпроси на отбраната — за евентуалното ни участие във войната против германците, ако те се превърнат в пряка заплаха за нас. Много ще ти бъде трудно да убедиш който и да е съд, че си била изоставена. Смятам, че по-скоро биха проявили разбиране към причините, които са ме накарали да остана толкова дълго.

Думите му я вбесиха, Маркъм, изглежда също не се зарадва.

— Аз пък мислех, че търгуваш с германците. Миналата година поне го правеше.

— Прекратих всичките си договори, със значителни загуби, но президентът остана много доволен, когато му го съобщих. — Дори не спомена дарението за Полша, което президентът също бе одобрил. Шах и мат, приятели! Ник се усмихна на публиката си. — Тъй че изоставянето няма да свърши работа, а за изневеря не може да става и дума — изричайки това, с усилие на волята прогони образа на Лиан от главата си, макар че откакто си бе тръгнал от Гранд Сентрал стейшън мислите за нея не го напуснаха дори за миг. — Боя се от това излиза, че

си оставаме женени. И имаме син, които чака да си го приберем от Бостън. Да тръгваме, приятелко, партито свърши.

Един дълъг миг тримата останаха на местата си и госпожа Маркъм, която ги наблюдаваше, реши най-сетне да се намеси:

— Моля те, иди и си вземи нещата, Хилъри, скъпа. Както каза този човек, партито свърши.

С крайно разочаровано изражение Хилъри се обърна към нея, после към Филип и накрая погледна Ник.

— Не можеш да постъпваш така, по дяволите! Не може да изчезваш за близо цяла година и после да ме вземаш като някакъв шкаф, който си оставил някъде. — Замахна да му удари плесница, но той хвана ръката ѝ напред движението.

Изрече отчетливо и равно:

— Не тук, Хилъри. Не е красиво.

Тя излетя като фурия от стаята и след дваайсет минути се върна с два големи куфара, прислужницата си и един френски пудел. Филип моментално бе тръгнал по петите ѝ и госпожа Маркъм покани Ник да седне и пийне нещо, докато чака. Двамата си наляха по един двоен бърбън и той се извини, загдето я откъсва от гостите.

— Няма нищо. Всъщност — усмихна се тя — ми беше много приятно. Вие ми правите голяма услуга. Бях много разтревожена за Филип. — Поседяха в мълчание, отпивайки от чашите, и тя отново хвърли бърз поглед към Ник. Реши, че той ѝ харесва. На този мъж изобщо не му липсваше дързост и тя не можеше да не се възхищава от начина, по който бе озаптил кучката, за която бе женен. — Кажи ми, Ник... може ли да те наричам Ник?

— Разбира се.

— Как така си се обвързал с тази малка уличница?

— Влюбих се лудо в нея, когато беше на деветнайсет години. — Спомни си за Лиан и въздъхна, а сетне отново вдигна очи към госпожа Маркъм. — Тогава беше много хубава.

— И сега е хубава, но е опасна жена. Не — тръсна глава възрастната дама и се поправи, — не жена, момиче... тя е едно разглежено дете. — Очите ѝ срещнаха погледа на Ник над питиетата. — Ще унищожи моя син, ако го докопа.

— Аз пък се страхувам, че ще унищожи моя — тихо рече Ник и тя кимна, сякаш удовлетворена от нещо.

— Ти няма да ѝ позволиш. Само не допускай да унищожи тебе. Ти имаш нужда от съвсем различен тип жена.

Това бе най-странният половин час, който бе прекарвал от години. Спомни си за Лиан и не можа да сдържи усмивката си. Тя наистина беше съвсем различна жена. И на него му се доця да каже на госпожа Маркъм, че я е намерил... и я е загубил.

В този момент Хилъри влезе в библиотеката с куфарите, кучето, прислужницата и Филип. Ник любезно благодари на госпожа Маркъм за приятната компания, а Хилъри се сбогува с нея и сина ѝ, хвърляйки поредния изпепеляващ поглед към своя съпруг.

— Не си мисли, че е окончателно. Просто не искам да правя сцени, докато тук имат гости.

— Това е нещо ново. Много тактично от твоя страна.

Той се ръкува с госпожа Маркъм, кимна на сина ѝ, хвана Хилъри под ръка и я поведе към вратата, а един иконом изнесе багажа. След малко куфарите бяха натоварени в колата, Ник включи мотора и потегли за Бостън.

— Няма да ти се размине, да знаеш. — Бе седнала във възможно най-далечния край на седалката и от нея буквално се вдигаше пара. Кучето пъхтеше от жегата, ноктите му бяха лакирани в същия цвят като на Хилъри.

— Нито пък на тебе. — Нямаше и следа от приятния овладян тон, който бе използвал пред госпожа Маркъм. — И колкото по-бързо си набиеш това в главата, Хилъри, толкова по-добре за всички ни.

Щом излязоха от имението, той отби встрани от пътя и с поглед ѝ даде да разбере, че няма да търпи повече никакви глупости от нейна страна.

— Ние сме женени и имаме син, когото ти най-безобразно занемаряваш. Но няма да се развеждаме. Точка! И отсега нататък или ще се държиш прилично, по дяволите, или публично ще ти посиня задника.

— Ти ме заплашваш! — писна тя.

Ник изрева:

— Точно така, мътните те взели! Както чувам, през последната година ти на практика си изоставила сина ни. Никога повече няма да го правиш. Разбра ли? За разнообразие сега ще си седиш вкъщи и ще бъдеш порядъчна жена. Пък щом се обичате толкова с Маркъм,

прекрасно! След девет години, когато Джони стане на осемнайсет, можеш да правиш всичко, каквото желаеш. Ще ти дам развод. Дори ще ти платя сватбата. Но до тогава, скъпа моя, ще бъде така. — Той понижи глас: — През следващите девет години, харесва ли ти или не, ти ще си госпожа Никълъс Бърнъм.

Това ѝ прозвуча като смъртна присъда и тя се разплака.

Когато пристигнаха пред къщата на майка ѝ, Ник слезе от колата, без дори да я погледне, натисна звънеца и се втурна вътре още в мига, в който вратата се отвори. Джони си беше вече в стаята, по пижама, и му се стори най-самотното дете, което някога е виждал. До момента, в който вдигна поглед, съзря баща си и нададе неистов вик от радост.

— Татко! Татко!... Върнал си се!... Върнал си се! Мама каза, че никога повече няма да дойдеш.

— Какво е казала? — ужасено погледна той детето.

— Каза, че в Париж ти харесвало повече.

— И ти повярва ли ѝ? — седна на леглото, а тъща му ги гледаше от коридора и по лицето ѝ се стичаха сълзи.

— Не съвсем — отвърна тихо детето. — Нали четях писмата ти!

— Там ми беше така самотно без тебе, тигърче. Всяка вечер ми идеше да заплача. Изобщо да не ти минава през ума, че мога да бъда щастлив, където и да било без тебе, защото не е така. Никога повече няма да се разделяме. Никога!

— Обещаваш ли? — И двамата се бяха просълзили.

— Кълна се. Дай да си стиснем ръцете по този случай! — Те тържествено стиснаха ръце и Ник отново грабна Джони в прегръдките си.

— Скоро ли ще си дойда вкъщи?

— За колко време можеш да си събереш нещата?

Лицето на Джони светна от радост.

— Искаш да кажеш веднага? Ще си идем у дома в Ню Йорк?

— Точно така. — Той погледна виновно тъща си през рамо. — Съжалявам, че ти причинявам това, но не мога да живея и ден повече без него.

— Нито пък той без тебе — тъжно рече тя. — Правехме всичко, което бе по силите ни, но...

Жената заплака горчиво и Ник я прегърна през раменете.

— Няма нищо. Разбирам. Всичко ще се оправи.

Тя му се усмихна през сълзи.

— Толкова се тревожихме за тебе! Когато Париж падна, ни беше страх да не попаднеш в ръцете на германците. — Тя въздъхна дълбоко и си издуха носа. — Кога пристигна?

— Тази сутрин. С „Довил“.

— Корабът, който извърши спасителната операция?

Ник кимна.

— О, господи...

Джони бе подочул нещо от разговора и започна да настоява баща му да му разкаже всичко. Ник мислеше да сподели с него, че на кораба е срещнал дъщерите на семейство Дьо Вилие, но се отказа. Не искаше Хилъри да знае нищо по този въпрос.

След половин час напуснаха къщата сред сълзи прощални думи и обещания да се обаждат и да пишат. Като се качваше в колата заедно с кучето, което му бе подарил в Париж и междувременно бе ставало съвсем голямо, Джони явно бе не на себе си от радост, тъй че сбогуването не се оказа толкова тъжно. Пък и баба му знаеше, че за него е най-добре да си отиде вкъщи, при родителите. Единствената друга изненада беше, когато момчето видя в колата майка си.

— Какво правиш тук, мамо? Мислех, че си в Глостър.

— Бях. Баща ги ме взе оттам.

— Но ти каза, че ще останеш три седмици... — Детето изглеждаше объркано и на Ник му се искаше да смени темата. — Защо не влезе да се видиш с баба?

— Не исках да оставям кучето в колата, а на ново място то става неспокойно.

Това обяснение, изглежда, задоволи Джони. Ник обърна внимание, че те дори не се целунаха.

Момчето заспа много преди да пристигнат в Ню Йорк, а там Ник го взе на ръце и го занесе на горния етаж, в собственото му легло, и го покри със завивките под изненадания поглед на прислужницата. Те наистина си бяха дошли, всичките заедно.

Още същата вечер Ник обиколи целия апартамент, махаше покривалата от мебелите и се оглеждаше, свиквайки отново със своя дом.

Хилъри го откри да седи тихо в кабинета с поглед към нюйоркското небе и светлата лятна луна. Мислите го бяха отнесли толкова надалеч, че дори не я чу, когато влезе. Тя се загледа в мъжа, който по-рано същата вечер буквално я бе отвлякъл от Филип Маркъм. Вече нямаше сили дори да му се сърди. Просто стоеше и го наблюдаваше. За нея той бе един непознат. Почти не си спомняше как се е чувствала като негова съпруга. Струваше ѝ се, че са минали сто години, откакто са се любили, и знаеше, че никога повече няма да го правят. Не че съжаляваше за това, ала добре помнеше какво ѝ бе казал в колата, преди да вземат Джони. Следващите девет години, така бе казал... Девет!

Бе произнесла думата гласно, Ник се обърна и я погледна.

— Какво правиш, та още не си легнала?

— Много е горещо, не може да се спи.

Ник кимна. Толкова малко имаше вече да ѝ каже. А знаеше, че ако на нейното място бе Лиан, би могъл да ѝ говори цяла нощ.

— Джони не се е събудил, нали?

Тя поклати глава.

— Той е единственото, което те интересува, а?

— Но не е било винаги така. И в много отношения ти все още не си ми безразлична — във всичко, което засягаше сина им. Ала това не бе достатъчно, знаеха го и двамата.

— Защо държиш да остана твоя съпруга? — Хилъри седна на един стол в мрака и той се взря в нея.

— Заради него. Той се нуждае и от двама ни. И още дълго ще бъде така.

— Девет години — като ехо повтори думите му тя.

— Няма да съм лош с тебе, Хилъри. Стига да се държиш както трябва с Джони. — Искаше му се да я попита как е могла да го зарече близо цяла година. Само при мисълта колко самотно се е чувствало детето и колко самотен бе той самият във Франция без Джони, му се приплака.

— Не искаш ли за себе си нещо повече от това, Ник? — За нея той беше загадка и тя нямаше никакво желание да остава тук с него. По този въпрос и двамата бяха наясно. Вече не се налагаше да го крие. Не можеше да повярва, че я е накарал да се върне, но той бе силен

човек, твърде силен, за да се справи с него. Това бе една от причините, поради които понякога го мразеше.

Сега Ник я гледаше и се чудеше коя е, а тя се питаше същото за него.

— Да, искам за себе си нещо повече. Но сега не му е времето.

— Може би просто не си срещнал подходящата жена. — Той не каза нищо и за миг Хилъри си помисли... Не, Ник не би постъпил така. Тя знаеше колко верен ѝ е бил, макар това да не бе имало особено значение за нея. По-скоро бе намирала този факт досаден.

— Възможно е — отвърна накрая той и се изправи с въздишка. — Лека нощ, Хил.

Остави я да седи сама в тъмнината и се качи в стаята за гости, където бе оставил нещата си. Никога повече нямаше да делят една спалня, така беше още от онази нощ на предишната година, когато той се изнесе от апартамента на борда на „Нормандия“. С това бе свършено.

Той нае за лятото къща в Марбълхед и през август си взе отпуска, за да бъде с Джони. Хилъри идваше и си отиваше. Ник знаеше, че пак се среща с Филип Маркъм, но това не го интересуваше. Сега тя бе по-дискретна отпреди и като видя, че съпругът ѝ няма намерение да я спира, стана по-малко неприятна, когато беше с тях. Колкото и да бе странно, Ник усещаше, че Филип Маркъм ѝ подхожда. Двамата много си приличаха. И се питаше дали заслугата за нейното укротяване не е на Маркъм.

Чувстваше се най-добре, когато бяха сами с Джони. Дълго бе копнял за тези мигове с момчето, беше ги рисувал във въображението си през дългите месеци в Париж. Дните в Марбълхед му даваха възможност да мисли за Лиан. Правеше дълги разходки по плажа, вираше се в океана и си спомняше пътуването, спасителната операция, часовете, прекарани в разговори, пламенните прегръдки в тясната каюта. Всичко това сега му се струваше като отдавнашен сън и всеки път, когато виждаше сина си, разбираше колко е била права Лиан, като не му позволи да се обвърже. И все пак двамата бяха платили за любовта си твърде висока цена. Често мислеше да ѝ се обади, да разбере как е, да ѝ каже колко много я обича още, и че винаги

ще я обича, но си даваше сметка, че би било жестоко да се доближи до нея дори и само за секунда.

Беше през есента, когато не издържа и късно една вечер взе телефона в апартамента. Хилъри бе заминала за няколко дни, а Джони беше заспал. Ник часове наред бе седял в дневната и бе мислил за гласа на Лиан, за досега с кожата ѝ... Знаеше, че никога няма да може да я изтръгне от сърцето си. Но тя може би вече се бе справила с чувствата си към него. Той внимателно остави телефона и излезе навън на продължителна разходка. Беше хладна, ветровита септемврийска нощ и му бе приятно на въздух. Не бързаше да се прибира, прислужниците щяха да чуят, ако Джони се събуди. Няколко часа броди по нюйоркските улици и накрая се върна. Беше още буден, когато в два часа влезе Хилъри, и чу вратата на спалнята ѝ да се затваря. Много добре помнеше времето, когато подобно нещо би го докарало до лудост, но вече не беше така. Сега полудяваше от самота и копнеж по Лиан.

На 11 ноември 1940 година официално бе обявен съставът на кабинета Виши. Петен бе провъзгласен за президент и Арман дьо Вилие бе между най-отговорните правителствени чиновници. Мнимата му измяна към стара Франция престана да бъде тайна. Но по това време Лиан вече бе свикнала да я отбягват. Във Вашингтон отдавна гледаха на нея с презрение. Тя изобщо не очакваше да звъне телефона, не я канеха никъде. Повечето дни си седеше вкъщи и чакаше децата да се върнат от училище. Това доста ѝ напомняше за времето в Париж, след като войната беше обявена и Арман прекарваше в службата по петнайсет часа в денонощието. Но тогава поне бе сигурна, че макар и късно, по някое време той ще се прибере при нея. А сега само Бог знаеше кога отново ще го види. Имаше моменти, когато се питаше дали е била с всичкия си да каже на Ник, че връзката им не бива да продължава. Кому би навредила тя? Кому би причинила болка? И щеше ли да забележи някой? Но тя самата щеше да знае, децата също щяха да разберат, а един ден щеше да научи и Арман. Бе постъпила правилно. Но когато мислеше за Ник, в душата ѝ се трупаше горчилка. Заради тринайсетте щастливи дни на товарния кораб, следващ зигзагообразния си курс от Франция към Щатите, се измъчваше вече четвърти месец.

Писмата от Арман бяха редки и кратки, сега той ги изпращаше по хора от Съпротивата и не ги подписваше. Те стигаха до нея по сложни и заплетени нелегални маршрути, минаваха през Лондон или някое английско пристанище и пътуваха до Съединените щати с търговски или военни кораби, с какъвто и да е плавателен съд, потеглящ през океана. Понякога писмата необяснимо секваха и тя започваше да се пита дали куриерите са убити, или корабите са потопени. Нямахше начин да разбере. Но онова, което знаеше и интуитивно усещаше, бе, че сега Арман е в постоянна опасност. Той беше толкова високо в йерархията, че ако се разбере за неговата двойна игра с Петен и нацистите, щеше веднага да бъде убит.

„... Сега имаме много работа, любов моя. Спасяваме съкровища и хора, добираме се до експонати от Лувъра и организираме укриването им в хамбари, плевници и купи сено из цяла Франция, докато се открие възможност да бъдат пренесени в Англия. Преди да ги измъкнем оттам, покрити със сено и гъши курешки, може да мине целия ни живот, но поне лишаваме германците от възможността да откраднат още нещо от нас... Дори нищожното късче история, което успяваме да си запазим, е победа за нас... Както и хората, на които помагаме да се укрият и избавят. Съзнанието, че сме спасили поредния човешки живот, ми дава сили да понасям отсъствието на твоето нежно докосване, на твоята любов, твоята усмивка...“

Писмата късаха сърцето ѝ и тя отново и отново се питаше дали онова, което върши Арман, си заслужава риска. Една картина, една статуя... едно късче история... и всичко това с цената на неговия живот може би? Смяташе ли той наистина, че си заслужава риска? Лиан долавяше в писмата му същата любов и преданост, каквито винаги бе хранил към Франция. Неговата родина наистина беше първата му любов, тя бе над всичко. Той ѝ бе служил добре по целия свят, а сега я спасяваше от онези, които заплашваха да я оставят обезкървена, бездиханна и захвърлена мъртва край пътя.

Лиан се възхищаваше от принципите, които ръководеха Арман в неговото дело, ала сега, когато виждаше как съученичките на дъщерите ѝ все повече ги изолират, отново започваше да се съмнява в мъдростта на неговия избор. По-добре да бе заминал за Северна Африка с Дьо Гол, да се бори там, да работи открито за свободна Франция, отколкото да остава в Париж и да саботира нацистите на всяка стъпка, но да се покрие с позор, вместо със слава, представяйки се за верен поддръжник на Петен. Тя знаеше, че изпълнява много по-важни задачи от спасяването на френските шедеври на изкуството. Ала също така ѝ бе известно, че както и в годината преди падането на Париж, той е длъжен да се придържа към най-строга секретност. Сега за него бе дори още по-важно да не споделя нищо с нея, за да не

застрашава живота на други хора, а също и своя. Нямаше начин да разбере какво го измъчва в действителност, на какви рискове се излага.

А на своето бюро в Париж с пречупен кръст на стената зад гърба си Арман често се вираше в парижкото небе и си спомняше докосването на Лиан, нейното лице, слънчевите нотки в гласа ѝ, как бе изглеждала на деветнайсет години, на двайсет и една, а сетне я прокуждаше от мислите си и се връщаше към работата. След като тя си бе заминала от Франция, той бе станал слаб като скелет — от многото работа, от липсата на сън, от напрежението. На едното му око се бе появил нервен тик, но като се изключи това, винаги изглеждаше непохватимо спокоен. Даваше си вид, че вярва в каузата на Виши и към ноември 1940 година върху него бе легнало бремето на значително доверие и от двете страни. Плашеше го единствено съзнанието, че времето не е на негова страна. През последните две години се бе състарил поне с петнайсет и ясно виждаше това в огледалото. Наближаваше петдесет и осем, а се чувстваше по-скоро на деветдесет и пет. Но ако можеше да даде последните си дни за Франция и да изпълни дълга си към нея, би умрял с чест на своя пост. Беше сигурен, че Лиан знае това. Един-два пъти и го бе намеквал в писмата си. „Si je meurs pour ma patrie, mon amour, je meurs en paix.“^[1]

Ала нейните ръце се разтрепераха, когато прочиташе нещо от този род. Не искаше да загуби Арман. Друг път в писмата му имаше анекдоти, той ѝ разказваше смешни случки, комедии от грешки, разиграли се с неговите другари от Съпротивата. От време на време Лиан си мислеше с възхищение за нещата, които вършат тези хора, пред очите ѝ оживяваха събитията, за които Арман дръзваше да ѝ разкаже. Удивена бе, че нацистите рядко успяват да ги открият. Но това „рядко“ съвсем не означаваше, че играта не е опасна. Тези хора често се разминаваха на косъм със смъртта, много по-често, отколкото тя допускаше.

Един подобен случай през ноември едва не коства живота на Арман. Той пренасяше важни документи, които бе изкопирал до най-малката подробност и бе прикрепил с лепенка на гърдите си, но на излизане от града полицията го спря. Обясни, че е тръгнал на гости при стар приятел и бързо показа удостоверението, от което личеше, че

е близък сътрудник на Петен. Немският офицер се подвоуми за момент, а после му махна да продължава. Документите бяха предадени, на когото трябва и още същата нощ той се върна, направо грохнал от умора. Прибра се вкъщи и бавно се отпусна на леглото — бе до провала. Следващият път можеше да му бъде и последен. Но не се разколеба дори при вида на празната половина от леглото. Никога не бе изпитвал съмнения. „*Ca vaut la reine, Liane... ca vaut bien la reine pour vous, pour la France*“ — произнесе гласно той: „Струва си мъките, Лиан... напълно си струва мъките за нас, за Франция“.

Но когато един петъчен следобед в Джорджтаун звънецът на входната врата иззвъня, Лиан не бе никак склонна да раздели чувствата му. Децата трябваше да се върнат от училище още преди половин час и тя няколко пъти вече бе поглеждала часовника си. Марси прислужницата, я бе посъветвала да запази спокойствие, но само като зърна дъщерите си, със спокойствието ѝ бе окончателно свършено. Те си бяха дошли сами, както обикновено, но като ги видя на стълбите с раздрани дрехи, с червена боя в косите и измъчени физиономии, Лиан изстена, затресе се цялата и ги въведе вътре. Елизабет трепереше от главата до петите плачеше и хълцаше, ала в сълзите на Мари-Анж Лиан забеляза нещо повече от мъка, в тях имаше и ярост.

— Боже мой... какво се е случило? — Готвеше се да ги заведе в кухнята и да смъкне дрехите от тях, но когато обърна Мари-Анж, застина, сякаш ѝ бяха удавили плесница. Там, на гърба на детето, с широка черта от червена боя бе изрисуван пречупен кръст. Без да каже дума, тя завъртя Елизабет и видя още един. Давейки се в собствените си ридания, Лиан притисна изрисуваните им телца до себе си и те я омазаха цялата с червено. Трите влязоха така в кухнята и застанаха неподвижно, а Марси ги гледаше и по нейните повехнали черни бузи също се застичаха сълзи.

— О, мъничките ми... какво са ви направили? — Тя внимателно ги откъсна от Лиан и започна да сваля роклите им. Децата ревноха още по-силно. Лиан се помъчи да се овладее. Не плачеше само за тях, плачеше и за себе си, за Франция, за Арман и за онова, което ужасните събития там бяха причинили на всички тях. Не можеха да се върнат в Париж, а тя прекрасно разбираше, че не могат да останат повече и във Вашингтон. Какво право имаше да излага децата на подобно

малтретиране? Трябваше да заминат. Вече не им бе останал друг избор.

Лиан бързо ги заведе в банята и напълни ваната с гореща вода, после нежно изкъпа и двете. След половин час те отново заприличаха на малките момиченца, каквито бяха досега, но тя знаеше, че вече не са и никога няма да бъдат съвсем същите. Изхвърли съсипаните дрешки с набраздено от ярост и страх чело.

Занесе им вечерята в стаята, където трите седяха дълго и разговаряха. Погледът на Елизабет беше такъв, сякаш цялото ѝ детство се бе стопило в един следобед. На осем години тя знаеше повече от болшинството два пъти по-големи от нея деца — знаеше що е болка, загуба, предателство.

— Те викаха, че татко бил нацист... Госпожа Мълдок каза на госпожа Маккуин, а пък тя на Ани... Но татко не е нацист! Не е! Не е! — сетне погледна с тъга Мари-Анж и Лиан и попита: — Какво е нацист?

Лиан се усмихна, за пръв път този следобед.

— Щом като не знаеш какво е нацист, защо се разстройваш толкова?

— Мисля, че означава разбойник или лош човек, не е ли така?

— Нещо такова. Нацистите са много лоши германци. Те са противници на Франция и Англия във войната и са убили много хора — не посмя да добави „и деца“.

— Ама татко не е германец. — Към болката в нейните очи се добави и слисване. — А пък господин Шуленберг на пазара за месо е германец. Той нацист ли е?

— Не, с него случаят е различен — въздъхна Лиан. — Той е евреин.

— Не е вярно, германец е.

— Германец и евреин. Както и да е. Нацистите не обичат и евреите.

— Убиват ли ги? — Майка ѝ кимна и Елизабет попита стъписано: — Защо?

— Много е трудно за обясняване. Нацистите са лоши хора, Елизабет. Германците, които дойдоха в Париж, са нацисти. Затова татко искаше ние да заминем, за да бъдем тук на сигурно място. — Беше им го обяснявала и преди, но до този момент, докато не се

сблъскаха с натрупаната в света ненавист, докато не заляха косите им с червена боя и не нарисуваха на гърбовете им пречупени кръстове, всичко бе минавало покрай ушите им. Сега войната стана и тяхна война и към тревогите на Елизабет се прибави нова:

— Те ще убият ли татко?

Лиан никога не бе виждала очите ѝ толкова големи. Искаше и се да им каже, че това никога няма да се случи, но трябваше ли? Стисна очи и поклати глава.

— Вашият татко няма да допусне това. — Молеше се само да излезе права и Арман успешно да заблуждава германците толкова дълго, колкото е необходимо. Но докато си пиеха чая, от очите на Мари-Анж отново закапаха сълзи. Тя разбираше повече неща от Елизабет и седеше на леглото все още в състояние на шок. Не беше докоснала вечерята.

— Никога повече няма да стъпя в училището. Никога! Мразя ги.

Лиан не знаеше какво да ѝ каже. Нямахше начин да спре децата от училище, докато трае войната, ала не можеше да допусне това да се повтори.

— В понеделник ще говоря с директорката.

— Не ме интересува. Няма да стъпя повече там.

Злосторниците бяха нанесли дълбока душевна травма на детето и Лиан също ги ненавиждаше заради гаврата с нейните дъщери.

— Аз трябва ли да ходя, мамо?

Елизабет бе явно изплашена и сърцето на Лиан се късаше — двете ѝ дъщери, всяка посвоему, бяха разтърсени из основи от нещо, което не разбираха. Как да им обясни, че баща им не е нацист, че не е такъв, за какъвто го мислят — сътрудник на Петен, а работи за Съпротивата? Един ден, когато всичко свърши и когато ще е твърде късно, щеше да им го каже. Ала щеше ли това да промени нещо тогава? Те имаха нужда да го научат сега, а тя нямаше право да говори.

— Трябва ли, мамо? — Очите на детето я гледаха умолително.

— Не знам. Ще видим.

През почивните дни Лиан не се отделяше от тях. И трите бяха тихи и потиснати. Направиха си дълга разходка в парка, заведе ги и в зоологическата градина, но те не приличаха на себе си. Изглеждаха като пребити.

Така и каза на директорката в понеделник. Децата си останаха вкъщи, но тя се появи в училището още преди девет часа и когато директорката, госпожа Смит, пристигна в кабинета си, Лиан я чакаше. Описа ѝ състоянието, в което се бяха прибрали дъщерите ѝ, и как им се бе отразило всички това и я попита с болка:

— Защо допуснахте да се случи подобно нещо?

— Аз, разбира се, няхах представа... — Моментално зае отбранителна позиция тя.

— Станало е тук, в училището. Мари-Анж каза, че са го направили седем момиченца от нейния клас, не са пощадили дори помалката ѝ сестра. Грабнали ножици и боя, натикали ги в една стая. Като хулигани в някое гето, за бога, само че още по-лошо. Децата се наказват взаимно за неща, които не разбират, които нямат нищо общо с тях. Заради клюките, които разпространяват техните родители.

— Сигурно не очаквате да контролираме и това? — рече надутото директорката.

Лиан повиши глас:

— Очаквам да пазите дъщерите ми.

— На пръв поглед може да изглежда, че децата ви са станали жертва на други деца, госпожо Дьо Вилие, но в действителност те страдат заради вашия съпруг.

— Какво, по дяволите, знаете вие за моя съпруг? Той е в окупирана Франция, рискува живота си всеки ден, а вие ми разправяте, че децата ми страдали заради него? Ние преживяхме една година в Европа, след като войната бе обявена, бяхме там, когато падна Париж, прекарахме два дни в една отвратителна рибарска лодка, седнали върху вмирисана риба, за да стигнем до товарния кораб и да се върнем у дома, после две седмици плавахме през Атлантика под постоянната заплаха да бъдем потопени от подводница и пред очите ни загинаха близо четири хиляди души, когато бе торпилиран един канадски кораб. Тъй че не ми говорете за моя съпруг и за войната, госпожо Смит, защото си седите тук, в Джорджтаун, и нямате понятие от тези неща.

— Абсолютно сте права.

Госпожа Смит се изправи и погледът ѝ не се хареса на Лиан. Може би бе прекалила, но ѝ бе все едно. И на нея, и на децата вече им бе дошло до гуша. Във Вашингтон беше по-лошо, отколкото в Париж преди или по време на окупацията и тя съжаляваше, че се е върнала.

Щяха да са по-добре, ако живееха с германците, но в Париж, при Арман. И ако това бе възможно, тя би взела първия кораб, за да замине при него. Но, разбира се, за Европа не пътуваха никакви кораби и тя знаеше много добре, че Арман никога няма да ѝ позволи да го направи. Не бяха рискували живота си да се върнат в Щатите, за да се обърнат и тръгнат обратно само след четири месеца. Чувстваше се направо луда от безсилие.

А директорката на училището я гледеше със зле прикрито презрение и гняв.

— Права сте. Аз не знам нищо за войната, „нямам понятие“, както се изразихте. Но познавам децата и познавам техните родители. Родителите си приказват и децата слушат. А те говорят, че вашият съпруг е в правителството Виши, че е колаборационист. Това не е тайна. Вече от месеци го знае цял Вашингтон. Аз го чух още през първата седмица, след като дъщерите ви се върнаха в училището. Не ми беше приятно да го чуя. Харесвах съпруга ви. Но децата му плащат заради неговия политически избор, същото важи и за вас. Вината не е моя, не е и ваша, но фактите са такива. Те ще трябва да свикнат с това. А ако не могат, да се върнат в Париж и да ходят на училище с другите френски и немски деца. Води се война, вие го знаете, аз го знам, и децата го знаят. А съпругът ви е на страната на противника. Това е. Предполагам, тази е била причината да го напуснете. Говори се също, че ще се развеждате. Ако не друго, може да е от полза за децата ви.

Очите на Лиан засвяткаха, тя се изправи и застана лице в лице с другата жена.

— Така ли се говори?

Госпожа Смит не трепна.

— Да, така.

— Е, не е вярно. Аз обичам съпруга си и го подкрепям напълно във всичко, което върши, включително и сега... Особено сега. Той има нужда от нас. И ние имаме нужда от него. И единствената причина да напуснем Париж бе, че той държеше да ни изпрати на безопасно място, за да е сигурен, че няма да ни убият. — Лиан се разплака, също като дъщерите си преди три дни, от безсилие, обида и гняв.

— Госпожо Дьо Вилие, много съжалявам за трудностите, които преживявате. Но от онова, което казвате, мога да си направя само

извода, че цялото ви семейство симпатизира на германците. И ще трябва да си платите за това...

Лиан веднага я прекъсна, не можеше да изтърпи и секунда повече:

— Аз мразя германците! Мразя ги! — Отиде до вратата и я отвори. — Мразя и вас, загдето сте позволили да се случи това на децата ми.

— Не ние сме го позволили, госпожо Дьо Вилие. Позволили сте го вие — каза директорката с леден тон. — И съм сигурна, че и вие, и те ще бъдете по-доволни в друго училище. Сбогом, госпожо Дьо Вилие.

Лиан блъсна вратата на кабинета и излезе на есенното слънце. Когато се прибра, децата изгаряха от нетърпение да чуят какво е станало.

Мари-Анж веднага дотича по стълбите от горния етаж.

— Ще трябва ли да се връщам в училището?

— Не! А сега си върви в стаята и ме остави на мира!

Тя влезе в спалнята си, затвори вратата, седна на леглото и заплака. Защо всичко трябваше да е така дяволски трудно? След малко дъщерите ѝ влязоха, не от любопитство, а за да утешат майка си. Тя вече се бе взела в ръце, но очите ѝ още бяха зачервени от сълзите и бе сърдита на Арман и на целия свят. Той ги бе поставил в непоносимо положение. Боеше се за него и го обичаше, ала го и мразеше. Защо, за бога, не си бе дошъл у дома заедно с тях? Но неговият дом не беше тук, това много добре ѝ бе известно. Неговата родина беше Франция и той бе останал да защитава любимата си страна, но по такъв начин, че тя не можеше да каже на никого.

— Мамо?... — Елизабет бавно се приближи до леглото и прегърна майка си.

— Да, мила?

— Ние те обичаме.

При тази декларация от очите ѝ отново рукнаха сълзи и тя притисна децата до гърдите си.

— И аз ви обичам — после погледна Мари-Анж. — Извинявай, че ти се развихах, когато се прибрах. Просто бях много ядосана.

— На нас ли? — разтревожи се по-голямата ѝ дъщеря.

— Не, на госпожа Смит. Не разбира нашия татко.

— Ти не можа ли да ѝ обясниш? — Елизабет изглеждаше разочарована. Тя харесваше своето училище, независимо че никой вече не я канеше у дома си да си играят. За разлика от Мари-Анж обичаше да ходи на училище.

Лиан поклати глава.

— Не, не можах да ѝ обясня, миличко. Много е сложно да се обясни на когото и да било в този момент.

— Значи няма да ходим повече в това училище? — върна се на своето Мари-Анж.

— Не, няма. Ще трябва да ви намеря друго.

— Във Вашингтон ли?

— Не знам. — От половин час си задаваше същия въпрос. — Ще си помисля.

Следващата неделя бе Денят на благодарността. Но този следобед бе последната сламка, която наклони везните.

Лиан видя, че Елизабет стои до телефона в коридора и плаче.

— Какво има, скъпа? — предположи, че ѝ липсват приятелите, ако все още имаше приятели.

— Обади ми се Нанси Адамсън. Госпожа Смит каза на всички, че ни е изхвърлила от училището.

Лиан бе потресена.

— Така ли е казала?

Елизабет кимна.

— Но това не е вярно! Аз ѝ заявих... — Бързо си повтори разговора наум и си даде сметка, че госпожа Смит наистина го бе направила. Беше ѝ казала, че децата ще се чувстват по-добре в друго училище. И тя се бе съгласила. Въздъхна и седна на пода до помалката си дъщеря. — С нея стигнахме до извода, че ще е по-добре да не се връщате там. Никой не ви е изхвърлял.

— Сигурна ли си?

— Съвсем сигурна.

— Те мразят ли ме?

— Разбира се, че не те мразят! — Но след онова, което бяха направили с дъщерите ѝ в петък, нямаше да е лесно да убеди в това никоя от двете.

— Мразят ли татко?

Лиан се замисли над думите ѝ.

— Не. Те не разбират онова, което върши той.

— А какво върши?

— Опитва се да спаси Франция, та всички един ден да се върнем и да живеем там.

— Защо?

— Защото професията на татко ви е такава. През целия си живот е представял Франция в редица чужди страни. Работата му е да пази интересите на страната си. И сега прави същото. Опитва се да помага на Франция, та германците да не я съсипят окончателно.

— Защо тогава всички разправят, че обичал германците? Той обича ли ги?

Лиан бе уморена от въпросите на детето, но трябваше да отговаря много внимателно на всеки от тях. Знаеше, че дъщерите ѝ с години ще носят в съзнанието си онова, което им говори сега. Те щяха да запомнят казаното от нея завинаги и то щеше да влияе на тяхното отношение към баща им и към самите себе си, докато са живи.

— Не, баща ви не обича германците.

— Мрази ли ги?

— Не мисля, че татко ви мрази когото и да било. Но мрази онова, което те правят в Европа.

Елизабет замислено кимна. Тъкмо това бе имала нужда да чуе. Да се увери, че баща ѝ е добър човек.

— Добре. — Тя стана и тръгна към горния етаж да потърси сестра си.

През онази нощ Лиан мисли дълго и напрегнато. Трябваше да предприеме нещо, а да ги запише в друго вашингтонско училище не беше решение. Вече знаеше какъв е отговорът на всичките ѝ проблеми, но ѝ бе крайно неприятно да го приеме. Реши, че утрото е по-мъдро от вечерта, ала и на сутринта отговорът си бе все същият. Обади се на оператора и помоли да я свържат. Беше почакала до обед, когато при него в Калифорния щеше да е девет часът.

Той веднага вдигна телефона, гласът му бе рязък:

— Лиан? Да не е станало нещо?

— Не, чичо Джордж, нищо особено.

— Звучиш ми като болна, уморена или нещо такова.

Прозорлив старец. В действителност тя бе и болна, и уморена, но не би го признала тъкмо сега. Връщаше се в Сан Франциско с подвита

опашка и това ѝ бе предостатъчно.

— Нищо ми няма. — И реши да мине веднага на въпроса. —
Още ли искаш да дойдем при тебе?

— Разбира се! — възкликна зарадван той и веднага добави: —
Да смятам ли, че най-после ти е дошъл умът?

— Предполагам, че може и така да се каже. Искам да сменя
училището на децата и си рекох, че щом така и така ще го правя, може
да предприемем още по-голяма промяна и да дойдем в Калифорния.

Джордж веднага почувства, че причините са по-дълбоки. Тя бе
твърде упорита, за да отстъпи, освен ако не е стигнала до края на
възможностите си. Така си и беше. В много по-голяма степен,
отколкото допускаше той.

Започнаха да се уточняват, Лиан през цялото време се сдържаше
да не се разреве от яд, но беше благодарна, че имат къде да отидат.
Нещата можеха да стоят и много по-зле. Много хора из цяла Европа
бяха останали без дом.

— Чичо Джордж?

— Да, Лиан?

— Благодаря ти, че ни позволяваш да дойдем.

— Не ставай смешна, Лиан. Това е и твой дом. И никога не е
преставал да бъде.

— Благодаря ти — той бе проявил деликатност и не бе споменал
Арман.

Лиан отиде да каже на децата и Мари-Анж я погледна със
странно изражение.

— Бягаме, нали, мамо?

Това едва не преля чашата. Чувстваше се така изчерпана, че не
би понесла и един въпрос повече. С това тя приключи въпроса и каза
на децата да излязат да поиграят на двора. Имаше нужда да остане
малко сама със себе си. Стоеше до прозореца на своята спалня и ги
наблюдаваше. През последните четири месеца те бяха порасли доста,
тя също — повече, отколкото някои хора за цял живот.

[1] Ако умра за родината си, любов моя, ще умра спокоен (фр.).
— Б.пр. ↑

Преди да напуснат Вашингтон, Лиан и дъщерите ѝ си устройоха тиха самотна гощавка за Деня на благодарността. Все едно че живееха в град, в който не познават жива душа. Никой не им се обади, никой не се отби, никого не поканиха да хапне от пуйката им. Както милиони хора в цялата страна, сутринта и те отидоха на черква и се върнаха къщи да нарежат пуйката, но нямаше да е много по-различно и ако бяха в някоя пустиня.

В края на следващата седмица опаковаха нещата, които бяха накупили след пристигането си, и Лиан изпрати всичко по влака за Западния бряг. В понеделник и те се качиха на него и когато се настаниха в спалния вагон, Лиан си спомни за Ник и как го видя за последен път на Гранд Централ стейшън. Сега ѝ се струваше, че е било преди хиляда години, при все че бяха минали само четири месеца. Ала за нея и децата тези месеци се бяха оказали много дълги. Изпита облекчение, когато влакът бавно потегли от гарата. Никоя от тях не съжеляваше, че напускат Вашингтон. Идването им тук беше грешка. Арман ѝ бе казал от самото начало да се върнат в Сан Франциско, но тогава тя не можеше да знае онова, което знаеше сега: каква цена ще трябва да платят за неговото сътрудничество с Петен и кабинета Виши.

Пътуването през страната бе еднообразно и спокойно. Децата си играеха и четяха, забавляваха се взаимно и понякога се караха, което ангажираше вниманието на Лиан. Но повечето време тя спеше. Имаше чувството, че възстановява силите си след мъчителното напрежение през последните близо пет месеца, да не говорим за напрежението преди това. Всъщност те повече от година не живееха нормално — откакто преди година и половина пристигнаха в Париж. А сега изведнъж можеше да се отпусне и да не мисли абсолютно за нищо. Само когато спираха на разни гари и купуваше вестници, си спомняше за останалия свят и неговите тревоги. В Англия денонощно имаше бомбардировки и улиците бяха затрупани с отломки от разрушените сгради. При всяка възможност оттам продължаваха да евакуират

децата и Чърчил бе наредил на Кралските военновъздушни сили да бомбардират Берлин, което само бе подтикнало Хитлер да удвои усилията за разрушаването на Лондон.

Но докато се носеха през покритите със сняг поля на Небраска и се любуваха на величествените Скалисти планини в Колорадо, всичко това ѝ се струваше нереално. А в четвъртък се събудиха само на няколко часа път от Сан Франциско. Влязоха в града от юг, през най-грозните му квартали, и Лиан бе изненадана, че всичко все още ѝ изглежда така познато. Много малко неща се бяха променили, откакто бе идвала за последен път — за погребението на баща си преди осем години.

— Това ли е? — Мари-Анж изглеждаше шокирана.

Децата никога не бяха посещавали Сан Франциско. Нямаха причина да ги водят тук. Баща ѝ бе починал, а чичо Джордж наминаваше да ги види, където и да живееха в момента.

— Да — усмихна се Лиан. Но градът е много по-красив. Тези квартали не са от най-хубавите.

— Изобщо не са хубави.

Чичо Джордж и шофьорът чакаха на гарата и трите дами бяха посрещнати като важни особи, с „Линкълн Континентал“. Колата току-що бе доставена от Детройт и се видя на момичетата много луксозна. Лиан забеляза, как те изведнъж се изпълниха с възторг от идването си тук. Джордж бе донесъл на двете нови кукли и когато пристигнаха в къщата на Бродуей, Лиан се трогна, като видя какви усилия е положил да приготви стаите им. Те бяха пълни с играчки, а по стените имаше картини със сценки от филмите на Уолт Дисни. В някогашната нейна стая, която и сега бе определена за нея, бе сложена ваза с огромен букет. Макар че беше първи декември, времето бе меко, дърветата още зеленееха и в градината имаше цветя.

— Къщата изглежда прекрасно, чичо Джордж.

След смъртта на баща ѝ той бе пипнал тук-там по нещо, но, общо взето, родният ѝ дом бе по-малко променен, отколкото се беше опасявала — добре поддържан, с отбрана прислуга. На стари години чичо Джордж се бе укротил, времето на необузданите веселби от неговата младост беше отминало. Бе се справил добре и в „Крокет шипинг“. Странно, на Лиан ѝ беше приятно, че си е у дома. След мъчителната изолация във Вашингтон в продължение на близо пет

месеца пребиваването тук бе за нея блажено облекчение. Поне до вечерта ѝ се струваше така.

Децата си бяха легнали, а тя седеше в библиотеката и играеше домино с чичо Джордж, както преди с баща си.

— Е, Лиан, вразуми ли се вече?

— В какъв смисъл? — престори се на задълбочена в играта тя, опитвайки се да печели време.

— Знаеш за какво говоря. Имам предвид отношението ти към онзи глупак, мъжа ти.

Тя вдигна глава и го погледна в очите хладно и твърдо, което го изненада.

— Няма да обсъждам това с тебе, чичо Джордж. Надявам се, че съм достатъчно ясна.

— Не ми говори с такъв тон, момиче! Направила си грешка и знаеш това.

— Не знам нищо такова. Женена съм от единайсет години и половина и много обичам съпруга си.

— Този човек на практика е нацист. И това „на практика“ май е комплимент. Ще можеш ли да живееш с него, след като знаеш това?

Тя отказа да отговори.

— За бога, та той е почти на десет хиляди километра, а твоето място е тук. Ако поискаш развод, при тези извънредни обстоятелства веднага ще ти го дадат. Можеш дори да отидеш в Рино и да приключиш с всичко за месец и половина. А после с децата ще започнете нов живот тук, където ви е мястото.

— Моето място не е тук. Дойдох, защото няма къде другаде да отида, докато Франция е окупирана. Нашето място е при Арман и ще се върнем при него веднага след като свърши войната.

— Струва ми се, че си се побъркала.

— Тогава да не говорим повече на тази тема, чичо Джордж. Около създадената ситуация има неща, които не са ти известни.

— Като например?

— Предпочитам да не говоря за това. — Както винаги, беше с вързани ръце. И никак не бе благодарна на Арман, че я постави в такова положение. Но вече свикваше с наложената ѝ неизясненост.

— Глупости. Известни са ми доста неща. Например какво те е накарало да напуснеш Вашингтон. Изхвърлили са децата от училище,

никой никъде не ви е канил, отбягвали са ви.

В очите ѝ се появи мъка, но тя не отклони поглед. Чичо Джордж беше прав.

— Поне прояви достатъчно благоразумие да дойдеш тук, където можете да живеете нормално и достойно.

— Не и ако на всяка крачка наричаш съпруга ми нацист — рече тя отпаднало и тъжно. — Ако продължаваш така, същото ще се случи и тук, а аз не мога да се местя всеки пет месеца. Децата ще плащат, също както във Вашингтон. — Не го попита откъде е получил тази информация, той имаше връзки и сътрудници навсякъде и това нямаше никакво значение. Онова, което ѝ бе казал, беше истина, но и нейните думи бяха по-малко верни.

— Какво очакваш да говоря? Че е прекрасен човек ли?

— Не е необходимо да говориш каквото и да било, след като не го харесваш. Но ако не си държиш езика зад зъбите, помни ми думата, и ти ще плачеш, както плаках аз, когато дъщерите ми се прибраха с омазани с боя коси, раздрани дрехи и пречупени кръстове на гърбовете — нареждаше тя, а в очите ѝ напиреха сълзи.

Чичо Джордж я погледна съчувствено.

— Наистина ли са постъпили така с децата?

Тя кимна.

— Кой?

— Други деца от училището. Момиченца от добри семейства. А директорката каза, че не можела да направи нищо, за да ги спре.

— Аз бих я убил.

— И на мене ми се искаше, но това едва ли щеше да реши проблема. Както каза тя, родителите си приказват, а децата слушат. В случая тя е права. И ако ти започнеш, чичо Джордж, ще заприказват и всички останали, а накрая ще плащат децата. — Подобно отношение към нея самата вече ѝ се струваше нормално.

Това го накара да се замисли. После кимна бавно:

— Разбирам. Не ми харесва, но разбирам.

— Добре.

Той я погледна топло и каза:

— Радвам се, че се обърна към мен.

— И аз — усмихна му се тя. Никога не го бе чувствала близък, но сега, колкото и да бе странно, беше благодарна, че е при него. Той ѝ

даваше подслон в един критичен за нея момент. А тук животът изглеждаше толкова цивилизован и толкова откъснат от драматичните събития в света, че човек почти можеше да забрави за тях. Почти. Но не съвсем. И все пак войната изглеждаше така успокоително далечна...

Побъбриха още малко на по-безопасни теми и накрая се качиха в стаите си. Лиан се отпусна в своето старо легло и спа, както не бе спала от години. „Като умряла“ — сподели тя с чичо Джордж на следващата сутрин. После той излезе и Лиан проведе няколко телефонни разговора. Не със стари приятели, тя не познаваше почти никого тук, а чичо ѝ вече бе намерил училище за децата. При все че „Бъркс“ щеше да им липсва, те започваха още от следващия понеделник. Но Лиан си бе наумила нещо друго и до вечерта вече го бе уредила.

— Какво си направила? — ужасено попита чичо Джордж.

— Казах, че съм си намерила работа. Толкова ли е шокиращо?

— Според мен да. Щом толкова искаш да вършиш нещо, защо не се запишеш в клуб „Метрополитен“, в женските помощни отряди или друга подобна организация?

— Защото искам да върша нещо полезно. Ще работя за Червения кръст.

— Ще ти плащат ли?

— Не.

— Слава богу. — Това вече не би могъл да понесе. — Не знам, Лиан. Ти си странно момиче. Как ти дойде наум да ходиш на работа? И то всеки ден?

— А какво смяташ, че трябва да правя? Да седя тук и да броя твоите кораби в залива?

— Корабите са колкото мои, толкова и твои, тъй че това занимание не би ти навредило. Имаш уморен вид и си прекалено слаба. Защо не си починеш, защо не започнеш да играеш тенис, голф или нещо друго?

— Мога да го правя през почивните дни, с децата.

— Откачаш. И ако не внимаваш, на стари години ще се превърнеш в ексцентричка! — Но тайно се гордееше с нея.

На следващия ден сподели това с един стар приятел. Двамата играеха домино в „Пасифик Юниън клуб“, той си пийваше уискито със сода и се хвалеше с Лиан:

— Тя е страхотна жена, Лу. Интелигентна, спокойна, уравновесена. В някои отношения много прилича на брат ми и умът ѝ сече като бръснач. Преживяла е много изпитания в Европа. — Обясни, че е била в Париж по време на капитулацията, но съобразявайки се с казаното от Лиан, се въздържа да добави, че е съпруга на човек, който се оказал нацист.

— Омъжена ли е? — заинтригувано вдигна поглед приятелят му.

Джордж съзря благоприятната възможност. Той искаше да помогне на Лиан. Мислеше по този въпрос от доста време и бе решил точно как ще го направи.

— Повече или по-малко. Разделила се е с мъжа си. И ми се струва, че скоро ще отскочи до Рино. Не го е виждала от шест месеца. — В края на краищата, това си бе чиста истина — и няма представа кога ще го види пак. — Това също бе вярно. И чичо Джордж пристъпи към най-същественото: — Иска ми се да я запозная със сина ти.

— Тя на колко години е?

— На трийсет и три и има две прекрасни деца.

— Лаймън също. — Приятелят на Джордж спечели играта и се облегна назад с доволна усмивка. — Той е на трийсет и шест, през юни ще навърши трийсет и седем.

Освен това бе един от най-добрите адвокати в града и много привлекателен, поне Джордж смяташе така. Беше от отлично семейство, завършил бе Калифорнийския университет, ползваше се с уважение и живееше в Сан Франциско. Бе идеален за Лиан и ако тя се окажеше на друго мнение, имаше още много други, не по-малко подходящи от него.

— Ще видя какво може да се направи — рече Лу.

— Мога да организирам малка вечеря — уведоми Джордж секретаря си на следващия ден, а след още няколко дни се свърза по телефона, с когото трябва и вечерта, когато Лиан се прибра от Червения кръст, ѝ каза за събитието! Тя харесваше работата и бе в добро настроение. Освен това бе получила писмо от Арман, препратено от Вашингтон в същия ден, в който бяха заминали. Доколкото можеше да се съди от написаното, той бе добре и не го грозеше никаква непосредствена опасност. Това бе една несекваща тревога за нея.

— Как мина денят ти, чичо Джордж?

Целуна го по челото и седна да пийне нещо с него. Животът тук бе толкова лек, че започваше да я обзема едва ли не чувство за вина, особено когато мислеше за Арман, опасно балансиращ между двете правителства, на които служеше. Лиан знаеше какво му коства това, а си седеше тук, в един красив дом с чудесен изглед, обкръжена от прислужници и предания си чичо.

— Много добре. А твоят?

— Интересно. Уточняваме допълнителни места за приемането на част от английските деца.

— Много благородно занимание. Как са момичетата?

— Прекрасно. Пишат домашните си горе — а ако питат тях, най-добрата новина беше, че след десет дни започва коледната ваканция.

— Знаеш ли, днес ми дойде една идея. Ще имаш ли нещо против да ми помогнеш да организирам една малка вечеря? Преди, когато живееше при баща си, беше страшно добра в тези неща.

Лиан се усмихна при спомена за онези времена, но мислите ѝ отново се върнаха към Арман, защото след смъртта на Одил и през единайсетте години на брака им непрекъснато бе вършила същото и за него.

— Благодаря, чичо Джордж. Много обичах да се занимавам с това.

— Нали нямаш нищо против да ми помогнеш? Малко изоставам с някои от светските си задължения.

— С най-голямо удоволствие. Нещо специално ли имаш предвид?

— Мислех за една малка вечеря следващата седмица. — Но не ѝ каза, че всички вече са приели поканите. — Как ти звучи това? Около осемнайсет човека. Можем да наемем и няколко музиканти и след вечерята да устроим танци в библиотеката.

— Танци ли? Това не е ли твърде претенциозно за една „малка вечеря“?

— Ти не обичаш ли да танцуваш?

— Обичам, разбира се — отвърна тя и се усмихна. Бе забравила какъв веселяк беше навремето чичо Джордж. И явно още си бе такъв. Въпреки че беше на седемдесет и три години, изглеждаше доста подвижен за възрастта си. Изведнъж ѝ мина през ума, че той може да

има някакви скрити мотиви, например някоя вдовица, която ухажва. — С удоволствие ще помогна. Само ми кажи какво искаш от мен.

— Аз ще поканя гостите, а ти се заеми с останалото. Купи си красива нова рокля, поръчай цветя. Сигурен съм, че знаеш какво да правиш.

Тя без съмнение знаеше и преди вечерята слезе да провери дали всичко е наред. Осемнайсетте поканени щяха да бъдат настанени около голямата овална английска маса от XVIII век. На нея ухаеха три големи букета бели и жълти рози, а в изящните сребърни свещници бяха поставени високи кремави свещи. Лиан бе използвала една от дантелените покривки, останали от майка ѝ, които не бе взела със себе си при напускането на къщата. Беше наела и музиканти, както пожела чичо ѝ. Те вече свиреха тихи мелодии в огромния хол, въпреки че гостите още не бяха пристигнали. Тя обгърна с поглед помещението и реши, че всичко е наред. В този момент зърна Мари-Анж и Елизабет, да надничат иззад перилата.

— Какво правите там, вие двете?

— Може ли да гледаме?

— Само за малко — усмихна се майка им и им изправи въздушна целувка. Бе облякла бледосинята копринена вечерна рокля, която си купи от „Магнин“ предишния ден, точно в същия цвят като очите ѝ. Косата ѝ беше вдигната и от години не се бе чувствала така елегантна.

— Приличаш на Пепеляшка! — с висок шепот се обади от стълбите Елизабет и Лиан изтича горе да я целуне.

— Благодаря ги, скъпа.

После слезе чичо Джордж, гостите заприиждаха и партито започна. Лиан намираше, че всичко протича много гладко. Джордж лично бе разпределил местата около масата, тъй като познаваше всички, и тя бе настанена между двама много приятни мъже, борсов агент на име Томас Маккензи, който бе на около четирийсет години, разведен, с трима синове, и адвокат на име Лаймън Лоусън, който ѝ се стори горе-долу на нейната възраст, също разведен, с две дъщери. Ала малко по-късно забеляза, че чичо ѝ я наблюдава, и изведнъж всичко ѝ стана ясно. Той се опитваше да я представи на свободните мъже в града. Лиан се стъписа. Та тя бе омъжена жена, в края на краищата!

Вечерята мина много приятно и музикантите свиреха чудесно, но тя бе ужасена от онова, с което се бе захванал чичо ѝ, и докато

закусваха на следващата сутрин, с голяма неохота подхвана разговор на тази тема.

— Е, скъпа, добре ли се забавлява снощи?

Той изглеждаше страшно доволен от себе си и Лиан му се усмихна над чашата кафе.

— Да, много. Беше хубава вечер, чичо Джордж. Благодаря ти.

— Няма защо. Отдавна имах да се отплащам за доста покани, но без жена в къщата... — опитваше се да си придаде печален вид, ала това не му се удаваше и Лиан прихна.

— Не съм много сигурна, че ти вярвам. — После го погледна, спря да се смее и реши да хване бика за рогата: — Чичо Джордж, мога ли да ти задам един много невъзпитан въпрос?

— Зависи колко е невъзпитан — усмихна се на племенницата си той. Започваше все повече да я харесва. Тя бе много смела жена, макар да бе направила голяма грешка, като се бе оженила за този човек. Но той скоро щеше да го избие от главата ѝ. Бе сигурен, че тя ще си възвърне здравия разум. Лиан беше умница, а бе длъжна да мисли и за децата. — Какво искаш да ме питаш?

— Не се опитваш да ме показваш на... хм, въъ... свободните мъже в града, нали?

Той се престори на изненадан, явно се забавляваше.

— Да не предпочиташ женените, Лиан? — Той самият винаги бе имал слабост към омъжените жени.

— Не, чичо Джордж. Предпочитам собствения си съпруг.

На масата внезапно се възцари тишина.

— Аз не мисля, че има нещо лошо, ако се запознаеш с неколцина мъже от града. А ти? — но това бе подвеждащ въпрос.

— Зависи какво знаят те за семейното ми положение. За омъжена или за разведена ме мислят?

— Не си спомням какво съм им казал — прокашля се той и хвана вестника.

Но Лиан много внимателно го измъкна от ръцете му и рече.

— Искам да ми отговориш. Мисля, че това е важно.

— Аз също — отвърна прямо той. — Смятам, че вече е време да се огледаш и да помислиш за тези неща. Този човек е на близо десет хиляди километра оттук и се занимава Бог знае с какво, за което няма

да говорим, след като ти не искаш. Но знаеш моето мнение по този въпрос. Намирам, че тук има много по-добри възможности за тебе.

— Не мога да се съглася. — И още като го каза се улови, че мисли за Ник Бърнъм. Прогони го от главата си и погледна своя събеседник. — Аз съм омъжена жена, чичо Джордж. И възнамерявам да си остана такава. Също така възнамерявам да остана вярна на съпруга си. — В съзнанието ѝ отново блесна споменът за единственото ѝ провинение и тя отново го пропъди. Не биваше да мисли повече за него. Мечтите за Ник не водеха доникъде.

— Дали ще си му вярна или не, е лично твоя работа. Аз просто си рекох, че ще ти се отрази добре, ако се запознаеш с някои хора от Сан Франциско.

— И беше много мило от твоя страна. Но не мога да кажа същото за твоите опити да разрушиш брака ми.

— Твоят брак не съществува, Лиан.

Лиан се стъписа от силата, с която го каза.

— Напротив, съществува.

— Но не би трябвало.

— Нямах право да вземаш това решение вместо мене.

— Имам пълното право да се опитам да те върна на земята. Ти пропиляваш младостта си заради един стар глупак, който сигурно е спял, та не вижда какво върши. — Лиан стисна езика си зад зъбите и той продължи: — И ти ще си голяма гъска, ако не предприемеш нещо по този въпрос.

— Благодаря ти. — Тя се изправи много тихо и излезе от стаята, чувствайки се виновна и неблагодарна. Чичо Джордж имаше добри намерения, но не си даваше сметка с какво се е захванал. Тя никога повече нямаше да измени на Арман. Никога. Не беше абитуриентка, та да я представят на кавалерите по балове и вечери. И изведнъж се почувства като глупачка, задето така лекомислено се бе включила в играта му.

Това чувство се засили още повече, когато същия следобед Лаймън Лоусън я потърси по телефона в Червения кръст. Покани я на ресторант следващата вечер, но тя отказа, под предлог, че е заета. И той не бе единственият. Борсовият агент, който бе седял от другата ѝ страна, също се обади и на нея ѝ стана крайно неудобно от впечатлението, което чичо ѝ очевидно се опитваше да създава — че тя

е жена без семейни ангажименти. А ако им обяснеше, че случаят не е такъв, щеше да излезе, че той е лъжец. Нещата станаха още по-лоши, когато след няколко дни във вестника се появи съобщение, че хубавата племенница на Джордж Крокет от Вашингтон се е разделила със съпруга си и се е върнала да живее в Сан Франциско. В материала дори се загатваше, че в най-близко бъдеще щяла да замине за месец и половина в Рино.

— Чичо Джордж, как можа? — влезе тя същата вечер в библиотеката и размаха вестника пред него.

— Не съм им казвал нито дума! — дори не изглеждаше смутен. Беше убеден, че постъпва правилно.

— Трябва да си им казал. И Лаймън Лоусън пак ми звъня този следобед. Какво, по дяволите, да отговарям на тези мъже?

— Че ще ти е приятно да вечеряш с тях от време на време.

— Но аз нямам такова намерение!

— Би ти се отразило добре.

— Аз съм омъжена. Омъжена! О-м-ъ-ж-е-н-а. Омъжена. Не разбираш ли?

— Знаеш какво е отношението ми към това, Лиан.

— Ти също знаеш какво е моето отношение. Как точно смяташ да обясниш моята измяна на децата ми? Да не би да очакваш те просто да забравят за съществуването на баща си? Или мислиш, че аз мога?

— Надявам се, след време.

Това бе една акция, с която тя не знаеше как да се справи. Чичо й се прибираше вечер с различни хора и ги канеше да пийнат нещо, вземаше я от Червения кръст и я водеше да обядват с приятели. Към Коледа Лиан имаше чувството, че се е запознала с всеки свободен мъж в града и нито един от тях не подозираше, че тя се отнася много сериозно към своя брак. Беше едва ли не смешно, само дето я вбесяваше. Търсеше спасение в работата си и при децата и си намираше оправдания да отхвърля всички покани.

— Кога най-сетне ще излезеш от тази къща, Лиан? — изрева една вечер чичо Джордж, докато играеха домино, и тя ядосано хвърли плочките си.

— Утре, като тръгна на работа.

— Имам предвид вечер.

— Когато войната свърши и мъжът ми се върне. Това задоволява ли те, или искаш да се изнеса веднага? — Бе започнала да му крещи, а той бе стар човек и тя се почувства много зле. — Моля те, чичо Джордж, остави ме на мира, за бога. Моментът е много труден за всички ни. Не го прави още по-непоносим за мене. Знам, че намеренията ти са добри. Но аз не желая да излизам със синовете на твоите приятели.

— Би трябвало да си благодарна, че те искат да излизат с тебе.

— Защо да съм им благодарна? За тях аз съм само „Крокет шипинг“.

— Това ли те безпокои, Лиан? Те виждат в тебе нещо повече. Ти си много красива и страшно умна.

— Добре, добре. Няма значение. Важното е, че аз съм омъжена.

А накрая излезе, че децата са ги чули.

— Защо чичо Джордж иска да излизаш с други мъже?

— Защото е откачен — рязко отвърна тя, обличайки се за работа.

— Така ли? — Мари-Анж изглеждаше заинтригувана. — Искаш да кажеш, че е изкуфял?

— Не, искам да кажа... Защо не ме оставите на мира, да му се не види! За бога... — Но истинският проблем беше, че от две седмици не бе получавала писмо от Арман и й прилягаше от тревога да не му се е случило нещо. Ала не можеше да сподели страховете си с децата. — Виж, чичо Джордж го прави от добро сърце, много е сложно за обясняване. Просто забравете за това.

— А ще излизаш ли с други мъже? — Детето изглеждаше разтревожено.

— Разбира се, че не, глупачето ми. Аз съм омъжена за татко ти — като че напоследък само това повтаряше.

— Според мен, когато пътувахме насам с парахода, господин Бърнъм те харесваше. Видях как те гледаше понякога, сякаш те мисли за нещо изключително. — На възрастните в главата, на децата в устата.

Лиан заряза онова, с което се занимаваше в момента, и погледна дъщеря си.

— Той е много добър човек, Мари-Анж. Аз също го смятам за изключителен. Ние сме много добри приятели, но това е всичко. И не забравяй, че той е женен.

— Не е вярно.

— Разбира се, че е женен. — Денят ѝ още не бе започнал, а вече се чувстваше уморена, обуваше си чорапите и нямаше търпение да излезе най-сетне от къщи. — Нали се запознахте с жена му и със сина му Джон на „Нормандия“ миналата година.

— Знам. Но във вестника вчера пишеше, че се развежда.

— Тъй ли? — Лиан усети как сърцето ѝ спира. — Къде?

— В Ню Йорк.

— Питам на кое място във вестника. — Тя бе прегледала само първата страница за новини от войната и бе станала, да не закъснее за работа.

— Не знам. Пишеше, че са имали голям скандал и той е подал молба за развод и иска да вземе сина си, а тя не му го дава.

Лиан бе като вцепенена. Прислужницата ѝ помогна да открие вестника в килера. Мари-Анж бе права. Наистина имаше такава статия, на трета страница. Никълъс Бърнъм влязъл в остра разпра със съпругата си. Тя и Филип Маркъм предизвикали скандал в Ню Йорк и Ник подал документи за развод по нейна вина, като посочил и Маркъм за ответник по делото. Освен това искал да получи родителските права над сина си, но не можело да се каже дали ще му ги дадат.

Когато Лиан стигна в офиса на Червения кръст, бе изкушена да му се обади, но както винаги досега остави слушалката, преди да е набрала номера. Дори той да се развеждаше, тя си оставаше омъжена. За нея нищо не се бе променило, включително и чувствата ѝ към Ник. И към Арман.

Една седмица преди Коледа Ник Бърнъм влезе в кантората на своя адвокат.

— Имате ли записан час при господин Гриър, сър?

— Не, нямам.

— Съжалявам, той в момента разговаря с клиент, а след това отива в съда.

— Тогава ще почакам.

— Но аз не мога... — Тя подхвана обичайната си тирада, ала когато Ник я погледна в очите, едва не направи стъпка назад. Той беше хубав мъж, но имаше такъв вид, сякаш му трябваше нищожна провокация, за да убие някого. Никога не бе виждала толкова разярен човек. — Бихте ли се представили, за да съобщя за вас?

— Никълъс Бърнъм.

Името ѝ беше познато и тя моментално изчезна в кабинета. След десет минути, когато клиентът си тръгна, Ник бе въведен при Бен Гриър.

— Здравсти Ник. Как я караш?

— Добре, общо взето.

— Олеле! — Той погледна Ник в лицето и разбра, че работата е сериозна. Под очите му имаше кръгове и челюстите му бяха така стиснати, че Гриър направо виждаше как преглъща гнева си. — Ще пийнеш ли нещо?

— Толкова зле ли изглеждам? — Ник малко по малко започна да се отпуска, облегна се назад и на лицето му се появи уморена усмивка. — В последна сметка май не беше чак толкова трагично.

— Май не е било, иначе нямаше да си тук. Какво мога да направя за тебе?

— Да убиеш жена ми.

Каза го като на шега, но Бен Гриър не беше много сигурен в това. Той бе виждал същото изражение на лицата на много други мъже и в

кариерата си имаше поне един случай, когато му се бе наложило да защитава клиента си в дело за убийство, вместо в бракоразно дело.

Ник си пое дълбоко въздух, намести се по-удобно на стола и прокара ръка през косата си, сетне погледна тъжно адвокатата.

— Знаеш ли, десет години се опитвах да направя нещо от този брак, но нищо не излезе.

В Ню Йорк това не беше тайна, Гриър също го бе чувал.

— А когато през юли се върнах от Европа, направих опит да й наля в главата, че искам да задържа положението. По онова време взаимоотношенията ни се бяха превърнали... — той явно търсеше думи — в брак по взаимна изгода, меко казано. Заради детето не исках да се развеждаме.

Гриър кимна. Бе слушал тази история най-малко десет хиляди пъти.

— Тогава тя вече се бе забъркала с Филип Маркъм. Връзката им продължаваше повече от година. От ясно по-ясно й дадох да разбере, че може да върши с него каквото иска, но аз няма да се съглася на развод. И знаеш ли какво направи вчера кучият му син?

— Умирам да го чуя.

Ник обаче не се усмихна.

— Допря пистолет до главата на сина ми. Върнах се от работа и го заварих да седи в моята дневна безкрайно хладнокръвен. Насочи пистолета към Джон и каза, че ако не пусна Хилъри да си отиде, ще убие момчето ми. — Ник пребледня, докато разказваше, а адвокатът се навъси. Случаят все пак се бе оказал безнадежден.

— Зареден ли беше пистолетът, Ник?

— Не. Но аз не знаех това. Съгласих се да й дам развод и той го остави... — Представи си отново цялата сцена и стисна зъби и юмруци.

— А след това ти какво направи?

— Размазах го от бой. Има три строшени ребра, счупена ръка и два избити зъба. Снощи Хилъри се изнесе и опита да вземе Джони със себе си. Казах й, че само да го пипне или да се покаже в къщата ми, ще убия и нея, и Маркъм. И бога ми, точно това ще направя.

— Е, имаш основание за развод. — Но това едва ли бе новина. — Мислиш ли, че можеш да докажеш изневярата й?

— Нищо по-лесно.

— А какво основание имаш да претендираш за родителските права над детето?

— Това не е ли достатъчно? Той насочи пистолет срещу сина ми.

— Пистолетът не е бил зареден. И го е направил Маркъм. Не жена ти.

— Но тя му беше съучастница. Просто си седеше там и го оставяше да действа.

— Вероятно е знаела, че не е зареден. Съгласен съм, че това е евтин трик, но не е достатъчно основание, за да получиш родителските права.

— Всичко друго е достатъчно основание. Тя е отвратителна майка, изобщо не я е грижа за Джони и винаги е било така. Най-напред искаше да направи аборт, а после не го и поглеждаше. Когато след обявяването на войната заседнах в Европа, го заряза на баба му за цели десет месеца. Почти не го бе виждала, докато се върнах. Тя не е никаква майка! Никаква, чуваш ли? — Ник скочи като обезумял и закричи из стаята. Защо ли послуша Лиан. Преди шест месеца трябваше да напусне Хилъри и още тогава да започне борбата за родителските права над Джони. Ала не го направи. Загуби и нея. Ако беше свободен, нещата можеха да се развият по съвсем различен начин. Раздялата им продължаваше да го измъчва, макар че оттогава мина почти половин година.

— Жена ти склонна ли е да се откаже от родителските права върху детето?

Ник с усилие върна мислите си към Хилъри и поклати глава.

— Тя се бои от онова, което ще си помислят хората, ако се откаже от него. Страхува се да не я помислят за пияница и уличница, каквато всъщност е, ала няма желание да го признае пред целия град. Макар че едва ли е необходимо, та тя е спала с всички тях, за бога. — Но не и напоследък, трябваше да признае това. Тя бе вярна на Маркъм, а с него това не ѝ се бе случвало никога.

— Предстои ти трудна борба, Ник. Много трудна. Разводът ще се уреди за нула време, имаш основания, пък и тя го иска. Но делата за родителски права са гадна работа. Съдът почти винаги присъжда децата на майката, освен когато е психически болна и е затворена в някоя клиника. Дори ако е пияница или уличница, както твърдиш, в

повечето случаи това не е достатъчно. Съдиите смятат, че децата трябва да остават при майките, не при бащите.

— Не и в нейния случай.

— Може и да си прав. Но ще трябва да го докажем и ще има грозни схватки. Ти ще трябва да извадиш на показ всеки грам мръсотия, до който се добереш. Наистина ли искаш синът ти да преживее всичко това?

— Не. Но ако трябва, ще го направя. И ако ти ми кажеш, че нямам друг избор, ще започнем кампания за очернянето ѝ, която няма да има край. С течение на годините съм натрупал доста материал и сега ще го използвам. В крайна сметка това е за доброто на Джони.

Гриър кимна. Трудните дела му доставяха удоволствие.

— А ако си прав и тя в действителност не иска момчето, може и да се откаже.

— Може. — Но всъщност не вярваше, че Хилъри ще го направи.

— А междувременно искам за Маркъм заповед за забрана на достъпа, да стои далеч от сина ми.

— Къде е сега момчето?

— Още е при мен в апартамента. Казах на прислужницата, когато Хилъри дойде за нещата си, да не я пуска вътре. Аз лично ще ѝ ги изпратя в жилището на Маркъм.

— Тя има право да вижда детето.

— Друг път. Не и докато съжителства с човека, който насочи пистолет срещу сина ми.

— Било е само, за да те сплашат, Ник. — Гласът на Гриър бе мъчително спокоен, но Ник бе твърде уязвен, за да се вслуша.

— Колкото и да ти е чудно, изплаших се. А сега ще поемеш ли делото?

— Да. Но искам от самото начало да си наясно за едно: не мога да ти гарантирам какъв ще е изходът, Ник.

— Не ме е грижа. Само направи всичко, на което си способен.

— Ще изпълняваш ли препоръките ми?

— Ако ги намирам разумни — усмихна се той и Гриър му се закани с пръст от отсрещната страна на бюрото. — Добре, добре. Колко време ще продължи според тебе?

— Можеш да дадеш съгласието си за развода и тя да отскочи до Рино. Така той ще отнеме само месец и половина. Но делото за

родителските права може да се проточи.

— Колко дълго? Не искам това да виси над главата на Джони, нито пък над моята.

— Година, може би.

— По дяволите! Но ако спечеля, тя ще изчезне от живота му завинаги, нали?

— Възможно е. Можеш също да се опиташ да се споразумееш с нея срещу известна сума.

Ник поклати глава.

— Това няма да свърши работа. Тя има на разположение шест милиона долара, а и Маркъм има доста пари.

— Значи това отпада. Ще трябва да спечелим делото честно и почтено.

— Пък ако видиш, че не върви, минаваш към номерата — ухили се Ник и Бен Гриър го последва.

— Само ми кажи как, и готово. Впрочем ще взема тази заповед за ограничаване на достъпа още днес. След половин час трябва да съм в съда — погледна часовника си той. — И искам да се срещнем, за да планираме нашата кампания. Какво ще кажеш за другата седмица.

— Не може ли по-рано? — Ник изглеждаше разочарован.

— Делото няма да стигне до съда най-малко още шест месеца.

— Добре. Но, Бен — настойчиво погледна той адвоката над бюрото, — не бива да забравяш едно нещо.

— Какво по-точно?

— Аз възнамерявам да спечеля.

Ник не бе виждал жена си от няколко дни и когато тя дойде в апартамента, беше там и я чакаше. Хилъри мислеше, че той е на работа, отключи си със собствения ключ и тръгна на пръсти нагоре по стълбите. Но Ник бе предположил, че ще направи нещо такова и откакто си бе отишла, не бе ходил в офиса. Приемаше всички телефонни обаждания вкъщи и бе спрял Джони от училище. Когато Хилъри отвори вратата на детската стая, момчето беше там, ала и Ник вече стоеше зад гърба ѝ.

— Махай се от дома ми!

Тя подскочи цяла педя, като чу гласа му, обърна се, видя неумолимото му бледо лице и изведнъж се изплаши, че ще я удари.

— Дошла съм за сина си — опитваше да си придаде безгрижен вид, но от погледа на Ник не убягна, че трепери.

Тя се обърна към Джон:

— Вземи си куфарите. Идваш с мен.

Детето веднага вдигна очи към баща си.

— Джони, почакай ме в кабинета, ако обичаш. Искам да поговоря с майка ти.

— Събирай си багажа! — остро нареди Хилъри.

Ник прекоси стаята и внимателно изведе изплашеното дете.

— Татко, тя ще ме вземе ли?

— Няма, сине. Всичко ще бъде наред. Просто е разстроена. Върви и ме почакай долу. Точно така, момчето ми. — Проследи как Джони изтича по коридора към кабинета, после се обърна и отново влезе в детската стая. Хилъри хвърляше дрехи в един куфар.

— Не си губи времето, Хил. Ще извикам полицията и ще те изгонят. Или може би предпочиташ да си тръгнеш веднага и да ми спестиш тези усилия?

— Не можеш да държиш детето ми тук. Ще го взема със себе си — обърна се и го погледна. От очите ѝ изскачаха искри.

— Ти си една уличница. Не заслужаваш да си негова майка. — Хилъри му удари плесница, а той сграбчи ръката ѝ. — Сега се махай от къщата ми. Връщай се при онзи негодник, щом като те иска. Аз не те искам.

Хилъри го фиксираше с безсилна ярост. Знаеше, че няма изгледи да спечели тази битка. Но щеше да я спечели. И светът да се провали, тя щеше да я спечели.

— Мястото на сина ми е при мен.

— Но не и при човека, който е готов да опре в главата му пистолет, за да ме принуди да ти дам развод. Предполагам, че сте получили заповедите за ограничаване на достъпа.

Тя кимна. Бяха ги връчили на Маркъм предишната сутрин.

— Хубаво. А сега се махай от тази къща, преди да съм повикал полицията.

— Не можеш да ми отнемеш сина, Ник — захленчи тя и на него му костваше големи усилия да не я удари. Вместо това отвори широко вратата и зачака тя да излезе от стаята.

— Никога не си го искала и не виждам защо тъкмо сега отношението ти трябва да се променя.

— Ако не го взема, репутацията ми ще бъде съсипана... — Тя се разплака. Майката на Филип вече им създаваше неприятности. Той бе пропилял по-голямата част от собствените си пари по предишните четири съпруги и сега разчиташе мама да го измъкне от дълговете и след време да му остави цялото си състояние. Бе казал на Хилъри, че непременно трябва да вземе момчето, защото иначе майка му щяла да си помисли Бог знае какво. Трябваше да го вземе на всяка цена, но бе казала на Филип, че нещата ще се развият точно така. Познаваше Ник и като го погледна сега, разбра, че я очакват големи неприятности.

— Вън!

— Кога мога да го видя?

— Щом приключи делото.

— И кога ще бъде това?

— Може би следващото лято.

— Да не си луд? Да не виждам детето си дотогава.

Адвокатите не бяха казали на Ник точно това, но него изобщо не го бе грижа. Нямахше намерение да позволи на тази жена да припари до Джони. Още се разтреперваше при мисълта как Маркъм бе опрял

пистолета в главата на детето, а тя най-спокойно си седеше и дори не се опита да го спре. Може и да е знаела, че пистолетът не е зареден, но Джони не знаеше. Детето беше в ужас, лицето му бе смъртно бледо и дишаше трудно. Само като си спомнеше за това, Ник имаше желание да я убие.

— След онова, което направи, изобщо не заслужаваш да го виждаш повече.

— Нищо не съм направила! — кресна му тя. — Филип само се опитваше да те посплаши.

— Моите поздравления. Надявам се, че ще бъдеш много щастлива. Той е идеалният мъж за тебе, Хил. Направо съжалявам, че не го срещна по-рано. — Сграбчи я за ръката, издърпа я от стаята на Джони в преддверието и я побутна към коридора. — А сега изчезвай оттук, преди да съм те изритал през вратата.

За момент в очите ѝ се появи странен блясък, заплахата му отлично се вписваше в нейните планове. Беше бременна и искаше да направи аборт. Филип ѝ се бе заклел, че ще намери някого в Ню Джърси, който да свърши тази работа. И той като нея не си падаше по бебетата, но смяташе, че ако не открие приличен лекар, ще трябва да се оженят, и то скоро. Затова бе измислил и номера с пистолета. Налагаше се да сключат брак, преди майка му да надуши каква е работата.

— Ако ме заплашваш, Ник, Филип ще те убие.

— Нека се опита.

Тя го изгледа и тръгна бавно към входната врата. Не ѝ се вярваше, че това някога е бил нейният дом. Той не събуждаше никакви чувства у нея. Никога не го бе обичала. Към Ник също не бе изпитвала нищо, което да има и най-бледа прилика с любовта ѝ към Филип. Стигна до вратата, обърна се и му отправи дълъг и решителен поглед.

— Никога няма да спечелиш това дело, Ник. Никога. Ще дадат Джони на мен.

— Само през трупа ми.

— Това — сладко му се усмихна тя, преди да затвори вратата — много би ме зарадвало.

След тези думи тя си отиде и Ник влезе в библиотеката да потърси Джони, който бе легнал на канапето и тихо плачеше.

Ник седна до него и нежно го помилва по главата.

— Всичко е наред, сине. Всичко е наред.

Джони се обърна и погледна баща си.

— Не искам да живея с нея и онзи човек.

— Едва ли ще ти се наложи.

— Сигурен ли си?

— Почти. Ще отнеме известно време, но ние ще спечелим. Аз ще се обърна към съда и ще се борим за правото си. — Наведе се и целуна косата на детето. — А след коледната ваканция, приятел, тръгваш пак на училище и всичко ще си бъде както преди, с тази разлика, че тук ще живеем само ние двамата, без мама.

— Помислих, че онзи човек ще ме застреля.

Челюстите на Ник отново се стегнаха.

— Щях да го убия, ако го беше направил. — А после се насили да се усмихне. Налагаше се да се върнат към някакъв що-годе нормален живот, знаеше това. — Подобно нещо няма да ти се случи никога повече.

— Ами ако се върнат?

— Не могат.

— Защо да не могат?

— Много е трудно за обясняване, но от съда са му връчили документи, в които се казва, че няма право да се приближава до тебе.

И още същия следобед, докато Джони си играеше в стаята, Ник предприе някои допълнителни мерки. Нае трима телохранители, щатни служители на нийоркската полиция, които да работят на смени двайсет и четири часа в денонощието. Един от тях щеше да е с момчето по всяко време: в апартамента, в училището, в парка. Щяха да следват Джони като сянка.

На следващия ден двамата с облекчение прочетоха в клюкарската колонка, че Хилъри и Филип Маркъм са заминали за Рино. Адвокатът незабавно я бе уведомил, че Ник няма възражения срещу един развод в Рино и че този развод ще е напълно законен, доколкото той няма да го оспорва. Хилъри веднага премина към действие, много бързаше да се разведе и да се омъжи за Филип Маркъм. А Ник се зарадва. Беше Бъдни вечер и му се искаше с Джони да прекарат спокойно празника. Вечеряха тихо вкъщи, а на Коледа излязоха в парка да поиграят. Ник бе купил на Джони нов велосипед, футболна топка и ски. Момчето изпробва ските на едно покрито със сняг хълмче и бодигардът го

наблюдаваше с усмивка. Джони бе мило дете, Ник — добър баща, и човекът се надаваше той да спечели делото. А дотогава никой нямаше да пипне с пръст момчето.

30

— Весела Коледа, чичо Джордж! — Лиан му подаде голям пакет и той я погледна изненадан.

Седяха около елхата, която той бе поставил долу в библиотеката. В къщата от години не бе имало коледно дърво, но той искаше момичетата да почувстват красотата на празника.

— Не биваше да ми правиш подаръци! — Той смутено отвори пакета и явно се зарадва, когато извади от него копринен домашен халат в тъмносиньо и винено. Към него Лиан му бе купила и морскосини велурени пантофи. Отдавна го подкачаше за парцаливата хавлия, с която ходи, а той винаги отвърщаше, че я има от четирийсет години и си я харесва. Момичетата му подариха нов джобен часовник, от който бяха толкова възхитени, колкото и той самият. Лиан им бе помогнала да го изберат в „Шрив’с“. Децата му бяха приготвили разни подаръчета и в училище — пепелници, украшения за елхата, рисунки, а Елизабет бе направила специално за него отпечатък от ръката си в глина. Възрастният човек се просълзи от тяхното мило внимание, а Лиан беше доволна. Той се грижеше толкова много за тях, че беше приятно веднъж и те да го зарадват.

Вечеряха вкъщи, а после всички тръгнаха да пообиколят и се порадват на коледната украса в града. Но докато седяха в колата, Лиан отново започна да се тревожи за Арман. Каква ли Коледа караше той в Париж? Най-вероятно мрачна. Представяше си колко му липсват тя и децата. Това бе първото Рождество от единайсет години, което посрещаха разделени, и мисълта, че той е сам на такъв празник, отекна като тъпа болка в гърдите ѝ.

Когато слязоха пред „Сейнт Франсис“ да пият чай чичо Джордж забеляза изражението в очите ѝ и също се натъжи. Искаше тя да забрави този човек и да си намери друг, ала знаеше, че на Коледа няма как да не мисли за съпруга си.

— Чичо Джордж, виж! — привлякоха вниманието и на двама им децата. Бяха открили къщичката от сладкиши във фойето, която бе

толкова голяма, че те спокойно можеха да влязат вътре, и беше покрита с хиляди дребни бонбони и тонове захарен памук. — Погледни само!

Лиан стоеше до тях усмихната, но мислите ѝ бяха далече, далече. От дни я измъчваше влудяващо тревожно предчувствие за Арман.

— Господин Дьо Вилие?

Той вдигна поглед от бюрото си. Беше Бъдни вечер, но нямаше причина да не е на работното си място. В службата бяха дошли и още няколко човека. От седмици във въздуха се чувстваше напрежение. През последния месец Съпротивата бе разгърнала такава дейност, че хората на Петен се видяха принудени да полагат големи усилия, за да се задържат на крачка пред нея. А германците не намираха това ни най-малко забавно, и за да го покажат, само преди два дни за пръв път прибегнаха до публична екзекуция. Жак Бонсержан бе разстрелян за „акт на насилие срещу офицер от германската армия“ и Париж се стаи под покрива на унието. Дори отстъпките по отношение на полицейския час само за Бъдни вечер нямаха никакъв ефект. През тази нощ бе разрешено кафенетата да останат отворени до два и половина, а движението по улиците трябваше да спре до три. Ала след разстрела на Бонсержан и без това никой нямаше желание да излиза, с изключение на германците, разбира се.

Тази година зимата в Париж бе мразовита също както настроението на Арман. Той седеше зад бюрото потънал в мисли за Лиан и децата, а ръцете му бяха вкочанени.

— Господине, видяхте ли това? — ревностният млад помощник му подаде с презрителен жест някаква листовка. Тя бе озаглавена „La Resistance“^[1], носеше дата 15 декември 1940 година и бе представена като първи брой на единствения по рода си бюлетин, издаван от Националния комитет за обществена безопасност, който ще помества новините, „каквито са в действителност“, и ще противодейства на разпространяваната от окупационните власти пропаганда. В него се разказваше за студентските демонстрации, състояли се през ноември, които на 12 същия месец бяха последвани от затварянето на факултета. Съобщаваше се, че нелегалното движение набира сили, че през декември Съпротивата е по-мощна от всякога. „Soyez courageux, pos

amis, nous vainquerons les salauds et les Bosches. La France survivra malgré tout... Vive de Gaulle!...“^[2]

Арман го прочете и веднага изпита съжаление, че не може да го покаже на Лиан. Не би посмял да ѝ го изпрати в някое от писмата си, защото съществуваше реална опасност по някакъв начин да бъде разкрит като негов подател, а не можеше и да го държи в себе си. Върна го на младия човек и си помисли как ли се справя Жак Перие. През лятото той бе заминал за Мерел-Кебир в Алжир, за да работи с Дьо Гол. Именно там бяха нанесени сериозни щети на френския флот и бяха загинали повече от хиляда души. Но преди няколко месеца Арман бе чул, че Перие е жив и се надяваше той да дочака края на войната.

Ала сега новият му помощник бе приковал поглед в него и очакваше някаква реакция.

— *Ca ne vaut pas grand-chose* — не е нищо особено. Не си заслужава да се тревожите.

— Тези прасета! Наричат себе си „правдивата преса“.

„И слава богу“, помисли си той. Питаше се защо ли този млад човек толкова обича германците. Той работеше с въодушевление за Арман, който сега официално осъществяваше връзката между хората на Петен и немските окупационни власти в Париж. От тяхната служба се очакваше да докладва за колекциите от произведения на изкуството, които трябва да бъдат предадени на германците, за задържането на евреите и разкриването на всички предполагаеми агенти на Съпротивата. Работата бе съсипваща и Арман изглеждаше с десет години по-възрастен, отколкото по времето, когато замина Лиан. Но постът бе идеален, защото откриваше пред него широки възможности да представя неверни данни и да укрива онези съкровища, за които бе писал на Лиан, а също и да помага на много хора да стигнат до Южна Франция, най-често чрез разместване и фалшифициране на доклади и документи. Младежът, който му бе връчил вестника, беше най-голямата му пречка. Той прекалено много се интересуваше от неговата работа, както сега например. Вместо на Бъдни вечер да си е вкъщи при семейството или с приятелката си, той с всички сили се старал да направи впечатление на Арман.

— Няма ли вече да си тръгвате, Маршан? Става късно.

— Ще остана с вас, господине — усмихна се младежът. Харесваше Арман, той бе верен син на Франция, не като онези

предатели, които бяха отишли в Северна Африка при Дьо Гол.

Ако в този момент можеше да прочете мислите на началника си, Маршан би потръпнал от напирещата в тях омраза. Но годините на дипломатическа служба вършеха добра работа на Арман. Той бе винаги любезен спокоен и ефективен, в някои моменти направо блестящ. Тъкмо заради това Петен толкова бе държал да го включи в кабинета си, заради това го харесваха и в главната комендатура на германците, макар да не бяха много сигурни, че могат да му имат абсолютно доверие. Може би след време, но засега още не. Правителството на Петен бе още твърде ново и те в края на краищата не бяха нищо повече от французи. Но Арман без съмнение бе много полезен.

— Може да стоя тук още няколко часа, Андре.

— Няма значение, господине.

— Не искате ли да прекарате поне част от Бъдни вечер вкъщи?
— бяха в службата още от сутринта и младият човек го вбесяваше.

— Празникът далеч не е толкова важен, колкото работата.

А какво бяха вършили? Бяха преглеждали безкрайни списъци с имена на предполагаеми евреи, някои само с една четвърт или на половината еврейски произход, за една част от които имало сведения, че се крият в предградията. Това бе работа, от която на Арман му се повдигаше, но младият човек я обожаваше. При всеки удобен случай Арман вземаше да проверява цели групи имена, а после тайно изгаряше списъците в камината си.

Накрая, отчаян, Арман реши да си тръгне. Нямахше какво повече да прави тук и не можеше вечно да се крие от факта, че къщата му е тиха и празна. Закара Андре Маршан до дома му в Седми район и продължи към Плас дю Пале-Бурбон, страдайки както винаги за Лиан и дъщерите си.

— Лека нощ, момичета — целуна децата Лиан в къщата на Бродуей. — Честита Коледа!

— Мамо? — надигна глава Мари-Анж, след като лампата бе изгасена, и Лиан се спря на прага.

— Да?

— Отдавна ли не си получавала вест от татко?

Тя почувства как я пронизва познатата смесица от тревога и копнеж.

— Не много отдавна.

— Той добре ли е?

— Добре е. И вие много му липсват.

— Ще ми покажеш ли някой път писмата му?

Лиан се поколеба, после кимна. В тях имаше доста неща, които не искаше да споделя с децата, но дъщеря ѝ имаше право на някаква връзка с баща си. А той разполагаше с твърде малко време, за да пише често на момичетата, пазеше енергията и мислите си най-вече за Лиан.

— Дадено.

— Какво пише той?

— Че ни обича. Пише също за войната и за нещата, които вижда.

Мари-Анж кимна. Доколкото можеше да се различи на светлината от коридора, изглеждаше успокоена.

— В училището тук никой не говори, че е нацист.

— Той не е нацист. — Гласът на Лиан звучеше безкрайно тъжно.

— Знам. — Детето замълча за момент и добави: — Лека ноц, мамо, честита Коледа.

Лиан се върна в стаята да я целуне още веднъж. Мари-Анж скоро щеше да навърши единайсет години и растеше много бързо.

— Аз много те обичам — преглътна сълзите си Лиан. — И татко много те обича — видя, че очите на дъщеря ѝ са влажни.

— Дано войната свърши бързо. Той толкова ми липсва — и захълца. — Беше ужасно... когато... го наричаха... нацист...

— Шшшт, скъпа, шшшт... Ние знаем каква е истината. Само това е важно.

Мари-Анж кимна, обви с ръце врата на майка си, а сетне с въздишка се отпусна на възглавницата.

— Искам да си дойде.

— Ще си дойде. Трябва само да се молим скоро всички да бъдем отново заедно. А сега заспивай.

— Лека ноц, мамо.

— Лека ноц, мила.

Лиан тихо затвори вратата и се върна в своята стая. Беше осем часът вечерта. А в Париж бе вече пет сутринта и в къщата на Плас дю

Пале-Бурбон Арман бе потънал в неспокоен сън. Сънуваше съпругата и дъщерите си.

[1] Съпротивата (фр.). — Б.пр. ↑

[2] Бъдете смели, приятели, ние ще победим мръсниците и немците. Франция ще оцелее въпреки всичко... Да живее Дьо Гол!... (фр.). — Б.пр. ↑

През декември Рузвелт взе две седмици отпуск и замина на риболов в Карибите, откъдето се върна с революционна нова идея: програмата „Заем-наем“ за Англия. Това бе една система, с помощта, на която от Америка към Англия щяха да потекат големи количества освободени от всякакви мита мунициии, в замяна, на което на Съединените щати се даваха под наем терени за военни бази от Нюфаундленд до Южна Америка. Тази програма позволяваше на Съединените щати да запазят своя неутралитет и същевременно да помагат на англичаните. В общи линии към края на 1940 година Америка бе запяла друга песен. Най-сетне всички признаха, че Хитлер представлява смъртна опасност за самото съществуване на Европа и възхищението от англичаните бе стигнало най-високата си точка. Те бяха храбър, благороден народ, който се бори за оцеляването си. Не оставаха нечути и призивите на Чърчил от Лондон: „Дайте ни инструментите и ние ще свършим работата...“. На 6 януари Рузвелт произнесе реч пред Конгреса. Със своята програма „Заем-наем“ той искаше да даде тези „инструменти“ на англичаните и предизвика ожесточени дебати. Те продължиха два месеца и все още бяха в разгара си, когато на 8 февруари Хилъри Бърнъм се върна от Рино като свободна жена.

Тя и Маркъм прекараха малко повече от месец и половина в хотел „Ривърсайд“, а когато получи развода, и тя както всички хвърли тясната златна халка от Ник в река Тръки. Диамантения пръстен, подарен ѝ от него заедно с халката, запази, за да го продаде, когато се върнат.

Ала в Ню Йорк имаше да върши по-напред други неща. Опита да се срещне с Джони пред училището, но дежурният бодигард не ѝ позволи да се доближи до него. И тъй Хилъри без предизвестие се появи в офиса на Ник и въпреки напразните усилия на секретарката да я спре, безцеремонно влетя през вратата. Застана на прага в новото си

палто от самур, на ръката ѝ блестеше нов пръстен с голям крушовиден диамант, който той не пропусна да забележи.

— Значи важната персона е в кабинета си. Все едно се опитвам да вляза при самия дядо Господ.

Изглеждаше извънредно самоуверена, много зла и ужасно красива. Ала Ник вече имаше имунитет спрямо нея. Той вдигна поглед от бюрото, сякаш не бе ни най-малко изненадан, че я вижда.

— Здравей, Хилъри. Какво искаш?

— Казано накратко, сина си.

— Опитай с нещо друго. Може да извадиш повече късмет.

— Забелязах. Какъв е онзи глупак, който бди над него като квачка?

Очите на Ник засвяткаха неприятно.

— Както разбирам, опитала си се да го видиш.

— Точно така. Той е и мой син.

— Вече не. Трябваше да помислиш за това преди доста време.

— Не можеш да ме махнеш от пътя си като с вълшебна пръчица, Ник, колкото и да ти се иска аз все пак съм майка на Джони.

Той стана и тръгна към нея, в израза на лицето му имаше нещо много опасно.

— Това дете изобщо не те интересува.

Но не беше прав. Интересуваше я. На дванайсети март щеше да се омъжва, а госпожа Маркъм вече подхвърляше разни забележки за скандалното дело между нея и Ник. Тя държеше Хилъри да получи родителските права, за да не тръгнат пак приказки. И без това двамата с Филип предизвикваха достатъчно клюки като живееха заедно.

— След месец и нещо се омъжвам и искам Джони да присъства.

— Защо? За да не говорят хората ли? Върви по дяволите.

— Мястото му е при мене. Ние с Филип го обичаме.

— Колко странно — опря се на бюрото Ник. Предпочиташе да не я доближава повече, имаше чувството, че от нея се отделя отрова. — Защо ми се струва, че той бе човекът, който опря пистолет в главата на детето ми?

— О, за бога, престани да говориш за това.

— Ти дойде при мен, не аз при тебе. Ако не ти харесва онова, което казвам, махни се от офиса ми.

— Не и преди да съм получила твоето съгласие да видя сина си. И ако не го получа — в очите ѝ имаше толкова злост, колкото и в неговите, — ще взема съдебно решение и ще бъдеш принуден. — Филип вече я бе водил при своите адвокати и техният стил ѝ бе допаднал. Те бяха банда безогледни мошеници.

— Така ли? Ами тогава защо не каза на твоите адвокати да се свържат с моите и да го обсъдят. Щеше да си спестиш разноските за таксито дотук.

— Мога да си го позволя.

— Вярно — усмихна се той. — Но годеникът ти не може. Чувам, че профукал собствените си пари и бил на подаянията на мамчето.

— Негодник такъв... — Ник бе бръкнал с пръст в раната. Тя тръгна към вратата и я отвори с трясък. — Адвокатите ми ще ти се обадят.

— Приятна сватба! — вратата се затръшна, той взе телефона и се обади на Бен Гриър.

— Зная, че няма да ти хареса, Ник, но трябва да ѝ разрешиш да го види. Наел си телохранители за детето, тя не може да направи нищо.

— Джони не иска да я вижда.

— Не е достатъчно голям, за да решава.

— Кой го казва?

— Законите на щата.

— По дяволите.

— Смятам, че ще проявиш достатъчно разум и ще ѝ позволиш да го види. След няколко срещи може да загуби интерес, а това ще ни е от полза в съда. Наистина искам да си помислиш.

Ник помисли и когато след няколко дни се срещна с Гриър в неговата кантора, все още не бе склонен да се съгласи.

— Разбираш ли, ако не го направиш, ще вземе съдебно решение и ще те принуди да я допускаш до момчето.

— И тя така каза.

— В случая е права. Впрочем кои са нейните адвокати?

— Трябва да са хората на Маркъм. Фултън и Матюс.

Като чу имената, Гриър се намръщи.

— Познаваш ли ги?

Адвокатът кимна.

— Те са много трудни, Ник. Много трудни.

— По-трудни от тебе ли?

— Не, надявам се.

— Надяваш се? Ама че скапан отговор! Можеш ли да се справиш с тях или не можеш?

— Мога и съм се справял, но и те са ме побеждавали няколко пъти. Истината е, че тя е наела най-опасните негодници в града.

— Не бих и очаквал друго от нея. Сега какво?

— Ще я пуснеш да види момчето.

— Прилошава ми от това.

— Ако те принуди, пак ще ти прилошее.

— Добре, добре.

Още същия следобед Ник нареди на секретарката си да се обади на Хилъри и да ѝ предложи посещение в края на седмицата. Очакваше тя да каже, че няма да е в града, но Хилъри се съгласи и в уречения час се яви в апартамента. Ник бе инструктирал бодигарда, ако Маркъм дойде с нея, да се обади в полицията, за да го арестуват. Заповедта за ограничаване на достъпа бе още в сила и една такава мярка би била напълно оправдана. Ала Филип прояви достатъчно разум и не се показва наблизко. Хилъри дойде сама, облечена в скромен морскосин костюм и подареното ѝ от Ник бизоново палто.

Ник остана долу в кабинета, а бодигардът стоеше на пост пред стаята на детето. На Хилъри бе наредено да остави вратата отворена. Така или иначе посещението не мина не принудено. На тръгване тя вдигна кърпичка към очите си и целуна Джони.

— Скоро ще дойда пак, скъпи.

След като си тръгна, детето бе очевидно объркано и раздвоено от сълзите на майка си.

— Татко, тя казва, че всяка вечер плаче в леглото. Наистина изглеждаше тъжна... — с ужасно нещастен вид Джони показва на баща си подаръците, които му бе донесла: нова бейзболна шапка, няколко пистолетчета, голямо плюшено мече, за което бе твърде голям, и влакче. Хилъри нямаше представа какви играчки харесва сина ѝ, тъй че бе накупила от всичко. Ник с усилие се сдържа и не каза нищо. Щеше само да разстрои момчето. Тя си играеше с него и той реши, че ще е най-добре да не го обърква още повече.

Но положението не се подобряваше. Всяка неделя тя пристигаше, натоварена с подаръци, и горчиво ридаше в стаята на

сина си. Джони започна да отслабва и стана много неспокоен.

Ник каза това на адвоката.

— Слушай, тя ще побърка детето. То не знае какво да мисли. Седи там, плаче и му разправя разни глупости, като например как всяка вечер заспивала със сълзи на очите. — Ник нервно прокара ръка през косата си. Сутринта бе имал разправия със сина си, загдето я бе нарекъл кучка. Джони бе защитил майка си.

— Казах ти, че ще бъде трудно. Преди всичко да свърши, ще става още по-лошо. Фултън и Матюс не са глупаци, те й казват точно какво да прави. Изработили са сценария и тя го изпълнява без грешка.

— Разиграва страхотна драма.

— Разбира се. А ти какво очакваше?

— Тя е способна на всичко.

Хилъри продължи посещенията си до деня на сватбата, след която прекараха с Филип триседмичен меден месец на Карибите. Тя наистина имаше нужда от тази почивка. Не беше в обичайната си форма още от аборта, който Филип бе уредил в Рино, а посещенията при Джони бяха страхотно напрежение за нея. Беше й дошло до гуша да му купува подаръци и да размахва мокра кърпичка.

— Виж — заувещава тя Филип на плажа в Сан Кроа, — той не е лесно дете, дявол да го вземе, и е луд по баща си. Какво още очакваш от мене? Вече изкупих играчките от целия проклет „Шварц“. А сега какво?

— Ами постарай се да измислиш нещо. Майка ми казва, че ако този скандал продължи и след като се върнем, ще ми отреже парите.

— Вече не си дете. Кажи й да пукне! — Страните й пламтяха като рози, на всичкото отгоре я изнервяше и жегата на Карибите. — Какво, по дяволите, очакваш да направя?

— Не знам. Какво ще кажеш за твоите пари? Може би ще е по-лесно, отколкото да накараме Бърнъм да се откаже от момчето.

— Не мога да ги пипам, докато не навърша трийсет и пет. Това са още шест години. — Доходите, които получаваше от тях, им идваха добре, но не бяха достатъчни, за да живеят по начина, по който им се искаше. Ето защо им бе нужна помощта на госпожа Маркъм.

— Тогава трябва да вземем детето. Ник е глупак, ако стигнем до съда, ще загуби делото.

— Кажи го на него — въздъхна тя и вдигна очи към небето. — Той е упорит човек. — Бе имала предостатъчно възможности да се убеди в това.

— Бърнъм е нещастен глупак. Защото ще загуби. Но дотогава майка ми ще ме побърка — и Филип впери поглед в океана.

Хилъри стана и се заразхожда покрай водата. Тази зависимост на Филип от майка му вече започваше да я дразни. Преди не го бе забелязвала, ала сега нещата стояха именно така. Върна се, отново легна до него и с въздишка затвори очи под яркото слънце. А когато съпругът ѝ се претърколи върху нея и започна да смъква горницето на банския, проблемът за Джони бързо изчезна от главата ѝ.

— Филип, недей! — но го каза със смях. Той беше ексцентричен тип, това ѝ се бе понаравило у него още в самото начало.

— Защо? На километри няма жива душа.

— Ами ако мине някой?

Ала той запуши с устни устата ѝ и след миг банският костюм бе смъкнат и захвърлен на пясъка заедно с неговите гащета, а те лежаха на плажа и се любеха. И последното нещо, за което мислеха, бе Джони.

Когато се върнаха в Ню Йорк, беше първи април и догдето Хилъри се свърза с Ник, мина още една седмица. Беше необичайно топло и тя му каза, че иска да заведе Джони в зоологическата градина. Това обаждане сложи край на надеждите му. Беше започнал да си въобразява, че може и да не поднови посещенията си, ала ето че отново се бе появила. Ник седеше в офиса си и с нескрита досада промърмори по телефона:

— Защо в зоологическата градина?

— А защо не? Джони много обича да ходи там.

Вярно, обичаше, но Ник се чувстваше по-добре, когато тя правеше посещенията си вкъщи, където имаше възможност да следи какво става. После си даде сметка, че ако не се съгласи, тя положително ще каже на детето и тогава в очите на сина си той ще бъде лошият.

— Добре, добре. — Щеше да изпрати с тях бодигарда, макар да знаеше, че няма от какво да се бои. Тя просто използваше времето до началото на делото, за да впечатлява сина си, като го затрупва с играчки от магазин „Шварц“. Но все пак щеше да е по-спокоен, ако и бодигардът е наблизо.

В събота следобед Хилъри дойде точно в два часа. Със своята яркочервена рокля, шапка в същия цвят и бели ръкавици изглеждаше невинна и много красива.

— Здравсти, скъпи, как я караш без мен?

„Чурулика на Джони като птичка“ — мислеше си Ник, докато ги изпращаше. Бе се сетила дори да си сложи ниски обувки. Двамата потеглиха и той се върна в библиотеката. Трябваше да поработи. Сега получаваха огромни правителствени поръчки по програмата „Заемаем“, която през март най-сетне бе приета. Ник дори бе ходил два пъти до Вашингтон, за да присъства на дебатите в Конгреса и бе доволен от крайния резултат. Това му отваряше огромна работа, но

пък, от друга страна, утрояваше печалбите му. „Бърнъм стийл“ процъфтяваше благодарение на войната в Европа.

Бе отхвърлил почти половината работа, когато на вратата се заблъска и в стаята изневиделица се втурна задъханият бодигард. Бе тичал по целия път от зоологическата градина, още държеше в ръка пистолета си и очите му гледаха диво.

— Господин Бърнъм... Джони изчезна. — Лицето на човека бе мъртвешки бледо, но Ник преbledня още повече и скочи.

— Какво?

— Не знам какво стана... Не разбирам... Бяха там, съвсем до мене, тя го дръпна да му покаже нещо около клетката на лъва и изведнъж хукнаха... Имаше и трима мъже, колата им беше паркирана на тревата. Тичах с всички сили, но ме беше страх да стрелям, да не нараня момчето... — В очите на човека неочаквано се появиха сълзи. Той харесваше Джони, харесваше и Ник, а бе допуснал непоправима грешка. — Господи... Не знам какво да кажа... — изглеждаше съкрушен.

Ник го сграбчи за раменете с мощните си ръце и го разтърси като малко дете.

— Ти си й позволил да ми вземе сина? Ти си й позволил... — Почти не можеше да говори от гняв и с големи усилия успя да се спре. Отблъсна го към бюрото, грабна телефона и повика полицията, а после се обади на Гриър в дома му. Сбъднали се бяха най-лошите му страхове. Детето му бе изчезнало и един господ знаеше къде е сега.

Полицайте пристигнаха след по-малко от половин час, Гриър — веднага след тях.

— Тя отвлече сина ми — с треперещ глас продума Ник и бодигардът започна да обяснява случая. Ник се обърна към Бен. — Искам да бъде открита и да бъде напъхана в затвора!

— Не можеш да направиш това, Ник. — Бен го гледеше тъжно, но гласът му беше спокоен.

— Как да не мога? А законът „Линдбърг“?

— Тя е негова майка, не е същото.

— Маркъм не му е майка. Той стои зад всичко това. По дяволите...

Бен спокойно сложи ръка на рамото му.

— Те ще намерят момчето.

— А после какво? — В очите на Ник имаше сълзи и брадичката му трепереше като на дете. — Да ми го вземат в съда? Проклето да е всичко, не съществува ли начин да задържа своя син?

Ник се качи в спалнята, затръшна вратата, после покри лицето си с длани и тихо заплака.

На следващия ден в Сан Франциско Лиан седна да прегледа вестника. „ДЖОНИ БЪРНЪМ ИЗЧЕЗНАЛ!“ — съобщаваше голямо заглавие на първа страница, а под него бе написано: „НАСЛЕДНИКЪТ НА «БЪРНЪМ СТИЙЛ» ОТВЛЕЧЕН“. Тя почувства как сърцето подскочи в гърдите ѝ и едва когато хванала вестника с треперещи ръце прочете първия абзац, разбра, че го е отвлякла Хилъри. Знаеше, че Ник сигурно е извън себе си и за кой ли път ѝ мина през ума да му се обади. Но с какво можеше да му помогне сега? Да му изкаже съчувствието и съжалението си? Излишно бе да го пита как е. Вестникът не оставяше никакво съмнение по този въпрос. Не ще и дума, търсеше като обезумял сина си.

През следващите два месеца Лиан редовно следеше пресата. Джони все още не беше открит и новините отвсякъде бяха мрачни.

През това време един от приближените генерали на Хитлер — Хес, в пристъп на умопомрачение се бе впуснал в солов полет до Англия, за да предложи на англичаните да се предадат. Вместо това бе извършил принудително кацане и моментално го бяха арестували, а Хитлер го обяви за невменяем. Но Хес се оказа не толкова луд: логиката на неговата постъпка се изясни към края на юни — намерението му било да убеди англичаните да капитулират, та тъй да избавят Хитлер от необходимостта да открива така наречения от германците Западен фронт. На 22 юни Хитлер нахлу в Русия, погазвайки пакта за ненападение между двете страни. Войските му прекосиха границата по цялото ѝ протежение, при което за ужас на останалия свят загинаха неизброимо много хора. В продължение на единайсет дни германците окупираха територия, по-голяма от Франция.

Единствената положителна последица от всичко това бе, че на 25 юли дясната ръка на Рузвелт Хари Хопкинс отлетя за Москва, за да предложи на руснаците програмата „Заем-наем“. Те отказаха да я приемат. Разбра се обаче, че Хопкинс е свършил и нещо полезно:

уредил разговори между Чърчил и Рузвелт. На 9 август двамата държавни глави се срещнаха в залива Арджентия на Нюфаундленд, където учредиха и Атлантическата харта. Това бе тяхната първа среща. Пристигнаха по море — Чърчил на „Принс ъв Уелс“, а Рузвелт на „Огъста“. Разговорите се водеха ту на единия, ту на другия кораб, всеки от които бе в пълна военновременна маскировка. И Рузвелт, и Чърчил бяха изключително доволни от постигнатите споразумения, решено бе Англия да получи нови помощи.

А Джони Бърнъм все още не беше открит.

Делото отдавна бе отложено. През четирите месеца след изчезването на детето Ник отслабна с петнайсет килограма. Цяла армия детективи и бодигардове претърсваха Щатите, минаваха дори в Канада и надничаха навсякъде. Но момчето просто го нямаше. Този път Хилъри наистина го бе надхитрила. Ник само се молеше неговият син да е жив и здрав. И тогава, като по някакво чудо, на 18 август му позвъни неизвестно лице. В Южна Каролина, близо до някога модерен, а сега изоставен курорт край изкуствено езеро, било забелязано момченце, което много приличало на Джон. Било обаче с родителите си, а майката била руса. Ник веднага нае самолет и излетя за посоченото място заедно с трима телохранители, а там го очакваха десетки други.

Наистина се оказаха те — Джони, Филип Маркъм и Хилъри, сега изрусена. Бяха наели малка къща отпреди Гражданската война, в която живееха с две черни прислужници и стар иконом. Маркъм бе обещал на майка си да сложи край на скандала и действително се беше надявал да постигне това, ала отвличането само още повече бе влошило нещата. И сега старата дама бе в ужас, че синът ѝ ще влезе в затвора. Тя плащаше за тайното убежище, в което изчакваха шумотевницата да затихне, но държеше да върнат детето. Накрая се разбра, че в отчаянието и желанието си да бъде почитена към Ник, именно госпожа Маркъм се е обадила по телефона.

Бодигардовете обкръжиха къщата и като чу мегафоните, Маркъм най-напред хукна да бяга. Но вече бе твърде късно, пред него се изпречиха двамина мъже с насочени пистолети.

— О, за бога... — И опита да се измъкне с блъф: — Вземете момчето.

Те се погрижиха за това, ала Ник тръгна към него с поглед на човек, готов да убие.

— Само да си посмял още веднъж да се доближиш до нас, копеле такова, собственоръчно ще те удуша. Разбра ли ме? — и го стисна за врата пред очите на въоръжените бодигардове.

Хилъри се спусна към него и с всичка сила задърпа ръцете му.

— Пусни го, за бога!

— Бог няма нищо общо с това — обърна се към нея и я зашлеви силно през лицето с опакото на ръката си.

Филип се нахвърли върху му и го тресна в челюстта. Ник чу в главата си стържещ звук и силно залитна, но бързо възстанови равновесие и покоси Маркъм с мощния си юмрук.

— Стига... стига! — пищеше Хилъри.

Ник вече бе загубил контрол над себе си, сграбчи главата на Маркъм и я удари в земята. После се изправи и го остави да стене тихо в калта със сцепена вежда, от която бликаше кръв. Хилъри скочи и издра лицето му, но той я отблъсна от себе си и тръгна спокойно към своя син.

— Хайде, тигърче. Да си вървим у дома. — Челюстта го болеше ужасно, но когато хвана Джони за ръка и го поведе към чакащата кола, престана да чувства всякаква болка.

Бодигардовете ги прикриваха, макар че никой нямаше намерение да ги напада. Тук бяха само Хилъри, лежащият на земята Маркъм и двете черни прислужници, които гледаха от верандата на малката къща. В колата Ник притисна своя син до гърдите си, а после покри лицето му с целувки, и без да се срамува, даде воля на сълзите. Никога през живота си не се бе чувствал толкова близо до ада, както през тези четири месеца, и се надяваше никога повече да не изживява подобен кошмар.

— О, татко! — Джони се бе вкопчил в него. Той току-що бе навършил десет години и сякаш бе порасъл с цяла педя. — Аз исках да ти съобщя, че съм добре, но те не ми даваха да ти се обадя.

— Направиха ли ти нещо, сине? — изтри очи Ник.

Джони поклати глава.

— Не, държаха се добре. Мама каза, че господин Маркъм искал да ми стане баща. Но после дойде да ни види неговата майка и искаше да ме върнат или поне да те успокоят, че съм добре.

Ник изведнъж разбра, откъде е дошло обаждането и тържествено си обеща, щом пристигнат в Ню Йорк, лично да поблагодари на госпожа Маркъм.

— Тя го заплаши, че вече няма да му дава никакви пари, и че той ще свърши в затвора.

Ала Ник вече знаеше, че това няма да стане. Колкото и да му се искаше.

— Тя беше винаги много мила с мене, все ме питаше как съм. Пък мама казва, че била стара вещица.

Телохранителите и Ник се усмигнаха. По пътя до дома Джони им разказа много неща, но от всичкото Ник разбра само, че Хилъри и Филип не са успели да осъществят плановете си и след като го отвлекли, не знаели какво да правят с него.

— Още ли се налага да водим делото срещу мама?

— Колкото можем по-скоро.

Момчето изглеждаше съкрушено от тази новина. Но когато вечерта си пристигнаха благополучно вкъщи и легна в своето собствено легло, хвана ръката на баща си и му се усмигна, а Ник седя надвесен над него, докато то заспа. После на пръсти се прибра в стаята си, питайки се кога най-сетне ще свърши всичко това.

Седмица по-късно бе назначена нова дата за делото. Трябваше да започне на първи октомври, но когато датата настъпи, то бе изместено в новините от разговорите в Москва между Аверил Хариман, лорд Бивърбрук и Молотов — външния министър на Сталин. Те приключиха с подписването на протокол, съгласно който Съединените щати и Англия се задължаваха да изпращат помощи на Русия, а Хариман бе постигнал със Съветите и споразумение по програмата „Заем-наем“ за доставки на стойност един милиард долара. Сталин бе поискал Съединените щати да влязат във войната, но по инструкция на Рузвелт Хариман отказал. Русия трябваше да се задоволи с доставката на хранителни продукти и оръжие. А когато интересът към тази тема понамаля, Лиан прочете, че в Ню Йорк делото Бърнъм-Маркъм е в разгара си.

Хилъри се яви в съда в тъмносив костюм и бяла шапка, косата ѝ отново бе в естествения си цвят. Придружаваха я двамата старши партньори от адвокатската фирма, заела се с нейната защита, и когато се настани на стола между тях, видът ѝ бе изключително скромнен. Ник, който седеше с Бен Гриър от другата страна на залата, свъсено обърна очи към нея и адвокатът бе принуден да му напомни да не гледа така свирепо.

Предметът на делото, родителските права над техния десетгодишен син Джон, бе изложен пред съда и на всяка от страните бе дадена възможност да мотивира претенциите си. Бен Гриър обрисова Хилъри като жена, която никога не е искала дете, рядко е виждала сина си, предприемала е продължителни пътувания, без да го взема със себе си и безразборно е изневерявала на Ник Бърнъм по време на брака си с него.

Господата Фултън и Матюс от своя страна обясниха, че тя безумно обичала своя син, че когато напуснала съпруга си и той отказал да ѝ даде детето, изпаднала в истерия и направо обезумяла. Филип Маркъм бе описан като човек, който обожава децата и сега е преизпълнен от желание заедно с жена си да създаде дом за Джони. Обаче, продължаваха те, Ник Бърнъм бил така обсебен от своята ревност и бил толкова склонен към насилие, че отправял закани към бившата си съпруга и правел какво ли не, за да пречи на контактите ѝ с детето. И всичко това само защото не можел да понесе факта, че тя пожелала да се разведе с него. Историята продължаваше и продължаваше в същия дух. Въпросът за отвличането бе представен много внимателно. Дълбоко разстроена от загубата на детето си и безпомощна пред законите на Ник, Хилъри взела Джон, надявайки се заедно да дочакат датата на делото и да застанат пред съда. А после изгубила контрол над нещата. Прекалено много се страхувала от Ник, за да се върне... бояла се той да не посегне на детето.

Ник седеше в залата, слушаше небивалиците, които дърдореха адвокатите на Хилъри и едва се сдържаше да не скочи и изкрещи. А най-лошото беше, че си даваше сметка с какво уважение се ползват те. Фултън и Матюс бяха най-добрите и макар Бен Гриър да бе отличен специалист, Ник започваше да се опасява, че защитата срещу такива опоненти не е лъжица за неговата уста.

Предвиждаше се делото да продължи две или три седмици и накрая като главен свидетел да бъде изслушан Джони. Но през третата седмица той се разболя от заушки и съдията насрочи продължение. Гледането трябваше да се възобнови на 14 ноември. За Ник и неговия адвокат тази отсрочка бе добре дошла. Тя им позволяваше да прегрупират силите и да издирят допълнителни свидетели, макар че за разочарование на Ник малцина се съгласяваха да дават показания пред съда.

Хората не обичаха да се забъркват. Никой не можел да каже със сигурност... толкова време било минало... Дори госпожа Маркъм не пожела да свидетелства в негова полза. Тя бе помогнала според възможностите си, съобщавайки къде е детето му, останалото си било негова работа. В нейните очи злото вече беше сторено, имената на двете фамилии твърде дълго бяха предъвквани в пресата и тя смяташе, че Ник носи не по-малка вина от сина й. Не я интересуваше на кого ще бъде дадено момчето и с удоволствие би пратила всички по дяволите. Ник успя да осигури за свидетелки само няколко прислужници, които мразеха Хилъри, но твърдяха, че всъщност нямали лични впечатления доколко тя е занемарявала майчинските си задължения. В края на втория ден след подновяването на делото, когато семейство Маркъм си тръгна, Ник отиде да поговори с Бен Гриър и вдигна ръце.

— За бога, Бен, защо го прави? Та тя дори не иска това дете!

— Вече не може да се откаже. Отишла е твърде далеч. С повечето съдебни процедури е така. Докато се стигне до края, на всички вече им се иска да не са започвали. Но механизмът на правосъдието трудно се връща назад.

В отчаянието си той се опита да я подкупи и за един кратък миг си помисли, че е спечелил битката. Когато на следващия ден ги срещна в коридорите на съда, забеляза, че в погледа на Маркъм проблясва интерес, ала в очите на Хилъри прочете пълно безразличие.

А след като ги отмина, Филип сграбчи жена си за рамото.

— Защо не прие, за бога? Как си представяш, че ще живеем през следващите няколко години? Ти не можеш да пипаш парите си, а знаеш какво каза майка ми.

— Все ми е едно. Не бих взела и пени от него.

— Глупачка такава! — отново стисна рамото ѝ той, а тя отблъсна ръката му.

— Вървете по дяволите и двамата. Аз си искам сина.

— Защо? Ти дори не обичаш деца.

— Той си е мой. — Като кожено палто, бижу или медал от войната, които не са ѝ нужни, но някога може и да потрябват. — От къде на къде ще давам нещо на Ник?

— Вземи парите, за бога!

— Нямам нужда от тези пари — погледна го с ледено високомерие тя.

— Напротив, имаш. И двамата се нуждаем от тях.

— Майка ти ще омекне.

Той също разчиташе на тази възможност. Ала ако старата дама осъществеше закана си, очакваха ги трудности, с които той не изгаряше от желание да се сблъска. Не бе изключено дори да се наложи да тръгне на работа, а нямаше такива намерения и знаеше, че Хилъри също никога не би го направила. Ала тя се бе сетила за нещо, което на него не му бе минало през ума:

— Никога ли не си чувал за плащане на издръжка? — Сладко се усмихна новата му съпруга. — Ник ще иска да е сигурен, че Джони има всичко, което му трябва. А също и ние. Voila! — завърши тя с реверанс и Филип се ухили.

— Страшно си умна за такова хубаво момиче. — Целуна я по бузата, двамата влязоха в залата и отново се впуснаха в яростната битка.

По преценка на съдията, делото трябваше да свърши някъде около Деня на благодарността и Ник цял се напрегна при мисълта за това. Ами ако загуби? Какво ще прави тогава? Немислимо бе да си представи живота без своя син. Не се осмеляваше дори да помисли за тази възможност. А после изведнъж дойде краят и на адвокатите бе дадена думата за заключителните пледоарии. Джони вече бе разпитан, но неговите показания звучаха детински и объркано, момчето се разкъсваше между двамата си родители: бащата, когото боготвореше, и

майката, която сърцераздирателно хлипаше пред пълната с любопитни зала, и за която явно му беше жал.

Съдията им обясни, че обикновено му трябва една-две седмици, за да вземе решение, ала като има предвид напрежението, което тегне над страните вече почти от година, шума, който пресата по цялата страна вдига около делото и мъчителното очакване на самото дете, този път ще се помъчи да изложи становището си по-бързо. Ще им бъде съобщено кога да се явят отново, а сега да се прибират вкъщи и да чакат.

Ник излезе от залата на съда и в лицето му блеснаха светкавици — както винаги, репортерите бяха на своя пост: „Какво решиха, Ник? Къде е малкият? Кой печели? Мислиш ли, че тя пак ще го отвлече?“. Вече бяха привикнали с всичко това. Почти. На излизане Хилъри застана с Филип на стъпалата пред сградата на съда и дари репортерите с очарователна усмивка. А Ник се качи в своята лимузина, облегна се на седалката и затвори очи. Той донякъде си бе възстановил теглото, което бе загубил след изчезването на Джони, ала се чувстваше двойно по-възрастен от своите четирийсет години. Погледна към Гриър, който седеше до него и преглеждаше някакви бележки.

— Знаеш ли, понякога ми се струва, че това никога няма да свърши.

— Ще свърши — вдигна поглед Гриър. — Ще свърши.

— Но как?

— Това е въпросът. Трябва да почакаме и да видим какво ще реши съдията.

Ник въздъхна.

— Имаш ли представа какво е да ти отнемат онова, което ти е най-скъпо в този живот?

Гриър бавно поклати глава.

— Не, нямам. Но зная какво преживяваш и ужасно съжалявам. — Погледна го и продължи, не като адвокат, а като приятел: — От все сърце се надявам да спечелиш делото, Ник.

— Аз също се надявам да спечеля? Мога ли да обжалвам.

— Можеш. Но това ще отнеме много време. Аз бих те посъветвал да изчакаш. Дай й шест месеца с детето и тя ще дотича и ще ти го върне. Наблюдавам я цялата тази седмица, абсолютно си прав за нея. Тя е упорита, студена, хитра. Детето не я интересува. Ти си се

захванал с нещо и тя ще ти попречи, като удари там, където най-много те боли.

— Вече го направи.

— Но това няма да продължи дълго. Тя ще ти върне момчето, помни ми думата. Единственото, което иска в момента, е да спечели. Заради общественото мнение. Така ще изглежда като добра майка. Америка, култът към майката, ябълковият пай — знаеш какво имам предвид.

За пръв път от една седмица Ник се усмихна.

— Не предполагам, че е чувала за тези неща. Повече я интересуват кожите и бижутата.

Гриър също се усмихна.

— Ала не и за пред съда. Тя е хитруша, пък и адвокатите ѝ свършиха добра работа.

Ник погледна човека, който му бе станал приятел.

— Ти също — и добави със заседнала в гърлото буца: — Независимо дали ще спечелим или ще загубим, Бен, ти беше великолепен. Знам, че направи всичко, което зависеше от тебе.

— Това е абсолютно без значение, ако не спечелим.

— Трябва да спечелим.

Гриър кимна и двамата мъже замълчаха, загледани в зимното небе, докато лимузината плавно се отдалечаваше от центъра на града.

Следващата седмица, през която очакваха съдията да се обади, бе мъчителна за всички. Ник по цели ноци крачеше из стаята, ходеше на работа, тичаше обратно вкъщи и се опитваше да прекарва всеки свободен миг със сина си, а Гриър се чувстваше като бъдещ баща пред родилно отделение. Никога не се бе вживявал в дело толкова, както в това през изминалата година.

А в апартамента на Маркъм Хилъри се държеше като раздражена котка. Гореше от нетърпение да излезе и да се забавлява, ала този път Филип прояви известен авторитет и настоя да си остане вкъщи.

— Как, смяташ, ще изглеждат в очите на хората, ако някой журналист от клюкарските хроники те види в „Ел Мароко“?

— Какво очакваш да правя? Да седя тук и да дялкам дървено конче за сина си?

— Не се ежи толкова и си налягай парцалите. Още малко и всичко ще свърши.

Филип не искаше да ядосва майка си. На нея започваше да ѝ дожелява за него, а една погрешна стъпка можеше да развали всичко. Наложил се едва ли не да препречва вратата с тяло, но Хилъри си остана вкъщи. През тези дни с нея се живееше много трудно, но той не отстъпил. С часове играеше с нея на табла, купуваше ѝ десетки бутилки шампанско, за да я държи в настроение, което го караше още по-силно да се надява, че майка му скоро ще се умилостиви. Хилъри бе жена, чиято издръжка струваше скъпо, пък и неговите вкусове не бяха от евтините. Те си бяха лика-прилика, както изтъкваше майка му при всеки удобен случай, с доста неприятен тон. Не че някой от двамата се трогваше от това. Веднъж да им паднеха парите от старата Маркъм или издръжката за Джони, отново щяха да са щастливи. Филип просто играеше на сигурно. Така каза и на жена си, докато я носеше към огромното им легло. И тъкмо бе смъкнал дрехите ѝ и ги бе захвърлил на пода, когато телефонът иззвъня.

Обаждаха се от адвокатската фирма „Фултън и Матюс“. Страните по делото бяха призовани да се явят в два часа. Съдията най-сетне бе взел решение.

— Алилуя! — ухилено възкликна Хилъри, застанала гола до леглото. — Довечера съм свободна!

Никой от двамата не каза и дума за Джони, Филип грубо я дръпна в леглото и разтвори краката ѝ със своите.

Съдията влезе тържествено в залата с развята роба и решителен вид, приставът произнесе традиционната си реплика, всички станаха на крака, а сетне отново заеха местата си. Никълъс Бърнъм седеше и чакаше със затаен дъх. Бе оставил Джони вкъщи, не искаше детето да бъде изложено на напрежението тук. Коридорите отвън гъмжаха от репортери, които бяха надушили плячката и дебнеха като лешояди — някой от съда ги бе предупредил. Участниците в процеса едва бяха успели да си пробият път до залата.

— Господин Бърнъм — каза съдията, — ще бъдете ли така добър да се приближите?

Ник изненадано погледна Бен, не беше подготвен за подобно нещо. Нито пък адвокатът му. Това бе отклонение от обичайната практика. После съдията се обърна със същата молба и към Хилъри.

Двамата станаха и отидоха при него, бръмването на пословичната муха наистина би се чуло в залата. Съдията ги измери с поглед. Той бе възрастен човек с мъдри очи и по всичко личеше, че много е мислил по въпроса. Делото бе извънредно неприятно, а решението — свръх трудно, макар Ник да нямаше никакви съмнения какво трябва да е то.

— Бих искал да ви кажа — поде съдията, — че сърцето ме боли и за двама ви. На мен се падна неблагоприятната роля на Соломон. На кого да дам детето? На две ли да го разрежа? Всъщност в ситуация като тази, каквото и да направи човек, все е във вреда на детето. Разводът е ужасно нещо. Каквото и решение да взема, ще причиня болка на сина ви и на единия от вас. Фактът, че не сте съумели да изгладите проблемите си в името на своето дете, ме изпълва с дълбока тъга — отново вдигна поглед към тях той.

Ник чувстваше как дланите му се потят, гърбът му също бе мокър, а от позата, в която бе застанала Хилъри, виждаше, че и тя нервничи. Никой от двамата не бе очаквал подобна реч, която само влошаваше нещата още повече.

— Така или иначе не сте се справили с проблемите си — продължи съдията. — Вече сте разведени. А вие отново сте омъжена — обърна се той към Хилъри — и поради това — погледна Ник, който ни най-малко не бе подготвен за онова, което щеше да последва — моето убеждение е, че детето ще има по-стабилен дом при вас, госпожо Маркъм. Присъждам детето на вас. — Той отпрати на Хилъри бащинска усмивка, беше напълно завладян от чара ѝ.

Ник изведнъж проумя казаното и реагира експлозивно, забравяйки къде се намира. Обърна се към съдията и почти изкрещя:

— Но той бе допрям пистолет в главата на сина ми и вие давате детето ми на този човек!

— Давам детето на неговата майка. И доколкото си спомням пистолетът не е бил зареден, господин Бърнъм. Жена ви е знаела това. И...

Гласът продължаваше да кънти, а Ник усети, че е на път да загуби съзнание. Питаше се само дали това е сърдечен пристъп, или просто умира от мъка.

— ... вие ще можете да посещавате момчето. Имате право да представите изискванията си в това отношение пред съда или да уредите въпроса помежду си както предпочитате. Ще го предадете на госпожа Маркъм до шест часа тази вечер. И съобразно вашите доходи, сър, съдът определя сумата от две хиляди долара месечно като издръжка за детето, което, убедени сме няма да ви затрудни.

Хилъри бе постигнала пълна победа и цяла сияеща хукна да прегръща Филип и двамата си адвокати още преди съдията да е свършил. А Ник гледаше втрещено човека в тогата и само клатеше глава, докато накрая той се изправи и префектът извика:

— Заседанието на съда се закрива!

Ник се завъртя и побягна навън от залата с ниско наведена глава, следван по петите от Бен Гриър. Те си пробиха път през тълпата отвън, отказвайки всякакви изявления, накрая се добраха до колата и направо рухнаха в нея. Един репортер направи последна снимка на лимузината и Ник обърна отчаян поглед към адвоката.

— Не мога да повярвам в онова, което току-що чух.

— Нито пък аз — ала не беше съвсем така. Бен и преди бе ставал свидетел на подобни драми. За разлика от Ник, който по целия път до дома седя с вкаменено лице, чудежки се какво да каже на сина си. До

шест часа трябваше да опакова нещата на Джони и да го изпроводи към един живот, какъвто, бе убеден в това, детето не заслужаваше. За миг му мина през ума да постъпи като Хилъри, да отвлече сина си. Но не можеше вечно да се укрива, пък щеше да е много жестоко и към момчето. Длъжен бе да се съобрази с разпоредбите на съда, поне засега.

Ник слезе от колата и се прибра у дома като човек, тръгнал към гилотината. Бен вървеше бавно подире му, колебаейки се дали да остане, или да си върви, а като видя лицето на Джони, съжали, че не си е тръгнал. На него се четеше повече мъка, отколкото човек може да понесе.

— Спечелихме ли? — Момченцето беше като опъната струна.

Ник поклати глава.

— Не, тигърче. Загубихме.

И без да каже дума, детето заплака. Ник го притисна в прегръдките си, а Бен отвърна лице, по което също се стичаха сълзи, мразейки се заради онова, което не бе съумял да постигне. Ала Ник беше сляп и глух за всичко, освен за риданията на сина си.

— Няма да ида там, татко. Няма! — упорито го погледна момчето. — Ще избягам.

— Не, няма да избягаш. Ще се държиш като мъж, ще изпълняваш онова, което съдът нарежда, и ще се виждаме всяка неделя.

— Не искам да те виждам само в неделя. Искам да те виждам всеки ден.

— Ами ще направим всичко, което зависи от нас. Бен казва, че можем да опитаме пак. Да обжалваме. Това ще отнеме време, но следващия път има вероятност и да спечелим.

— Няма да спечелим — каза отчаяно детето. — И аз не искам да живея с тях.

— В момента не сме в състояние да направим нищо повече. Трябва да поизчакаме малко. Виж, ще ти се обаждам всеки ден. Ти също можеш да ми се обаждаш винаги, когато пожелаеш... — Но и неговите очи бяха насълзени, и неговият глас трепереше. Замълча, притискайки детето в прегръдките си, изпълнен от съжаление, че нещата не се бяха обърнали по-различно. Животът бе толкова несправедлив. Така силно обичаше сина си, той беше всичко, което му

бе останало. Но нямаше никакъв смисъл да мисли за това. Трябваше да помогне на момчето, трудна задача и за двамата. — Хайде, тигърче, да вървим да събираме багажа.

— Сега ли? — Джони изглеждаше потресен. — Кога трябва да тръгвам?

Ник преглътна мъчително.

— В шест часа. Съдията реши, че е добре да свършим с това веднага. Ето така стоят нещата, приятел — отвори вратата и го почака да тръгне, а Джони го гледаше втрещено, като в шок. Ник също не бе в по-добро състояние. Това бе най-кошмарният ден в живота му, както и в този на Джони. Момчето повлече крака към вратата с обляно в сълзи лице и отново погледна Ник.

— Ще ми се обаждаш ли всяка вечер?

Той кимна и борейки се да не заплаче, изкара на лицето си треперлива усмивка.

— Да.

— Заклевах ли се?

— Заклевам се — тържествено вдигна ръка и Джони отново се хвърли на врата му.

Качиха се горе и докато прислужниците ги гледаха отстрани, напълниха три куфара с играчки и дрехи. Ник искаше да приготви всичко сам. Накрая се изправи и се огледа.

— Това би трябвало да свърши работа. Другото можеш да оставиш тук за дните, когато ще ми идваш на гости.

— Мислиш ли, че тя ще ми позволява?

— Разбира се, че ще ти позволява.

Точно в шест часа на входната врата се позвъни и Хилъри застана на прага.

— Може ли да вляза? — На устните ѝ цъфтеше сладка до повдигане усмивка и Ник я мразеше повече от всякога. — Готов ли е багажът на Джони?

Тя умишлено ръсеше сол в раната и Ник надзърна в очите ѝ. Те все още бяха красиви и черни, но погледът им бе празен.

— Сигурно много се гордееш със себе си.

— Съдията се оказа мъдър човек.

— Той е един стар глупак — надяваше се само Бен да излезе прав и тя скоро да се умори от детето.

Джони дойде, застана до него и погледна през сълзи майка си.

— Готов ли си, скъпи?

Той поклати глава и се вкопчи в Ник. А Хилъри безучастно се обърна към баща му:

— Нещата му опаковани ли са?

— Да — посочи той към куфарите във вестибюла. — И искам да обсъдим дните за посещения.

— Разбира се. — Сега бе готова да демонстрира великодушие. Той можеше да вижда детето, когато пожелае. Бе постигнала своето. Синът им бе даден на нея. Независимо от всичките приказки за нейното минало Ник не бе успял да я лиши от родителските права над Джони. И дори майката на Филип се бе обадила да ги поздрави този следобед. — Аз също исках да те питам нещо.

— Какво? — Думата изхвърча насреща ѝ като камък.

— Не може ли да влезем вътре? — Той изобщо не я бе поканил.

— Защо?

— Бих искала да поговорим насаме.

— Това не е необходимо.

— Струва ми се, че е. — Погледът ѝ се впи в очите на Ник. Той нежно отмести Джони и тръгна към библиотеката, а Хилъри побърза да го последва.

— Искам го още тази събота и неделя, ако нямаш нищо против.

— Ще проверя и ще ти се обадя. Не съм сигурна какви точно бяха плановете ни.

Ръцете го сърбяха да ѝ удари един шамар.

— Обади ми се довечера. На детето е нужно време, за да свикне с всичко това. Ще му подейства добре, ако скоро си дойде пак.

— Откъде да знам, че няма да избягаш с него?

— Няма да му причиня подобно нещо.

Тя познаваше Ник достатъчно добре, за да е сигурна, че това е истина.

— За какво искаше да разговаряш с мене? — Очите му гледаха сурово.

— За моя чек.

— Какъв чек?

— Издръжката на детето. След като сега Джони идва с мене, смятам, че я дължиш от днес.

Той я погледна втрещено, неспособен да повярва, а сетне рязко дръпна едно чекмедже, хвърли чековата книжка на бюрото и се наведе да надраска сумата, нейното и своето име, след което и подаде чека с трепереща ръка.

— Гади ми се от тебе.

— Благодаря — усмихна му се тя и излезе от стаята.

Ник я последва във вестибюла, където Джони чакаше, застинал до своите куфари. Не можеха да избягат от това. Краят беше дошъл. Войната бе загубена. Ник го прегърна силно и натисна бутона на асансьора, а момчето отново се разплака. Куфарите бяха натоварени един по един, Хилъри хвана здраво ръката на Джони и двамата влязоха в кабината. Детето плачеше с наведена глава и в този момент вратите на асансьора се затвориха. Те се загубиха от погледа на Ник и той остана на площадката, съвсем сам, опрял глава в стената, безутешен.

Джони се премести при майка си вечерта на 3 декември, а Лиан прочете за изхода от делото три дни по-късно и сърцето ѝ се сви от мъка за Ник. Бе се опасявала, че всичко ще свърши именно така. Рядко се случваше някой баща да получи родителските права над детето си, макар че и тя като Ник се бе надявала и молила. Сгъна вестника с отчаян вид и това не убягна от погледа на чичо ѝ.

— Какво има? — Никога досега не я бе виждал такава, пък и отговорът ѝ се забави. Възрастният човек си помисли, че може би е прочела за някое ужасно събитие във Франция, ала сам бе прегледал вестника и не бе срещнал нищо такова.

Накрая Лиан проговори:

— На един мой приятел се е случило нещо отвратително.

— Познавам ли го?

Тя поклати глава. Чичо ѝ вероятно бе чел всичко за този процес, но тя никога не бе му казвала, че познава Ник Бърнъм. Сърцето ѝ сякаш се наля с олово, като си представи как той предава детето. После се надигна. Чакаше я работа. Но мислите за него я преследваха през целия ден и този път не се разколеба, когато взе телефона. Обади се в нюйоркската телефонна централа и помоли да я свържат с „Бърнъм стийл“. Операторката набра номера, от другата страна се обади и тя попита за Ник. Казаха ѝ обаче, че е заминал. Лиан не остави името си. Питаше се само къде ли е отишъл да ближе раните си. Дори си помисли, че в своето отчаяние може да ѝ се обади, ала откъде можеше да знае, че тя е на Западния бряг? Връзката помежду им отдавна се бе прекъснала и така беше по-добре. Лиан знаеше, че не би могла да продължи отношенията си с него, без да се измъчва заради Арман. Обаче с Ник въпреки всичко се бе случило тъкмо онова, което бе искала да избегне. Той беше изгубил родителските права над сина си. И сега не му оставаше нищичко. После се усмихна на себе си, давайки си сметка колко абсурдни са мислите ѝ. Не бяха се виждали от година и пет месеца и той бе разведен вече почти от година. Сигурно си е

намерил някоя очарователна приятелка и се е развел именно по тази причина. Оставаше ѝ само да се надява, ако наистина е така да е попаднал на добра душа, която да облекчава болката му, ако това изобщо е възможно. Лиан знаеше, че Ник сигурно е много отчаян, след като са го заставили да се откаже от своето единствено дете, и то в полза на една жена, която ненавижда.

— Видът ти е такъв, сякаш някой е умрял — отбеляза Джордж по-късно същата вечер. — Мисля, че работиш прекалено много в тоя глупав Червен кръст. — На всичкото отгоре беше събота, а той одобряваше работата и в почивните дни още по-малко, отколкото през делничните.

— Онова, което вършим, не е глупаво, чичо Джордж.

— Защо тогава изглеждаш толкова потисната? Би трябвало да идеш някъде да се позабавляваш — отдавна вече повтаряше това.

Лиан му се усмихна. Поне бе престанал да ѝ пробутва синовете на свои приятели. Още преди година бе разбрал, че тя няма да отстъпи. Сега живееше единствено за писмата от Арман. Те пристигаха прегънати и смачкани, пренесени нелегално от членове на Съпротивата в Южна Франция и понякога се бавеха със седмици, преди някой да замине за Англия или Испания. Но след време все пак стигаха до нея, тогава тя въздишаше с облекчение и казваше на децата, че баща им е добре.

Нейната решимост да не го изоставя не преставаше да удивява Джордж. Той бе срещал много жени, които не държаха чак толкова на верността. Старият човек си напомни с вътрешна усмивка, че с някои от тях се бе запознал още по време на предишната война. Но Лиан приличаше повече на баща си, отколкото на него. Той се възхищаваше от това ѝ качество, макар да не го напускаше чувството, че тя постъпва глупаво.

— От теб би излязла добра монахиня, знаеш ли? — подкачи я той същата вечер.

— Може да съм пропуснала призиванието си.

— Никога не е късно.

— Сега тренирам.

Вечер след вечер те играеха домино и непрекъснато се шегуваха един с друг. Трудно бе да се повярва, че приближава още една Коледа, че тя е в Сан Франциско вече цяла година. Войната сякаш продължаваше

от векове, на практика Франция навлизаше в третата година на окупацията, а Арман все още бе жив и здрав и Лиан всяка нощ благодареше на Бога за това. Сега той понякога загатваше за работата, която върши, и тя знаеше за Андре Маршан. Но нямаше никакви признаци, че този кошмар скоро ще свърши. Бомбардировките на Лондон продължаваха, както и храбрият отпор на англичаните, и въпреки че в пределите на Русия германците гинеха с хиляди, те с нищо не показваха, че имат намерение да отстъпят. И всичко това изглеждаше много далеч от мястото, където се намираше тя. До същата онази нощ на 6 декември, когато лежеше в леглото и не можеше да заспи.

Лиан стана и потънала в мисли за Арман, се заразхожда из притихналата къща. Накрая влезе в библиотеката и седна зад бюрото. Обичаше да му пише късно през нощта, така имаше повече време да събере мислите си и често го правеше. Не спеше добре от месеци и тази нощ му написа дълго писмо, макар да знаеше, че голяма част от него ще бъде задраскана. Той ѝ изпращаше писмата си по нелегалните канали, ала тя не можеше да му отговаря по същия път. Нейните минаваха през немските цензори в Париж и докато пишеше, се опитваше да не забравя за това. Накрая се прозя и добави адреса, после стана и се загледа навън в декемврийската нощ. Вече се бе поуспокоила и отиде да си легне.

Когато се събуди на следващата сутрин, все още я измъчваше някакво тревожно предчувствие. Мислите ѝ се въртяха около Арман и както винаги тя внимателно прегледа вестника, търсейки новини от войната в Европа.

— Тебе ли чух да обикаляш нощес из къщата, Лиан? Или е бил някой крадец? — усмихна ѝ се чичо Джордж по време на неделната закуска. Вече знаеше за нейните среднощни набези. Когато я чу за пръв път, изпълзя от стаята си със зареден пистолет в ръка, та накрая и двамата изпищяха и подскочиха от страх.

— Сигурно е бил крадец, чичо Джордж.

— Да не е задигнал коледните подаръци — връхлетя в трапезарията Елизабет. Тя беше навършила девет години и времето, когато вярваше в Дядо Коледа, бе вече отминало. Сега повече се тревожеше някой крадец да не е нападнал огромния куп подаръци, който се трупаше в един килер на горния етаж.

— Ще трябва да проверя — усмихна се на момичето Лиан, и то излезе със сестра си в градината.

Дъщерите ѝ се чувстваха отлично в Сан Франциско. Макар Арман все още да им липсваше, те се бяха адаптирали добре и отвратителната случка от Вашингтон тук не се бе повторила, което без съмнение се обясняваше с дискретността на чичо Джордж — той много внимаваше да не нарича съпруга на племенницата си нацист. Лиан му бе благодарна за това и потегли към Червения кръст с по-лека стъпка от предишния ден.

Замисли се как ли се справя Ник след преживяния шок, но от собствен опит знаеше, че времето смекчава болката от ударите на живота. Сигурна бе, че няма да е лесно, но след известен период страданието вече нямаше да е така нетърпимо, също както нейното в момента, докато мислеше за него. Той обсебваше цялото ѝ съзнание дълго след като се бе отдала на спокойния живот в Сан Франциско. Често се изненадваше, колко близко го чувства, когато затвори очи и си представи пътуването през океана с „Довил“. Но сега всичко това бе започнало да ѝ прилича на отдавнашен сън. Понякога нощем сънищата ѝ за него се смесваха с тези за Арман и тя се будеше, без да знае къде е, с кого е и как е попаднала там. А после поглеждаше през прозореца и виждаше моста Голдън Гейт или пък чуваше тръбенето на корабите в мъглата и си спомняше къде се намира — вече далеч и от двамата.

Ник беше част от миналото, ала част, която все още ѝ бе скъпа. Той ѝ бе дал нещо, което не беше получавала от никой друг, през изминалата година и половина неговите думи ѝ бяха служили като добра опора. Бе ѝ потрябвало всяко грамче от силата, която я бе накарал да повярва, че притежава. Тя я крепеше, когато три, четири, пет седмици напразно чакаше писмо от Арман или прочиташе във вестника някоя новина, която я изпълваше с ужас, или пък си представяше как съпругът ѝ работи с германците в Париж. Бе ѝ нужна всеки ден и всеки час за самата нея, за дъщерите ѝ, дори за чичо Джордж. Помогна ѝ да издържи и когато се върна с децата от църква и включи приемника в стаята си.

Често слушаше радио заради последните новини, ала сега стоеше като вцепенена, неспособна да повярва на онова, което чуваше. В Пърл Харбър, на Хаваите, бяха потопени или сериозно повредени шест големи бойни кораба, а на военновъздушните сили бяха останали

само шестнайсет използвани бомбардировача. Рано същата сутрин японците изненадващо бяха атакували Хаваите, оставяйки след себе си множество убити и ранени. Сега вече не можеше да има никакво съмнение — с този светкавичен вероломен акт Съединените щати бяха въввлечени във войната.

С разтуптяно сърце и пребледнели страни Лиан се втурна надолу по стълбите да потърси чичо си. Откри го в кабинета, той стоеше и слушаше новините, а по лицето му се стичаха сълзи. За пръв път през живота му неговата родина, страната, която обичаше толкова много, бе нападната. Лиан безмълвно отиде при него и след малко, стиснали ръце, двамата изслушаха думите на президента Рузвелт. Беше пределно ясно — Америка влизаше във войната. Оставаше само следващата сутрин това да бъде потвърдено и от Сената. А след три дни, на 11 декември, Германия и Италия обявиха война на Съединените щати и Конгресът прие обща резолюция, с която се потвърждаваше, че страната е в състояние на война. За американците започваше нова, тъжна епоха. Цялата страна още бе в смут след нападението над Пърл Харбър и всички се питаха дали японците няма да проявят още по-голяма дързост и да атакуват по-големите градове на континента. Изведнъж вече нищо не изглеждаше сигурно и стабилно.

Сутринта на 7 декември и Ню Йорк беше в паника, ала страховете не бяха така остри, както на Западния бряг — Хаваите бяха на доста голямо разстояние. И все пак всички се сепнаха, осъзнавайки факта, че е извършено нападение над американски брегове. Обръщението на Рузвелт към нацията за обявяването на войната бе посрещнато почти с облекчение. Сега американците можеха да запретнат ръкави и да отвърнат на удара. Единствената им надежда бе да изпреварят японците, та те да не ги нападнат първи и цяла Америка да бъде сполетяна от участта на Пърл Харбър.

Ник чу новината едва около час, след като тя бе съобщена за пръв път. Когато Хилъри отведе Джони, той изкара колата от гаража, потегли и на следващата сутрин се събуди край някакъв път далеч навътре в Масачузетс. Нямаше представа къде отива и не го бе грижа. Искаше само да кара до пълно изтощение. На следващия ден ѝ се обади и поговори с Джони, но когато попита за края на седмицата, му бе казано, че имат други планове. Заминавали за няколко дни в Палм Бийч на гости при госпожа Маркъм. Не бе трудно да се досети защо — да се подмажат на старата дама за още пари, макар че сега те не им бяха необходими. Ала това го засягаше само дотолкова, доколкото нямаше да види Джони още цяла седмица. Като разбра как стоят нещата, той се обади в офиса и съобщи, че си взема една седмица отпуск. Всички знаеха защо, обясненията бяха излишни. И без това не би могъл да се съсредоточи върху работата, а сред природата му беше много по-леко. Въпреки че страдеше за сина си, след няколко дни на чист въздух се почувства по-добре. Обаждаше се на Джони всяка вечер, както бе обещал, и пътуваше от градче на градче. Отсядаше в стари странноприемници, хранеше се непретенциозно, а сутрин ставаше и си правеше дълги разходки по горски пътища и покрай сковани от лед езера. Животът на открито сякаш възстановяваше силите му и в деня, когато японците бомбардираха Пърл Харбър, броди по разни пътеки, докато стана време за обед. Върна се в малката

странноприемница, в която бе отседнал, и здраво похапна. Взе си купичка супа, изпи халба бира и накрая излапа голямо парче сладкиш с извара. После някой включи радиото в далечния край на трапезарията и той разсеяно се заслуша, сигурен, че в неделя едва ли ще има важни събития. В началото не схвана какво говорят, а после изведнъж наостри уши и както хиляди други американци по цялата страна, замръзна потресен. След малко стана, и без да каже дума, отиде в стаята да си стегне багажа. Не му беше много ясно какво ще прави в Ню Йорк, но знаеше, че веднага трябва да се върне там. Нюингландската му идилия бе свършила. Плати сметката и се обади в апартамента на Хилъри, за да остави съобщение за Джони, че е на път към дома и вечерта ще отиде да го види. По дяволите проклетата ѝ програма за посещения! С тази мисъл той грабна куфарите и на бегом излезе от странноприемницата. Отне му четири часа и половина, докато се добере до Ню Йорк, и дори не се отби в апартамента да се преоблече, отиде направо в своя офис на Уолстрийт. Настани се зад бюрото в неделната тишина, все още облечен в дрехите, с които бе бродил из горите на Масачузетс. Вече знаеше какво ще прави и му бе нужно да дойде тук, за да се успокои и увери, че решението му е правилно.

По целия път бе слушал новините по радиото. Радарите на военновъздушните сили наблюдаваха цялото западно крайбрежие, ала не бяха открити никакви вражески самолети. След Пърл Харбър не последваха други нападения.

Записа си някои неща и набра частния номер на президента. Казаха му да почака, но Рузвелт се обади изненадващо бързо. Сигурно сега му звънеше всяка що-годе влиятелна личност в страната. Ник обаче знаеше, че като президент на „Бърнъм стийл“ сега се ползва с особени предимства.

Притиснал с рамо слушалката до ухото си, той бързо записваше нещо. Зад своето бюро в тази неделна вечер, облечен в протритите си дрехи, Ник отново почувства, че владее положението. За пръв път в живота си претърпя поражение, но това поражение бе временно. Един ден щеше да си върне Джони, а в този момент беше може би дори по-добре, че той е при Хилъри. Ник имаше да мисли за много неща — сега, когато Америка бе влязла във войната, много неща щяха да се

променят. В близките дни нямаше да разполага и с една свободна минута.

Президентът се обади, той вдигна сериозен поглед от бележките си и му каза защо го търси. Разговорът им бе кратък, но протече добре, Ник получи всичко, което искаше. Сега му оставаше само да заключи офиса и да се види с Джони. След като се обади на Брет Уилямс, разбира се.

Брет Уилямс бе неговата дясна ръка, той бе ръководил работите в Съединените щати през годината, когато Ник беше в Европа. След пет минути вече се бе свързал с него на домашния му телефон. Брет цял следобед бе чакал неговото обаждане и не се изненада, когато чу гласа му. И двамата знаеха какво предстои. То означаваше бум за фирмата, но от това не ставаше по-малко страшно.

— Е, Ник, какво мислиш? — Нямаше поздрави, нямаше „добре дошъл“, нямаше и намек за злополучния му опит да получи родителските права над Джони. Двамата мъже се познаваха добре. Брет Уилямс работеше в „Бърнъм стийл“ още от времето на баща му и бе неоценим помощник на Ник.

— Мисля, че ще имаме адски много работа. Мисля и за още доста неща. Току-що се обадох на Рузвелт.

— Както и всяка бабичка от Канзас.

Ник се ухили. Уилямс бе интересен човек. Той бе израсъл в някаква ферма в Небраска, спечелил стипендия за Харвард, а после специализирал в Кеймбридж със стипендия на „Роудс“. Бе изминал дългия път от полята на Небраска до висшето ръководство на една от водещите фирми в САЩ.

— Записах ти някои неща, утре Пеги ще ги натрака на машината. Но сега искам да ти задам няколко неизбежни въпроса.

— Давай.

Ник се поколеба за момент, питайки се дали Брет ще се съгласи. Онова, което искаше от него, не беше дреболия. Но Уилямс бе сериозен човек и никога не го бе разочаровал. Знаеше, че и сега може да разчита на него. И все пак беше хубаво да го чуе от неговите уста. Той не се изненада особено от молбата му, както не се бе изненадал и Рузвелт. Това бе единственият начин, по който можеше да постъпи човек като Ник. И тримата знаеха това.

Сега го безпокоеше само дали и Джони ще го разбере.

Ник взе сина си от апартамента на Хилъри в петък. Преди да тръгне, бе приключил с всичко в офиса и през двата почивни дни щеше да бъде изцяло на негово разположение. Момчето беше във възторг, че го вижда. Хилъри ги наблюдаваше от прага със стиснати устни и го поздрави хладно, както и той нея:

— Здравей, Хилъри. Ще го доведе в неделя, в седем часа.

— Смятам, че в пет ще е по-добре.

Помежду им блесна мълния от враждебност и Ник реши да не се разправя с нея пред детето. То бе преживяло достатъчно, нямаше смисъл да помрачава срещата им.

— Както кажеш.

— Къде ще бъдете?

— В моя апартамент.

— Погрижи се утре да ми се обади. Искам да съм сигурна, че е добре.

Думите ѝ опънаха нервите на Ник, но той кимна и двамата тръгнаха. В колата подробно разпита Джони. При все, че предпочиташе да живее с баща си, детето призна, че майка му се държи добре с него. И старата госпожа Маркъм го бе посрещнала в Палм Бийч много мило, с безчет подаръци, беше го водила на разходки и Джони я харесваше. Момчето не скри, че не вижда много често майка си и новия ѝ съпруг, повечето време те били във от къщи и му се струвало, че Филип не обича особено децата.

— Мисля, че с тях всичко е наред, татко. Но не е както при тебе.

— Ухилен до уши, той влезе в старата си стая и се хвърли на леглото.

— Добре дошъл вкъщи, сине! — Ник го наблюдаваше с щастлива усмивка и болката от изминалите девет дни започна да утихва. — Колко е хубаво, че отново си тук!

— Чудесно е, че отново съм си тук!

Двамата вечеряха сами, а после Ник го сложи в кревата. През тези два дни трябваше да разговаря с него за много неща, но за това

имаше време. В събота караха кънки в Централ парк, ходиха на кино и хапнаха хамбургери. Сега всичко изглеждаше много по-различно отпреди, нямаше я непринудеността на всекидневието, но Ник изцяло се бе отдал на щастието, че е с Джони. А в неделя му каза всичко онова, което бе отлагал до последния момент. Вече няколко пъти бяха говорили за Пърл Харбър и какво означават тези събития за Съединените щати, но едва в неделя следобед Ник му съобщи, че постъпва в армията.

— Наистина ли? — погледна го изплашено детето. — И ще се биеш с джапанките? — Бе чул това в училище и Ник не беше много сигурен, че харесва начина, по който го каза, но кимна.

— Не зная къде ще ме насочат, Джон. Може да ме изпратят и другаде.

Момчето внимателно размисли върху казаното, а сетне погледна тъжно баща си.

— Значи пак ще заминеш, както когато беше в Париж.

Джони не напомни на баща си, че бе обещал никога повече да не го изоставя, но Ник забеляза упрека в очите му. И независимо, че целият свят вреше и кипеше, независимо, че Хаваите бяха бомбардирани, изведнъж се почувства виновен, загдето се бе записал доброволец. Тъкмо по този въпрос бе говорил и с Уилямс. Като шеф на един от най-важните промишлени отрасли в страната можеше да получи отсрочка. Но той не желаше това, искаше да замине и да воюва за своята страна. Синът му вече не беше с него и той чувстваше необходимост да се откъсне от всичко: от Хилъри, от съдилищата и мъчителното обжалване, дори от упрека в очите на сина си, загдето не бе успял да го задържи. Докато бродеше из горите на Масачузетс, си бе дал сметка, че трябва да предприеме някакви радикални промени, и когато чу от радиото за Пърл Харбър, веднага реши как да постъпи. Обади се на Рузвелт, за да му каже и да ускори постъпването си в армията. А Брет помоли да ръководи „Бърнъм стийл“ в негово отсъствие. Той бе единственият човек, комуто би поверил фирмата. И тъй като се бе съгласил, Ник заминаваше.

— Скоро ли тръгваш, татко? — попита Джони с вид на малък възрастен човек. През последните няколко месеца той бе препатил доста и беше станал значително по-зрял.

— Не знам, Джони. Може да остана още доста време, зависи къде ще решат да ме изпратят.

Джони размисли над думите му и кимна, но това помрачи остатъка от следобеда им. Ник бе доволен, че не му го бе казал порано.

Когато заведе момчето обратно при майка му, дори Хилъри забеляза колкото е потиснато. Тя погледна Джони, после Ник и побърза да се поинтересува:

— Какво е станало?

— Казах му, че постъпвам в армията.

— Във флота ли? — стреснато попита Хилъри и той кимна. — Но ти вече си служил!

— Страната ни е във война, ако случайно не си разбрала.

— Но ти не подлежиш на мобилизация, освободен си.

Ник забеляза, че синът им с интерес се вслушва в техния разговор.

— Трябва да изпълня своя дълг към родината.

— Сигурно очакваш да запея националния химн?

— Лека нощ, Джон — отмина без внимание думите й той и целуна момчето за довиждане. — Ще ти се обадя утре.

Във вторник трябваше да се яви в Куонтико, Вирджиния, а след това щеше да е зает за седмица-две. Отдавна се числеше към запасните войски, тъй че не му бе необходима преподготовка и постъпваше със същия чин — майор, какъвто бе имал при уволнението от действащата армия.

Докато вървеше към дома си същата вечер, Ник се чудеше какво обяснение ще даде Хилъри на Джони. Че той не е длъжен да участва във войната? Че постъпва като глупак? Какво ли щеше да си рече тогава момчето? Че го е изоставил. Опитваше се да подреди мислите си, изведнъж отново се почувства уморен и се прибра да прегледа някои документи. До вторник трябваше да свърши доста неща.

Когато във вторник сутринта се яви в базата в Куонтико, Ник бе смаян от огромния брой хора, които се записваха за военна служба. Имаше една-две познати физиономии от запаса и стотици млади момчета, които постъпваха като редници. Изненадан бе и от това, колко удобно се чувства отново в униформа. Тръгна наперено по коридора, един младеж тракна токове и се обърна към него с „полковник“.

— Генерал, сър! — изрева Ник и момчето едва не подмокри гащите, докато той с труд сдържаше смеха си.

— Да, сър! Генерал!

Новобранецът изчезна, а Ник ухилен сви в друг коридор и се сблъска с един стар приятел, който бе станал свидетел на сцената.

— Как не те е срам! Тези дечурлига са не по-малко патриоти от тебе. Дори напротив. Какво правиш, опитваш се да се разтовариш от тежка седмица в офиса ли?

Човекът, който го заговори, бе адвокат, бяха учили по едно и също време в Йейл и години по-късно служиха заедно в запасните войски.

— Какво става с тебе, Джак? Да не са ти отнели правата на адвокат?

— Ами да, иначе щях ли да бъда тук? — Двамата мъже се разсмяха и продължиха заедно по коридора. Трябваше да си получат заповедите за назначение. — Между нас казано, снощи по някое време стигнах до извода, че не съм с всичкия си.

— Личеше ти още в Йейл — хвърли той поглед към приятеля си. — Да имаш някаква представа къде ще ни изпратят?

— В Токио. Хотел „Империал“.

— Звучи обещаващо — ухили се Ник. Чувстваше се странно отново сред военните, но не му беше неприятно.

Предишната вечер бе разговарял с Джони и му се бе сторило, че момчето най-сетне е разбрало защо постъпва така. Всъщност в гласа

му дори се прокрадваше гордост от постъпката на баща му и когато Ник долови това, от плещите му се смъкна огромен товар.

Двамата отдадоха чест на служителката, която им връчи заповедите, и тя им се усмихна. Те бяха най-хубавите мъже, които виждаше тази седмица, и макар Джак Еймс да имаше на лявата си ръка венчална халка, не бе ѝ убягнало, че майор Бърнъм не носи такава.

— Можем ли веднага да отворим пликовете, лейтенант? Или да изчакаме?

— Както намерите за добре, стига да се явите навреме по местоназначение — отвърна тя.

Джак пръв отвори своя, усмихвайки се нервно.

— И голямата награда печели... По дяволите! Сан Диего. А ти, Ник?

Той отвори плика и погледна написаното на листа.

— Сан Франциско.

— И после напред към Токио, нали, сладурано? — щипна Джак момичето по бузата.

— За вас съм лейтенант.

Отново излязоха в коридора и Ник потъна в мисли.

— Какво има, не харесваш ли Сан Франциско?

— Много го харесвам.

— Какво те тревожи тогава?

— В заповедта ми е казано, че трябва да се явя там до следващия вторник.

— Е, и? Други планове ли имаше? Може би още не е късно да се откажеш.

— Не е това. Ще трябва да тръгна вдругиден. А казах на сина си...

Ник спря замислен и Джак го разбра. Той самият имаше съпруга и три дъщери и се бе примирил с това. Потупа Ник по рамото и го остави на грижите му.

Същата вечер Ник се обади на Джони в жилището на Хилъри. Не беше лесно да му съобщи новината. Вече знаеше, че трябва да вземе влака в четвъртък вечерта, и че преди това ще му дадат двацет и четири часа отпуск. Твърде кратко време за сбогуване, но имаха на разположение само толкова. Най-напред поговори с Хилъри и ѝ обясни положението. Веднъж и тя се държа като човек и се съгласи да пусне

момчето на следващата вечер и в четвъртък, докогато позволяват неговите възможности. После даде слушалката на Джони — бе казала на Ник, че ще го остави сам да му го съобщи.

— Здравсти, татко.

— Татко майор, ако обичаш. — Опитваше се да говори с весел тон, ала мислите му се въртяха все около предстоящото сбогуване. То нямаше да е леко за никого от двамата и Ник се ужасяваше, че детето може да се почувства изоставено. Въпреки всичко знаеше, че постъпва така, както е длъжен. — Как я караш, тигърче?

— Добре съм — но тонът му отново издаваше тъга. Все още не се бе съвзел от новината, която Ник му съобщи само преди два дни, а сега му предстоеше да чуе и друга, още по-лоша.

— Съгласен ли си да прекараме утрешната вечер заедно?

— А може ли? — Гласът му се изпълни с вълнение. — Мислиш ли, че мама ще ме пусне?

— Аз вече я попитах и тя се съгласи.

— Уха! Страхотно!

— Ще те взема в пет часа. Ще спиш в моето жилище и си помисли къде искаш да вечеряме.

— Значи вече са ти дали отпуската?

— Ами да. Аз съм важна клечка.

Синът му се разсмя.

— Службата във флота трябва да е много лека.

— Не бих казал — изпъшка Ник. Всичко това беше много отдавна, но той още помнеше лагера за новобранци преди осемнайсет години. — Както и да е. Ще се видим утре вечер. В пет часа. — Окачи слушалката и бавно се отдалечи от телефона. Раздялата им щеше да е трудна, но нямаше да е по-ужасна от онова, което бяха преживели само преди седмици. Мислите му се върнаха към процеса и той бързо ги прогони от главата си. Не би понесъл спомена за вечерта, когато Хилъри отведе Джони. Макар че и сега нямаше да му е кой знае колко по-леко.

Каза на Джони за заминаването си, докато вечеряха. Детето не заплака, не запротестира, не каза и дума. Само седеше и го гледаше, а сърцето на Ник едва не се пръсна от изражението в очите му.

— Хайде, тигърче, не е чак толкова страшно.

— Ти обеща никога повече да не ме изоставяш. Ти обеща, татко!
— това не бе хленч, само един обезсърчен тъжен глас.

— Но ние сме във война, Джони.

— Мама казва, че ти не си длъжен да отидеш.

Ник въздъхна дълбоко.

— Тя е права. Ако исках, можех да се скрия зад бюрото си, но това нямаше да е правилно. Щеше ли да се гордееш с мене, ако бях постъпил така? След няколко месеца бащите на приятелите ти ще тръгнат да воюват. Как би се чувствал тогава?

— Щях да се радвам, че си тук с мене.

Детето поне бе честно, но Ник поклати глава.

— След време би започнал да се срамуваш. Наистина ли искаш това?

— Не знам. — Джони дълго гледа в чинията си. Накрая отново вдигна очи към баща си. — Просто ми се иска да не заминаваш.

— И на мене ми се иска японците да не бяха нападали Пърл Харбър, Джон. Но те го нападнаха. И сега е наш ред да идем и да се бием. В Европа хората се бият вече от много дълго време.

— Нали казваше, че ние няма да участваме във войната.

— Сгрешил съм, сине. Ужасно съм сгрешил. А сега ще направя онова, което съм длъжен да направя. Безумно ще страдам за тебе, всеки ден и всяка нощ, но и двамата трябва да вярваме, че постъпвам правилно.

Очите на сина му плувнаха в сълзи. Той не бе убеден.

— Ами ако не се върнеш?

— Ще се върна — обеща Ник с дрезгав от мъка глас. Понечи да каже „кълна се“, но го бе казвал и преди, а напоследък все му се случваше да нарушава клетвите си.

Сподели с него, че го изпращат в Сан Франциско, после плати сметката и си тръгнаха. Облечен отново в униформа, Ник се чувстваше малко необичайно, ала през последните няколко дни униформите бяха започнали да се появяват навсякъде. И докато излизаха прегърнати от ресторанта, в главата му се въртеше мъчителният въпрос дали синът му един ден ще се гордее с него, или няма да дава пет пари за нищо, почувствал се предаден от всички: от майка си, която изобщо не се интересува от него, от съдията, който не го бе разбрал, и от баща си, който бе предпочел да избяга, за да си играе на война. Сложи Джони да

спи с натезало сърце, а на следващия ден бе още по-лошо. Направиха си дълга разходка в парка, погледаха кънкьорите на закритата пързалка „Улман“, но ги занимаваха други мисли и за всеки от тях времето летеше прекалено бързо.

Ник заведе момчето на майка му в четири часа. Хилъри отвори вратата и погледна сина си — видът му бе отчаян. Безмълвно почака да се сбогуват.

— Пази се, сине. Ще ти се обаждам от Сан Франциско при всяка възможност — приклепна той до разплаканото дете. — Да се грижиш за себе си, чуваш ли? Аз ще се върна. Знаеш, че ще се върна.

Но Джони само обви ръце около врата на баща си.

— Не отивай... Не отивай... ще те убият!

— Няма. — Ник също трябваше да се бори със сълзите и Хилъри отвърна поглед. За първи път тяхната болка бе развълнувала и нея. Той още веднъж притисна момчето до себе си и се изправи. — Влизай си вече, сине.

Но детето остана в коридора. Той тръгна и когато още веднъж се обърна и му помахаша за сбогом, то още гледаше след него. Ник изтича на улицата вдигна ръка да спре такси — висок рус мъж в униформа с плувнали в сълзи наситено зелени очи.

Взе куфарите си от апартамента и се сбогува с прислужницата. Тя също се заплака и той я прегърна на прощаване, долу пред входа стисна ръката на Майк и забърза да хване влака, а когато седна на своето място в пълното с други мъже купе, си спомни за последния влак, който бе виждал — когато Лиан заминаваше за Вашингтон, а той стоеше на перона и гледаше как единствената му любов си отива. Колко различен беше станал животът им — неговият поне. Надяваше се за нея нищо да не се е променило и Арман да е още жив и здрав. Сега знаеше какво е преживяла тя в Тулон мъчителните раздели вече не му бяха чужди.

Докато влакът се носеше на запад, Ник не можеше да мисли за нищо друго, освен за сина си, за вдигнатото към него разплакано лице. Някъде към средата на пътуването се обади по телефона, но момчето беше навън, а престоят на гарата бе съвсем кратък. Щеше да го потърси пак от Сан Франциско.

Ала след пристигането си там все не намираще телефон в подходящо време. Затъна в заповедите, задълженията и

приспособяването към военния режим, от който отдавна бе отвикнал. Изпита облекчение, когато най-сетне се добра до стаята си. Военноморските сили бяха извели няколко малки хотела на „Маркет стрийт“ не разполагаха с достатъчно жилищни помещения, за да настанят хората си, и това бе най-доброто, което можеха да направят. Когато във вторник вечерта Ник затвори вратата след себе си, трудно му бе да повярва, че е във войската само от седмица. Струваше му се, че се е върнал в нея преди години и вече му се повдигаше от всичко. Ала нямаше избор, беше война. Надяваше се скоро да получи назначение на кораб. Нямаше какво да прави в този град. Навсякъде бе пълно с униформени. А на него му трябваше само едно спокойно кътче, където да поспи. В здрачевината лежеше на тясното хотелско легло и тъкмо започваше да се унася, когато на вратата се почука. Ставайки от леглото, той се препъна и удари палеца на крака си. Изруга, ядосано дръпна вратата и видя пред себе си смутен редник с бележник на твърда подложка в ръката.

— Майор Бърнъм?

— Да?

— Съжалявам, че ви безпокоя, но ми е наредено да съобщя на всички...

Ник се приготви да чуе най-малкото за нова атака на врага и с напрежение зачака момчето да каже каква е работата.

— Тази вечер има прием, организиран от Червения кръст. За всички новопристигнали старши офицери тук. По случай Коледа и прочее...

Ник се подпря на вратата, както си бе по гащета, и изстена.

— И ме будиш заради това? Току-що съм пропътувал близо пет хиляди километра и не съм спал като хората от няколко дни, а ти ми тропаш на вратата, за да ме каниш на чай от Червения кръст? — опита да се намръщи, но успя само да се разсмее. — О, за бога...

— Съжалявам, сър... От канцеларията на командващия офицер сметнаха...

— Командващият отива ли на чай в Червения кръст?

— Не на чай, сър, ще бъде коктейл.

— Колко мило. — Абсурдността на всичко това му дойде много, той се свлече на прага и се смя, докато от очите му не потекоха сълзи. — Какви ще бъдат коктейлите? Студена благотворителност с джин?

— Не, сър, искам да кажа... не знам, сър. Просто хората тук бяха много мили с нас, имам предвид към военноморските сили, и командващият офицер иска всички да отидат... за да покажем нашата признателност за...

— За какво?

— Не знам, сър.

— Чудесно. Тогава ти давам на заем моята униформа и можеш да отидеш.

— Ще ме вкарат в ареста, загдето се представям за офицер, сър.
— Момчето стоеше опънато като струна още от самото начало на сцената.

— Това заповед ли е, редник, или покана?

— И двете, струва ми се. Покана от Червения кръст и...

Ник го прекъсна:

— Заповед от командващия офицер. Господи! В колко часа е тази веселба?

— В осемнайсет, сър.

Ник си погледна часовника, вече приближаваше шест.

— По дяволите. Отиде ми дремването. И благодаря, редник — притвори вратата, после внезапно отново я отвори широко. — А къде е това нещо?

— Написано е долу на дъската за съобщения.

— Сър. — Ник откровено се забавляваше. За щастие чувството за хумор все още не го бе напуснало.

Редникът пламна.

— Извинете ме, сър.

— Откъде си?

— От Ню Орлиънс.

— Как ти харесва градът?

— Не знам, сър. Още не съм излизал.

— От колко време си тук?

— От две седмици. Преди това бях в лагер за новобранци в Мисисипи.

— Трябва да е било много забавно. — Двамата си размениха другарски усмивки. — Впрочем, редник, след като ти не си съгласен да облечеш униформата ми тази вечер, ще трябва да си размърдам задника и да се приготвям.

Ник бе между малцината щастливци, които разполагаха с душ до стаята си. Той смъкна мръсотията от пътя, сложи си парадната униформа и след двацет минути вече бе слязъл и четеше обявата. Адресът бе написан с дебели букви: госпожа Фордхам Маккензи, „Джаксън стрийт“. Нямаше никаква представа как да стигне там, не бе идвал в Сан Франциско от години и реши да вземе такси. Трима други офицери бяха получили същата „покана“, всички пътуваха заедно и слязоха пред внушителен дом с железен портал и строго подредена градина. Докато Ник плащаше таксито, един от останалите трима подсвири тихо през зъби. Приблжиха железния портал и натиснаха звънеца. Посрещна ги иконом, който ги поведе към къщата и Ник взе да се пита колко ли такива соарета дава госпожа Маккензи. Войната бе довела маса нови мъже в града. Наистина любезно от нейна страна, че отваря дома си за военните. До Коледа оставаха само два дни.

Той бе дал на Джони подаръците си за Коледа, преди да замине, но празникът без съмнение щеше да бъде самотен и за двамата. Тази година нищо не беше същото. Накрая се бе озовал чак на Западния бряг, на близо пет хиляди километра от сина си, и в момента крачеше по коридора в къщата на някаква непозната жена.

Влязоха в дневна, пълна с униформени мъже и жени в коктейлни тоалети, между които сновяха келнери и поднасяха шампанско. Всичко приличаше малко на някакъв странен сън. Ник погледна навън към Голдън Гейт, после отново се обърна към стаята... и я видя. Тя стоеше спокойно в един ъгъл с чаша в ръка и разговаряше с някаква дама в тъмноредна рокля. В мига, в който погледът му падна върху нея, тя обърна глава, очите им се срещнаха, за него времето спря, а на нея ѝ се стори, че стаята се люшна и се завъртя. Ник бавно се приближи и тя чу гласа, който от година и половина ѝ бе говорил само насън. Той бе като милувка и когато изрече една-единствена дума: Лиан... тълпата около тях сякаш изчезна. Тя вдигна смаян, невярващ поглед и на неговото лице бавно се появи усмивка.

— Наистина ли си ти? — Ник надникна дълбоко в очите ѝ и като видя израза на лицето му, жената в тъмночервената рокля, която бе разговаряла с Лиан, полака се оттегли.

Лиан му се усмихна, не знаеше какво да каже.

— Не съм много сигурна.

— Това е сън. — Тя му отвърна с безмълвна усмивка. — Или не сънувам?

— Възможно е, майоре. Как живееш? — Усмивката ѝ бе топла, но в думите ѝ нямаше покана. — Много време мина.

— Ти какво правиш в този град? — Не можеше да откъсне поглед от лицето ѝ.

— Сега живея тук. От миналата година сме в Сан Франциско.

Той се помъчи да прочете в очите ѝ нещата, които до болка искаше да узнае, но те не издаваха нищо. Бяха големи и красиви както преди, ала сега пред тях беше спусната някаква завеса. Тя бе преживяла страдания, раздели и това си личеше. Ник веднага си помисли за Арман и погледна ръката и, но семплата златна халка си бе на мястото.

— Смятах, че си още във Вашингтон.

— От това не излезе нищо. — Тя го погледна в очите, но не каза дума повече. И тогава на лицето и бавно се появи познатата стара усмивка, усмивката, за която бе мечтал близо две години, същата усмивка, която бе виждал, когато Лиан лежеше в прегръдките му. — Радвам се, че се срещнахме, Ник.

— Наистина ли? — не беше много сигурен. Тя изглеждаше неуверена, почти изплашена.

— Разбира се, че се радвам. Откога си в града?

— Едва от днес. А теб кой вятър те довя тук? — Това място някак не ѝ подходеше — коктейл за запознанства с военни. След като носеше венчалната халка, едва ли бе дошла да си хване някого, пък и това изобщо не беше в нейния стил. Жената, с която се бе разделил на

гарата в Ню Йорк преди седемнайсет месеца, не би го направила. Освен ако не бе настъпила някаква коренна промяна. Може пък да не бе издържала на самотата?

— Работя за Червения кръст. Задължиха ни да присъстваме на това мероприятие.

Той се наведе и пошушна в ухото ѝ:

— И мен.

Тя се разсмя и изражението ѝ някак омекна. В началото не бе искала да го пита, но реши все пак да го стори.

— Как е Джони?

Ник въздъхна и я погледна.

— Добре е. Не зная дали тук си чела за процеса, но с Хилъри се разведохме преди около година, аз я съдих за родителските права и преди няколко седмици загубих делото. Той го изживя много тежко. Както и това — посочи той с поглед униформата си.

— Сигурно и на тебе не ти е било леко. — Гласът ѝ бе мек като коприна и тя не можеше да откъсне очи от неговите, но добре разбираше, че трябва да запази дистанция. Никога повече не би си позволила да причини такава мъка и на двамата. Особено на него. Веднъж вече го бе направила и сега с всички сили се бореше да не отваря повече тази врата. — Четох за процеса — рече тя с нежния глас, който той толкова много обичаше. — Сърцето ме болеше за тебе.

Той кимна и отпи глътка от чашата си.

— Съдията реши, че на Джони ще му е по-добре с нея, понеже тя сега е омъжена. А знаеш ли какво направи онзи негодник? — Лицето му се изопна и той и разказва за Маркъм и пистолета. — Щях да обжалвам делото, но тогава бомбардираха Пърл Харбър. Ще опитам пак, когато се върна, дотогава тя може би ще е готова да ми го даде. Моят адвокат мисли, че просто е искала да ми отмъсти.

— За какво? — стъписано попита Лиан. Възможно ли бе да е казал на Хилъри за нея?

— Предполагам, загдето никога не ме е обичала, колкото и смахнато да звучи това. Според нея през всичките тези години аз съм я държал като затворничка.

Лиан моментално си спомни инцидента на кораба, той също.

— Ти беше много повече затворник от нея.

Той кимна.

— Е хубав или лош, този брак вече не съществува. От него имам Джони, така че не мога да се оплаквам. Сега трябва само да си го върна.

— Ще си го върнеш. — Гласът ѝ излъчваше спокойствие и сила. Мислеше си за неговите думи: „Силните хора не могат да бъдат сломени“.

— Надявам се да излезеш права. — Той допи шампанското си и я погледна. Тя бе дори още по-хубава отпреди, но бе станала някак потиха и по-корава. Непреклонната строгост, с която се отнасяше към себе си даваше своя отпечатък. И все пак лицето ѝ бе все така мило, очите ѝ изглеждаха дори още по-сини, а косите ѝ — стегнати в кок. „Много шик“, реши той и се усмихна на собствените си мисли. — Къде живееш тук?

— При чичо ми Джордж.

— А децата?

— Добре са — и добави с наведени очи: — Още те помнят.

Неочаквано към тях се присламчиха двама мъже в униформа, дойде и една жена от Червения кръст, а малко след това Лиан си тръгна. Не видя Ник, за да му каже довиждане, и реши, че така е по-добре. Прибра се с колата, която Джордж ѝ бе заел, и бавно тръгна към къщата. След неочакваната среща с Ник изпитваше странно чувство. Тя бе отворила раната, която смяташе, или поне се надяваше, че е заздравяла. Но не можеше да направи нищо против това. Винаги се бе питала дали ще се видят някога и ето, че се срещнаха. След раздялата им за него всичко се бе променило, но не и за нея. Арман продължаваше да се бори за своето оцеляване във Франция, а тя го чакаше тук.

— Добре ли прекара? — посрещна я Джордж.

— Много добре, благодаря — но докато сваляше палтото си, не изглеждаше особено весела.

— Ако се съди по вида ти, едва ли.

Тя се усмихна.

— Срещнах един стар приятел. От Ню Йорк.

— Така ли? Кой?

— Ник Бърнъм. — Не ѝ беше съвсем ясно защо споделя това с чичо си, но нали все трябваше да каже нещо.

— Има ли някаква връзка с „Бърнъм стийл“?

— Има. Всъщност той е „Бърнъм стийл“.

— Брей, дявол да го вземе. Преди трийсетина години се познавах с баща му. Свестен човек. Понякога малко смахнат, но по онова време всички бяхме такива. А момчето що за стока е?

Лиан се усмихна на изразите му.

— Свястно. И също малко смахнато. Току-що се е върнал на служба във флота, като майор. Днес е пристигнал.

— Ще трябва да го поканиш някоя вечер, преди да отплават. — После изведнъж му хрумна нещо: — Какво ще кажеш за утре?

— Чичо Джордж, наистина не знам...

— Коледа е, Лиан. Човекът е сам. Имаш ли представа какво е да си сам в един чужд град? Бъди поне малко любезна, за бога.

— Дори не зная как да се свържа с него. — И ако имаше избор, не би го направила, но не каза това на чичо си.

— Обади се във флота, те ще знаят къде е.

— Аз наистина не мисля...

— Добре, добре. Няма значение — и промърмори на себе си: — Ако този човек има малко мозък в главата, сам ще ти се обади.

Човекът имаше доста мозък. Той се върна в хотела и дълго седя в стаята си, вперил поглед надолу към „Маркет стрийт“, потънал в мисли за Лиан и за странния каприз на съдбата, който ги бе срещнал отново. Ако тази вечер редничето не бе почукало на вратата му... Ник грабна от бюро телефона указател, потърси Джордж Крокет, с лекота откри адреса на Бродуей и остана с приковани в него очи. Живееше там, на този телефонен номер, в тази къща. Записа си го и на следващата сутрин се обади, но тя вече бе тръгнала за Червения кръст и една услужлива прислужница му даде телефона ѝ там. Набра номера и чу гласа на Лиан.

— Толкова е рано, а си вече на работа, Лиан? Много се претоварваш.

— Така казва и чичо ми. — Ала като чу гласа му, ръката ѝ трепна. Искаше ѝ се да не се бе обаждал, но чичо Джордж, като че беше прав. Приличието изискваше да го покани на вечеря. И ако започнеше да се държи с него като с приятел, може би старите мечти щяха най-после да избледнеят.

— Какво ще правиш днес на обед?

— Чичо Джордж ми е поръчал да свърша нещо. — Това бе лъжа, но не й се искаше да остава насаме с него.

— Не може ли да се отложи?

— Боя се, че не.

Той бе озадачен от тона й, но може би около нея имаше други хора. А после си напомним за стената, която бяха издигнали помежду си и която ги държеше на разстояние вече близо две години. Нямаше никакво основание да очаква, че тя ще рухне само защото вятърът го е довял в този град. Предишната вечер той изобщо не бе попитал за Арман. Знаеше какви са чувствата й по този въпрос и бе проявил разбиране. Сега просто искаше да я види отново.

— Да обядваме заедно в петък?

— Наистина не мога, Ник. — И както седеше зад бюрото, Лиан пое дълбоко дъх и добави: — Какво ще кажеш за довечера? За една вечеря в дома на чичо ми? Бъдни вечер е и ние помислихме...

— Много мило. Ще ми бъде приятно. — Не искаше да й дава възможност да размисли. Тя му продиктува адреса и той не се изпусна, че вече си го е записал. — В колко часа?

— В седем?

— Чудесно. Ще дойда. — Ник сложи слушалката с победоносна усмивка и нададе ликуващ вик. Вече не се чувстваше на четирийсет години, чувстваше се на петнайсет. И по-щастлив, отколкото през последната година и пет месеца, ако не и от всякога.

Ник пристигна в къщата на Бродуей точно в седем часа, много елегантен в своята униформа и с цял куп подаръци за децата. Бързо си бе дал сметка какъв ще е животът му в Сан Франциско. За него фактически нямаше работа. Бяха му отделили едно бюро и му бяха възложили да отговаря за някакви маловажни доставки, но в основни линии му предстоеше, както и на всички останали, да убива времето до отплаването. Нищо не му пречеше да се разхожда и да се среща с приятели, и сега, когато бе открил Лиан и момичетата, вече се радваше на свободното време.

Икономът го поведе по дългия внушителен коридор и отвори пред него вратата на библиотеката, където семейството вече се бе събрало около елхата. Това бе втората им Коледа с чичо Джордж и чорапите вече висяха над камината, макар децата да бяха съвсем наясно кой ще ги напълни. Но те моментално забравиха за тях и с нетърпение заотваряха подаръците на Ник под погледите на Джордж и Лиан. Той им бе купил красиви играчки и щастливите момичета се хвърлиха на врата му. Ник подаде на най-възрастния от семейството един пакет, който очевидно съдържаше книга, после се обърна към Лиан и сложи в ръката ѝ кутийка. Това бе първият подарък, който ѝ правеше. През техните тринайсет дни на кораба не бе имало такъв момент, в който да е възможно да ѝ подари нещо, а оттам бяха отишли право на гарата. В началото бе мислил често за това, че не успя да ѝ подари нищо, освен сърцето си. Щеше да му е приятно тя да притежава някаква вещ, която да ѝ напомня за него. Не подозираше, че спомените, които е оставил, са много по-трайни от всякакви подаръци, и че Лиан продължава да ги носи дълбоко в сърцето си.

— Не трябваше — усмихна се тя, а кутийката лежеше в ръката ѝ, все още опакована.

— Искаше ми се. Хайде, отвори я. Няма да те ухапе.

Джордж ги наблюдаваше заинтригувано. Имаше чувството, че те се познават по-добре, отколкото бе предполагал, и може би по-добре,

отколкото биха искали той да знае. И докато Лиан отваряше подаръка, той, както и Ник, внимателно наблюдаваше израза на лицето ѝ. В кутийката имаше златна гривна без украшения и без закопчалка, просто един широк златен обръч. Тя я сложи на ръката си, но Ник посегна към нея и каза с дрезгав глас, предназначен единствено за нейните уши и за ничии други:

— Прочети какво пише отвътре.

Тя я свали и погледна. Там бе изгравирана само една дума: „Довил“. После пак си я сложи и вдигна очи към него, не много сигурна, че е редно да приеме този подарък. Ала нямаше сърце да му го върне.

— Красива е. Наистина не трябваше, Ник...

— Защо не? — опита се да изрази чувствата си и каза тихо, та само тя да го чуе: — Исках да го направя още преди доста време, смятай го за подарък с обратна сила.

И чичо Джордж махна опаковката от своя подарък, възкликна зарадвано и стисна ръката на госта. Много бе искал да прочете тази книга. После им заразказва за бащата на Ник — за това как са се запознали, за скандалната лудория, в която се впуснали веднъж в Ню Йорк, и която без малко щяла да свърши в участъка.

— За щастие той познаваше всички ченгета — отбеляза старецът.

Двамата карали по Парк авеню с пълна скорост и се наливаха с шампанско в компанията на две не особено порядъчни дами — почувствал се отново млад, той се изкиска при спомена за това.

Лиан наля на Ник и на себе си по едно питие. Отпиваше от чашата си и наблюдаваше как той разговаря с чичо Джордж. Усещаше гривната на ръката си, както тежестта на златото, така и написаната отвътре единствена дума „Довил“. С усилие прогони спомена и се насили да слуша какво се приказва.

— Веднъж сте пътували заедно през океана, нали?

— Всъщност два пъти. — Ник ѝ се усмихна и тя го погледна в очите. Не бе казвала на чичо Джордж, че и той е бил на „Довил“.

— Все на „Нормандия“ ли? — възрастният човек изглеждаше объркан и Ник поклати глава. Вече бе късно да излъже, пък и нямаха какво да крият. Вече.

— Веднъж на „Нормандия“, през трийсет и девета. И миналата година на „Довил“, когато и двамата се връщахме от Европа. За жалост останах там малко по-дълго, отколкото трябваше, а после нямаше как да се прибера. Големи трудности срещнах, докато успея да се измъкна. Изпратих сина си с „Аквитания“ още щом започна войната, но аз самият напуснах Париж едва след падането му.

Звучеше доста невинно и когато Джордж погледна Лиан, не забеляза нищо.

— Пътуването трябва да е било страхотно, с тази спасителна операция в океана.

— Да. — Ник си спомни качените на борда мъже и лицето му стана сериозно. — Работихме като каторжници, за да не им позволим да умрат. Лиан беше изключителна и несравнима. Тя цялата нощ помага в операционната, а през следващите дни обикаляше пострадалите и се грижеше за тях.

— Всички се бяха хванали здраво на работа и правеха повече, отколкото се очакваше от тях — побърза да го прекъсне Лиан.

— Това не е вярно — погледна я в очите Ник. — Ти свърши повече от всички останали на борда и много от тези мъже нямаше да оживеят, ако не беше ти.

Тя не отговори и чичо ѝ се усмихна.

— Моята племенница е много смела жена. Понякога не проявява толкова здрав разум, колкото би ми се искало — продължи нежно той, — но има повече кураж от болшинството мъже, които познавам.

Двамата не сваляха очи от нея и тя цяла пламна от думите им.

— Хайде, стига за това. А ти, Ник? Кога ще отплаваш? — прозвуча, сякаш чакаше с нетърпение този момент, и в известен смисъл беше тъкмо така. Не че желаше да го изпрати към рисковете в океана, но заминаването му щеше я избави от опасността, която все още чувстваше като съвсем реална, когато той беше наблизо.

— Един Господ знае. Вчера ми дадоха работа в една канцелария, което може да означава какво ли не. Шест месеца, шест седмици, шест дни. Заповедите идват от Вашингтон, на нас ни остава само да седим тук и да чакаме.

— Можеше да е и по-зле, младежо. Сан Франциско е приятен град.

— Дори повече от приятен — усмихна се той на домакина и крадешком погледна Лиан.

Откак отвориха подаръците си, децата не се бяха показвали. Те бяха във възторг от своите нови играчки и на Ник много му се искаше и Джони да бе тук. Появи се икономът с известието, че вечерята е сервирана, и те се преместиха в огромната трапезария. Докато вървяха натам, чичо Джордж обясняваше на Ник историята на някои от портретите по стените.

— Трябва да знаете, че като момиче Лиан живееше тук. Тогава къщата бе на баща й.

При тези думи Ник си припомни един от първите им разговори на „Нормандия“, когато тя му бе разказала за баща си, за Арман и Одил, дори за чичо Джордж.

— Красива къща.

— Обичам да наблюдавам корабите си, когато минават оттук. — Той погледна към залива, после към Ник, а сетне прехвърли разговора към стоманата. Знаеше доста за работите на Ник, силно бе впечатлен от обстоятелството, че е поел бизнеса толкова млад. Ако се съдеше по онова, което му беше известно, определено се бе справил отлично. — Кого оставихте да ви замества, докато ви няма?

— Брет Уилямс. Той е от хората на баща ми и докато бях във Франция, се грижеше за всичко тук вместо мене. — Позамисли се за момент и поклати глава. — Боже, струва ми се, че е било преди хиляда години. Допускал ли е някой, че и ние ще воюваме?

— Аз винаги съм го предвиждал. Рузвелт също. Той готви страната от години, макар да не го признаваше публично.

Лиан и Ник си размениха усмивки, спомняйки си пътуването с „Нормандия“, когато толкова хора твърдяха, че Америка няма да влезе във войната.

— Аз не бях така далновиден. Предполагам, че просто съм отказвал да забележа очевидното.

— Не сте били само вие, повечето хора предпочитаха да не мислят за това. Но, трябва да призная, и аз не съм очаквал японците да ни се стоварят направо на главите. — По протежение на цялото крайбрежие вече бяха установени наблюдателни пунктове, през нощта имаше затъмнение и Калифорния с притаен дъх очакваше ново нападение. — Имате щастието да сте достатъчно млад, за да се биете.

А аз бях твърде стар още за Първата световна война. Но вие ще въведете ред.

— Надявам се, сър.

Двамата мъже си размениха усмивки и Лиан отклони поглед. С Арман чичо ѝ никога не се бе размеквал толкова. Но той мислеше, че нейният съпруг сътрудничи на германците. Болеше я, че не може да го защити. А Ник още не знаеше за неговите връзки с Петен. Колкото и да е странно, тази грозна новина не бе стигнала до него. Тя се ужасяваше от деня, когато и той ще научи, и се надяваше това да не стане никога. Или поне да е след войната, когато вече няма да има значение.

Вечерята мина много приятно и Ник си тръгна рано. Колкото и да бе жизнен, Джордж беше възрастен човек и той не искаше да се заседява прекалено дълго. На сбогуване му се стори, че Лиан също има уморен вид. Тя му благодари за гривната, а децата го целунаха, за да покажат своята благодарност за подаръците. Когато стана да си върви, той погледна Лиан в очите.

— Надявам се догодина Коледа да е по-весела за всички ни.

— Дано. И... благодаря ти, Ник.

— Грижи се за себе си. Ще ти се обадя и може някои път да обядваме заедно.

— Ще ми е много приятно. — Но гласът ѝ не прозвуча особено ентузиазирано.

След като Ник си тръгна, тя сложи децата да спят и слезе долу да побъбри още малко с чичо Джордж. Той бе много впечатлен от госта и го глождеше любопитство защо тя никога не го бе споменавала.

— Не го познавам чак толкова добре. Срещали сме се само един-два пъти по корабите и на няколко приема във Франция.

— Виждали ли са се с Арман?

— Разбира се. Когато се запознахме, и той пътуваше със съпругата си.

— Но сега е разведен, нали? — И внезапно си припомни скандала, който пълнеше вестниците цяла година. Той рядко четеше подобни неща, но това бе привлякло дори неговия поглед. — Спомням си, беше някаква възмутителна история. Тя беше избягала с някакъв и се съдеха за детето — намръщи се той. — Къде е то сега?

— Миналия месец родителските права бяха присъдени на майката. Подозирам, че той се е записал доброволец именно по тази

причина.

Чичо ѝ кимна и запали пура.

— Добър човек.

Лиан му пожела лека нощ и го остави на мислите му, а тя се върна в стаята си, потънала в своите. Внимателно сне гривната, която Ник ѝ бе подарил, и дълго я гледа, после решително я остави и се опита да забрави за нея. Но дори когато легна и загаси лампата, знаеше къде е тя и какво е написано на вътрешната ѝ страна. Онази единствена дума, която събуждаше в съзнанието ѝ хиляди забранени картини.

На следващия ден Ник се обади да ѝ благодари и да пожелае Весела Коледа на всички. Лиан бе решена да се придържа към добрия тон и да приключи разговора бързо, но като чу гласа му, сърцето ѝ се сви. Подозираше, че той е ужасно самотен без сина си и толкова далеч от своя дом на Коледа. Не се сдържа да не му каже още няколко думи.

— Обади ли се днес на Джони, Ник?

— Обадих му се — отвърна той, но гласът му се пречупи. Предположенията ѝ бяха съвсем верни, за него денят бе ужасен. — Джони се разплака като малко момченце. Скъса ми сърцето. А майка му утре заминава за две седмици в Палм Бийч. Без него — въздъхна той. — Все същата история. Но сега не мога да направя абсолютно нищо.

— Може би като се върнеш... — повтори като ехо собствените му мисли тя.

— Тогава ще предприема нещо по този въпрос. Адвокатът ми каза, че и без това трябва да поизчакаме, преди да обжалваме. Пък и така поне знам, че е на сигурно място. Маркъм е пълен глупак, но единственото, което го интересува, е да си осигури добър живот. Няма да направи нищо лошо на детето — преди бе приказвал друго, ала сега нямаше избор. Знаеше, че Хилъри няма да глези с любов момчето, но ще го наглежда. Все едно, че бе оставил сина си при чужди хора, да се грижат за него, докато трае войната. — Брет Уилямс също ще следи как се развиват нещата, в случай че положението стане нетърпимо. Това бе горе-долу най-доброто, което можех да направя, преди да замина.

Тя го слушаше с болка. Знаеше колко много обича сина си Ник, нали това бе една от двете главни причини да го откъсне от себе си.

— Затова ли се записа в армията, Ник?

— Повече или по-малко. Нужно ми беше да избягам. Пък и нали сме във война. В сравнение с миналата година го чувствам едва ли не като облекчение.

— Стига да не откачиш, когато корабът ти потегли. — Лиан бе склонна да мисли, че е трябвало да си остане вкъщи и сам да следи какво става с Джони. На моменти и той самият мислеше така, но се радваше, че се е върнал във войската, особено след като я бе намерил.

— Още не съм тръгнал — усмихна се Ник. Стоеше облегал на стената в коридора на своя хотел. И реши да направи един опит: — Предполагам, че днес няма да мога да те видя, Лиан?

За миг се възцари мълчание.

— Аз наистина би трябвало да си седя тук с децата и... — Гласът ѝ заглъхна. Не знаеше какво да му каже. Искаше той да разбере, че през последната година и половина за нея нищо не се е променило и чувствата ѝ са същите. Както към него, така и към Арман. И не се е отказала от решението си да сложи край на тяхната връзка.

— Разбирам.

Тя отново долови самотата в гласа му и силно се разколеба. Някъде в главата ѝ зазвъня предупредителен сигнал, но този път не му обърна внимание. Какво лошо имаше в това? Беше Коледа в края на краищата.

— Но ако наминеш следобед... — там щяха да са децата, чичо ѝ.

— С най-голямо удоволствие.

— Към четири?

Той стискаше слушалката.

— Благодаря ти, Лиан. Много мило от твоя страна.

— Не говори така. Ти си стар приятел.

Ник замълча и накрая попита:

— Такъв ли съм сега?

— Да — отвърна тихо, но твърдо тя.

— Добре е да го знам.

Той пристигна точно в четири и децата много се зарадваха, като го видяха, а Джордж се изненада.

— Не предполагам, че ще се видим толкова скоро.

— Мисля, че вашата племенница се е съжалила над мене, нещастния моряк в един чужд град.

Джордж се засмя и Ник седна да поиграе с момичетата, а след малко Лиан предложи да се разходят из старото испанско укрепление. Джордж се усмихна на Ник и каза, че ще си остане вкъщи, искал да почете от новата си книга. Останалите взеха палтата си и излязоха.

Децата хукнаха напред. Краката на Мари-Анж изведнъж бяха станали дълги и пъргави като на жребче, а Елизабет се мъчеше да не изостава.

— Момичетата растат и скоро ще станат хубави млади дами. На колко години са сега?

— Елизабет е на девет, Мари-Анж на единайсет. А Джон на колко беше? И той наближава единайсет, нали?

Ник кимна.

— Колко бързо лети времето.

— Понякога — отвърна тя, ала си мислеше за Арман.

Ник веднага разбра това и попита:

— Как е той? Още ли е във Франция?

— Да — кимна тя.

— Мислех, че вече е заминал за Северна Африка.

Тя погледна Ник и спря. Нямаше смисъл да се преструва пред него. Бременето ставаше вече наистина непоносимо.

— Арман е при Петен.

Ник я погледна, но не изглеждаше стъписан.

— Знаеш ли, останах с това впечатление още когато бяхме на кораба. Не зная защо, но така си помислих. Как ти се отразява това, Лиан? — Знаеше, че този факт не влияе на чувствата ѝ, ако беше така, тя щеше да му го каже още преди.

— Трудно е да се обясни. Но за децата беше много тежко — разказа му за Вашингтон, за пречупените кръстове и той изстена.

— Колко ужасно е било за тях... и за тебе... — Потърси очите ѝ и откри в тях нова тъга.

— Тъкмо заради това дойдохме на запад. Тук ни е по-леко благодарение на чичо Джордж.

— Той знае ли за Арман?

— Беше научил още преди да дойдем тук — въздъхна тихо и те отново тръгнаха, за да не изостават от момичетата.

Лиан изпитваше облекчение, че бе казала на Ник, винаги досега бяха разговаряли открито и нямаше причина това да се променя сега. В края на краищата все още бяха приятели.

— Той не одобрява моята лоялност, разбира се, и смята, че не съм с всичкия си. — Разказа му как чичо ѝ я бе сватосвал през първите ѝ седмици в града и двамата се посмяха. — Мил старец е. Никога преди не съм го харесвала особено, но сега доста се е усмирил.

— Май с всички ни е така — прихна Ник.

— Безкрайно е добър с нас.

— Радвам се. Много се тревожех за тебе. Все си мислех, че си във Вашингтон. Кога заминахте оттам?

— Веднага след Деня на благодарността миналата година.

Той кимна, сетне я погледна.

— Не е така, както изглежда, нали?

— Кое? — не разбра Лиан.

— Това, че Арман е при Петен.

Тя отново спря, в очите ѝ се четеше изненада. Как се бе досетил? Дали не бе изтървала нещо? Но кимна. За пръв път признаваше това пред някого, бе се страхувала да не изложи на опасност Арман. Ала в Ник имаше доверие, знаеше, че той ще пази тайната.

— Да.

— Така сигурно се чувстваш още по-зле. Получаваш ли известия от него?

— Пише ми при всяка възможност. Ако изтърве и една излишна дума, грози го голяма опасност. Повечето му писма получавам по нелегални канали.

— Съпротивата във Франция действа много успешно.

Лиан кимна, отново тръгнаха и известно време вървяха мълчаливо. Това, че можеше да разговаря с него открито за Арман, я караше да го чувства още по-близък. Той наистина ѝ бе приятел и тя го погледна с признателна усмивка.

— Благодаря ти, че ми позволи да ти го кажа. Имаше моменти, когато ми се струваше, че ще се побъркам. Всички мислят... поне във Вашингтон...

— Той не е такъв човек. — Колкото и малко да познаваше Арман, изобщо не можеше да си представи той да работи искрено за Петен. Само се надяваше германците да не излязат по-хитри.

Лиан чувстваше, че му дължи обяснение. Той се бе държал честно с нея, а тя не му бе казала нищо.

— Тъкмо затова... не можех, Ник. Не и когато той се излага на такива опасности. Арман не го заслужава.

— Разбрах това. — Очите му нежно надникнаха в нейните. — Няма нищо, Лиан. Ти постъпи правилно. Знаем колко трудно ти е било.

— Не, не знаеш — поклати тя глава и Ник забеляза, че си е сложила гривната, която ѝ бе подарил предишната вечер. Приятно му бе да гледа как накитът проблясва на ръката ѝ под лъчите на зимното слънце.

— И за мен не беше по-леко. Сигурно стотици пъти съм вдигал телефона да ти се обадя.

— Аз също — усмихна се тя и се загледа след дъщерите си в далечината. — Изглежда толкова отдавна, нали? — очите ѝ се върнаха към неговите и той поклати глава.

— Не. Струва ми се, че беше вчера.

В известен смисъл и тя имаше това чувство. Той не бе се променил, тя също, ала светът около тях беше. И то твърде много.

После Ник започна да играе на гоненица с децата, Лиан се присъедини, всички потичаха и се посмяха, а накрая се прибраха с розови страни и светнали очи. Джордж им се зарадва — те изпълваха старата къща с живот. И той, и останалите бяха обзети от истинско коледно настроение. Поканиха Ник да остане за празничната вечеря и когато накрая той си тръгна, всички вече го чувстваха като стар приятел. Лиан го изпрати до вратата. Той спря за момент и ѝ се усмихна.

— Може и да си права. Може наистина сега да е по-различно. Ти ми харесваш дори повече отпреди. И двамата сме станали много по-зрели.

Тя се разсмя.

— Ти сигурно, Ник. Струва ми се, че аз просто съм остаряла.

— Тези ги разправяй на някой друг — отвърна със смях той, помахаша ѝ за довиждане и тръгна към чакащото такси. — Лека нощ. И благодаря. Честита Коледа! — извика той, когато колата потегли и Лиан се върна вътре с щастлива усмивка. Прекалено щастлива, отсъди тя, като се погледна в огледалото. И все пак, когато си лягаше, очите ѝ продължаваха да искрят от обзелото я радостно чувство. Какво облекчение бе да сподели бремето на тайната си с него!

Ник се отби в офиса на Лиан няколко дни след Коледа. Бяха му поръчали да свърши някои работи из града и следобедът му бе свободен. Той влезе и пет-шест жени спряха работата си и го зяпнаха. В униформата си той бе по-хубав от всякога.

Лиан се разсмя.

— Ако не внимаваш, ще предизвикаш тук безредици.

— Това е добра реклама за тебе. Хайде да вървим да обядваме. И не ми разправяй, че не можеш, или че имаш да изпълняваш поръчки на горкия стар чичо Джордж, защото няма да ти повярвам. Какво ще кажеш да отидем в „Марк Хопкинс“, стара приятелко? — тя се колебаеше, но Ник грабна палтото и шапката ѝ и ѝ ги подаде. — Тръгвай! — невъзможно бе да му се устои.

— Ти нямаш ли си друга работа, като например да воюваш?

— Още не. Слава богу, ще имаме време да се наобядваме. И Джордж казва, че изобщо не излизаш. Няма да навреди на репутацията ти да влезеш в ресторант посред бял ден. Ако държиш, можем да седнем и на отделни маси.

— Добре, добре. Убеди ме.

Тя бе в лекомислено настроение, той също, почти както едно време на „Нормандия“, когато играха тенис. Настаниха се на хубава маса с прекрасна гледка. Ник започна да ѝ разказва смешни истории за хората в базата и в хотела и за пръв път от години отново почувства, че живее. С него се общуваше леко, той бе забавен и умен и ѝ дойде съвсем изневиделица, когато я попита какво ще прави на Нова година.

— Чакай. Не ми казвай. Нека отгатна. Ще си стоиш вкъщи с чичо Джордж и момичетата.

— Позна! — ухили се тя. — Получаваш първа награда.

— А ти получаваш тиквен медал. Защо не ми позволиш да те заведа някъде? Аз съм безопасен. Пък ако започна да се държа неприлично, можеш да се обадиш на военната полиция и да се отървеш от мен.

— Какво имаш предвид?

— Искаш да кажеш, че имам някакъв шанс.

— Никакъв. Просто искам да знам какво ще изпусна.

— О, за бога — засмя се той. — Хайде, Лиан. Ще ти подейства добре. Не можеш вечно да се затваряш в тази къща.

— Мога и още как. И ми е много добре там.

— Не е хубаво за тебе. На колко години си сега? — Опита се да пресметне: — На трийсет и три?

— На трийсет и четири съм.

— О, в такъв случай... Нямах представа, че си толкова стара. Е, аз съм на четирийсет. И съм достатъчно голям, за да знам кое е хубаво за тебе. И смятам, че трябва да излезеш.

— Говориш като чичо Джордж — не беше убедена, но се забавляваше.

— Хей, чакай малко! Вярно, че съм на четирийсет, но не съм чак толкова стар!

— И на него сърцето му е младо. Знаеш ли, навремето е бил голям женкар.

— Още си личи по очите му — усмихна се Ник. — Виж, недей да ми сменяш темата. Какво ще кажеш за Нова година?

— Значи първо обед, а после посрещане на Нова година. Знаеш ли, и от тебе може да излезе добър женкар, ако се постараш. Може би, дори и без да се стараш.

— Това не е в стила ми — погледна я сериозно той. — Имах предвид една тиха вечеря за двама стари приятели, които са преминали през тежки изпитания и знаят правилата. Поне толкова заслужаваме. Иначе какво да правя? Да си седя в скапания хотел, а ти да си седиш вкъщи? Бихме могли да отидем на вечеря във „Феърмънт“ или нещо от този род.

— Мисля, че бихме могли — погледна го тя, но все още не бе много уверена. — И няма да искаш нищо повече?

Въпросът ѝ бе пряк и той я погледна в очите.

— Само онова, което искаш и ти. Ще бъда честен с тебе, още те обичам, винаги съм те обичал, още от първия миг, когато се запознахме, и вероятно винаги ще те обичам. Но никога не бих направил нещо, което да ти причини болка. Разбирам чувствата ти към

Арман и ги уважавам. Зная какво мога да си позволя и какво не. Не сме на „Довил“, нито дори на „Нормандия“. Сега сме в истинския живот.

Тя го погледна в очите и каза тихо:

— И онова беше истинско.

Ник нежно взе ръката ѝ.

— Да, беше. Но винаги съм знаел кой път ще избереш по-нататък и съм се съобразявал с това. Сега аз съм свободен, Лиан, но ти не си. Приемам нещата такива, каквито са. Просто ми е приятно да бъда с теб. Между нас имаше нещо повече от... — Не знаеше как да изрече тези думи, но тя го разбра.

— Знам това — въздъхна и се облегна назад с усмивка. — Странно е, че пътищата ни отново се пресичат, нали?

— Може и така да се каже, предполагам. Радвам се, че се пресякоха. Изобщо не съм се надявал да те срещна отново, освен, да речем, ако някой път отида във Вашингтон и се сблъскам на улицата. Или може би след десет години в Париж, с Арман... — Веднага съжали, че е споменал името му, лицето ѝ отново придоби измъчено изражение. — Лиан, той е направил своя избор, един труден избор, и ти не си го изоставила. Не можеш да сториш нищо повече. Като си стоиш вкъщи, трепериш за него и направо се убиваш, няма да му стане по-леко. Трябва да продължиш да живееш.

— Опитвам се. Тъкмо затова започнах работа в Червения кръст.

— Досетих се. Но са ти нужни и други занимания.

— Мисля, че имам. — Думите на Ник звучаха много разумно и ако изобщо щеше да излиза, предпочиташе да е с него. Той я разбираше. И знаеше ли някой колко време още ще остане в града? Всеки момент можеха да го качат на кораба. — Добре, приятелю мой, за мен ще бъде чест да посрещна хиляда деветстотин четирийсет и втора година заедно с тебе.

— Благодаря, мадам.

Той плати сметката и я придружи до службата.

Следобедът отлетя неусетно и тя с радост се прибра вкъщи при чичо Джордж и децата. Старият хитрец забеляза израза на лицето ѝ, но не каза и дума. А вечерта тя сякаш между другото подхвърли, че срещу Нова година ще ходи на ресторант с Ник.

— Много хубаво. — Познаваше я вече достатъчно добре и не посмя да каже нищо повече, но се надяваше да се получи нещо с

„момчето на Бърнъм“. Забоде нос в книгата, тя се качи да поговори с децата, а по време на вечерята никой не спомена повече за Ник.

Лиан не заговори за него чак до вечерта срещу Нова година, когато слезе от стаята си в рокля, купена преди четири години във Франция, но въпреки това много красива, както и тя самата. Джордж я огледа с щастлива усмивка и тихо подсвирна през зъби, а тя се разсмя.

— Не е лошо... Никак не е лошо!

— Благодаря, сър.

Роклята беше от черен вълнен плат, с дълги ръкави и висока яка, дълга до пода. Горната ѝ част бе осеяна със ситни черни мъниста, както и миниатюрната шапчица от същата материя, кацнала върху прибраната ѝ в обикновен кок руса коса. На ушите си бе сложила малки диамантени клипсове. Тоалетът бе семпъл, елегантен, женствен и много ѝ отиваше. И Ник бе на това мнение. Той спря за миг във входното антре, неспособен да откъсне очи от нея. После подсвирна, също като Джордж. За пръв път от години Лиан се почувства отново като дама, предизвикваща възхищение у мъжете, и това чувство бе много приятно. Ник стисна ръката на Джордж, а тя го целуна за лека ноц.

— Не бързай да се прибиращ, ще бъде жалко за роклята. Върви и се изфукай с нея.

— Ще направя, каквото мога, да я задържа вън от къщи — намигна весело Ник и тримата се засмяха. Децата вече си бяха легнали.

Когато излязоха от къщата и се качиха в колата, която Ник бе взел под наем, празничното настроение сякаш искреше във вечерния въздух.

— Боя се, че с тази униформа не съм и наполовина така елегантен, както ти, Лиан.

— Искаш ли да се сменим?

Ник се разсмя и те пристигнаха във „Феърмънт“ развеселени. Той бе запазил маса във Венецианския салон. Настаниха се, Ник поръча шампанско, вдигнаха наздравица и си пожелаха новата година да бъде по-добра. Сетне хапнаха скариди и хайвер, последвани от бифтеци. Храната не можеше да се сравнява с екзотичните вкуснотии на „Нормандия“, но беше добра, а те бяха забравили всичките си

тревоги. След десерта танцуваха няколко пъти и Ник се почувства така щастлив, както отдавна не му се бе случвало, Лиан също.

— С тебе се общува много леко, знаеш ли? И винаги е било така. — Това бе едно от първите ѝ достойнства, което бе забелязал още по времето, когато изживяваше своята драма с Хилъри. Спомена за нея и Лиан се усмихна.

— Можеш само да се радваш, че се отърва от нея.

— О, боже, разбира се! И тогава ми беше ясно, но ти знаеш защо търпях — заради Джони. Както и да е, това вече е минало, а след малко започва новата година. — Той погледна часовника си. — Имаш ли някакви твърди намерения за нея, Лиан?

— Нито едно — усмихна му се тя с доволен вид. — А ти?

— Да, струва ми се.

— Какви?

— Да не допусна да ме убият. — Той я погледна в очите и тя отвърна на погледа му.

Думите му ѝ напомниха, че той всеки момент ще замине да воюва, и че непринудените вечери няма да продължават вечно. Това я накара да се замисли за него, за Арман, за другите мъже наоколо, които тръгваха на война. Салонът беше пълен с униформени. Сан Франциско изведнъж се бе превърнал във военен град.

— Ник... — в първия момент не знаеше какво да каже.

— Няма нищо, беше тъпо от моя страна да говоря за това.

— Не, не беше. Само гледай да удържиш на думата си.

— Ще я удържа. Нали трябва да си върна Джони. — Все пак имаше какво да очаква след войната. — А междувременно не би ли искала да потанцуваме?

— Да, сър.

Те закръжиха под звуците на „Жената, която те обича“ и им се стори, че бяха минали само броени секунди, когато зазвучаха фанфари, във въздуха се пръснаха конфети, повечето лампи внезапно угаснаха и в залата настана полумрак. Хората започнаха да се целуват, оркестърът засвири, а те стояха прегърнати в средата на дансинга и се гледаха. Ник я притисна до себе си, тя вдигна лице към него, устните им се срещнаха и докато се целуваха, залата около тях престана да съществува, отново бяха на „Довил“... потънали в прегръдките си. Накрая си поеа дъх и Лиан не се отдръпна.

— Честита Нова година, Ник.

— Честита Нова година, Лиан.

И отново се целунаха. Не бяха пили толкова много шампанско, та да хвърлят вината върху него. Останаха на дансинга и още дълго танцуваха. Накрая той я изпрати, спряха пред къщата на чичо ѝ и Ник каза:

— Дълга ти извинение, Лиан. Тази вечер не играх по правилата.

— Но истината бе, че през последните две години би пожертвал дясната си ръка, ако можеше да има онова, което бе получил тази вечер. — Съжалявам, не исках да...

Ала тя вдигна ръка и затвори с пръсти устата му.

— Недей, Ник... Всичко е наред...

Той бе казал нещо, което дълбоко я бе развълнувало: че твърдо е решил да не се оставя да го убият. И Лиан изведнъж разбра, че трябва да се възползват от оставащите им моменти, да не ги пропиляват. От опит знаеха, че те може и да не се повторят. Този втори шанс им бе дошъл като дар от съдбата, който тя не можеше, пък вече и не искаше да върне. Искаше само Ник.

Той целуна връхчетата на пръстите ѝ, после очите ѝ, после устните.

— Толкова те обичам!

— И аз те обичам. — Тя се отдръпна и му се усмихна. — Нямаме право да изпускате това. Веднъж вече направихме каквото трябва и пак ще го направим... Но точно сега...

Той я притисна към себе си със страст, която я свари неподготвена.

— Ще те обичам, докато съм жив, знаеш ли? — Тя кимна. — И ако отново ми кажеш да си вървя, ще си отида. Добре разбирам, че някои неща са неизбежни.

— Да. — Той я държеше в прегръдките си и тя докосна лицето му. — Значи няма да е необходимо да говорим повече за това.

Отблъсна го нежно и отвори вратата с ключа си. Ник я целуна за лека нощ и тя изпрати с поглед колата му. Никой от двамата не можеше вече да спре вълната, която ги бе понесла, нито пък искаше. Близо две години се бяха сдържали и не можеха повече... Не можеха... И тя не изпитваше никакво разкаяние. Тихо изкачи стълбите до стаята си, съблече роклята и легна. Тази нощ не сънува никого. Изпълваше я

някакво странно ефирно чувство за спокойствие, светлина, радост и спа непробудно до сутринта.

На Нова година Ник се отби да я види и те дълго седяха и бърбиха пред камината в библиотеката. Никой от двамата не спомена за случилото се предишната вечер, сякаш винаги са били заедно и тя го е очаквала. Дори дъщерите ѝ не изглеждаха изненадани, когато влязоха от градината и го видяха да седи там.

— Здравсти, чичо Ник. — Елизабет се хвърли на врата му и погледна майка си с гузна усмивка. — Нали вече не трябва да му викаме господин Бърнъм?

— Това не зависи от мен — усмихна се тя и на двете.

Беше ѝ приятно да го гледа, заобиколен от децата. Толкова време бе минало, откакто вкъщи не се бе появявал друг мъж, освен чичо Джордж, и знаеше, че компанията му е полезна за тях.

— Кажете, чичо Ник — обърна се към него Елизабет, — може ли да ти викаме така?

— Не виждам защо не — помилва я той по копирените руси коси, толкова подобни на майчините ѝ. — Искрено казано, дори съм поласкан.

Мари-Анж последва примера на сестра си, после двете отново изтичаха да играят навън в градината, а чичо Джордж слезе от горния етаж.

— Току-що си дочетох книгата. Чудесна беше — усмихна се той на Ник. — С удоволствие ще ви я заема, ако имате време за четене.

— Много благодаря.

Не минаха няколко минути и мъжете както обикновено заговориха за новините от войната. Светът все още бе потресен от вестта, че четири дни след Пърл Харбър японците са потопили край бреговете на Малая английските бойни кораби „Принс ъв Уелс“ и „Рипълс“. Броят на човешките жертви бе ужасяващ, а „Принс ъв Уелс“ бе потънал заедно с адмирала. Това беше корабът, с който Чърчил бе пристигнал в Арджентия бей за срещата с Рузвелт — тогава именно беше подписана Атлантическата харта.

— Предполагам, още не знаете на кой кораб ще получите назначение?

— Не, сър, но би трябвало скоро да науча.

Джордж кимна и се обърна към Лиан.

— Снощи беше много хубава, скъпа. Надявам се, че сте прекарвали добре.

— Чудесно беше.

После стана дума, че в хотела е имало доста хора с военни униформи. Три седмици и половина след нападението на Пърл Харбър вече им се струваше, че всички мъже са се записали доброволци и всичките им познати младежи бяха мобилизирани.

— Всъщност знаете ли, изненадан съм, че ме изпратиха тук. Доколкото може да се вярва на слуховете, Съединените щати са много по-заинтересовани да пометат германците и чак тогава да се заемат с японците.

В дните непосредствено след Пърл Харбър германците бяха предприели грандиозна подводна офанзива в Атлантическия океан и потапяха кораби в ужасяваща близост с източната морска граница. Основните пристанища в Ню Йорк, Бостън и Норфък сега се охраняваха с мини, подводни мрежи, крайбрежни конвои и всички се питаха на какво разстояние ще дръзнат да се приближат вражеските подводници. Нощем затъмняваха както атлантическото, така и тихоокеанското крайбрежие.

— Май ни нападат и от двете страни. — Джордж бе приковал тревожен поглед в огъня. Родната му страна никога досега не се бе изправяла пред пряка заплаха и за него това бе истински шок. Той се обърна към Ник и поклати глава. — Съжалявам само, че не съм достатъчно млад, за да дойда и аз.

— Аз пък не съжалявам — обади се Лиан. — Все някои трябва да остане тук с нас, това не ти ли минава през ума?

Той се усмихна и потупа ръката ѝ.

— Това, скъпа моя, е единствената ми утеха. — Остави ги сами и се качи на горния етаж да прочете следобедния вестник в кабинета до спалнята си.

Ник дълго гледа Лиан и взе ръката ѝ в своята.

— Снощи ми беше много хубаво, Лиан.

— И на мене. — Очите ѝ се взираха в неговите, без да трепнат. Дори в ясната светлина на деня не изпитваше никакво разкаяние, че се е целувала с него предишната вечер. Той бе навлязъл отново в живота ѝ като кораб с неизвестен курс и може би щяха да успеят да поплават заедно. Макар и не за дълго, знаеше това. След време той щеше да поеме по пътя си. Сутринта ѝ бе дошло наум, че вероятно съдбата им е такава — да се срещат от време на време през целия си живот и взаимно да се зареждат със силата, необходима им, за да продължат нататък. Ник и сега ѝ бе вдъхнал сила, като предишния път. Повече от година не се бе чувствала така спокойна, около тях сякаш трептеше някаква аура на душевен мир.

— Не съжаляваш ли?

Тя му се усмихна.

— Засега не. — И сподели мислите си с него.

— Странно, докато се прибирах нощес, си мислех почти същото нещо. Може и никога да нямаме нищо повече от това, но и то ни стига — погледите им се срещнаха и дълго не се изпускаха, а сетне Ник ѝ подхвърли една идея, която му бе хрумнала сутринта. — Смяташ ли, че ще можеш да се измъкнеш за известно време, Лиан?

— Какво си намислил?

— Иска ми се да прекараме няколко дни в Кармел — отвърна съвсем тихо той. — Какво ще кажеш?

Тя му се усмихна спокойно, смаяна от собствената си реакция. Ала вземаше за себе си нещо, от което изпитваше огромна нужда, и то от много дълго време. Дълбоко в душата си бе убедена, че няма да го направи никога повече. Само този път... само още веднъж.

— Ще кажа, че би било прекрасно. А ти можеш ли да се освободиш? — Наложил си да не мисли за Арман. По-късно щеше да има достатъчно време за това.

— Стига да оставя телефонния номер на мястото, където ще се намирам. Другата седмица ще ми дадат три дни отпуск. Имаш ли някакви особени предпочитания в кой хотел да отидем?

— Не съм ходила в Кармел от години... — Тя се замисли за момент. — Какво ще кажеш за „Пайн ин“?

— Готово. Можеш ли да тръгнеш в петък сутринта? — После се намръщи. — Ами децата? Няма ли да се разстроят?

Тя поклати глава.

— Ще им кажа, че ме изпращат от Червения кръст.

Ник се ухили, чувстваше се като пакостен хлапак, отмъкващ девственица под носа на родителите ѝ.

— Много правдоподобно. Само внимавай, когато след няколко години и те започнат да ти пробутват такива истории.

— Ще ги убия — усмихна се щастливо тя.

Ник се разсмя, побъбриха още малко и излязоха в градината при момичетата. Той си тръгна преди вечерята, въпреки че го каниха да остане — трябваше да вечеря с командира си. Лиан го изпрати до вратата и когато се сбогуваха, той я погледна — бяха сами в подобното на пещера мраморно антре. Наведе се, целуна я нежно и промълви:

— Не забравяй колко много те обичам.

Наложи се през почивните дни и в началото на следващата седмица да положи големи усилия, за да се освободи, но в четвъртък вечерта се обади на Лиан, за да потвърди плановете им. Чичо Джордж умишлено не бе попитал за него, а Лиан не го бе споменала нито веднъж.

— Всичко наред ли е за утре?

— При мене да. А при тебе? — Бе казала вкъщи, че от Червения кръст я изпращат на тридневен семинар в Кармел, и всички като че ли ѝ бяха повярвали.

— Няма проблеми. — После се разсмя. — Знаеш ли, вълнувам се като хлапе.

— Аз също — прихна и тя.

— Сигурно сме луди. В края на краищата може да е било само един корабен роман, а ние като ненормални се опитваме да го повторим. — Думите му бяха пределно честни, но отношенията им винаги се бяха отличавали със своята непосредственост, дори сега, след толкова много време и само няколкото целувки, които им бяха напомнили миналото.

— Можем да наводним стаята и да си представим, че потъваме.

— Никак не е смешно.

— Извинявай. Глупава шега.

Но въпреки това и двамата прихнаха. Заедно се смееха много, нещо, което отдавна не се бе случвало на Ник, нито пък на Лиан, и им се отразяваше прекрасно.

На следващата сутрин тя излезе от къщи с лека стъпка, едва успявайки да скрие усмивката си. От три дни децата бяха отново на училище, а чичо Джордж бе в офиса си и тя бе благодарна, че не я видяха, когато потегли малко преди пладне. Взе такси до хотела на Ник и го свари да крачи нервно по тротоара с цигара в уста.

— Имаш такъв вид, сякаш жена ти ражда — ухили се Лиан, когато той плати таксито.

— Изведнъж се изплаших, че няма да дойдеш.

— Да не съжаляваш, че съм дошла?

В отговор той я грабна в обятията си и я целуна силно в устата. Останаха дълго прегърнати и двама минаващи моряци започнаха да подвикват и да подсвиркват.

— Е, как ти се струва?

Лиан му се усмихна. Радваше се, че е тук. В таксито и тя бе изпитала същото безпокойство и по едно време за малко не се бе върнала. Ами ако попаднат в някоя пътна злополука и Джордж и децата разберат? Ами ако... Ала беше дошла и се чувстваше щастлива. Той сложи куфара ѝ в багажника на взетата под наем кола и двамата потеглиха към Кармел, пеейки и смеейки се като деца.

Пътят покрай брега беше прекрасен, времето също бе хубаво, макар и хладничко. Отбиха се да обядват в един ресторант и стигнаха в Кармел в четири часа, тъкмо навреме за една разходка по плажа, преди да се е мръкнало. Оставиха багажа в стаята си в „Пайн ин“, изминаха двете пресечки, които ги делиха от океана, напъхаха обувките си в джобовете на палтата и тръгнаха по пясъка — той бос, а тя по копринени чорапи. Въздухът милваше лицата им и когато най-сетне спряха далеч надолу по плажа и седнаха, бяха задъхани, щастливи и засмени. Тук изглеждаше толкова спокойно, като че всичко на света бе наред и винаги щеше бъде.

— Да не повярваш, че някъде се води война, нали. — Загледан в океана, Ник мислеше за бойните кораби, които защитаваха родната им страна едва ли не по целия свят. За разлика от Сан Франциско Кармел бе останал абсолютно незасегнат от униформеното гъмжило — заспало градче, което продължаваше да дреме и Лиан се надяваше никога да не се пробуди. Непрекъснато имаше чувството, че трупа мигове, за които по-късно да си спомня.

— Колко е приятно да избягаш. Работата в Червения кръст започва да ме потиска — въздъхна тя и го погледна.

Ник се изненада. Смяташе, че там ѝ харесва.

— Защо така?

— Не мисля, че това, което върша, е достатъчно. Не ми е в стила да организирам чайове за офицерите и да правя списъци. Наистина запълваше ми времето през изминалата година, но все пак предпочитам да върша нещо по-полезно — отново въздъхна тя.

Ник се усмихна, спомняйки си с каква всеотдайност се бе грижила за пострадалите на „Довил“.

— Какво имаш предвид?

— Още не знам. Мисля по този въпрос. Може би ще си намеря работа в някоя болница.

Той взе ръката ѝ.

— Флорънс Найтингейл — и я целуна.

Лежаха един до друг на плажа, докато се стъмни, а после бавно тръгнаха обратно към хотела. Лиан си даде сметка, че за пръв път им предстои да прекарат един уикенд в цивилизована обстановка, като нормални хора. На затъмнения кораб се бяха задоволявали със задушния мрак на тясната помощник-капитанска каюта, а сега изведнъж разполагаха с красива малка стая и душ. Когато влязоха, тя се почувства неловко пред него, и двамата погледнаха крадешком към банята. Бяха досущ като младоженци и тя се изкикоти.

— Искаш ли пръв да вземеш душ или да вляза аз?

— След тебе. И без това сигурно ще ти трябва повече време, отколкото на мен.

Тя награби в ръце тоалетните принадлежности и онова, което щеше да си сложи, и затвори вратата, а след половин час се появи напълно облечена, със стегната в гладък кок коса и Ник подсвирна.

— Това е направо постижение за една толкова тясна баня.

Лиан се разсмя. Наложило ѝ се бе направо да жонглира с нещата си, а роклята едва не падна във ваната, но съдейки по вида ѝ, човек никога не би се досетил.

— Твой ред е.

На него наистина му отне по-малко време, и когато излезе, единственото му облекло беше пешкирът около бедрата. Бе забравил да си вземе вътре чиста униформа.

— Положително има някакъв начин човек да се избави от това притеснение — ухили се той и Лиан прихна.

— Странно е, нали? На кораба беше много по-леко, един Господ знае защо, при онези условия.

Но и двамата знаеха защо. Тогава всичко им беше познато, след първия път биха могли да се задоволят и с двойно по-малко пространство, а сега всичко беше различно. Той я погледна нежно от вратата на банята и бавно тръгна към нея.

— Толкова дълго те нямаше, Лиан... Ужасно дълго... — Стоеше съвсем неподвижно и тя обви ръце около врата му и го целуна.

Ник я притисна към себе си с огромна нежност. За чувствата им не бяха необходими думи, изведнъж престана да има значение къде се намират сега и къде са били през последната година и половина. Телата им сякаш се сляха в една обща стихия, дрехите ѝ сякаш се топяха под горещите му пръсти, неговият пешкир падна и той нежно я вдигна и я занесе на леглото. Изпиваше я с устни, изгаряше я с длани, а тя отвърщаше на милувките му, останала без дъх от наслада. Минаха часове, преди отново да легнат един до друг, замаяни от сладостна умора.

Ник се надигна на лакът и я погледна. Тя бе по-красива от всякога.

— Здравей, моя любов.

Тя му се усмихна сънено.

— Липсвал си ми, Ник... дори повече, отколкото съм предполагала. — Целуна го по рамото и по гърдите и лениво прокара пръст по ръката му. Всичко бе дори по-хубаво, отколкото преди. Към страстта им се бе прибавила някаква топлина, някаква непринуденост и близост.

Към десет часа те най-сетне се надигнаха и Ник се зарахожда гол из стаята, без ни най-малко да се смущава. И двамата имаха чувството, че вечно са живели заедно. Докато вадеше пакет „Кемъл“ от джоба на мундира си, той я погледна през рамо с усмивка.

— Е, струва ми се, пропуснахме вечерята. Много ли си гладна?

Тя се разсмя и поклати глава. Още от първата му целувка не бе се и сещала за храна.

— Може би ще ни позволят да потършуваме малко из кухнята.

Ала, когато се облякоха и слязоха долу, с изненада видяха, че ресторантът е още отворен. Седнаха в един спокоен ъгъл и на запалени свещи хапнаха с наслада пушена съомга с шампанско. За десерт Ник си взе ябълков пай, който съвсем не отговаряше на останалото и тя го взе на подбив.

— Войската ми създава лоши навици — заоправдава се той, но тя излапа половината пай, двамата се посмяха от сърце и накрая си тръгнаха.

На небето светеше ярка луна, а стаята бе тиха и уютна. Едва затворили вратата, той пак я бутна на леглото и отново се любиха. Накрая Лиан се унесе в прегръдките му с щастлива усмивка на уста, а Ник дълго лежа буден и я гледа.

На следващата сутрин се събудиха и си поръчаха закуска в стаята. Седяха голи в леглото и всеки гледаше да си открадне кроасан или датско кексче от подноса на другия. Лиан си бе взела английски чай, а Ник — кафе без мляко. Тя го погледна усмихнато и той също се ухили.

— Съвсем прилично, нали, Лиан?

— „Прилично“ не е най-точната дума. — Беше много по-различно от предишния й живот с Арман, по-различно от всичко, което й се бе случвало досега, и все пак имаше чувството, че винаги е било така. Сякаш някакво шесто чувство й бе подсказало какво ще си поръчат за закуска, и че Ник пие кафето си черно. Знаеше дори колко гореща обича да е водата на душа. Докато седеше във ваната, а той се бръснеше, Ник заподсвирква някаква мелодия и тя запя, после изпълниха цял дует.

Когато свършиха, той се обърна ухилен към нея със завит около бедрата пешкир:

— Бива ни, а? Дали да не се явим на прослушване в радиото?

— Разбира се, защо не? — усмихна се тя.

Облякоха се и излязоха на дълга разходка по плажа, а после обиколиха няколко магазина и галерии. Той й купи издялано от дърво моржче, а тя на него малка златна чайка на златна верижка.

— Ще ти разрешат ли да си я носиш на медальона с личния номер, за да ти напомня за Кармел?

— Нека само се опитат да не ми разрешат. — Това бяха глупави дреболийки, но и двамата имаха нужда от нещо, което да им напомня за Кармел през месеците, които щяха да последват.

Лиан накупи подаръчета за децата и чичо Джордж и те се върнаха в хотела да се гушнат блажено в голямото легло. Накрая слязоха в ресторанта за още една късна вечеря.

В неделя останаха в леглото до след пладне, на Лиан никак не й се ставаше. Знаеше, че скоро ще трябва да потеглят към къщи, а не

искаше идилията им да свършва. Седеше във ваната и гледаше с невиждащ поглед сапуна в ръката си.

Ник я наблюдаваше и разбра какво ѝ е на душата. Нежно я помилва по главата, тя вдигна поглед и му се усмихна.

— Не бъди толкова тъжна, любима. Пак ще дойдем.

— Мислиш ли, че ще можем? — Знаеше ли някой кога ще отплава той? Можеше да е и на следващия ден.

Ник отново прочете мислите ѝ:

— Ще дойдем. Обещавам ти.

След един час напуснаха хотела, след като се бяха любили „само още веднъж“. Лиан се бе изкикотила, заканвайки му се с пръст.

— Създаваш ми лоши навици, знаеш ли? Ще взема да свикна с това.

— Знам. В последно време бях в период на въздържание цяла година и пет месеца.

— Аз също — погледна го тъжно тя. — Често те сънувах ноцем. Онази вечер, когато се срещнахме у госпожа Маккензи, чух гласа ти и си помислих, че окончателно съм си изгубила ума.

— И аз се почувствах така, като погледнах към другия край на стаята и те видях. В Ню Йорк това ми се случваше непрекъснато: поглеждам улицата пред себе си и те виждам как се отдалечаваш, същите руси коси. Втурвам се да те погледна, но все не си ти. Много жени трябва да са ме помислили за луд. И не без основание... — Очите му надникнаха дълбоко в нейните. — Дълго, дълго време бях луд, Лиан.

Тя кимна.

— И сега сме луди. — Бяха си откраднали три дни, но и двамата знаеха, че не могат да задържат онова, което се бе случило между тях, то бе само един заем на съдбата.

— Аз не съжалявам. А ти?

Тя поклати глава.

— Вчера си мислих за Арман... и какво ли му е в Париж... И въпреки всичко някак си съм убедена, че това, което вършим, не променя нищо за него. Когато войната свърши, аз все така ще го чакам тук.

Ник също го знаеше и не се засягаше. Нейната лоялност бе нещо, което винаги бе одобрявал... Почти винаги... Беше му известно, че в

Европа зимата е ужасна, но предполагаше, че и тя е наясно. Нямаше никакъв смисъл да подхваща тази тема. Лиън не можеше да помогне с нищо на Арман, само щеше да се разстрои.

Потеглиха бавно по крайбрежния път и си пристигнаха към осем часа, след като се бяха отбили да похапнат набързо в един ресторант малко преди Сан Франциско. Тя не се бе обаждала вкъщи през целия уикенд и се надяваше децата да са добре. Направи й впечатление, че и Ник не се обади на Джони. Сякаш през тези три дни си бяха принадлежали в някакъв друг свят, в който нямаше място за никого и нищо, освен самите тях. Пред последния половин час от пътуването заговориха за децата и Ник въздъхна.

— Зная, че няма да му се случи нищо лошо, но така ужасно се тревожа за него. — После се обърна към Лиан: — Искам да те помоля нещо... нещо специално...

Сърцето ѝ се разтуптя, веднага разбра, че това, за което ще ѝ говори, е много важно за него.

— Разбира се. Какво?

— Ако с мене се случи нещо... Ще ми обещаеш ли да ходиш при него... когато мен вече няма да ме има?

За момент Лиан стъписано млъкна, после попита:

— Мислиш ли, че Хилъри ще ми разреши?

— Тя изобщо не знае за нас, няма причини да не ти разреши. Освен това е омъжена повторно — въздъхна той. — Ако можех, щях да го оставя при тебе, тогава щях да съм спокоен, че е в сигурни ръце.

Лиан замислено кимна.

— Да, ще го посещавам. И през годините няма да губя връзка с него. — Тя се усмихна. — Ще му бъда нещо като ангел хранител. — После докосна ръката на Ник и каза: — Но на тебе няма да ти се случи нищо, Ник.

— Човек никога не знае. — Спряха пред къщата на чичо ѝ и той я погледна в мрака. — Молбата ми е напълно сериозна.

— И моят отговор е напълно сериозен. В случай че нещо стане с тебе. Ще ходя при него — но мисълта за това ѝ бе непоносима.

Слязоха от колата и той остави куфара ѝ в антрето. Наоколо нямаше жива душа. Момичетата вече си бяха легнали и Лиан се надяваше да не ги видят. Ник не ѝ бе позволил да вземе такси пред

хотела и сам я беше докарал. Тя се обърна към него и те дълго се целуваха пред самата врата.

— Ще ти се обадя утре сутринта.

— Обичам те, Ник.

— Обичам те, Лиан.

Той още веднъж я целуна и си тръгна, а тя се качи в стаята си.

Арман седеше в своя кабинет и духаше на ръцете си, за да ги сгрее. През последните няколко седмици в Париж беше ужасно, прехвърчаше рядък сняг, улиците бяха заледени и студът се задържаше в къщите. Вече дори не помнеше кога за последен път му е било топло. Ръцете му бяха така вкочанени, че едва държеше писалката, въпреки че няколко минути ги бе търкал една о друга.

Като свързка между Петен и германците Арман бе преместил офиса си и сега работеше в хотел „Мажестик“ заедно с *Verwaltungsstab*, административното управление към немската комендатура. Съответното военно управление се наричаше *Kommandostab* и се ръководеше от генералщабния полковник Шпайдел. За нещастие се бе наложило да вземе със себе си и Андре Маршан. Младият му помощник бе страшно въодушевен, че се намира в една и съща сграда с германците, непрекъснато изглеждаше скован от фанатична преданост и за Арман ставаше все по-трудно да скрива своята неприязън към него.

Напоследък отговорностите му се бяха разширили още повече. Германците най-сетне бяха започнали да му се доверяват и той прекарваше часове в техния отдел „Пропаганда“, за да им помага да вътълпяват на французите каква манна небесна се е изсипала върху тях в лицето на окупаторите. Срещаше се често с полковника от Генералния щаб Шпайдел и с генерал Баркхаузен, за да разговаря с тях за така наречените „военни трофеи“, а тайно успяваше да създава безредие и да отклонява много от произведенията на изкуството, определени за Берлин. Те просто изчезваха, вината се хвърляше върху Съпротивата и той изглеждаше по-вбесен от всички. Засега все още никой не го подозираше.

Срещаше се често и с доктор Михел от немското Министерство на държавното стопанство, за да обсъждат състоянието на френската икономика, контрола върху цените, проблемите с работната ръка, осигуровките, кредитите, химическата промишленост, производството

на хартия, въглищата, електроенергията и разни други по-маловажни отрасли.

Повечето големи хотели бяха конфискувани от немските власти. Генерал Фон Щутниц, военният комендант на Голям Париж, беше в „Крийон“, Фон Шпайдел и останалите — в „Мажестик“. Хората от административното управление бяха настанени в „Пале-Бурбон“, в удобна близост до жилището на Арман, а главният военен съветник по въпросите на икономиката Крюгер, отговарящ за градския бюджет, беше в хотел „Дьо Вил“. Генерал Фон Бризен, комендант на самия град, беше в хотел „Мьорис“, и макар че след време бе сменен на този пост от генерал Шаумбург, остана в „Мьорис“, защото го намираще много очарователен.

По целия град бяха налепени плакати на френски език с ужасяващото предупреждение, че разпространяването на забранена информация, саботажите, покушенията срещу германци, стачките, подстрекателството към бунт и дори запасяването със стоки за всекидневна употреба ще бъдат наказвани от военния трибунал „с изключителна строгост“. Естествено тези разпоредби често се нарушаваха, най-често от членовете на Съпротивата, германците бързаха да информират обществеността, че извършителите са „студенти комунисти“, и ги разстрелваха публично за назидание на останалите. През 1942 година публичните екзекуции се бяха превърнали едва ли не във всекидневие за Париж и атмосферата в града бе мрачна и потискаща. Само на тайните срещи на Съпротивата из цяла Франция цареше дух на въннение и очакване. Но всички останали в големите и малки градове и по селата изглеждаха обхванати от тихо униние. И то не само там, където ги дебнеха германците — предателите сякаш също бяха навсякъде.

През цялата тази зима хората мряха като мухи от студ и недохранване. Арман виждаше около себе си един загиващ народ. Германците отдавна бяха престанали да заблуждават, че „неокупираният Юг“ ще остане незасегнат, бяха навлезли и там, цяла Франция бе вече погълната. „Но не за дълго“ — продължаваше да обещава в своите предавания по Би Би Си Дьо Гол. А най-невероятен от всички бе един мъж, наречен Муден, който сам, почти без ничия помощ, успяваше да окуражава и активизира нелегалните. Никой не знаеше как, но той непрекъснато пътуваше до Лондон, където чакаше в

готовност цяла организация от бойци на Съпротивата, а сетне съумяваше отново да се върне във Франция, за да вдъхва надежда и нова вяра на всички.

Арман си бе позволил да се срещне с него само един-два пъти, това бе прекалено рисковано и повечето време двамата поддържаха връзка чрез посредници. Особено след прословутата наредба от петнайсети юли предишната година, с която германците решително слагаха ръка върху шедьоврите на изкуството по цяла Франция. На собствениците и лицата, отговорни за тяхното съхранение, бе разпоредено незабавно да съобщят за всеки предмет, оценен на повече от сто хиляди франка. Именно тези списъци се стараяше да унищожават и размества Арман през зимата на 1941 и първите месеци на 1942 година и под носа на германците собственоръчно бе спасил за Франция предмети на изкуството за милиони долари. Но по-важното бе, че се опитваше да спасява и хора, а това ставаше все по-опасно за него. На всичкото отгоре през последните няколко седмици се бе разболял от ужасния студ, който сковаваше Париж.

Ала в писмото, което Лиан получи на следващия ден след връщането си от Кармел, не се споменаваше нищо за това. От него се разбираше само, че работата му върви добре. Но тя долови между редовете и още нещо, нещо, което не бе забелязвала никога досега. Някакво отчаяние, което почти граничеше с безнадеждност. От нещата, които не бе написал, почувства, че положението в окупирана от германците Франция е лошо, много по-лошо, отколкото се смяташе. И след като прочете писмото, дълго стоя до прозореца, загледана навън към Голдън Гейт бридж.

— Лиан? Случило ли се е нещо?

Чичо ѝ не бе тръгнал още за работа и я наблюдаваше от вратата. Цялото ѝ тяло изглеждаше някак отпуснато, главата ѝ бе наведена, и когато се извърна към него, той видя, че плаче, но поклати глава и му се усмихна през сълзи.

— Не. Нищо ново. Имам писмо от Арман. — То бе изнесено от Мулен по време на неговото последно пътуване до Лондон, ала тя не можеше да говори за това с чичо си. Дори той не биваше да знае за връзките на Арман със Съпротивата. Арман ѝ бе заръчал да не казва на никого. И тя не бе казала на никого, с изключение на Ник. В него имаше абсолютно доверие.

— Да не е станало нещо с мъжа ти?

— Не знам. Просто писмото му е толкова тъжно... и всичко е така потискащо...

— Войната е ужасно нещо — банални, но верни думи.

— Звучи ми едва ли не като болен — тя познаваше добре съпруга си.

Чичо ѝ се сдържа и не каза, че не би се учудил, ако един предател се поболее при гибелта на страната си.

— Ще се оправи. Сигурно просто се чувства самотен без теб и децата.

Тя кимна и изведнъж усети как я пронизват първите угризения.

— Вероятно си прав.

— Как мина семинарът ти в Кармел?

Очите ѝ неволно светнаха.

— Чудесно беше.

Той не я попита нищо повече и двамата тръгнаха за работа.

Следобеда Ник дойде да я вземе от офиса на Червен кръст и тя му каза за писмото от Арман. Но той бе в състояние да мисли само за едно и очите му потърсиха нейните във внезапна паника.

— Не си променила решението си, нали?

Тя дълго го гледа и накрая поклати глава.

— Не, не съм го променила. Сега, като че имам два отделни живота: стария с Арман и новия с тебе. — Той кимна с облекчение, а тя въздъхна. — Но ме измъчва ужасно предчувствие за него.

— Смяташ ли, че е изложен на някаква изключителна опасност?

— Не повече от обикновеното, струва ми се. Писмото му не създава такова впечатление. По-скоро имам усещането, че е в ужасна депресия, преди всичко заради Франция. — И вдигна очи към Ник. — Мисля, че той се тревожи много повече за Франция, отколкото за себе си или за нас. За Арман родината е всичко.

— Възхищавам се от него — тихо каза Ник.

Той я изпрати до вкъщи и остана да вечеря със семейството ѝ. После поигра домино с Лиан и чичо Джордж и си тръгна, а тя установи, че се пита кога ще бъдат отново заедно като в Кармел. В неговия хотел не пускаха жени, тя и бездруго нямаше желание да ходи там.

Следващата събота той реши проблема, като предложи да си запазят стая във „Феърмънт“. За разлика от повечето хора нямаха поне този проблем — на никого от двамата не липсваха пари. Но имаха предостатъчно други. Тя се тревожеше за Арман във Франция, а той — за Джони.

Този уикенд Ник се обади на сина си и Лиан чу разговора им. Виждаше го и как се държи с нейните дъщери и разбираше колко много му липсва момчето. В детска компания Ник беше очарователно непосредствен.

Двамата заведоха момичетата вкъщи и отидоха да вечерят, а после се качиха в стаята, която бяха наели във „Феърмънт“. Дъщерите ѝ щяха да прекарат нощта у своя приятелка и тя бе казала на чичо Джордж поредната измислица, която той не бе поставил под съмнение.

— Мислиш ли, че чичо ми подозира за нас, Ник? — усмихна му се тя, докато лежах на леглото, пийвах шампанско и хапвах фъстъци. Този път не отидоха във Венецианския салон. Искаха да са сами. Въпросът ѝ, като че развесели Ник.

— Вероятно. Той не е глупак. И както се досещам, го е правил доста често на млади години.

Тя и сама знаеше това, но все пак не беше много сигурна.

— Не ми е казал и дума.

— Твърде добре те познава, за да си го позволи.

— Мислиш ли, че е против?

— А ти? — Ник ѝ се усмихна нежно и тя поклати глава.

— Не. Подозирам, че иска да се разведа с Арман и да се омъжа за тебе.

— И аз... Искам да кажа, и аз имам същите подозрения — побърза да поясни той, като видя изражението в очите ѝ. Тя ужасно се боеше, че постъпва нечестно с Ник. В края на краищата беше омъжена жена и в бъдещето ѝ нямаше място за него. — Нека това не те тревожи. Докато не са ни надушили нравствената полиция и пресата, няма страшно.

Тя прихна. В хотела бяха регистрирани като майор и госпожа Никълъс Бърнъм.

Доста време продължиха да я карат така, с дълги следобедни разходки, вечери навън и откраднати мигове във „Феърмънт“ през почивните дни. След две-три седмици успяха още веднъж да прескочат

за малко до Кармел, но през февруари атмосферата около Ник започна да се сгъстява. Сингапур не устоя пред японците и техните сухопътни сили завзеха Ява, Борнео и няколко острова в Южния Пасифик, бяха толкова сигурни в себе си, че генерал Нагумо се оттегли на север към Япония. Ник имаше готовност да отплава всеки момент, седмица след седмица очакваше да го повикат, но засега това не ставаше. Самолетоносачите на САЩ извършваха внезапни рейдове до Джилбертовите и Маршалските острови южно от Япония и успешно бомбардираха вражеските позиции, ала основните бази на японците си оставаха в техни ръце.

Един ден през март, след втория скок, той я погледна разстроено и за нейна изненада, удари с юмрук по масата. Непрекъснатото очакване го държеше в напрежение вече седмици наред.

— По дяволите, Лиан, и аз би трябвало да съм там! Защо, за бога, дремя в Сан Франциско?

Неговото избухване не нарани чувствата ѝ, тя го разбираше и му заговори с успокояващ тон, ала това като че ли не помагаше.

— Недей така, Ник. Те изчакват най-благоприятния момент.

— А аз прекарвам войната, като се мотая из разни хотелски стаи. — Погледът му бе изпълнен с упрек и този път тя се засегна.

— Ти реши така, Ник, не си длъжен да го правиш.

— Знаам... знаам... Извинявай... Просто подлудявам от това размотаване. Влязох в армията преди три месеца, за бога, а Джони е в Ню Йорк с Хилъри и ми къса сърцето, като каже, че му липсвам. Аз му дръпнах голяма реч колко е важно да участвам във войната, но ето че сега си седя тук като на някакво безкрайно парти.

Притеснението в гласа му я трогна и Лиан се опита да го успокои. И тя си носеше вината пред Арман и също имаше моменти, когато трудно се помиряваше със себе си. Ала вече не можеше и не искаше да се откаже от Ник. Щяха да останат заедно до заминаването му. Знаеха, че то ще сложи край на всичко.

От време на време се случваше и тя да му се сопне, като например веднъж, след като бе получила писмо от Арман. Той споменаваше, че от студа е започнал да го мъчи ревматизъм в краката, а същия ден Ник взе да се оплаква, че предишната вечер прекалили с танците и сега го болял гърбът. Побесняла, Лиан го сръза:

— Тогава не танцувай толкова, за бога!

Той бе изненадан от израза на лицето ѝ. Никога досега не я бе виждал такава.

— Нещо не си спомням да си напускала дансинга преди два часа сутринта.

Лиан избухна в сълзи. И докато я люлееше нежно в прегръдките си, Ник разбра каква е работата — тя му разказа през плач за писмото на Арман.

— Мисля, че е болен, Ник... Той е почти на петдесет и девет години... а там е кучешки студ... — Ридаеше тя и той я притискаше в обятията си.

— Няма нищо, скъпа... няма нищо... — Винаги я разбираше. Нямаше тема, по която тя да не може да разговаря с него.

— И понякога се чувствам толкова виновна...

— Аз също. Но ние го знаехме още от самото начало. Това по никакъв начин не влияе върху съдбата му.

Лиан пишеше на Арман все така често, но бе безсилна да му помогне.

— Ами ако германците го убият?

Ник въздъхна и се замисли над въпроса ѝ, не знаеше как да я успокои. Определено съществуваше опасност германците да убият Арман.

— Той е поел този риск, когато е решил да остане там. И, струва ми се, го смята за оправдан. — Любовта на Арман към родната страна го вълнуваше силно. Съдейки по нещата, които му бе разказвала Лиан, имаше чувството, че за мъжа ѝ тази любов се е превърнала в нещо като натрапчива идея. — Просто трябва да вярваш, че ще оцелее, Лиан. Не ти остава нищо друго.

— Знам. — Но си помисли за предишната вечер, когато бяха ходили да танцуват, и добави: — Само че животът ни тук е като едно безкрайно парти — повтаряше неговите думи и двамата се гледаха дълго и строго.

— Искаш ли да свърши? — със затаен дъх попита той.

— Не.

— Нито пък аз.

Но в един априлски следобед Ник я взе от Червения кръст и ѝ се стори необичайно мълчалив.

— Има ли нещо, Ник?

Той я погледна тъжно. Не изпитваше радостното вълнение, което бе очаквал. Мъчеше го чувство на загуба и самота.

— Партито свърши.

По гръбнака ѝ полази странна тръпка.

— Какво имаш предвид?

— Утре напускам Сан Франциско.

Дъхът ѝ секна, тя го погледна, изведнъж се озова в прегръдките му и се разплака. И двамата знаеха, че този момент ще настъпи, но ето че не бяха подготвени за него.

— О, Ник... — и я скова страх. — Къде отиваш?

— В Сан Диего. За два дни. После потегляме. Не съм много сигурен накъде. Ще бъда на самолетоносач, на „Лейди Лекс“ — опита се да се усмихне той. — Всъщност се казва „Лексингтън“. Отиваме някъде в Тихия океан.

Параходът наскоро се бе върнал за някои неотложни ремонти, Лиан бе чела за него във вестниците. Докато пътуваха към къщата на чичо ѝ, никой не проговори. И двамата бяха необикновено тихи, с помръкнали физиономии и като ги видя, чичо Джордж веднага се досети.

— Потегляш ли, синко?

— Да, сър. Утре сутринта заминавам за Сан Диего.

Джордж кимна, без да откъсва очи от Лиан.

Вечерята мина тихо. Дори децата рядко нарушаваха мълчанието, и когато Ник се сбогува с тях, плакаха не по-малко, отколкото, когато се прощаваха с баща си. Сега той бе по-реален за тях от Арман, когото не бяха виждали близо две години. През последните четири месеца Ник бе почти непрекъснато с тях и всички щяха да чувстват липсата му. Особено Лиан, която го целуна нежно на прага. Бе му обещала на следващия ден да вземе влака до Сан Диего, така щяха да имат още малко време заедно, преди Ник да отплава. Той трябваше да се яви на кораба един ден преди потеглянето, което означаваше, че в Сан Диего ще имат на разположение един ден и една нощ.

— Ако мога, утре вечер ще ти се обадя в хотела. Ако не, ще дойда да те взема на другата сутрин.

Тя кимна отново със сълзи в очите.

— Вече ми липсваш.

— И ти на мене — усмихна се той. Никой от двамата не бе подготвен за болката, която изпитваха. — Обичам те.

Ник потегли, Лиан помахна след него и си влезе, а когато се качи в стаята си, се хвърли на леглото и зариде. Не бе готова да се откаже от него... не още веднъж... не сега... нито, когато и да било...

Влакът на Лиан пристигна в Сан Диего в единайсет часа на следващата вечер и докато се добра до хотела, стана полунощ, твърде късно, за да ѝ се обади Ник. На следващата сутрин зачака със затаен дъх до телефона. Той позвъни малко след пладне, а тя бе будна и напрегната още от седем часа сутринта.

— Прощавай, любов моя, не можех да се обадя. Имам разни срещи, брифинги и Бог знае какво още.

Думите му я хвърлиха в паника.

— Ще мога ли да те видя? — Докато говореше, поглеждаше през прозореца към океана, опитвайки се да си представи къде е той. Стаята ѝ имаше изглед към базата и пристанището в далечината.

— Ще се видим чак довечера, не мога по-рано. И, Лиан... — Ужасно не му се искаше, но трябваше да ѝ го каже: — Това ще бъде всичко. Трябва да се явя в базата утре сутринта в шест часа.

— Кога тръгваш? — Пулсът блъскаше в ушите ѝ.

— Нямам представа. Знам само, че в шест часа утре сутринта трябва да съм на кораба. Предполагам, че ще отплаваме вдругиден, но не ни казват. — В армията бяха възприели тази процедура заради войната. — Виж, трябва да тръгвам. Ще се видим довечера. Веднага, щом се освободя.

— Ще те чакам тук.

Лиан прекара целия ден в стаята от страх той да не дойде по-рано и да го изтърве. В шест без десет на вратата ѝ се почука. Беше Ник и тя се хвърли в прегръдките му със смях и сълзи, безкрайно щастлива, че го вижда. През тези броени мигове можеха да се преструват, че той няма да заминава никъде.

— Господи, колко си ми хубава, любима!

— Ти също.

И двамата бяха изтощени от напрежението през последните два дни. Лиан знаеше, че никога няма да ги забрави. Беше по-лошо дори от раздялата ѝ с Арман.

Половин час си приказваха трескаво, сетне той я взе на ръце и я занесе на леглото и по-нататък нещата сякаш се поуспокоиха. Изобщо не излязоха от стаята, дори не отидоха да вечерят. И не мигнаха цялата нощ. Лежаха, разговаряха и се любеха. А когато забеляза първите лъчи на слънцето, Лиан се разтрепери. Последната им нощ бе свършила.

В пет и трийсет Ник се измъкна от леглото и я погледна сериозно:

— Бебчо... трябва да вървя...

— Знам — надигна се тя. Искаше ѝ се да го дръпне до себе си, да върне часовника.

И тогава той я попита нещо, за което бе мислил през последните два дни:

— Ще ми пишеш ли или предпочиташ да не поддържаме връзка?

— Преди четири месеца бяха постигнали съгласие, че неговото заминаване ще означава край на всичко.

— Ще ти пиша — тъжно се усмихна тя. Вече пишеше на Арман, а сега войната ѝ отнемаше и втори мъж. Не знаеше какво ще прави, когато той се върне. От седмици вече си задаваше този въпрос. Нещата не бяха същите, както на „Довил“, двамата с Ник бяха прекарвали заедно четири месеца, не само тринайсет дни, и сега тя не можеше да се откаже от него толкова лесно. Веднъж-дваж пъти ѝ бе минавало през ума след войната да напусне Арман, но не бе сигурна, че това ще е по силите ѝ. Нито пък можеше да се откаже от Ник Бърнъм.

— Аз също ще ти пиша. Но писмата ми вероятно ще пътуват цяла вечност.

— Ще ти пиша.

Той не взе душ, преди да се облече. Не искаше да губи и минута от времето с нея. Можеше да се изкъпе и на кораба, щеше да има предостатъчно време за това. А сега му оставаха само няколко кратки мига с Лиан.

— Не забравяй онова, което те помолих за Джони.

Той ѝ бе написал адреса на Хилъри, но Лиан отново бе започнала да го убеждава, че той едва ли ще ѝ потрябва, че ще се върне и сам ще се погрижи за сина си. „За всеки случай“ — бе казал Ник и тя бе взела листчето за негово успокоение.

Часовникът отброяваше последните им мигове заедно като секунди преди експлозията на бомба. Накрая двамата застанаха един

срещу друг в средата на стаята и той я стисна силно в прегръдките си.

— Ще се сбогуваме тук.

Отново я обхвана паника.

— Не може ли да те изпратя до базата?

— Само ще ни бъде още по-тежко.

Лиан кимна, лицето ѝ вече бе мокро от сълзи. Той я целуна за последен път и я погледна в очите.

— Ще се върна.

— Знам. — И никой от двамата не попита другия какво ще стане тогава. Вече бе прекалено късно да се мисли за това. Единственото, което имаха, беше настоящето, пък после — каквото съдбата отреди.

— Ник... пази се...

Ник излезе от стаята, Лиан се хвърли след него и той отново я прегърна, а сетне ѝ махна за последен път и изтича надолу по стълбите. Тя се прибра, затвори вратата и седна, чувствайки се така, като че всяка капка живот е изцедена от нея.

След два часа все още седеше на същото място, потънала в мисли за него, когато случайно погледна навън. Океанът сякаш бе изчезнал, а на негово място се бе появил огромен кораб, който бавно излизаше от пристанището. Лиан го гледаше с разтуптяно сърце. Беше самолетносач и тя разбра, че това е „Лексингтън“, корабът на Ник. Отвори широко прозореца, сякаш за да се приближи поне малко до него, и не откъсна очи от внушителния плавателен съд чак докато той се изгуби зад хоризонта. После се извърна бавно и приготви куфара си, а два часа по-късно отново седеше във влака и пътуваше към Сан Франциско.

Когато се върна в Сан Франциско, Лиан отключи външната врата и бавно изкачи стъпалата до стаята си. Беше късно, цялата къща бе потънала в мрак. Внезапно чу до себе си глас и подскочи, сякаш бе избухнала бомба. Беше чичо Джордж, който седеше тихо в тъмното и я чакаше.

— Да не е станало нещо?... Децата?

— Те са добре. — Той запали лампата и я погледна изпитателно. Видът ѝ бе съсипан. — С тебе всичко ли е наред, Лиан?

— Да. — Но още докато го казваше се разплака и отвърна лице, за да не види чичо ѝ. — Наистина... добре съм.

— Не, не си добре. И няма от какво да се срамуваш. Не смятам, че трябва да се срамуваш. И тъкмо затова съм тук.

Тя се хвърли в прегръдките му като малко дете.

— О, чичо Джордж...

— Знам... знам... Той ще се върне...

Но и Арман щеше да се върне. По целия път във влака тя бе мислила и за двамата. Чувстваше се разкъсана между тях.

Чичо ѝ наля бренди, бе взел в стаята ѝ бутилка и две чаши и тя му се усмихна през сълзи.

— С какво съм заслужила да имам такъв мил чичо като тебе?

— Ти си добра жена, Лиан — каза го без усмивка. — Заслужаваш да имаш добър мъж. И ако е рекъл Бог, ще го имаш.

Тя отпи от брeндито и седна с нервна усмивка.

— Проблемът, чичо Джордж, е в това, че ги имам двама.

Ала той не ѝ отговори. След малко я остави сама и тя си легна, а на сутринта се чувстваше малко по-добре.

Същия ден получи писмо от Арман, и той като че ли беше малко по-добре. Споменаваха за някакви „последни събития“, които сякаш го бяха поободрили, но не пишеше какви са. Времето се било позатопило и краката не го болели толкова.

През следващите дни и новините от Лондон бяха обнадеждаващи. Англичаните получили първата пратка хранителни продукти от Съединените щати, която щеше да избави Лондон от драстичните лишения.

А на 18 април всички американски вестници писаха за рейда „Дулитъл“ над Токио, ръководен от подполковник Джеймс Х. Дулитъл, авиоконструктор и пилот. Модифицирал шестнайсет бомбардировача Б-25; той бе повел ескадрилата към Япония с ясното съзнание, че не могат да се върнат, но с намерение, след като бомбардират японската столица, да кацнат в неокупиран Китай. И всичките самолети с изключение само на един бяха изпълнили задачата и благополучно се бяха приземили, повдигайки неимоверно духа на армията. Най-сетне бяха отмъстени. Токио бе бомбардиран. Това бе отплатата за Пърл Харбър.

Ала радостта от рейда на Дулитъл не продължи дълго. На 4 май всички вече говореха за битката в Коралово море. Лиан лежа будна цяла нощ и се моли за Ник. Боевете продължиха два дни и се ръководеха от генерал Макартър, който мъдро бе останал в Порт Морсби, Нова Гвинея. А на 6 май научиха най-лошото. „Лексингтън“ бе потопен. Като по някакво чудо бяха загинали само 216 човека. Други 2735 бяха спасени и взети на борда на „Йорктаун“, кораба близък на „Лейди Лекс“. Само че Лиан не знаеше дали Ник е между двеста и шестнайсетимата, или между останалите. Ден след ден тя седеше като вцепенена в стаята си, слушаше радиото, което бе качила горе, припомняше си ужасяващите сцени в Атлантическия океан, когато бе потънал „Куин Виктория“, и се молеше Ник да е сред оцелелите. Настояваше да й носят храната в стаята и блюдата се връщаха в кухнята почти недокоснати. А чичо й стоеше в библиотеката и слушаше новините там. Щяха да минат седмици, ако не и повече, преди да получат вест за Ник. Без Лиан да знае, Джордж бе накарал един от служителите си да се обади на Брет Уилямс в Ню Йорк, но и той не знаеше нищо.

Също на 6 май по радиото съобщиха, че генерал Джонатан Уейнрайт е бил принуден да отстъпи Кориджидор на японците. Генералът и хората му бяха пленени. В Тихия океан нещата не вървяха добре.

— Лиан!

Беше сутринта на 8 май, два дни след потъването на „Лексингтън“, и чичо Джордж стоеше на вратата на стаята ѝ.

— Искам да слезеш долу на закуска.

Тя вторачи в него безжизнен поглед.

— Не съм гладна.

— Не ме интересува. Децата се страхуват, че си болна.

Тя не помръдна от леглото, но накрая безмълвно кимна. Когато най-сетне слезе, се чувстваше слаба от прекараните зад спуснатите пердета дни, през които само бе лежала и слушала радио. Момичетата я гледаха така, сякаш се страхуваха от нея и тя положи усилия да ги изпрати на училище, а сетне отново се върна в стаята си и включи радиото. Но нямаше нищо ново. Битката в Коралово море бе приключила.

— Лиан! — Чичо ѝ я бе последвал, но тя се обърна и го погледна с празни очи. — Не бива да постъпваш така със себе си.

— Ще се оправя.

— Знам. Това, което вършиш, не му помага. — Той седна на ръба на леглото. — В Ню Йорк нямат никакви вести. Ако беше загинал, щяха да получат телеграма. Сигурен съм, че е останал жив.

Тя кимна, мъчейки се да не заплаче отново. Просто ѝ идваше много да се тревожи и за двамата. Същия ден бе дошло още едно писмо от Арман, както много други, и то пренесено от Мулен. Бе прекосило Атлантика на „Грипсхолм“.

В Париж бяха измъкнали от домовете им трийсет хиляди евреи. В продължение на осем дни ги бяха държали заключени на един стадион, без вода, храна и тоалетни. Много от тях, включително жени и деца, бяха измрели. Светът полудяваше. Надлъж и нашир по земното кълбо хората загиваха и се избиваха взаимно.

Изведнъж Лиан разбра какво трябва да прави. Извади от дрешника една рокля и я хвърли на леглото. От дни не бе изглеждала така оживена.

— Къде отиваш?

— В службата — но не му каза защо.

Тя се окъпа и облече и след час вече бе подала оставката си — напускаше не Червения кръст, а тази дейност. Още същия следобед постъпи в болницата при военноморската база в Оукланд. Възложено ѝ бе да се грижи за пациентите в хирургическото отделение. Това бе най-

трудната работа, ала когато вечерта в осем часа се върна в къщата на Бродуей, се чувстваше по-добре, отколкото през всичките последни месеци. Много се бе забавила, отдавна трябваше да го направи. След вечерята каза на чичо си.

— Това е ужасна работа, Лиан. Сигурна ли си, че искаш да вършиш тъкмо нея?

— Напълно. — В гласа ѝ нямаше и капка съмнение, а лицето ѝ показваше, че вече се е овладяла.

Заговориха за евреите в Париж и чичо Джордж поклати глава. Нищо вече не беше същото. Абсолютно нищо. Нищо не беше сигурно. Нищо не беше свято. Подводници кръстосваха около американските брегове, по цяла Европа депортираха евреите, в Южния Пасифик японците убиваха американски момчета. Дори красивата „Нормандия“ бе изгоряла преди три месеца в нюйоркското пристанище, докато се работеше денонощно за нейното преустройство във военен транспортен кораб. А в Лондон ден и нощ падаха бомби и убиваха жени и деца.

През следващия месец Лиан работеше всеотдайно във военната болница в Оукланд по три дни в седмицата. Излизаше от къщи в осем часа сутринта и се прибираше в пет, шест, дори седем вечерта, изтощена, вмирисана на хирургически разтвори и дезинфекционни средства, често с омазана в засъхнала кръв престилка и бледо лице, ала винаги със светнали очи. Тя вършеше единственото нещо, с което можеше да бъде полезна, и така ѝ бе много по-хубаво, отколкото да седи в някоя канцелария. А месец след битката в Коралово море бе възнаградена с писмо от Ник. Той беше жив! Зачете го, седнала на стъпалата пред къщата, и се разплака.

Битката при Мидуей започна на 4 юни, а на следващия ден бе вече приключила. Японците загубиха четири от петте си самолетноносача и американците ликуваха. Това без съмнение бе най-голямата им победа.

Лиан знаеше, че Ник е в безопасност. По това време той вече бе прехвърлен на „Ентърпрайс“, извън пъкъла на сражението. И макар да трепереше всеки път, когато слушаше новините, непрекъснатият поток на неговите писма я успокояваше, че той е жив и здрав. Пишеше му едва ли не всеки ден, стараяше се да пише колкото може по-често и на Арман.

Последните писма от съпруга ѝ създаваха усещането за засилване на напрежението в Париж. Там разстрелваха все повече млади комунисти, депортираха все повече евреи и по време на честите му срещи с Kommandostab ставаше все по-ясно, че германците са решили да се разправят с Париж. Съпротивата в провинцията придобиваше обезпокоителни мащаби и за тях бе важно да държат столицата в железен юмрук, та тя да служи за пример и назидание. Ето защо непрекъснато търсеха Арман, очаквайки от него да дава обяснение за предмети на изкуството, които не можеха да бъдат намерени, за хора, които бяха изчезнали, и за онези сътрудници на Петен, за които се предполагаше, че имат комунистически убеждения. Германците имаха нужда от човек, с когото да се съветват, но всички проблеми, свързани с французите, и този човек неизменно бе Арман. Той беше удобен буфер за маршал Петен, ала тази задача го държеше в постоянно напрежение и изчерпваше силите му.

В един топъл юнски ден той седеше в кабинета си в хотел „Мажестик“, когато Андре Маршан влезе и стовари на бюрото му нов куп книжа.

— Какво е това?

— Отчети за арестите, извършени миналата нощ. От комендатурата искат да знаят дали между задържаните няма някоя важна личност, дегизирана като селянин. — Най-любимото занимание на Маршан бе да предава сънародниците си и Арман можеше само да съжалява, че не го бяха мобилизирали и изпратили в Русия. След като толкова искаше да бъде германец, трябваше да му дадат тази възможност.

— Благодаря ти. Ще ги прегледам, когато ми остане време.

— Искат да им се върнат до довечера — каза той, гледайки Арман в очите.

— Много добре. Ще се погрижа.

Напоследък се питаше дали Маршан не е назначен при него, за да следи доколко е лоялен към Петен и германците. Но тези предположения бяха смешни. Той бе едно хлапе, незначителна фигура. Едва ли биха възложили на него да го шпионира. Арман се усмихна на себе си. Толкова бе уморен, вече виждаше опасности навсякъде. Предишната вечер дори му се бе сторило, че го следят. Той се зае с отчетите върху бюрото си, намествайки очилата за четене, които напоследък използваше. По-добре беше веднага да свърши тази работа. Вечерта му предстоеше да се срещне с Мулен, преди той да потегли отново за Лондон.

В шест часа излезе от хотел „Мажестик“ и, въпреки че тази вечер си тръгна по-рано от обикновено, както винаги се прибра в дома си на Плас дю Пале-Бурбон. Влезе в кухнята, която явно не бе използвана от месеци. Сякаш не беше същата къща, в която бе живял с Лиан и децата. Медните съдове бяха потъмнели, печката не работеше, хладилникът беше почти празен. Всичко бе покрито с дебел слой прах и това изобщо не го вълнуваше. Използваше дома си просто като място за преспиване. Ала тази вечер нарязал малко от наденицата, която бе купил, изяде я студена, захапа една ябълка и преди да потегли за Ньой, седна да си запише някои неща. Когато запали двигателя, внимателно се огледа, но наоколо нямаше жива душа.

Краткото пътуване мина без проблеми. На колата му вече имаше специална емблема, която показваше на патрулиращите по улиците немски войници, че е на работа към правителството. Паркира на две пресечки от къщата, в която отиваше. Почука два пъти, след това натисна звънеца. Посрещна го възрастна жена, която му кимна и

затвори вратата след него, а сетне го заведе в кухнята, откъдето се спускаха стръмни стъпала. Двамата слязоха в избата, с общи усилия отместиха куп стари сандъци и откриха капака на прокопан под пода тунел. Арман пропълзя по него, не му беше за първи път, и се озова в съседната къща, където го чакаха трима мъже. Единият от тях беше с къса прошарена коса и носеше работни панталони, черен пуловер и таке. Това бе Мулен. Той му подаде ръка, а другите двама стояха отстрани и ги наблюдаваха. Арман не ги бе виждал, те бяха дошли с Мулен от Лил.

— Здравсти, приятелю.

— Радвам се да ви видя — усмихна се Арман. Съжаляваше, че не познава по-добре този човек. Той вършеше за Франция велики дела и вече се бе превърнал в герой на Съпротивата.

— И аз се радвам, че ви виждам. — Мулен погледна часовника си, нямаше време за губене. След половин час потегляше отново за Лил, бе свършил работата си в Париж. И още тази нощ му предстоеше да прекоси тайно канала и да се върне в Лондон. — Имам да ви направя едно предложение, Дьо Вилие. Какво ще кажете да дойдете в Лондон?

— Но защо? — Арман бе изненадан. Там нямаше да има никаква полза от него. Той беше необходим именно на мястото, което заемаше. — Какво ще постигнете с това?

— Ще постигнем нещо много важно. Ще спасим живота ви. Имаме основание да смятаме, че ви подозират.

Арман кимна. Не личеше да се е изплашил.

— Защо мислите така?

— Защото в ръцете ни попаднаха някои доклади на германците. — Предишната седмица бяха убити двама войници от комендатурата, които носеха чантата с документи на началника си. Фон Шпайдел бе побеснял.

— Вие ли свършихте тази работа миналата седмица? — тихо попита Арман.

— Да. Там имаше някои доклади, които ни навеждат на мисълта... Не сме много сигурни... но не бива да чакаме, докато стане твърде късно. Би трябвало да тръгнете веднага.

— Кога?

— Тази вечер. С мене.

— Но аз не мога... — Арман изглеждаше стъписан, чакаха го пет-шест много важни задачи. Имаше една скулптура на Роден, която възнамеряваше да изпрати някъде в Прованс, една еврейка и сина ѝ се криеха в някакво мазе, безценна картина на Реноар бе потулена в изоставена къща. — Много е прибързано. Имам нужда от време.

— Те може и да не ви дадат това време.

— Сигурни ли сте?

Мулен поклати глава.

— Още не. Няма нищо определено. Но вашето име се споменава в два от докладите. Наблюдават ви.

— Обаче докладите са у вас, не у Шпайдел.

— Не знаем кой още е запознат с тях. Тъкмо в това се крие опасността.

Арман кимна, сетне погледна твърдо Мулен.

— Ами ако остана?

— А струва ли си?

— За момента да.

— Можете ли бързо да приключите онова, с което сте се захванали?

— Мога поне да опитам — замислено кимна Арман.

— Направете го тогава. Аз се връщам след две седмици. Тогава ще дойдете ли?

Арман кимна, но на лицето му се четеше колебание, което Мулен моментално разпозна. Имаше и други като него — хора, които просто не можеха да се откажат от борбата — напук на здравия разум.

— Не бъдете глупак, Дьо Вилие. Ще служите по-добре на Франция, като останете жив. Можете да свършите много работа и в Лондон.

— Искам да остана във Франция.

— Ще се върнете. Ние ще ви набавим нови документи за самоличност и ще ви оставим да работите в планините.

— Това би ми харесало.

— Добре.

Мулен се изправи и след като си стиснаха ръцете, бързо прекоси стаята и излезе по същия път, по който бе дошъл Арман, а след малко го последва и той. Знаеше, че когато стъпи на улицата, те вече ще са си отишли. Мулен винаги изчезваше със скоростта на вятъра.

Но не и тази вечер. Когато тръгна към колата си, Арман забеляза наблизено някакво раздвижване, внезапно от сенките наизскачаха войници и започнаха да стрелят. Той самият не беше в зрителното им поле, но тримата мъже тичаха в далечината. Бързо се притисна към една стена и войниците прелетяха край него. В нощта проехтяха още изстрели и той се шмугна в една градина, притаи се там и почувства тъпа пулсираща болка в крака. Пипна го — той бе прогизнал в кръв. Беше ранен.

Почака, докато всичко притихна, и предпазливо се измъкна от градината, молейки се Мулен да е избягал както винаги. Върна се в къщата, където се бяха срещнали, хората го пуснаха вътре и превързаха крака му. Към полунощ се прибра в дома си, ала цялото му тяло трепереше. Надяваше се само да му е останало малко бренди. И докато седеше и разглеждаше грубата превръзка, която му бяха направили, си даде сметка пред какъв тежък проблем е изправен. Не биваше да куца, когато отиде на работа следващия ден, бе твърде топло, за да заблуди някого, че пак го мъчи ревматизмът. Започна да ходи из дневната, като се мъчеше да не куца, но стенеше от болка на всяка стъпка. Нямаше начин да успее, при все това бе длъжен да го направи. Опитваше отново и отново, лицето му плувна в пот и накрая постигна прилична техника. С ужасен стон се отпусна на леглото, ала бе твърде възбуден, за да заспи. Запали нощната лампа и взе един бележник. Не бе писал на Лиан повече от седмица, а тази нощ имаше нужда от нея. Изведнъж закопня за нейната нежност, за успокояващото ѝ присъствие и направи нещо, което не си бе позволявал никога досега: изля сърцето си, изплака мъката си за Франция и ѝ разказа колко мрачно е всичко сега. И в края на писмото ѝ съобщи, че е ранен:

„Не е нищо сериозно, малка моя любима — една нищожна неприятност в тази страховита битка. Други пострадаха много по-зле от мене. Наскърбява ме само това, че вече не ми е останало почти нищо, което да дам за родината си. Дори това малко късче плът не е достатъчно...“

После ѝ разказа за предложението на Мулен да замине за Лондон, и че може би след няколко седмици ще бъде там, за да се върне отново във Франция с други документи.

„Тази вечер той спомена, че щели да ме оставят в планините. Може би тогава ще участвам в истинска битка. Там вършат забележителни неща, създават неприятности на германците на всяка крачка... Би било прекрасна промяна в сравнение с влажните стени на моята канцелария.“

Той сгъна писмото четири-пет пъти и го напъха под стелката на обувката си, в случай, че нещо стане с него през нощта, а на следващия ден го пусна зад едно сандъче за цветя на Рю дю Бак. Често използваше този тайник, въпреки че предпочиташе, когато има възможност, да дава писмата си на Мулен. Но знаеше, че и тези, които оставя тук, стигат до Лиан.

Това също стигна до нея.

Две седмици по-късно тя го държеше в ръцете си и по лицето ѝ се стичаха сълзи. Арман се бе отдал на работата си със сляпа всеотдайност, знаеше това. Ала, когато прочете, че е ранен, ѝ призля. След като кръгът около него се бе стеснил толкова и Мулен настояваше да замине за Лондон, значи може би вече бе станало твърде късно. А той не искаше да разбере това. Лиан почувства как отчаянието се надига в нея като безсилна ярост. Искаше ѝ се да разтърси Арман, да му покаже онова, което той отказваше да забележи. Толкова ли бе заслепен, та един портрет, една статуя, един непознат човек бяха по-важни за него от нея, от Мари-Анж и Елизабет? Седя и плака половин час, а сетне направи нещо, което отдавна не бе правила, отиде на черква. И докато се молеше, разбра каква е причината. Всичко бе заради това, че бе дала воля на чувствата си към Ник. Бе прекатурила ценностната си система, беше обърнала гръб на съпруга си и той то бе почувствал. Сега това ѝ бе така ясно, все едно че бе чула глас свише или и се бе явило видение.

Когато се върна в къщата на Бродуей, Лиан дълго седя и гледа навън към Голдън Гейт. Бе писала на Ник всеки ден, а на Арман само един-два пъти в седмицата. Той сигурно бе почувствал отдалечаването между тях. Вече ѝ бе пределно ясно как трябва да постъпи. Всъщност го знаеше от самото начало, но не беше искала да го направи.

Тази единствена страничка и отне часове. Седеше и гледаше в празния лист и ѝ се струваше, че никога няма да може да напише това на Ник. Бе по-мъчително, отколкото раздялата им на Гранд Централ стейшън или в хотелската стая в Сан Диего, по-мъчително от всичко, което бе вършила някога в живота си. Все едно че отсичаше дясната си ръка. Но както е казано в Библията, „ако окото ти съгреша, извади го.“ И с чувството, че прави тъкмо това, тя написа на Ник, че тяхната любов е грешна, че го е подвела, като му е дала надежда за бъдещето, защото няма надежда, че сега Арман се нуждае от нея, необходима му е нейната пълна подкрепа, цялото ѝ внимание, цялата ѝ вяра. Необходимо му е всичко, което тя може да даде. И за да бъде изцяло на негово разположение, тя не бива повече да го мами. Обича Ник от цялата си душа, но никой от двамата им няма право на тази любов. Желаете му от все сърце всичко добро и ще се моли за него всеки ден до края на войната, но не може повече да му пише. Накрая го увери, че ако с него се случи нещо, тя ще изпълни своето обещание и няма да изпуска от погледа си Джони.

„Но нищо няма да ти се случи, скъпи мой... Аз зная, че ти ще се върнеш. И толкова искам... — не бе по силите ѝ да напише тези думи. — Знаеш какво искам. Ала това бяха откраднати мечти. А сега трябва да се върна със сърцето, душата и мислите си там, където е мястото ми, при моя съпруг. Никога не забравяй, любими мой, колко много съм те обичала. И нека Бог да те пази.“

Със стегнато от ридания гърло тя подписа писмото и излезе да го изпрати. Дълго стоя пред пощенската кутия, ръката ѝ трепереше, сърцето ѝ се късаше от болка, ала с неподозирана сила на волята тя вдигна капака и го пусна вътре. Знаеше, че посланието ѝ ще стигне до Ник.

Когато на сутринта след инцидента в Ньой Арман влезе в кабинета си, лицето му бе бледо, а дланите потни, ала той стигна до бюрото, без да куца и седна на мястото си, както всеки ден. Маршан дойде и му остави купчина отчети за четене, формуляри за попълване и разни послания от местните генерали.

— Ще наредите ли още нещо?

— Не, благодаря ви, Маршан. — Чертите му бяха изопнати, но гласът му беше нормален.

През следващата седмица продължаваше да ходи на работа и с бясна скорост привеждаше в изпълнение плановете си. Безценният Реноар изчезна от изоставената сграда, скулптурата на Роден бе скрита на сигурно място, на еврейката и детето ѝ бе намерено убежище в една селска къща близо до Лион, а наред с това се бе заел да осъществи и безброй други свои намерения. Знаеше, че му остава много малко време. А състоянието на крака му се влошаваше с всеки изминал ден. Раната бе страшно инфектирана, ала той не разполагаше нито с лекарства, нито с превързочни материали, за да се погрижи за нея. Налагаше се да полага огромни усилия, за да върви така, сякаш му няма нищо. Това го изтощаваше неимоверно много и той измършавя. Най-сетне изглеждаше на годините си, че и още доста отгоре.

Тъй като бързаше да приключи с възможно повече неща, той оставаше в кабинета си дълго след вечерния час. И му трябваше все повече време, за да изгаря бележките си, а бе трудно да се измислят претексти за паленето на камината. Често разтъркваше ръце и с усмивка казваше на Маршан, че старите му кокали имат нужда от топлина, а помощникът му само вдигаше рамене и се връщаше към работата на собственото си бюро.

До следващата среща с Мулен оставаха само още четири дни, налагаше се да бърза. Вечерта си тръгна от работа след десет часа, и когато се прибра, му се стори, че някой е влизал в къщата. Не си спомняше да е оставял стола толкова далече от бюрото. Но бе твърде

уморен, за да се разтревожи, а болката от раната в крака се бе качила вече чак до таза. В Лондон щеше да му се наложи да отиде на лекар. Огледа се из жилището, а сетне, след като угаси осветлението, и навън към Плас дю Пале-Бурбон и сърцето му се сви при мисълта, че скоро ще напусне Париж. Както толкова пъти досега, щеше да се върне отново, и то във вече свободната френска столица.

„Bonsoir, ma belle!“ — усмихна се той на своя град, после си легна и потъна в мисли за жена си. Утре ще пише на Лиан... или вдругиден... Сега няма време.

Но кракът го болеше толкова много, че се събуди още преди разсъмване и след като полежа известно време, без да успее да заспи, реши да стане и да ѝ драсне няколко реда. Когато седна зад бюрото и придърпа празния лист към себе си, почувства как го разтърсва вече привичната тръпка от високата температура.

„Откакто ти писах последния път, при мен няма нищо ново. Животът ми преминава в трескава работа, любима — внезапно осъзна нещо и се усмихна. — Опасявам се, че съм станал невъзможен съпруг. Преди две седмици пропуснах да те поздравя с тринайсетата ни годишнина. Но като се имат предвид изключителните обстоятелства, може би заслужавам известна снизходителност от твоя страна. Дано следващите ни тринайсет години бъдат леки и мирни. И дано скоро отново сме заедно.“

Сетне премина към онова, което поглъщаше мислите му:

„Боя се, че кракът ми не е добре. Сега съжалявам, че ти писах за раняването, защото ти сигурно си се разтревожила. Не е нищо сериозно, сигурен съм, но съм принуден да ходя всеки ден, а това не помага много за заздравяването на раната. Вероятно съм се превърнал в старец, ала в старец, който не е престанал да обича родината си... a la mort et a tout jamais — до смъртта си и

навеки, готов да заплати всяка цена, колкото и висока да е тя. С радост бих дал крака, дори сърцето си за тази страна, която толкова много обичам. Сега тя е притисната към земята от германските насилници, но скоро отново ще бъде свободна и ние ще излекуваме раните ѝ. Ти пак ще си до мен, Лиан, и всички ние отново ще бъдем щастливи. За мен е облекчение да знам, че докато настъпи този момент, ти си на сигурно място при чичо си, така е по-добре и за тебе, и за децата. Изобщо не съжалявам, че ви изпратих обратно в Щатите. Така ти никога няма да разбереш какво е да гледаш как Франция се задушава в ръцете на германците... А те стягат хватката около врата ѝ и се подсмиват ехидно при всяка нейна конвулсия. Сърцето ми се къса, че скоро ще замина с Мулен, но единствената ми утеха е, че пак ще се върна и ще се боря още по-яростно.“

И през ум не му минаваше да остане в Англия или да се върне при Лиан. Мислеше само за Франция дори докато се подписваше под писмото.

„Предай най-топлите ми чувства на момичетата и запази достатъчно от тях за себе си. Обичам те много, много, *mon amour*... почти толкова много, колкото обичам Франция... — усмихна се и продължи: — ... може би дори повече, ала сега не бива да се разнежвам, защото ще забравя, че съм стар човек, и ще хукна натам, където си ти. Бог да е с теб, с Мари-Анж и Елизабет. Предай на чичо си моите най-горещи благодарности и поздрави.“

Твой любещ съпруг Арман.

Той се подписа както винаги със замах и по пътя към службата остави писмото на обичайното място. Мина му през ума да го задържи до заминаването си с Мулен, но реши да не го прави. Знаеше с какво нетърпение чака вести от него Лиан и колко много се тревожи. Долавяше това от въпросите, които му задаваше в писмата си — за

щастие, макар да минаваха през цензурата, те продължаваха да пристигат.

Арман погледна календара над бюрото, закачен срещу портретите на Петен и Хитлер, срещата му с Мулен бе само след три дни. Смръщи чело, опитвайки се да реши с какво да започне, и в този момент в кабинета му влезе усмихнат Андре Маршан с по един немски офицер от двете си страни. Германците обаче не се усмихваха.

— Господин Дьо Вилие?

— Да. Маршан? — Не си спомняше тази сутрин да има някаква среща, ала бе съвсем обичайно германците да го привикват в „Отел дьо Вил“, „Мьорис“ или „Крийон“ без предварителна уговорка. Арман погледна въпросително помощника си, без да става от стола. — Очакват ли ме някъде?

— И още как, сър. — Усмивката на Маршан стана още по-широка. — Господата от комендатурата искат да поговорят с вас тази сутрин.

— Много добре. — Той се изправи и взе шапката си. Дори в тези тежки времена винаги бе в раиран костюм с жилетка и бомбе, както през всичките години на дипломатическата си служба. Последва военните навън до колата, която бе изпратена да го вземе. Винаги се движеше в бляскави лимузини, макар изобщо да не държеше на това. Ала и сега стомахът му се преобърна, когато потеглиха и над тълпата по улицата се понесе шепот: „Предател!“.

Този път не го поканиха в кабинета, където го приемаха обикновено. Въведоха го в друг офис и той взе да се чуди каква ли отвратителна нова задача са му приготвили. „Няма значение“ — усмихна се на себе си той. Едва ли щеше да има време да я изпълни. След три дни заминаваше.

— Дьо Вилие? — Грубият немски акцент както винаги го подразни, но в момента бе съсредоточил цялото си внимание, за да влезе в стаята, без да куца. Изобщо не бе подготвен за онова, което последва. Вътре стояха и го чакаха трима офицери от СС. Бяха го разкрили. Представена му бе цяла колекция от доказателства, включително недогорели късчета от документите, които бе унищожил едва предишния ден. Арман погледна старшия по чин в очите и не му останаха никакви съмнения. Андре Маршан го бе предал.

— Не разбирам... Това не са...

— Млък! — изрева офицерът. — Млък! Сега аз ще говоря, а ти ще слушаш! Ти си една френска свиня, не си по-добър от останалите. Като свършим днес с тебе, и ти ще квичиш като другите мръсни свине!

Те не искаха от него никаква информация, нищо не искаха, държаха само да му кажат какво знаят и да демонстрират превъзходството на немския ум. И когато офицерът приключи с изброяването, което бе смешно непълно — за голямо облекчение на Арман, те не знаеха почти нищо — хората от СС го изведоха от стаята. Едва тогава по гърба му полази ледена тръпка и той започна да влачи крака си. Помисли си за Лиан и Мулен и почувства как го обхваща отчаяние. До този момент бе останал сравнително спокоен, ала сега нивото на адреналина в кръвта му изведнъж скочи, в главата му нахлу вихрушка от мисли и той отново си каза, че неговата родина заслужава тази жертва. „Pour la France...“^[1] повтаряше си той, докато го връзваха за един стълб в двора на комендатурата. А когато насочиха към него дулата на пистолетите, извика само едно име, „Лиан!“, и ехото още продължаваше да кънти, когато безжизненото му тяло увисна на въжетата.

[1] За Франция (фр.). — Б.пр. ↑

На 28 юни 1942 година ФБР залови на Лонг Айлънд осем немски агенти. Те бяха дошли с подводниците, което напомни на всички колко близо е врагът до източната им морска граница. От началото на годината германците бяха потопили в Атлантическия океан 681 кораба, без самите те да претърпят съществени загуби.

— Тъкмо заради това интернирахме японците — опитваше се да убеди Лиан чичо Джордж на закуската.

Само преди няколко дни тя му бе казала, че смята тази мярка за жестока и неоправдана. Собственият им градинар бе интерниран с цялото си семейство в един от лагерите и там се отнасяха към тях повече от жестоко. Ограничаваха храната им, не им даваха почти никакви лекарства, а жилищните условия бяха неприемливи дори за животни.

— Изобщо не ме интересува. Ако не бяхме го направили, японците също щяха да пращат агенти и те щяха да се изгубят в тълпата. Нали тъкмо това са се опитвали да направят и германците.

— Не съм съгласна с тебе, чичо Джордж.

— Как можеш да говориш така, като знаеш, че Ник се бие с японците?

— Мога. Хората в лагерите са американци.

— Но доколко са лоялни? Не бива да се излагаме на рискове. — Отдавна имаха спорове по този въпрос и той мъдро реши да смени темата: — Днес ще ходиш ли на работа в болницата?

Тя бе поела изцяло функциите на санитарка и вече работеше по пет дни в седмицата, вместо по три.

— Да.

— Много се натоварваш — погледна я нежно той и тя се усмихна.

Откакто бе изпратила онова писмо на Ник, Лиан се стареше да работи колкото е възможно повече. Както и след „Довил“, отново я преследваха мисли за него, ала сега наред с чувството за загуба я

измъчваше и страх, че нейното решение да сложи край на връзката им може да го накара да стане непредпазлив. Единствената и надежда бе, че любовта към сина му ще го държи нащрек и ще го подсеца да се пази. Бе убедена, че не е имала друг избор. Неин пръв и единствен дълг бе да мисли за съпруга си. Известно време го бе пренебрегвала, ала с това вече бе свършено.

— Какво ще правиш днес, чичо Джордж?

Тя нежно изтика Ник от главата си, което правеше поне по хиляда пъти на ден. Сега трябваше да живее със своята вина и със страха, че някаква неясна интуиция за онова, което бе извършила, може да е навредила на Арман. Длъжна бе да поправи грешката си и отново му пишеше всеки ден, макар да знаеше, че той получава писмата ѝ по няколко наведнъж, когато цензорите се наканят да ги проверят.

— Ще вечерям в клуба с Лу Лоусън. — Лицето му помръкна и той добави с потрепващ глас: — Неговото момче, Лаймън, загина при Мидуей.

Лиан вдигна поглед. Лаймън Лоусън беше адвокатът, с когото чичо ѝ се бе опитал да я сватоса веднага след идването ѝ в Сан Франциско.

— О, каква тъжна новина!

— И на мене ми е мъчно. Лу го изживява много тежко. Лаймън беше единственият му син.

Това отново ѝ напомни, че Ник е там. Но не биваше да мисли за това, защото щеше да полудее. Ник беше някъде в Тихия океан и се биеше с японците, а Арман бе във Франция и си имаше работа с германците. Сърцето ѝ се разкъсваше между двата края на света.

— Трябва да тръгвам на работа.

Болницата бе единственото място, където се откъсваше от мислите си, а дори там, особено там, войната присъстваше неизменно. Всеки ден с транспортните кораби пристигаха ранени момчета, всяко от които можеше да разкаже нова ужасяваща история за битките в Пасифика. Но на тях поне можеше да помогне, можеше да ги успокои, да им сложи компрес, да ги нахрани, да ги прегърне, да ги докосне.

— Не се преуморявай, Лиан.

Когато тя излезе, чичо ѝ се потюхка над факта, че не е като останалите жени и ако има други като нея, то те са голяма рядкост.

Повечето си убиваха времето, като организираха приеми за офицерите. Ама не, на нея ѝ дай да изпразва подлоги, да търка пода и да гледа как хората повръщат, когато ги изкарват от операционната. И както винаги, не можеше да не ѝ се възхищава.

След две седмици, когато една вечер се прибра от работа, Лиан намери писмото на Арман. Той пак се оплакваше от крака и това я разтревожи. Пишеше още, че щял да заминава с Мулен за Лондон, което окончателно я убеди, че е в беда. За момент сърцето ѝ политна от радост — ако той наистина се измъкне... Ала продължи да чете и надеждите ѝ увехнаха.

„Сърцето ми се къса, че скоро ще замина с Мулен, но единствената ми утеха е, че пак ще се върна и ще се боря още по-яростно.“

Сякаш не можеше вече да мисли за нищо друго и докато четеше писмото, Лиан направо му бе ядосана. Та той беше на петдесет и девет години, защо не ги остави да се бият и не се прибере у дома при нея? Защо? „... a la mort et a tout jamais“ — прочете тя... Франция бе всичко за него. А беше време, когато смисълът на живота му не се изчерпваше само с това, съвсем не се изчерпваше само с това. И докато седеше, вперила поглед в писмото му, тя си даде сметка, че от момента, в който бяха слезли от „Нормандия“, всичко в живота им се бе променило. Последваха онези мъчителни месеци преди войната, когато той работеше до пълна изнемога, напрежението от септември до падането на Париж, когато не знаеше с какво се занимава той. А сетне, тя и децата напуснаха Франция и го оставиха сам, да се бори с германците, преструвайки се, че им помага.

Лиан прочете още веднъж писмото и го остави. Всичко това беше направо непоносимо. Тя бе уморена до смърт. Целия ден се бе занимавала с един младеж, изгубил ръцете си по време на битката в Коралово море. Той бе воювал на „Лексингтън“ с Ник, но беше само редник и не го познаваше.

Когато слезе за вечеря, Джордж каза, че днес изглежда особено уморена. От седмици имаше посърнал и изтощен вид и той подозираше, че крие нещо от него.

— Имаш ли вест от Ник?

Преди Лиан му казваше, когато получише писмо от него. Но от известно време това не бе се случвало, а сега поклати глава.

— Имам писмо от Арман. Изглежда уморен и кракът още му създава неприятности. — Искаше ѝ се да му каже истината за мъжа си, но щеше да почака, докато той отиде в Англия.

— А от Ник? — не мирясваше чичо ѝ и тя кипна.

— Арман ми е съпруг, не Ник!

Но тази вечер възрастният човек също бе уморен и набързо изтърси:

— Цяла пролет не се сети за това, нали? — И му се доця да си отхапе езика, особено като видя сломеното ѝ изражение.

— А трябваше — едва чуто отвърна тя.

— Лиан, извинявай... Не исках...

Лиан вдигна помръкнал поглед.

— Ти си съвсем прав. Направих голяма грешка. Не беше честно нито към Арман, нито към Ник — и въздъхна. — Преди няколко седмици писах на Ник. Няма повече да поддържаме връзка.

— Но защо? Горкият човек... — Той бе слисан от тази новина.

— Нямам право, чичо Джордж, ето защо. Аз съм омъжена жена.

— Но той го знаеше!

Тя кимна.

— Изглежда аз съм единствената, която го бе забравила. Вече поправих грешката си, доколкото това е възможно.

— Ами той? — избухна чичо Джордж. — Как мислиш ще му подейства това сега, когато воюва някъде из моретата?

— Нищо не мога да направя — отвърна тя и от очите ѝ бликнаха сълзи. — Длъжна съм да изпълня своя дълг към съпруга си.

На Джордж му се искаше да удари с юмрук по масата, но не посмя. На лицето ѝ се бе появил израз на пълна безнадеждност.

— Лиан... — Ала не знаеше какво да ѝ каже. Не можеше да ѝ каже нищо. Тя беше не по-малко упорита от него.

Лиан стана от масата и се върна в болницата — с всеки изминал ден работното ѝ време сякаш ставаше все по-дълго.

Седмица след като бе получила писмото от Арман, на връщане от работа намери в кутията писмо от Лондон с непознат почерк. Не можеше да си представи от кого може да е и го отвори още докато се качваше по стълбите. Цялото тяло я болеше. През деня се бе опитвала да утешава младежа, който бе загубил ръцете си. Той изгаряше от температура и все още не бе изключено да го изпуснат.

Изведнъж Лиан се закова на място и погледът ѝ замръзна на думите „Chere Madame...“. Започваше като най-обикновено писмо, но после следваше нещо невъобразимо:

„С дълбоко съжаление трябва да Ви съобщя, че вчера, малко след пладне, вашият съпруг загина в служба на отечеството си. Той умря благородно, със смъртта на герой, след като спаси от гибел стотици хора и много от съкровищата на Франция. Името му ще остане запечатано в нашите сърца и в сърцето на Франция и нека децата Ви се гордеят със своя баща. Скърбим заедно с Вас за този прекрасен човек. Ала най-тежка е загубата за неговата родина.“

Писмото беше подписано от Мулен.

Лиан бавно се свлече на горното стъпало и продължи да го чете отново и отново, ала думите си оставаха все същите. „Chere Madame... С дълбоко съжаление... С дълбоко съжаление...“ Но това беше лъжа! Не беше вярно, че загубата е най-тежка за родината му. Тя смачка писмото на топка, захвърли го в коридора, заблъска по пода и заплака. Той беше мъртъв... мъртъв! И беше глупак, задето бе останал там... да се бори против германците... да...

Дори не чуваше, че чичо ѝ я вика. Не чуваше нищо, само лежеше на пода и пищеше. Той беше мъртъв. И Ник щеше да умре. Всички щяха да умрат. И за какво? За кого? Погледна чичо си с невиждащи очи и изкрещя:

— Мразя ги!... Мразя ги!... МРАЗЯ ГИ!!!

Още същата вечер каза на момичетата. Те плакаха много и докато ги слагаше в леглата, дълго разговаря с тях. Бе си възвърнала самообладанието, макар още да беше бледа като мъртвец. Изпитваше огромно облекчение, че вече може да им каже истината. Децата бяха разтърсени от новината, че техният баща е бил двоен агент, представял се е за сътрудник на Петен, а всъщност е работил за Съпротивата.

— Трябва да е бил много смел — тъжно погледна майка си Елизабет.

— Да, беше.

— Защо не ни каза по-рано? — не закъсня да попита Мари-Анж.

— Защото щеше да е опасно за него.

— И никой ли не знаеше?

— Само хората от Съпротивата, с които е работил.

Мари-Анж кимна дълбокомислено:

— Ще се връщаме ли някога пак във Франция?

— Някой ден... — Но това бе въпрос, на който самата тя още не си бе отговорила. Те вече нямаха дом, нямаха къде да се върнат след войната, нямаха кого да чакат. И тя нямаше съпруг.

— На мен там не ми харесваше много — призна си Елизабет.

— Беше трудно време. Особено за татко ви.

Децата се съгласиха с нея и тя най-сетне ги сложи да спят. Вечерта се бе проточила много за всички тях. Ала Лиан знаеше, че няма да заспи и не искаше да си ляга. Чувстваше се странно при мисълта, че той е мъртъв от три седмици, а тя не е знаела. Бе прочела последното му писмо след неговата смърт и нищо в нея не бе трепнало. А единственото, за което пишеше той, бе любовта му към Франция. И към тях... но преди всичко към Франция. За него тази саможертва може би е била оправдана, а тя изпитваше само някаква нелепа смесица от гняв и отчаяние. Влезе в библиотеката и седна.

Чичо Джордж още не беше легнал, тревожеше се за нея.

— Ще пийнеш ли нещо?

— Не, благодаря — тя се облегна назад и затвори очи.

— Съжалявам, Лиан — меко каза той. Чувстваше се така безпомощен... Също като нея през деня, докато се грижеше за младежа, който бе загубил ръцете си. — Мога ли да ти помогна с нещо?!

Тя бавно отвори очи. Беше като парализирана, вцепенена.

— Всъщност не. Вече всичко е свършено. Просто трябва да свикваме да живеем с това.

Той кимна, ала неволно помисли за Ник и дали сега тя ще му пише.

— Как е станало? — Досега не бе посмял да я попита, но тя вече му се виждаше по-спокойна.

Лиан го погледна право в очите и каза:

— Германците са го разстреляли.

— Но защо? — Не посмя да добави: „Нали беше от техните?“.

— Защото, чичо Джордж, Арман беше двоен агент и работеше за Съпротивата.

Чичо Джордж се облеци.

— Какво?

— Официално той бе сътрудник на Петен и отговаряше за връзките на правителството с германците, но през цялото време предаваше сведения на нелегалните. Той бе държавният чиновник с най-висок ранг, с който разполагаше Съпротивата. Затова са го разстреляли. — В думите ѝ нямаше гордост, само скръб.

— О, Лиан... — Моментално си спомни нещата, които бе наговорил по адрес на Арман. — Но защо не ми каза?

— Не можех да кажа на никого. Дори не ми се полагаше да знам и дълго време не знаех. Той ми го каза в последния момент, преди да заминем от Франция. — Тя стана, приближи се до прозореца и дълго гледа навън към моста. — Но някой трябва да е знаел — обърна се тя и погледна чичо си. — Германците са го разстреляли три дни преди датата, когато е трябвало да замине за Англия — бе стигнала до този извод, след като бе съпоставила неговото писмо с писмото на Мулен.

Чичо ѝ дойде до нея и я прегърна.

— Така безкрайно съжалявам...

— Защо? — погледна го много особено тя. — Защото научи, че е бил на наша страна? Щеше ли да се трогнеш толкова, ако все още

мислеше, че работи за германците? — Очите ѝ бяха тъжни и празни.

— Не знам... — а после изведнъж му хрумна нещо: — Беше ли казала на Ник?

— Да.

Той кимна с разбиране.

— Какво ще правиш сега, Лиан? — имаше предвид Ник и Лиан го разбра.

— Нищо.

— Но сигурно...

Тя поклати глава.

— Не би било почтено по отношение на него. Той е жив човек, не е играчка. Преди няколко седмици му казах, че всичко е свършено, но сега Арман е мъртъв и можем да започнем всичко отначало, така ли? Арман беше мой съпруг, чичо Джордж. Мой съпруг. И аз го обичах.

Тя отвърна лице и раменете ѝ се затресоха. Старият човек се приближи до нея, трогнат от нейната болка, а тя рухна в ръцете му и зариди почти така безутешно, както на стълбите, когато за пръв път прочете писмото на Мулен.

— О, чичо Джордж... аз го убих... Той е научил... сигурно е научил... за Ник.

— Престани, Лиан! — Той я хвана здраво за раменете и леко я разтърси. — Не си го убила ти. Това е абсурдно. Човекът се е решил на изключително смела постъпка в името страната си, но в това няма нищо случайно. Направил е избора си много преди това. Рисковете са му били известни. Преценил е всички опасности и е решил, че си струва. Това няма нищо общо с тебе. Един мъж взема подобно решение насаме със себе си, без да се съобразява с никого, дори с жената, която обича. И сега моето мнение за него е несравнимо по-високо отпреди. Но мисълта ми е, че няма никакво значение дали ти и Ник сте се влюбили един в друг или не. Човекът е постъпил така, както се е чувствал длъжен да постъпи. Ти не би могла да го спреш, не би могла да повлияеш на решението му и не си го убила.

Мъдростта на неговите думи бавно стигна до съзнанието ѝ и тя постепенно престана да плаче.

— Мислиш ли, че е така?

— Знам, че е така.

— Ами ако е подозирал? Ако е почувствал някаква промяна в тона на писмата ми...

— Вероятно е нямало да забележи дори ако изобщо беше престанала да му пишеш. Човек, който се посвещава на подобна кауза, Лиан, влага в нея всичките си мисли, тялото и душата си. Лош късмет е, че са го хванали. Нещо повече, за тебе, за децата и за неговата страна е трагедия. Но ти нямаш нищо общо с това, нито пък Ник. Не бъди несправедлива към себе си, Лиан. Просто приеми фактите.

После тя му разказа за последното писмо на Арман, за нещата, които ѝ бе написал, и му призна, че е имало моменти, когато се е съмнявала дали я обича, или обича само родината си. Джордж седя и я слуша до късно през нощта, докато накрая главата ѝ кљюмна и тя заспа на дивана. Донесе от стаята си одеяло и я зави, без да я мести. Тя бе напълно изцедена и съсипана.

Когато се събуди на другата сутрин, Лиан се изненада, че е там, и се трогна, като видя одеялото. Спомни си, че бе приказвала на чичо си, докато се бе унесла.

А в съня си бе видяла Ник и Арман да вървят хванати под ръка и да спират и разговарят с човек, когото тя не познаваше, но се досещаше, че е Мулен. Потръпна, като възстанови във въображението си тази картина. Не искаше да мисли повече за Арман. Молеше се само Ник да оцелее, дори и тя да не го види никога повече. Пред него имаше цял един живот и синът му го чакаше да се върне. Отиде до прозореца и погледна към залива.

„А ние? — прошепна тя, спомняйки си за Арман. — А децата?“. Но никой не ѝ отговори и тя се качи да събуди дъщерите си.

През юли, когато Лиан получи писмото на Мулен, Ник беше на островите Фиджи с 61-ви отряд със специално предназначение и участваше в тренировките за десант на Гуадалканал. Японците бяха построили там самолетна писта и контраадмирал Флечер заповяда на група от три самолетноносача да се организират и да я превземат, тъй че „Ентърпрайс“, „Уосп“ и „Саратога“ се готвеха за бой.

След потъването на „Лексингтън“ в Коралово море Ник бе прехвърлен временно на „Йорктаун“, но не минаха и няколко седмици и получи назначение на „Ентърпрайс“. Възложено му бе да помага за координацията между флота и морските пехотинци. Той бе един от малкото офицери на борда с толкова висок ранг, който не беше летец — след битката в Коралово море го бяха произвели в чин подполковник.

На 6 август 1942 година „Ентърпрайс“ навлезе в района на Соломоновите острови, на седми морските пехотинци атакуваха Гуадалканал и само след няколко дни пистата бе завзета и преименувана на летище „Хендерсън“. Но боевете за острова продължаваха, японците държаха всичко останало със зъби и нокти. През следващите седмици морските пехотинци понесоха огромни загуби, ала „Ентърпрайс“ не отстъпи, макар да бе получил тежки повреди. Ник беше на борда, когато им бяха нанесени някои от най-сериозните удари, и когато в началото на септември самолетноносачът бе изпратен на ремонт в Хаваите, му бе наредено да остане на него.

Той беснееше вътрешно, че е принуден да пътува до Хаваите. Искаше да остане с войниците на Гуадалканал, но на осакатения кораб имаше голяма нужда от него. Докато траеше ремонтът, той се мотаеше без работа в базата „Хикъм“, слушаше радио и гореше от нетърпение да се върне. Битката на Гуадалканал вземаше огромно количество жертви, морските пехотинци загиваха със стотици по бреговете на острова.

През петте месеца, откакто бе напуснал Сан Франциско Ник непрекъснато бе участвал в сражения — в Коралово море, при Мидуей, а после и на Гуадалканал, почти без да си поеме дъх между тях. Така не му оставаше време да мисли за Лиан. Нали затова се бе записал доброволец — за да се бие за своята страна.

Писмото на Лиан го бе разтърсило дълбоко. Пристъпът на чувство за вина очевидно я бе връхлетял едва след заминаването му и той не можеше да направи и каже нищо. Десетки пъти бе започвал да ѝ отговаря, но винаги се отказваше. Тя отново бе направила своя избор и той отново нямаше друг, освен да се съобрази с нейния. Войната отклоняваше вниманието му от тази мъчителна тема, но всяка нощ с часове лежеше буден на койката и мислеше за дните в Сан Франциско. А когато пристигна на Хаваите, стана още по-лошо. Нямаше какво друго да прави, освен да седи на плажа и да чака „Ентърпрайс“ да бъде приведен в бойна готовност. Пишеше дълги писма на сина си и се чувстваше така безполезен, както преди в Сан Франциско. На Хаваите беше хубаво лято, но в Южния Пасифик продължаваха да се водят кървави битки и него го теглеше натам. За да му минава по-бързо времето, поработи известно време в болницата. Обичаше да разговаря с пациентите и да се шегува със сестрите. Дамският персонал го намираще много весел и приятен, но той не покани на среща никоя от тях.

— Може да не харесва жените — пошегува се една сестра и всички ѝ се изсмяха. Не изглеждаше да е от този тип.

— Може да е женен — изказа предположението си друга.

Предишния ден тя бе разговаряла дълго с него и бе останала с впечатлението, че мислите му се въртят около някаква жена, макар той да не ѝ бе доверил почти нищо. Просто по начина, по който бе казал „ние“, бе разбрала, че преди да отплава от континента не е бил сам. И бе доловила затаената дълбоко в душата му болка. Болка, която никой не може да докосне и да излекува. Защото той не допускаше никого до себе си.

Жените в базата говореха доста за него. Той бе изключително привлекателен и необичайно откровен за някои неща. Говореше много за сина си, единайсетгодишно момченце на име Джон. Всички бяха чували за Джони.

— Знаеш ли кой е той? — пошушна веднъж една санитарка на сестрата, с която работеше. — Имам предвид, в живота? — Тя бе израснала в хълмистите равнини на Кентъки, но бе чувала за „Бърнъм стийл“. Направи си връзката от нещо, което Ник бе казал, поразпита и един офицер потвърди, че е права. — Той е собственикът на „Бърнъм стийл“.

Сестрата я погледна скептично, после вдигна рамене.

— И какво от това? Нали и той участва в тази война както всички нас, и на него корабът му е потъвал под краката.

Санитарката кимна, но си умираше за една среща с него. Когато и да го видеше в болницата, винаги се опитваше да привлече вниманието му, но той разговаряше с нея не по-различно, отколкото с останалите.

— Господи, невъзможно е да се доближиш до този човек — оплака се тя на една приятелка.

— Може някой да го чака вкъщи — не че това спираше останалите.

Приблизително същите неща се говореха и за Лиан в болницата в Оукланд.

— Имаш ли приятел във войната? — попита я един ден младеж с безброй шрапнели в корема. Бяха го оперирали три пъти и още не бяха извадили всичките.

— Съпруг — усмихна му се тя.

— Онзи, който е бил в Коралово море ли? — Тя му бе говорила за тази битка, когато го докараха и знаеше, че са й известни доста подробности. Но когато я попита, в очите ѝ се появи странно изражение.

— Не. Мъжът ми беше във Франция.

— Какво е правил там? — объркано я погледна момчето. Нещо не се връзваше с нещата, които знаеше за нея или поне с онова, което тя му бе разказвала.

— Бореше се с германците. Той беше французин.

— О! — изненадано възкликна момчето. — И къде е сега?

— Убиха го.

Войничето млъкна и дълго я гледа. Тя подвиваше краищата на одеялото покрай краката му и пипаше много леко. Но той я харесваше главно защото беше много красива.

— Съжалявам.

Тя се обърна към него с тъжна усмивка.

— Аз също.

— Имаш ли деца?

— Две момиченца.

— И те ли са хубави като майка си? — ухили се той.

— Много по-хубави — отвърна усмихнато Лиан и мина към следващото легло.

Прекарваше часове наред в болничните стаи, усмихваше се, изпразваше подлоги, стискаше ръце, държеше главите на пациентите, докато те повръщаха. Но рядко говореше за себе си. Нямаше нищо за казване. Животът ѝ бе свършил.

През септември чичо ѝ най-сетне я покани на вечеря в ресторант. Време ѝ бе да излезе от траура.

Но тя поклати глава.

— Няма да стане, чичо Джордж. Утре съм рано на работа и... — Не искаше да си търси извинения. Не искаше да излиза. Не искаше да върши нищо друго, освен да работи, да се връща вечер и да прекарва малко време с децата, а после да си ляга.

— Ще ти се отрази добре, ако попромениш обстановката. Не можеш всеки ден само да тичаш до болницата и обратно.

— Защо да не мога? — И погледът ѝ ясно говореше: „Не ме закачай!“.

— Защото не си някоя старица, Лиан. Може и да ти се иска да се правиш на такава, но не си.

— Аз съм вдовица. А това е същото.

— Дрън-дрън. — Започваше да му напомня на брат му Харисън след смъртта на майка ѝ. Но това бе безумие! Тя беше на трийсет и пет години ѝ не можеше да легне в гроба заедно с мъжа си. — Знаеш ли на какво си заприличала напоследък? Слаба си като клечка, очите ти са хлътнали, а дрехите висят на гърба ти.

Тя се разсмя на това описание и поклати глава.

— Голяма красавица ме изкара.

— Погледни се някой път в огледалото.

— С всички сили се старая да не го правя.

— Ето, виждаш ли? По дяволите, момиче! Престани да размахваш това черно знаме. Ти си жива! Ужасно жалко е, че той не е, но напоследък има много жени в същото положение. Само че те не се разхождат с опънати физиономии и не се правят на умрели.

— О, така ли? — В гласа ѝ прозвуча странна ледена нотка. — И какво правят те, чичо Джордж? На танци ли ходят? — Тъкмо това бе правила тя преди. Преди Арман да загине. И бе сгрещила. И никога повече нямаше да го повтори. Арман бе мъртъв. По целия свят загиваха хора. А тя вършеше всичко по силите си за онези, които успяваха да оцелеят.

— Би могла от време на време да вечеряш навън. Толкова ли ще е лошо?

— Не искам.

Тогава той реши отново да подхване темата табу:

— Имаш ли някакви вести от Ник.

— Не. — Стената се вдигна и тя остана зад нея, ледена и недосегаема.

— Писа ли му?

— Не и няма да му пиша. Питаш ме вече втори път, не ме питай повече.

— Защо да не му пишеш? Можеше поне да му съобщиш, че Арман е загинал.

— Защо? — В гласа ѝ започваше да се прокрадва гняв. — Каква полза от това? Вече два пъти отпращам този човек. Няма да му причинявам повече страдания.

— Два пъти ли? — Той я погледна слисано и Лиан се ядоса на себе си. Но имаше ли вече някакво значение, ако той научи и това?

— Същото нещо се случи и на „Довил“, когато се връщяхме след падането на Париж. Обикнахме се, но аз сложих край заради Арман.

— Не знаех. — Тя бе странна жена, умееше да си държи устата и той ѝ се възхищаваше. Значи и преди са имали връзка. Подозираше го, но не беше сигурен. — Това трябва да е направило раздялата ви този път още по-трудна.

Тя погледна чичо си в очите.

— Прав си. Не мога да преживея всичко това още веднъж, чичо Джордж, нито да го причиня на него. Твърде много неща се случиха. По-добре е всичко да си остане така.

— Но вече няма причини да постъпваш по този начин — сдържа се и не добави, че сега тя е свободна.

— Не знам дали бих могла да живея с вината за стореното от нас. Все още си мисля, че Арман е знаел. А дори да не е знаел, вината си е вина. Върху две грешки не може да се гради нов живот. Тъй че каква ще е ползата, ако му пиша сега? Отново ще събудя надеждите му, а после, когато се върне, може да не съм в състояние да оправдая неговите очаквания. Просто нямам право. За нищо на света не бих го накарала да преживее всичко това за трети път.

— Но той сигурно е разбирал как се чувстваш, Лиан.

— Разбираше. И все повтаряше, че ще играе по моите правила. А моите правила бяха такива, че все се връцах при мъжа си. Страхотни правила! — Изглеждаше отвратена от себе си. Това я мъчеше от месеци. — Не искам повече да говоря на тази тема. — И мислите й полетяха към забравените времена, когато бе имала двама любими мъже. Сега нямаше нито един, или поне нямаше да види повече нито един от тях.

— Мисля, че грешиш, Лиан. Според мен Ник те познава по-добре, отколкото ти самата се познаваш. Той би ти помогнал да се справиш с всичко това.

— Той ще си намери някоя друга. И си има син, при когото да се върне.

— Ами ти? — Чичо Джордж много се тревожеше за нея. Лиан в най-скоро време щеше да се пръсне от напрежението, което си налагаше.

— Аз съм си добре и така.

— Не ти вярвам, а и ти не си вярваш.

— Аз не заслужавам нищо друго, чичо Джордж!

— И кога възнамеряваш да слезеш от кръста?

— Когато си платя за греховете.

— Не мислиш ли, че вече си ги платила?

Тя поклати глава.

— Загуби съпруга си, когото може и да смяташ, че си предала, но остана с него до самия край. Дори се отказа от мъжа, когото обичаш, и

запази тайната на Арман през всичките тези години, въпреки че аз ти досаждах до смърт, и въпреки че те изгониха от Вашингтон буквално залята с катран и посипана с пера. Не смяташ ли, че това е достатъчно? И сега даваш всеки свой дъх, за да утешаваш онези мъже от хирургическото отделение. Какво още искаш, власеница ли? Да навлечеш чувал и да си посипеш главата с пепел ли?

Тя се усмихна.

— Не знам, чичо Джордж. Може би светът ще започне да ми се вижда по-приятен, когато войната свърши.

— За всички ни ще е така, Лиан. Времената са много тежки. Страшно ти става, като си помислиш, че по цяла Европа измъкват евреите от домовете им и ги затварят в лагери, че в Лондон загиват деца, че нацистите разстрелват мъже като Арман, че в океана потъват кораби и... Изброяването може да продължи безкрайно. Но въпреки всичко човек трябва да се буди сутрин с усмивка, да погледне през прозореца, да благодари на Бога, че е жив, и да подаде ръка на хората, които обича. — Той протегна ръка, а тя я пое и целуна пръстите му.

— Обичам те, чичо Джордж. — Приличаше на момиченце и той помилва копчинените ѝ руси коси.

— И аз те обичам, Лиан. Да ти кажа право, обичам и този младеж. Бих искал един ден да те видя с него. Ще бъде хубаво и за тебе, и за децата. Пък и аз няма да живея вечно.

— Ами, няма — усмихна му се тя. — Ще ти се наложи.

— Не, няма. Помисли над онова, което ти казах. Дължиш го на самата себе си. И на него.

Ала тя не се вслуша в думите му. Всеки ден ходеше в болницата в Оукланд и работеше до пълно изтощение, а вечер се връщаше вкъщи и даваше на него и дъщерите си всичко, каквото ѝ бе останало, ако изобщо и бе останало нещо.

На 15 октомври „Ентърпрайс“ се отправи назад към Гуадалканал. На борда му Ник изгаряше от нетърпение отново да влезе в бой. Двата месеца на Хаваите едва не го бяха побъркали.

На 23 октомври стигнаха до острова и се присъединиха към „Хорнет“, сега под командването на контраадмирал Томас Кинкейд. В района имаше четири японски самолетоносача. Те все още се опитваха

да си върнат онова, което сега се наричаше летище „Хендърсън“, а американците отбраняваха извоюваните позиции.

На 26 октомври адмирал Холси, главнокомандващ флота в Южния Пасифик, им нареди да атакуват и те атакуваха. Битката беше свирепа, японците бяха по-силни от тях. Те подпалиха „Хорнет“ и продължиха да му нанасят удари, докато не потъна. Хиляди мъже загубиха живота си. Но въпреки жестоките попадения, „Ентърпрайс“ оцеля. За радост на всички той продължаваше да се сражава и хората в Щатите денонощно седяха до радиоапаратите и следяха хода на събитията.

Една вечер Джордж се прибра и завари Лиан да слуша с ужас новините.

— Мислиш, че той е там, нали?

— Не знам. — Но очите ѝ говореха обратното.

— И аз мисля така — мрачно поклати глава старият човек.

Сутринта на 27 октомври „Хорнет“ още гореше и бавно потъваше, а „Ентърпрайс“ бе получил редица тежки попадения, но все още се сражаваше. Подполковник Бърнъм беше на мостика и следеше за обслужването на бордовите оръдия, когато японците предприеха яростна атака, тристакилограмова бомба удари палубата за излитане и проби корпуса откъм пристанището, пръскайки шрапнели във всички посоки. Внезапно пламнаха множество пожари и навсякъде останаха да лежат тела на убити и ранени.

— Господи, видя ли тази бомба! — Човекът, който стоеше до него, бе зяпнал от изумление, а Ник с един скок стигна до стълбата и се втурна надолу.

— Остави това. Горим! Грабвай маркучите!

Някои от хората опитваха да се справят с огъня по целия кораб, докато други зареждаха оръдията и продължаваха да обстрелват японците, а пикиращите бомбардировачи ревяха насреща им и ръсеха бомби. Един японски пилот разби самолета си в палубата и той избухна със страхотна сила. Ник бе насочил маркуча срещу пламъците, когато видя двама души да пълзят към него и един по един ги измъкна от огъня, поливайки дрехите им с вода. Тъкмо разглеждаше лицето на втория, когато зад него се чу мощна експлозия и той полетя във въздуха заедно с късове от човешки тела, обзет от усещането за слънчева светлина и лекота в крайниците. Имаше странното чувство, че изведнъж е станал абсолютно безтегловен... Помисли си за Лиан и разбра, че се усмихва.

Ранените от битката при Гуадалканал продължаваха да прииждат през целия ноември. Много от тях най-напред бяха държани по няколко дни в Хикъм, други пристигаха направо в Оукланд. Капацитетът на всички други болници беше изчерпан. Наложило се бе до връщането им в Щатите да ги държат на корабите и мнозина от тях бяха измрели по пътя. Лиан ги гледате как пристигат ден подир ден с откъснати крайници, с ужасяващи рани и обгаряния. И всички отново и отново разказваха историята за триста килограмовата бомба.

Да участваш в приемането на пострадалите бе потискаща работа и докато се грижеше за хората на носилките, идващи от корабите, тя отново си спомняше за „Довил“. Но това тук беше много по-страшно от всичко, което бе видяла тогава. Хората идваха направо разкъсани на парчета.

Веднъж ѝ се стори, че един от ранените говори за Ник. Човекът бе почти в делириум и бълнуваше за приятеля си, загинал на палубата до него. Ала когато го попита по-късно, се оказа, че името на убития е Ник Фрийд. Не беше същият Ник. След два дни човекът умря в ръцете ѝ.

В Деня на благодарността чичо ѝ, който не можеше повече да понася тази неизвестност, най-сетне предложи:

— Защо не се обадим да попитаме във Военното министерство?

Тя поклати глава.

— Ако с него се случи нещо, ще прочетем за това във вестниците. — Не искаше да знае къде е, изкушението да му пише щеше да е още по-голямо, а бе решила да не го прави. Ако го бяха ранили, рано или късно щеше да научи. А ако беше убит, вестниците по цялата страна нямаше да отминат без внимание гибелта на такава видна личност. — Остави тази работа, чичо Джордж. Той е добре.

— Откъде знаеш?

— Не знам. — Само че си имаше достатъчно работа около хората, които очевидно не бяха добре. Сега смените ѝ продължаваха по

дванайсет часа, точно колкото и на сестрите.

— Когато свърши тази гадна война, трябва да ти дадат медал.

Тя с усмивка го целуна по бузата, а сетне погледна часовника си и стана.

— Тръгвам, чичо Джордж.

— Сега ли? Къде? — Преди малко бяха приключили с празничната вечеря и децата току-що си бяха легнали. Беше девет часът вечерта и тя не бе излизала от месеци.

— В болницата не достигат хора и обещах да се върна.

— Не искам да караш сама в този час.

— Вече съм голямо момиче, чичо Джордж — потупа го по ръката тя.

— Ти си луда!

Беше по-луда, отколкото допускаше той, луда от страх, копнеж и болка. Луда от неизвестността дали Ник е жив, или е загинал. Ден след ден слушаше разказите на ранените и се питаше дали мъртвият, който е лежал до човека, за когото се грижи в момента, не е Ник и дали той изобщо е бил там. В очите ѝ непрекъснато се четеше страдание.

В понеделник сутринта Джордж Крокет взе нещата в ръцете си и за втори път тази година се обади на Брет Уилямс.

— Вижте необходимо ми е да знам.

— На нас също. — Брет Уилямс не можеше да разбере стария човек. Знаеше кой е, иначе не би приел да разговаря с него. Но се питаше защо го интересува това. Може пък да е бил близък приятел на баща му? — Не сме получавали никакви вести.

— Но можете да разберете, за бога! Обадете се в Белия дом, в Държавния департамент, в Пентагона, обадете се на някого.

— Обаждахме се. Там е такава бъркотия, че данните им са много неточни. Има хора, които са се удавили с „Хорнет“, и други, които са пръснати по болници в района. Казват, че щели да минат поне още един-два месеца, преди да разполагат с по-точни сведения.

— Е аз не мога да чакам толкова дълго — изръмжа старецът.

— Защо? — На Брет Уилямс вече му бе дошло до гуша и също се развика. Вече от месец се бе превърнал в кълбо от нерви, опитите му да разбере къде е Ник оставаха безрезултатни. Джони също му се обаждаше, почти всеки ден. А той нямаше какво да каже на момчето, нито пък на този възрастен човек от Западния бряг. Дори Хилъри му бе

звънила. Тя наистина се бе разтревожила, че Джони може да загуби баща си. Вече бе готова да върне детето на Ник. — След като ние седим тук и си хапем ноктите, и вие ще можете, по дяволите.

— Племенницата ми не може. Ще умре от притеснение, ако не открием къде е.

— Вашата племенница ли? — сащиса се Брет. — Тя пък коя е, да му се не види?

— Лиан Крокет, ето коя! — Тя не носеше това име вече от тринайсет години, ала във възбудата си старият човек бе забравил това.

— Но... — Уилямс постепенно започваше да проумява. — Не бях разбрал, преди да замине... Той нищо не ми е споменавал... — Питаше се дали старецът казва истината, но ако не беше така, защо щеше да се обажда?

— Че защо ще ви казва? Така или иначе, тогава тя беше омъжена, но сега е вдовица... — Той замълча, питайки се защо споделя с този човек, но изпитваше облекчение, че може да поговори за това с някого. Непоносимо му бе да гледа как Лиан загива зад издигнатата от самата нея стена. — Вижте, ще трябва да го намерим. — И грабна бележник и писалка. — На кого сте се обаждали?

Уилямс изреди цял списък от имена. Старецът започваше да му харесва. Беше решителен и явно обичаше племенницата си. И Ник Бърнъм. Опита се да се сети на кого още биха могли да се обадят и Джордж Крокет даде куп неоченими идеи.

— Вие ли ще го направите, или да започвам аз? — Джордж знаеше много добре, че няма абсолютно никакво значение. „Бърнъм стийл“ и „Крокет шипинг“ бяха еднакво важни.

— Нека опитам още веднъж, и после ще се свържа с вас.

След два дни Брет наистина му позвъни. Не бе научил много, но все пак имаше какво да съобщи.

— Бил е на „Ентърпрайс“, когато корабът е ударен, господин Крокет. И явно е бил ранен доста тежко. Не знаем много повече от това, освен че са го прехвърлили на Хаваите. И тази сутрин разбрахме, че е бил в „Хикъм“.

— Още ли е там? — Ръката, с която държеше слушалката, се разтрепери. Бяха го открили... но дали беше още жив? И колко тежко бе ранен?

— Миналата седмица са го натоварили на американския кораб „Солъс“, той на практика е превърнат в плаваща болница и сега е на път към Сан Франциско. Но, господин Крокет... — Много му бе неприятно, че се налага леко да попари надеждите на стария човек, всички те трябваше да бъдат реалисти, включително непознатата племенница. Може би дори най-вече тя. Уилямс не подозираше, че Лиан не знае нищо за издирването на чичо си. Джордж бе предпочел да не ѝ казва, докато не разполага с конкретни факти. — Нямаме никаква представа какво е състоянието му. Когато е пристигнал в „Хикъм“, то е било критично и не знаем какво е било, когато е потеглил оттам. А на тези кораби явно... мнозина не издържат пътуването.

— Знам — Джордж Крокет затвори очи. — Не ни остава нищо друго, освен да се молим. — Чудеше се дали да изчака, или да каже на Лиан. Но можеше да се случи така, че тя да попадне на него в тази проклета болница. И отново се оживи: — Как разбрахте?

— Пак се обадох на президента и му казах, че вие държите да знаете.

— Той е добър човек — ухили се Джордж. — На последните избори гласувах за него.

— И аз. — Брет Уилямс също се усмихна. Но това бе само моментно отпускане в едно жестоко време.

— Знаете ли кога трябва да пристигне корабът?

— Не можах да ми кажат нищо определено. Утре или вдругиден.

— Аз ще следя оттук и щом науча нещо, ще ви се обадя.

Той затвори и веднага позвъни във флота, очакваше се „Солъс“ да пристигне около шест часа на другата сутрин. Това му даде доста материал за размисъл през този следобед, преди да се е видял с Лиан.

Тя се прибра в десет часа вечерта, бледа и изтощена. Джордж я гледаше как хапва сандвич и пие чай и му се искаше да ѝ каже, но просто не посмя. Ами ако Ник е умрял на кораба? После помисли още малко. Ами ако е жив?

Когато след час почука на вратата ѝ, тя беше още будна.

— Лиан? Легнала ли си?

— Не, чичо Джордж. Случило ли се е нещо? Да не ти е зле? — Беше облечена в бледосиня нощница и изглеждаше много разтревожена.

— Не, не. Добре съм, скъпа. Седни — махна той към един стол, а сам се настани на леглото.

Лиан усети как я обхваща внезапен хлад. Имаше чувството, че той ще ѝ каже нещо, което не иска да знае, и като го погледна, я напусна и последната искрица надежда.

— Има нещо, което искам да ти кажа, Лиан. Не знам дали няма да се ядосаш. — Пое си дъх и продължи: — Преди няколко дни се обадох на Брет Уилямс.

— Кой е той? — изведнъж си спомни и почувства как цялото ѝ тяло се вцепенява. — Да? — Секундите преди да ѝ отговори бяха като пропадане в някаква тъмна дупка, като смърт.

— Ник е бил на Гуадалканал — опитваше се да ѝ го изрече бързо. — Бил е ранен... казват, че много тежко. Но когато са получени последните сведения, е бил още жив.

— Кога е било това? — шепнешком попита тя.

— Преди повече от седмица.

— Къде е той?

Докато говореше, чичо ѝ не откъсваше поглед от очите ѝ. Тя страдеше, но отново беше жива.

— На един кораб, който пътува към Сан Франциско.

Тя заплака тихо, а той отиде при нея ѝ сложи ръка на рамото ѝ.

— Лиан... той може да не издържи пътуването с кораба. Ти си се нагледала на тези неща и ти е ясно.

Тя кимна и вдигна очи към него.

— Знаеш ли на кой кораб е?

— На „Солъс“. Пристигат утре в шест часа сутринта, в Оукланд.

Тя седеше абсолютно неподвижно, със затворени очи, и мислеше. Шест часа... шест часа... След седем часа всичко ще е свършило... Тя ще знае... И отново погледна чичо си.

— Ще разберем веднага, щом пристигнат.

— Не! — извиси глас тя и поклати глава. — Не. Искам да отида там.

— Не е изключено и да не го намериш.

— Ако е тук, ще го намеря.

— Но Лиан... — Ами ако е умрял? Не искаше тя да се изправи сама пред подобна ситуация. И тогава му хрумна нещо. — Ще дойда с теб.

Тя нежно го целуна по бузата.

— Искам да отида сама. Така трябва — и споменът за думите на Ник, казани много отдавна, я накара да се усмихне. — Аз съм силна жена, чичо Джордж.

— Знам това — усмихна се и той с просълзени очи. — Но може да се окаже прекалено тежко дори за тебе.

Лиан не се съгласи и той след малко излезе от стаята ѝ. А тя цяла нощ седя в мрака, без да откъсва очи от часовника. В четири и половина взе душ и се облече, и когато в пет часа излезе от къщата в топло палто, около нея се завъртяха гъстите талази на мъглата.

В пет и петнайсет Лиан бе вече на Бей бридж и нито пред нея, нито зад нея се виждаше някаква кола, само два самотни камиона в далечината. Мъглата покриваше залива и моста над него, а когато стигна до военноморската база, се стелеше на дебел пласт над водата. Имаше цяла редица линейки, които чакаха да поемат хората от кораба, и лекарски екипи, които духаха на ръцете си, за да ги стоплят. Бяха им съобщили, че корабът вече минава под Голдън Гейт, още малко и щеше да пристигне. Лиан видя познато лице от болницата, млад военен лекар.

— И тук ли те изпратиха, Лиан? Струва ми се, че работиш дори повече от мене.

— Не. Дойдох да видя... да намеря...

Той забеляза израза в очите ѝ и кимна. Лиан не бе дошла служебно. Веднага му стана ясно защо стои и трепери тук в тази мразовита утрин.

— Къде е бил?

— На Гуадалканал. — А те от месеци се сблъскваха с последствията от тази битка: реки от ранени, мъртви и осакатени.

— Знаеш ли дали е ранен тежко?

Тя поклати глава, а лекарят сложи ръка на рамото ѝ и каза меко:

— Ще го закърпим.

Лиан кимна, неспособна да промълви дума повече, отдалечи се и отправи поглед към залива. Но през гъстата мъгла не се виждаше абсолютно нищо. После в далечината постепенно се появи светлина и се чу корабна сирена. Тя забеляза на кея група жени, които чакаха с явно напрежение. Отново се загледа в мъглата, от която изникнаха още светлини, а сетне внезапно изплува като неясно видение и целият „Солс“. Беше боядисан в бяло и отстрани имаше червен кръст. Лиан стоеше в студа, затаила дъх. Стори ѝ се, че минаха часове, докато приключат маневрата по приставането. Лекарите чакаха в готовност,

напред се придвижваха мъже с носилки и ето, че най-сетне корабът бе привързан за кея и всички забързаха.

Най-напред бяха изнесени особено тежките случаи и сирените на линейките завиха. Тя си помисли, че в това има някаква ирония. Ранените дни наред се бяха люшкали по вълните на Тихия океан, а сега ги караха в болницата със сирени. Но дори един загубен миг можеше да наклони везните, да отнеме последния шанс за живот на някои от тях. С тази мисъл тя се промъкна напред и се опита да види лицата им, но те бяха отнесени от експлозии, скрити под превръзките или така тежко обгорени, че бе невъзможно да бъдат разпознати. Стомахът ѝ започна да се свива и тя закрачи по кея, наблюдавайки отстрани, чакайки. Това тук бе по-различно от работата в болницата. Сега тя търсеше Ник и всеки мъж, на когото се спираше погледът ѝ, я хвърляше в тревога, всеки път се подготвяше за най-лошото.

Младият лекар ѝ извика:

— Как е името му?

— Бърнъм... Ник Бърнъм! — викна в отговор тя.

— Ще го намерим.

Лиан му благодари с кимване, той тръгна между носилките, а тя отиде да провери друга група, но Ник не се виждаше никъде. После започнаха да слизат ранените, които можеха да се движат сами. Те куцукаха с мъка напред, по лицата им се стичаха сълзи и откъм скупчените на кея жени се чува писъци. Внезапно в мъглата се разнесе рев и всички вдигнаха очи към палубата. Хиляди мъже, целите в превръзки, обезобразени и осакатени, едва крепящи се на крака, приветстваха родината си с мощно ура. Кеят им отвърна, а Лиан заплака за тях, за Ник, за себе си... за Арман... Толкова много хора нямаше да се върнат никога повече. Започваше вече да се пита дали и Ник няма да е между тях. Ами ако информацията на чичо Джордж не беше вярна? Ако Ник все пак беше загинал... или пък го нямаше на този кораб... или пък бе починал по пътя... Ранените бавно се точеха от кораба и чакането бе непоносимо.

Вече минаваше седем и половина, мъглата започваше постепенно да се вдига, те продължаваха да прииждат и да прииждат, а Лиан все още не беше намерила Ник. Много от другите жени си бяха отишли, младият лекар продължаваше да снове между носилките с най-голямата бързина, която му позволяваха условията, линейките

пътуваха до болницата и обратно. Тази сутрин хирургическото отделение щеше да е препълнено.

— Няма ли го още? — Лекарят поспря до нея за момент и тя поклати глава. — Това може да е добър знак. Може още да не е слязъл.

„Или изобщо да не слезе“ — помисли си Лиан. Беше премръзнала до кости и вътрешно вцепенена.

И тогава го видя. Той се придвижваше бавно с една група ранени и пред него имаше други. Главата му бе наведена и косата му бе дълга, ала тя моментално го позна, дори сред морето от хора. И когато наближи, забеляза, че е с патерици.

Лиан бе застинала на мястото си и го гледаше, изведнъж обхваната от съмнение дали изобщо е трябвало да идва. Дали това не е грешка. Дали сега той ще иска да я види. И докато очите ѝ го следваха в тълпата, той се обърна да каже нещо на човека от дясната си страна, видя я и замръзна на място. Не направи никакво движение, нито пък тя. И двамата просто стояха сред непрестанно движещото се множество около тях. Но сякаш разбрала, че няма връщане назад, Лиан бавно тръгна към него, промъквайки се между мъжете, които я избутваха от пътя си, устремени към своите домове. Сега те вървяха по-бързо, все още се чуваха викове ура и радостни възгласи и за момент тя го изгуби от очи. Но Ник още стоеше на същото място, тълпата отново се раздвои и тя затича към него, смеейки се през сълзи. Той се разплака, наведе се и залюля глава, сякаш казваше „не“, сякаш не искаше да я види. Тя забави стъпки и тогава видя: левият му крак липсваше. И се втурна към него по кея, викайки името му:

— Ник! Ник!

Лиан продължаваше да тича. Ник вдигна глава и я погледна с очи на столетник, но после стисна патериците, внезапно се метна напред към нея и тя се озова в мощната му прегръдка. Двамата бяха почти същите както преди, но и много различни. Сякаш бяха преживели хиляди години, през които навсякъде около тях бе властвала смъртта.

Ала сега мъглата над главите им бавно се вдигаше. Ник най-сетне си бе у дома и Лиан бе негова. Колко верни бяха думите, които бе изрекъл някога — силните хора не могат да бъдат сломени.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.